
KAAVASELOSTUS

23702415

YLÄKITTILÄN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAMUUTOS

23.4.2024, TARK 4.9.2024
HYVÄKSYTTÄVÄKSI

SWECO
MARITTA HEINILÄ, MISKA MUIKKULA, MARIA KIRVESLAHTI

SISÄLLYSLUETTELO

1	Perus- ja tunnistetiedot	1
1.1	Tunnistetiedot	1
1.2	Kaava-alueen sijainti	1
2	Tiivistelmä	2
2.1	Kaavaprosessin vaiheet	2
2.2	Asemakaava	3
2.3	Asemakaavan toteuttaminen	3
3	Lähtökohdat	3
3.1	Selvitys suunnittelualueen oloista	3
3.1.1	Alueen yleiskuvaus	3
3.1.2	Rakennettu ympäristö	4
3.1.3	Liikenne	7
3.1.4	Maanomistus	7
3.1.5	Maankäytösopimukset	8
3.1.6	Pohjakartta	8
3.1.7	Selvitykset	8
3.1.8	Rakennusjärjestys	8
3.1.9	Palvelut	8
3.2	Luonto	9
3.2.1	Luonnonympäristö	9
3.2.2	Maaperä	9
3.2.3	Pinta- ja pohjavedet	10
3.2.4	Kasvillisuus	11
3.2.5	Arvokkaat luontokohteet	11
3.2.6	Linnusto	13
3.3	Maisema, rakennettu ympäristö ja muinaismuistot	13
3.3.1	Maisema-arvot	13
3.3.2	Rakennettu kulttuuriympäristö	15
3.3.3	Arkeologia	17
3.3.4	Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt	20
3.3.5	Melu	20
3.4	Kaavoitustilanne	22
3.4.1	Maakuntakaava	22
3.4.2	Yleiskaavoitus	24
3.4.3	Asemakaava	26
4	Asemakaavan suunnittelun vaiheet	27

4.1	Asemakaavan suunnittelun tarve	27
4.2	Suunnittelun käynnistäminen ja päätökset	28
4.3	Osallistuminen ja yhteistyö	28
4.3.1	Osalliset	28
4.3.2	Vireilletulo	28
4.3.3	Osallistuminen ja vuorovaikutus	28
4.3.4	Viranomaisyhteistyö	29
4.4	Asemakaavan tavoitteet	29
4.4.1	Kunnan tavoitteet	29
4.4.2	Suunnittelualueesta johdetut tavoitteet	29
4.4.3	Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet	30
4.4.4	Suunnittelun aikana syntyneet tavoitteet	32
4.5	Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot	32
4.6	Mielipiteiden huomioiminen	32
4.6.1	Valmisteluvaihe	32
4.6.2	Ehdotusvaihe 1	34
4.6.3	Ehdotusvaihe 2	35
5	ASEMAKAAVAN KUVAUS	36
5.1	Kaavan rakenne ja mitoitus	36
5.1.1	Korttelialueet	36
5.1.2	Yleiset alueet	36
5.1.3	Kaavamerkinnot ja -määräykset	37
5.1.4	Mitoitus	37
5.1.5	Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	37
5.2	Asemakaavan suhde yleiskaavalle asetettuihin sisältövaatimuksiin	38
5.3	Kaavan vaikutukset	39
5.3.1	Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön	40
5.3.2	Vaikutukset rakennettuun ympäristöön, taajamakuvaan ja maisemaan	40
5.3.3	Vaikutukset talouteen	41
5.3.4	Vaikutukset liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen	42
5.3.5	Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja ympäristöön	43
5.3.6	Muut vaikutukset	43
5.3.7	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	43
6	Asemakaavan toteutus	44
6.1	Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat	44
6.2	Toteuttaminen ja ajoitus	45
6.3	Nimistö	45
7	Liitteet	46

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Tunnistetiedot

Asemakaavan selostus, joka koskee 23.4.2024 päivättyä ja 4.9.2024 tarkistettua asemakaavakarttaa.

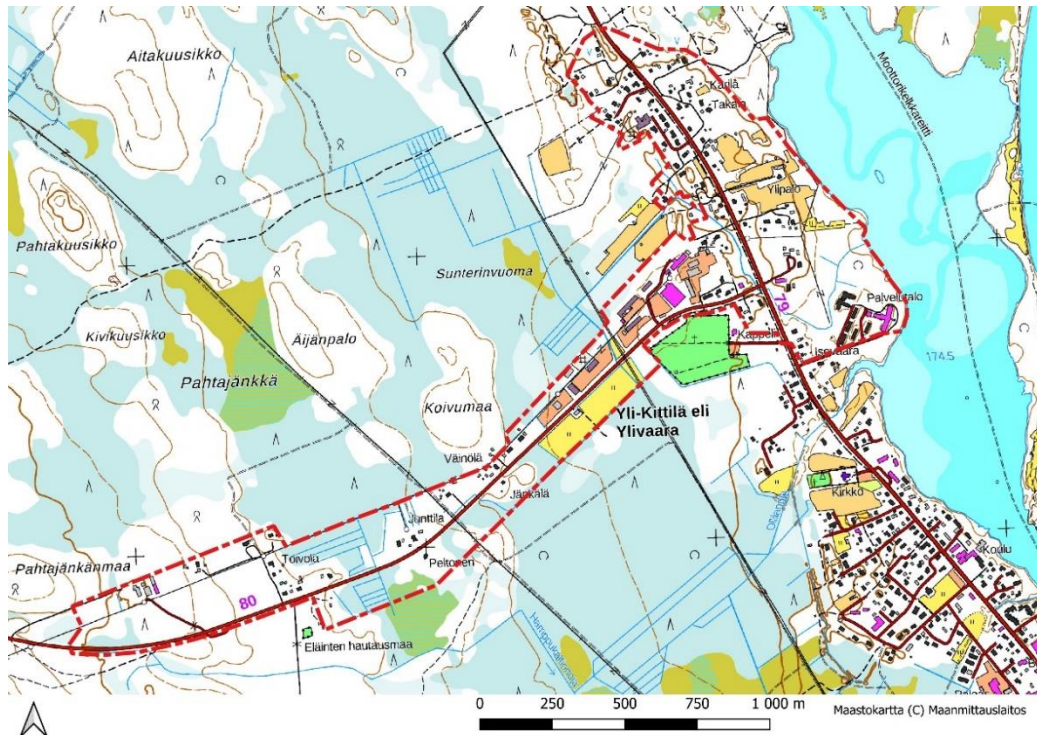
Asemakaavan muutos koskee kortteleita 150–154 sekä niihin rajautuvia katu-, liikenne-, maa- ja metsätalous sekä lähivirkistysalueita.

Asemakaavalla ja asemakaavan muutoksella muodostuu korttelit 150–153 ja 602–637 sekä näihin liittyvät katu-, liikenne-, maa- ja metsätalous, suojaviher- ja virkistysalueet.

1.2 Kaava-alueen sijainti

Suunnittelualue sijaitsee Kittilän kunnassa ja alue käsittää Kittilän kirkonkylän pohjoisosan sekä Aakenuksentien varren teollisuusalueet ja haja-asutusaluetta. Valtaosa suunnittelualueesta on yksityisomisteista kylämaista pientaloasumista sekä rakentamatonta maa- ja metsätalousaluetta. Kunnan maanomistus alueella on vähäinen.

Etelässä kaava-alue rajautuu Lanssitiehen ja idässä Ounasjokeen. Suunnittelualueen laajuus on noin 120 ha. Kaava-alueen raja on muuttunut ehdotusvaiheen nähtävilläolon (heinä-elokuun 2023) jälkeen, minkä vuoksi kaava asetettiin uudelleen ehdotuksena nähtäville (ehdotus 2) kesällä 2024.

Kuva 1 Suunnittelualue maastokartalla punaisella rajattuna. © Maanmittauslaitos.

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

- Kaavan laadinta aloitettiin kesällä 2021. Kaavahankkeelle on laadittu osallistumis- ja arviointisuunnitelma (päivätty 18.8.2021), jonka yhteydessä kaava on kuulutettu vireille. OAS on pidetty julkisesti nähtävillä 26.8. – 27.9.2021 Kittilän kunnan teknisellä osastolla, os. Valtatie 15, 99100 Kittilä sekä kunnan kotisivuilla osoitteessa <http://www.kittila.fi/vireilla-olevat-kaavat>.
- Asemakaavatyöstä järjestettiin 1. viranomaisneuvottelu 28.9.2021.
- Alueelle laadittu luontoselvitys ja rakennetun kulttuuriympäristön selvitys valmistuivat helmikuussa 2022.
- Kaavaluonnos valmistui maaliskuussa 2022.
- Kirjallisen mielipiteen esittämistä varten valmisteluaineisto (kaavaluonnos) kuulutettiin 5.4.2022 ja asetettiin nähtäville MRL 62 §:n ja MRA 30 §:n mukaisesti 7.- 28.4.2022 väliseksi ajaksi.
- Nähtävilläolon yhteydessä järjestettiin yleisötilaisuus 13.4.2022 ja kaavan laatijan tapaamispäivä 14.4.2022.
- Kunta pyysi lausunnot viranomaisilta valmisteluvaiheen kaavaluonnoksesta.
- Muinaismuistoseelvitys laadittiin kesän 2022 aikana.
- Meluseelvitys laadittiin syksyn 2022 aikana.
- Kaavaehdotus valmistui maaliskuussa 2023.
- Kaavaehdotus asetetaan MRL 65 §:n ja MRA 27 §:n mukaisesti julkisesti nähtäville 27.7-28.8.2023.
- Kunta pyytää lausunnot viranomaisilta kaavaehdotuksesta.
- Muistutuksiin ja lausuntoihin on laadittu vastineet, vastineraportti on päivätty 23.4.2024.
- Kaavan rajausta ja kaavakarttaa tarkistettiin muistutuksien ja vastineiden perusteella. Muutosten vuoksi kaava asetetaan ehdotuksena uudelleen nähtäville (kaavaehdotus 2). Kaavakartta on päivätty 23.4.2024.
- Asemakaavan ehdotus 2 asetettiin nähtäville 12.6. - 12.7.2024 väliseksi ajaksi.
- Kunta pyysi lausunnot viranomaisilta kaavaehdotuksesta.
- Muistutuksiin ja lausuntoihin laadittiin vastineet, vastineraportti on päivätty 4.9.2024.
- Tekninen lautakunta esittää asemakaavan ja asemakaavan muutoksen hyväksymistä kunnanhallitukselle kokouksessaan.
- Kunnanhallitus esittää asemakaavan ja asemakaavan muutoksen hyväksymistä kunnanvaltuustolle kokouksessaan.
- Kunnanvaltuusto hyväksyy asemakaavan ja asemakaavan muutoksen.
- Kunta kuuluttaa kaavan voimaantulosta.

2.2 Asemakaava

Asemakaavalla laajennetaan Kittilän kirkonkylän asemakaava-alueita Yläkittilän alueelle. Asemakaavamuutoksella huomioidaan Pääskylänniemen alueen tulvasuojelu sekä alueen kehittäminen.

2.3 Asemakaavan toteuttaminen

Kaavan toteuttaminen voi alkaa kaavan saatua lainvoiman. Asemakaava-alue on monin paikoin toteutunut. Asemakaavatyön aikana kaava-alueelle on toteutunut poikkeamisluvalla Tokmannin liikekiinteistö ja myös Senaatin rakennustyö uuden poliisiaseman osalta on käynnistynyt. Suurin osa kaavassa osoitetuista uusista rakentamisen alueista on yksityisomistuksessa, joten tältä osin rakentamisen aikataulu on avoin.

Kunta toteuttaa asemakaavassa osoitetun uuden katuverkon rakentamista tulevan investointiohjelmansa mukaisesti.

Väylällä on käynnissä kantatien 79 parantamisohjelma, jossa noin 4,2 kilometriä kantatiestä parannetaan alkaen Kittilän kirkonkylän eteläosasta Vaaratien kohdalta päättyen pohjoisosassa kantatie 80 Aakenuksentien liittymäalueelle. Hankkeen tavoitteena on parantaa tieosuuden liikenneturvallisuutta, kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita, esteettömyyttä sekä taajaman ympäristöä ja viihtyisyyttä. Lisäksi tavoitteena on turvata tieliikenteen sujuvuus ja toimivuus myös tulevaisuudessa. Hankkeen rakennussuunnittelun sekä hankkeen toteutuksen aikataulu on vielä avoin.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue koostuu suurimmalta osalta valmiiksi rakennetuista, kaavoittamattomista asuinalueista sekä teollisuusalueesta. Suunnittelualueen itäisimmässä osassa sijaitsee Pääskylänniemen vanhainkotialueen asemakaavoitettu alue. Suunnittelualue sisältää lisäksi metsikkö- ja suoalueita. Pohjoisosassa kaava ulottuu hieman Vehkatien pohjoispuolelle. Itäpuolella alue rajautuu Ounasjokeen. Länsipuolella alue rajautuu Aakenuksentien reunan metsikköalueeseen. Etelässä kaava-alue rajautuu Lanssitiehen ja Kittilän hautausmaahan, joka ei kuulu kaava-alueeseen.

Ortokuva (C) Maanmittauslaitos

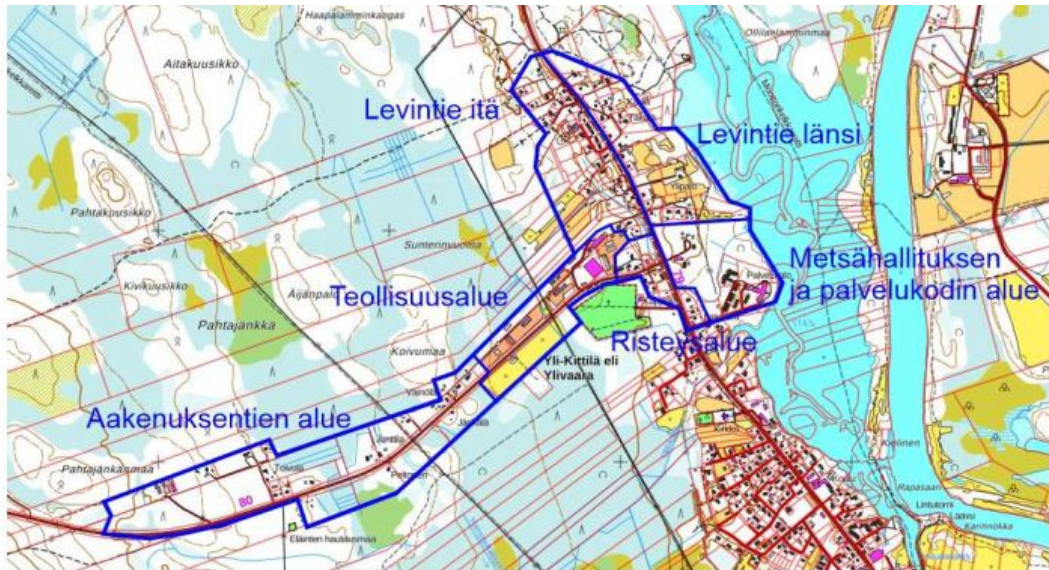
Kuva 2 Suunnittelualue ortokuvalla (Suunnittelualue valkoisella rajauksella).

3.1.2 Rakennettu ympäristö

Alueella sijaitsee valmiiksi rakennettu kunnallistekniikka.

Valtaosa suunnittelualueesta on rakennettua omakotiasutusta Levintien molemmin puolin. Pääskylänniemen hoivapalveluiden alueen rakennukset muodostavat oman kokonaisuuden kaava-alueen kaakkoisreunassa.

Kuva 3 Arkkitehtitoimisto Jarmo Lokio Oy:n selvityksessä kaava-alueen rakennettu ympäristö on jaettu ominaispiirteiltään kuuteen erilaiseen osaan.

Kuva 4 Pääskylänniemen palvelutaloja kuvattuna kesällä 2021.

Kuva 5 Pääskylänniemen rivitalot ovat kärsineet tulvavahingoista.

Metsähallituksen pihapiiriin eri aikakausien rakennukset luovat oman selkeän kokonaisuuden Levintien ja Aakenuksentien risteyksessä.

Aakenuksentien varrella isot kauppa-, työskentely- ja varastohallit laajoine liikennealueineen sijoittuvat tien pohjoispuolelle Levintien risteysalueen läheisyydessä.

Kuva 6 Aakenuksentien pohjoispuolen toimitiloja. Eteläpuoli tiestä on toistaiseksi rakentamatonta.

Kaavan länsiosassa on saha- ja varastorakennuskokonaisuus sekä harvaan rakennettua pientaloasumista.

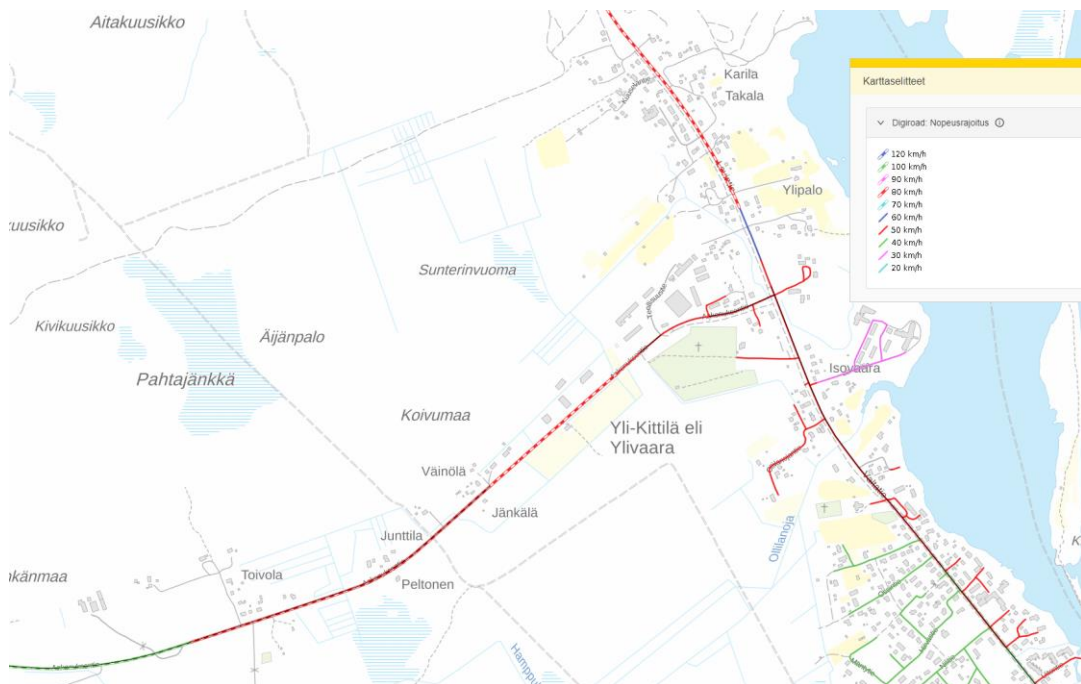
6(46)

KAAVASELOSTUS
HYVÄKSYTTÄVÄKSI

3.1.3 Liikenne

Kaava-alueen läpi kulkee kaksi kantatietä, kantatie 79 (Levintie, Rovaniemi-Kittilä-Muonio) ja kantatie 80 (Aakeniuksentie, Sodankylä-Kittilä-Kolari). Väyläviraston mukaan vuonna 2020 Levintiellä kulki keskimäärin 3222 ajoneuvoa vuorokaudessa, Aakeniuksentiellä 1491 ja Valtatiellä 6502 ajoneuvoa/vuorokausi.

Valtatiellä, Aakeniuksentien teollisuusalueella ja Levintiellä kantateiden risteysalueella nopeusrajoitus on 50 km/h. Levintiellä nopeusrajoitus muuttuu risteysalueen jälkeen ensin 60km/h ja Ylipalontien risteuksen pohjoispuolella nopeusrajoitus muuttuu 80 km/h. Aakeniuksentiellä nopeusrajoitus muuttuu 80km/h Teollisuustien länsipuolella ja 100km/h suunnittelualueen länsiosissa (Kuva 7).

Kuva 7 Nopeusrajoitukset © Paikkatietoikkuna, aineistot Digiroad ja Maanmittauslaitos

Joukkoliikenne kulkee kaava-alueen pääteitä pitkin. Linja-autopysäkkejä on Aakeniuksentien, Levintien ja Valtatien varrella. Kittilässä toimii kaikille avoin monipalveluliikenteen asiointilinja Meän pirssi, joka toimii kutsutaksiperiaatteella. Alueelta on Agnico-Eagle Finland Oy:n järjestämiä työmatkakuljetusten vuoroja kaivokselle ja takaisin. Näiden lisäksi kulkee pitkän matkan vuoroja.

3.1.4 Maanomistus

Suunnittelualueesta suurin osa on yksityisessä omistuksessa. Kittilän kunta omistaa alueelta katualueita ja muita pieniä viher- ja metsäalueita.

3.1.5 Maankäyttösopimukset

Kittilän kunnan ja yksityisten maanomistajien välille solmitaan tarpeen mukaan maankäyttösopimukset, jotka käsitellään kunnanhallituksessa. Kunnan ja yksityisen maanomistajan välille solmittava maankäyttösopimuksen sisältö määrittyy aina hankkeen luonteen mukaan. Yleisesti maankäyttösopimuksissa sovitaan kaavoituksesta, kaavoituskustannuksista, sopimusalueen rakentamisesta ja rakentamisaikataulusta, kaavan toteuttamiseen liittyvistä alueluovutuksista, yhdyskuntatekniikan rakentamisesta ja sen kustannuksista sekä sopimuksen voimaantulosta ja sopimuksen purkuedellytyksistä sekä sopimussakoaista. (Hallituksen esitys 167/2002.) Merkittävää on, että maankäyttösopimuksessa ei voida sopia sitovasti kaavan sisällöstä.

3.1.6 Pohjakartta

Asemakaava laaditaan kaavoituksen pohjakartalle 1:2000. Maanmittauslaitos on hyväksynyt pohjakartan 7.5.2013 kaavan pohjakartaksi, MML 15/621/2013. Korkeusjärjestelmä N2000. Pohjakarttaa on täydennetty kunnan toimesta maastomittauksella 2022.

3.1.7 Selvitykset

Kaavatyön käynnistämisen yhteydessä on laadittu luontoa ja maisemaa koskevat selvitykset. Luontoselvitys on laadittu kesän 2021 aikana (Marjo Pihlaja ja Matti Sissonen Latvasilmu osk). Maisema on selvitetty osaksi kaavaselostusta (Maria Kirveslahti ja Maritta Heinilä Sweco). Yläkittilän rakennettua ympäristöä on selvitetty talven 2022 aikana arkkitehti Jarmo Lokion toimesta Arkkitehtitoimisto Jarmo Lokio Oy:stä. Asemakaavatyön luonnosvaiheen jälkeen laadittiin myös muinaismuistoja koskeva selvitys (Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu) ja meluselvitys (Sweco).

Työssä voidaan lisäksi hyödyntää yleiskaavatyön yhteydessä laadittuja selvityksiä:

- maisemaselvitystä (FCG Planeko Oy 2008)
- rakennuskulttuuriselvitystä (Tmi Matti Putkonen FCG Planeko Oy 2009)
- karttaa poronhoitoalueista (FCG Planeko Oy 2008)
- Kittilän Ylivaaran pohjavesiselvitys (Ramboll 2021)

3.1.8 Rakennusjärjestys

Kittilän kunnassa on voimassa oleva rakennusjärjestys, jonka kunnanvaltuusto on hyväksynyt 11.4.2022 § 32. Rakennusjärjestys on tullut voimaan 1.6.2022.

3.1.9 Palvelut

Kaava-alueella sijaitsee mm. kunnan varikkoaluetta, Tokmanni, autokorjaamo, katsastusasema, maansiirtoyritys, Jehovan todistajien valtakunnansali, rengasliike, linja-autovarikko ja Kittilän kunnan palvelutaloja.

Suunnittelualue tukeutuu Kittilän keskustan monipuolisiin kaupallisiin ja julkisiin palveluihin. Kittilän Kirkonkylällä toimii lukio, yläkoulu (luokat 7-9) sekä alakoulu (luokat 1-6).

8(46)

KAAVASELOSTUS
HYVÄKSYTTÄVÄKSI

Kuva 8 Aakenuksentien varrella sijaitsevia yrityksiä.

3.2 Luonto

3.2.1 Luonnonympäristö

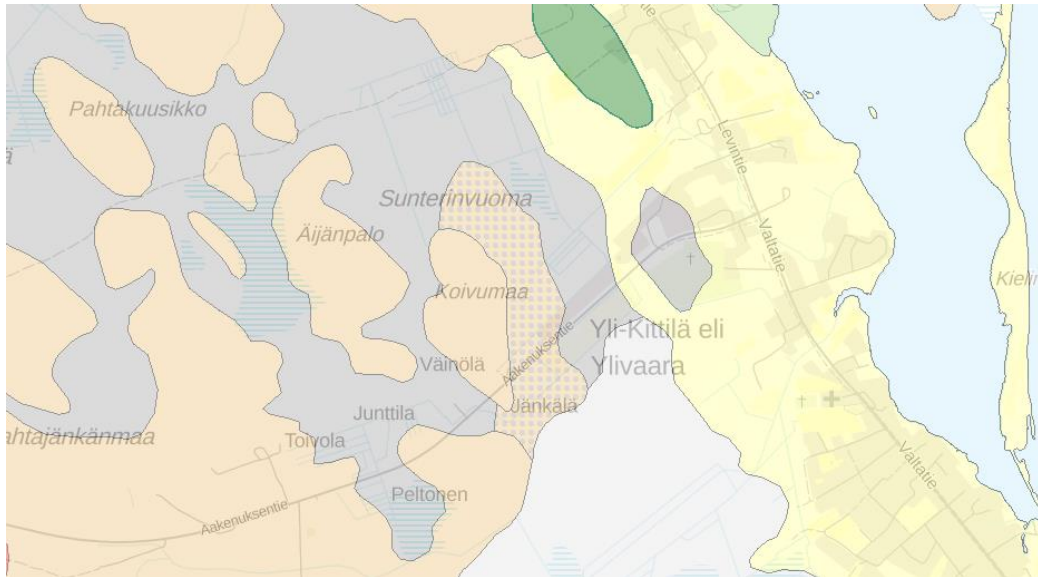
Asemakaava-alueetta koskien on laadittu luontoselvitys kesän 2021 aikana (Marjo Pihlaja ja Matti Sissonen Latvasilmu osk). Selvitykset tehtiin niiden suojelullisesti merkittävien lajien ja lajiryhmien osalta, joita alueella voi esiintyä ja joihin kaavoituksella voi olla vaikutusta. Alueella kartoitettiin alueen linnusto ja luontotyypit sekä kasvillisuutta. Selvitykset tehtiin 26.-27.6.2021. Samoilla käyntipäivillä alue kierrettiin useaan otteeseen eri kellonaikoina huomioiden lajiston esiintyminen.

Selvitysalueella on itäosaltaan tiheimmin rakennettua taajama-alueita ja harvempaan asuttua maaseutumaisista ja metsäistä ympäristöä. Alueelle sijoittuu muutamia vanhoja tilakokonaisuuksia ja kulttuuriympäristöä, joiden alueella on myös jonkin verran perinnebiotooppia. Niittyä on kehittynyt myös vanhoille pelloille, mutta niitä ei rajattu perinnebiotooppikohteiksi.

Alueen luontoarvoja on selvitetty myös osayleiskaavatyön yhteydessä (Jari Kärkkäinen/FCG Planeko Oy). Suunnittelualueen rakentamattomat alueet muodostuvat metsä-, pelto- ja suoalueista. Alueella ei ole muuten suuria korkeuseroja lukuun ottamatta Ounasjoen rannassa olevaa noin 5 metrin korkeuseroa. Alueen länsipuolella sijaitsee suoalue.

3.2.2 Maaperä

Alueen maaperä on pääasiassa karkeaa hiettaa, alavimmilla alueilla myös saraturvetta. Kaava-alueen pohjoisosassa on kapeahko soravaltainen jäätikköjokimuodostelma. Aakeniuksentien varrella on hiekkamoreenimuodostelma. (Kuva 9).

Kuva 9 Alueen maaperä © GTK/Maankamara. Keltaisella osoitettu karkeat hieta-alueet, harmaalla saraturvealueet sekä vihreällä sora muodostelma.

3.2.3 Pinta- ja pohjavedet

Suunnittelualue kuuluu Ounasjoen Kittilän valuma-alueeseen. Kaava-alueella ei sijaitse pintavesiä, mutta alue rajautuu Ounasjokeen.

Alueella sijaitsee pohjavesialue (Ylivaara 12261101), joka tulee ottaa huomioon kaavoituksessa.

Kittilä on aloittanut pohjavesialueiden suojelusuunnitelman laatimisen ja Ylivaaran pohjavesialue on valittu sijaintiriskinsä vuoksi prioriteettikohteeksi. Sijaintiriskit liittyvät lentokentän läheisyyteen sekä Ylä-Kittilän kaava-alueeseen. Lisäksi Ramboll Finland Oy on laatinut Ylivaaran pohjavesiselvityksen, jota on hyödynnetty pohjavettä koskevissa kaavamääräyksissä.

Pohjavesialueelle rakennettaessa maankäytöllä on seuraavia tavoitteita pohjavesimuodostuman turvaamiseksi:

- Pohjaveden käyttöönottoon soveltuvat alueet tunnistetaan ja varataan vedenotolle. Vedenottamopaikkojen ympäristö (tyypillisesti 300–500 m etäisyys) rauhoitetaan rakentamiselta ja jätetään mahdollisimman luonnontilaiseksi, esimerkiksi maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi tai virkistysalueeksi.
- Pohjaveden muodostuminen turvataan siten, että päällystettyä pinta-alaa tulee pohjavesialueelle mahdollisimman vähän. Hulevedet imeytetään maaperään, mikäli ne arvioidaan riittävän puhtaita, jotta ne eivät aiheuta pohjaveden pilaantumiseriskiä. Suomessa ei ole määritetty laissa minkä tyyppiset hulevedet ovat riittävän puhtaita imeytettäväksi pohjavesialueelle, jonka vuoksi tämä ratkaistaan käytännössä tapauskohtaisesti kaavassa.

- Rakentaminen ei saa aiheuttaa tarpeetonta pohjaveden purkautumista esimerkiksi ojituksen kautta.
- Pohjavesialueelle ei sijoiteta sellaista toimintaa, joka voi vaarantaa pohjaveden laadun, esimerkiksi kemikaalivarastoja, suuria suolattavia teitä tai vastaavia kohteita.

Liite 11 Ylivaaran pohjavesiselvitys

3.2.4 Kasvillisuus

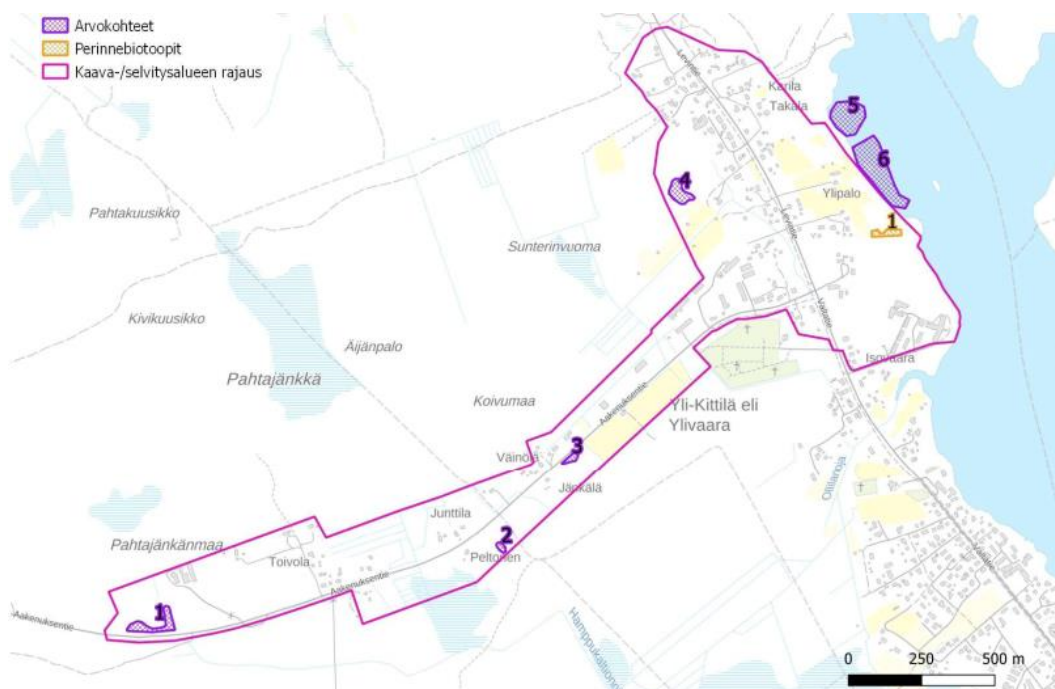
Alue sijaitsee pohjoisborealisella vyöhykkeellä, missä kasvillisuus on tyypillisesti karua. Vallitsevana metsätyypinä on variksenmarja-mustikka-puolukka tyyppin männiköt sekä alavimmilla alueilla seinäsammal-mustikkatyyppin kuusimetsät. Alueella ei ole reheviä soita, suot ovat pääasiassa niukkaravinteisia. Ounasjoen varsilla on tulvaniittyjä, joissa lajisto koostuu mesiangervoista, kastikoista ja nurmilauhasta. (Jari Kärkkäinen/ FCG Planeko).

3.2.5 Arvokkaat luontokohteet

Suunnittelualueella tai 300 metrin säteelle siitä ei ole käytetyissä lähtötiedoissa tunnettuja luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajien esiintymispaikkoja.

Kaava-alueelle tai sen läheisyydessä ei ole luonnonsuojelun alueita. Ounasjoki Kielisen itäpuolelta on osa Natura 2000- verkostoa.

Kaavoitettava alue sijaitsee taajamassa ja muutoinkin ihmistoiminnan välittömässä läheisyydessä. Alueella ei ole luonnonsuojelun alueita ja metsäalueet ovat pääosin olleet metsätalouskäytössä. Kaavoitettavalta alueelta todettiin 4 luontotyyppiltään huomionarvoista paikallisesti arvokasta kohdetta, kaksi vesilinnustolle merkittävää aluetta kaava-alueen ulkopuolelta sekä yksi uhanalainen perinnebiotooppikohde. Rajatuilla kohteilla on uhanalaisia luontotyyppisiä ja ne ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita. Kohteiden koon ja laadun perusteella kaikki kohteet arvioidaan vain paikallisesti arvokkaiksi.

Kuva 10 Yläkittilän kaavoitettavana olevalta alueelta tunnistetut luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat kohteet. Violetit 1–4 ovat uhanalaisia luontotyyppejä ja 5-6 linnustollisesti arvokkaita alueita. Oranssilla rajattu kohde 1 on perinnebiotooppikohde, jolla on tuoreen niityn kasvillisuutta.

Kohde 1: Pienialainen ruohokorpi (VU, Pohjois-Suomi NT), jonka reunavyöhykkeessä on korpikämmettä (EN, Pohjois-Suomi NT). Kasvillisuutta ovat mm. Metsäkorte, pajut (juolukkapaju, mustuvapaju, pohjanpaju ym.), lehväsammat, kurjenjalka, hilla, tupasvilla, haprarakasammal, juolukka, suopursu, vaivaiskoivu ja puustossa hieskoivu, kuusi ja mänty. Kohteen yhteydessä havaittiin hömötiainen (EN).

Kohde 2: Metsäkortekorpi (EN, Pohjois-Suomi VU). Kasvillisuutta ovat mm. metsäkorte, haprarakasammal, korpikämmettä, juolukka ja puolukka. Puusto on varttuvaa ja varttunutta sekametsää (kuusi, koivu, mänty).

Kohde 3: Muurainkorpi ja korpikämmettä (EN, Pohjois-Suomi NT). Lajistoa mm. korpikämmettä, metsäkorte, hilla, vaivaiskoivu, seinäsammal ja kastikat. Puusto on nuorta ja varttuvaa sekametsää. Kuvio vaihtuu isovarpurämeksi kauempana tiestä.

Kohde 4: Korpiluontotyyppien reunustama isovarpuräme (NT) ja minerotrofinen lyhytkorsineva (NT). Korvet: Mustikkakorpi, muurainkorpi, korpikämmettä (EN, Pohjois-Suomi NT-VU). Puusto on varttuvaa ja varttunutta sekametsää.

Perinnebiotooppikohde 1: Kapea metsän ympäröimä niittyalue (tuore suuruuhoniitty, CR) Perinnebiotooppien säilyminen on riippuvaista ihmistoiminnasta (niitto/laidunnus).

Kohteen lajistoa ovat mm. metsäkurjenpolvi, lehtovirmajuuri, siankärsämä, koiranputki, puna-ailakki, mesiangervo ja rantatädyke.

3.2.6 Linnusto

Selvityksessä saatiin yleiskuva kaavoitusalueen lajistosta. Yhdellä käynnillä tehtävä linnustolaskenta ei anna kattavaa kuvaa lajistosta, mutta sen perusteella voitiin todeta ja rajata linnuston kannalta arvokkaimmat alueet (kohteet 5 ja 6, kuva 10).

Uhanalaisia lajeja havaittiin 4, silmälläpidettäviä lajeja 5. Lajeja havaittiin kaikkiaan 31 ja runsaimmin oli peippoja ja pajulintuja. Yksilömäärät olivat kaiken kaikkiaan melko alhaisia ja lajit painottuivat metsäalueille ja rannan tuntumaan. Selvityksessä tehtyjen havaintojen lisäksi Luonnontieteellisen keskusmuseon rengastustiedoissa on Pahtajänkänmaalta havaintotieto kuukkelista (NT) vuosilta 2009 ja 2010 sekä havainto nuoresta helmipölystä (NT) hautausmaan läheisyydestä vuodelta 2015.

3.3 Maisema, rakennettu ympäristö ja muinaismuistot

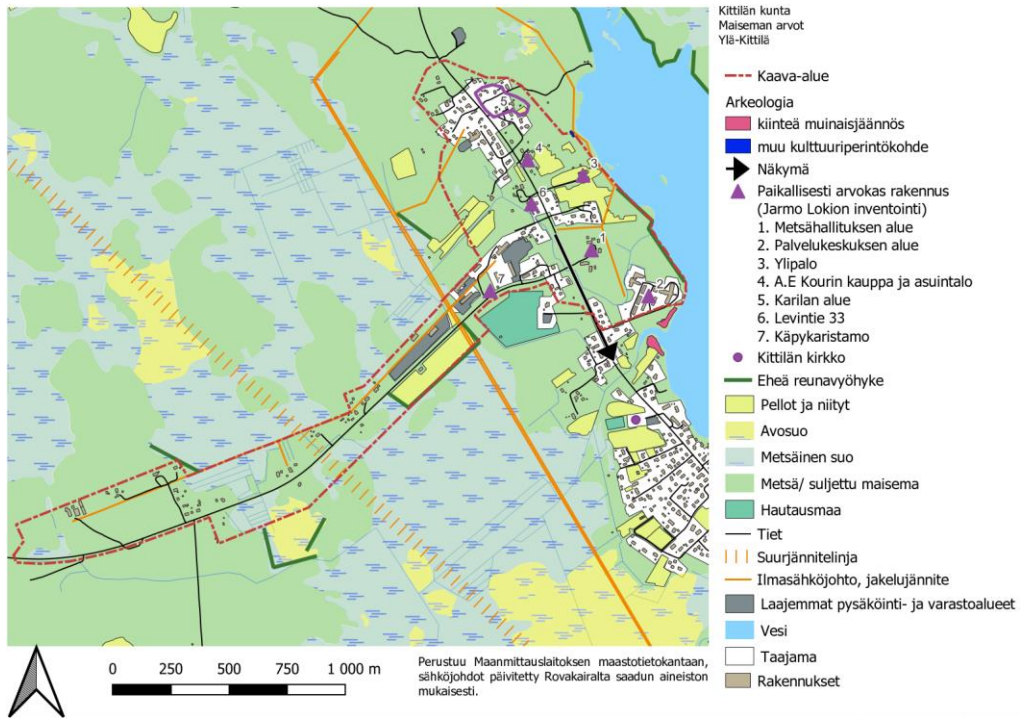
3.3.1 Maisema-arvot

Kaava-alueen maiseman arvoja on selvitetty asemakaavan laadinnan yhteydessä miljöönsinööri AMK Maria Kirveslahden ja arkkitehti Maritta Heinilän toimesta. Työssä on hyödynnetty maastokäyntien ja karttatarkastelujen lisäksi aiemmin laadittua yleiskaavan maisemaselvitystä (FCG Planeko Oy 2008).

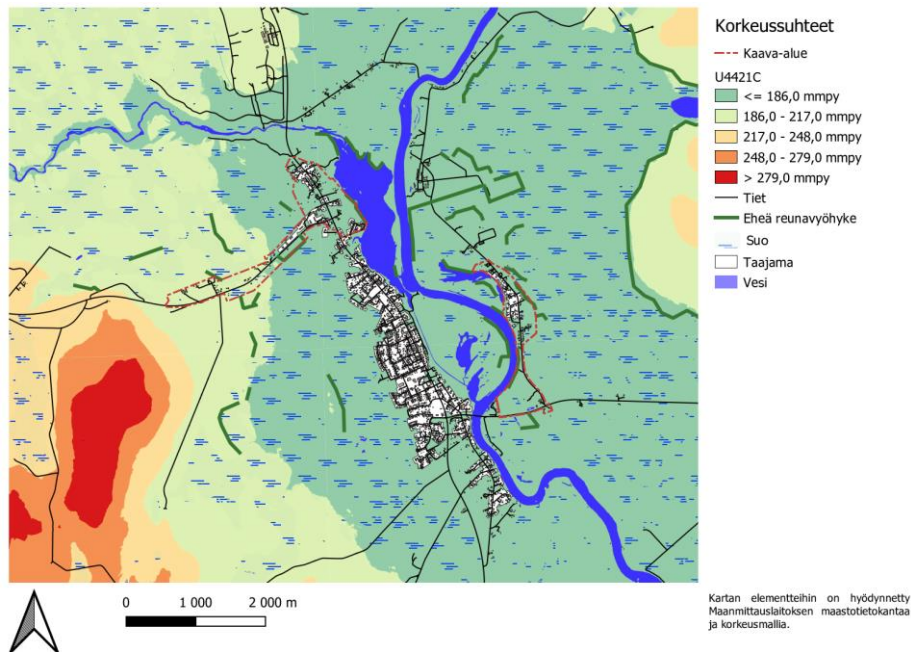
Kittilän kirkonkylä sijaitsee Ounasjoen jokilaaksossa. Suunnittelualue sijaitsee Tunturilapin maisemamaakunnassa, tarkemmin Aapa-Lapin maisemaseudulla. Aapa-Lapin maisemaseudulle tyypillisiä ovat vaarojen väliin sijoittuvat laajat aapasuot, joita sijaitsee kirkonkylän länsipuolella sekä suunnittelualueen itäpuolella. Joki yhdessä laajojen, osittain puuttomien suoalueiden kanssa muodostavat laaja-alaisia maisematiloja. Suunnittelualue ei sijaitse valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla.

Vaikka laajat maisematilat ovat maisemamaakunnalle tyypillisiä, kaava-alue sijaitsee pääosin melko sulkeutuneessa maisemassa. Kaava-alueen keskiosiin sijoittuva suo on metsäinen, vaikka sen reunoilla kulkee ilmajohtoja. Lisäksi alueella on muutamia suhteellisen pienialaisia peltoalueita, joiden yhteyteen ei muodostu pitkiä näkymiä. Myös Ounasjoen rannat ovat pääosin puustoisia. Kittilän kirkko muodostaa maamerkin Levintietä kuljettaessa.

Alueen maisema-arvot on kuvattu kartalla (kuva 11). Kaava-alue on rakentamattomilta osin suljettua metsäistä ja korkeusvaihteluiltaan tasaista maisemaa. Avointa viljelysmaisemaa on Aakenuksentien eteläpuolella yritysalueen kohdalla, poronhoitoalueilla kaavan keskiosissa sekä Ylipalon kiinteistön ympärillä kaava-alueen itäosassa. Ounasjoen maisemat aukenevat ainoastaan Pääskylänniemen kiinteistön reunalta. Suunnittelualueella maisemahäiriötä aiheuttavat ilmajohtolinjat ja jäsentymättömät teollisuuden- ja asumisen alueet Aakenuksentien ja Levintien risteyksen läheisyydessä.

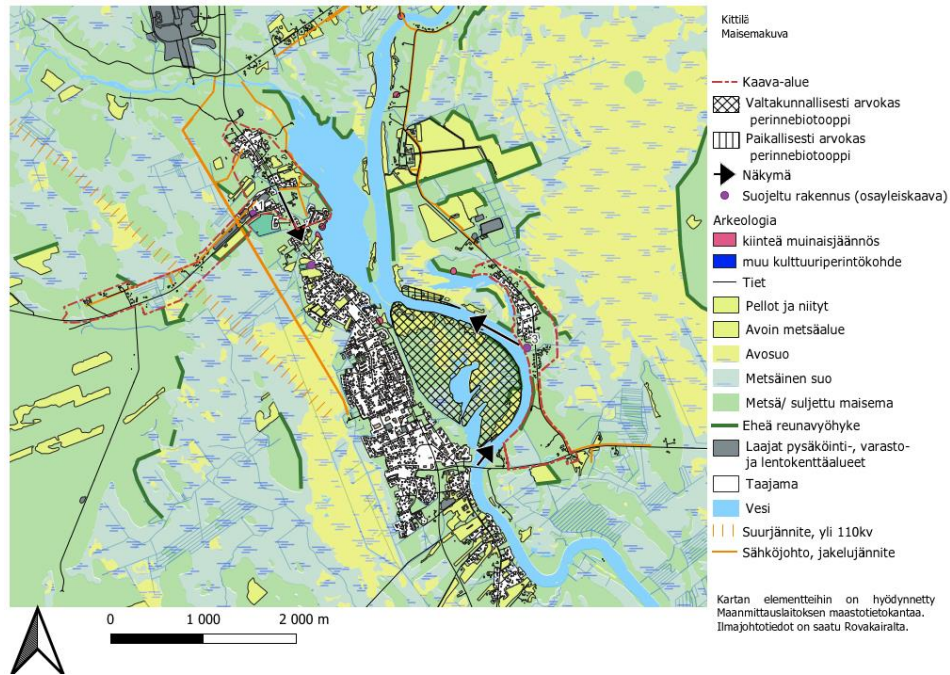
Kuva 11 Maiseman arvot kaava-alueella (Sweco 2022).

Kuva 12 Kaava-alueen korkeussuhteet. Punaisella rajattuna Yläkittilän ja Pakatin asemakaava-alueet (Sweco 2022).

14(46)

KAAVASELOSTUS
HYVÄKSYTTÄVÄKSI

Kuva 13 Maisemakuva. Punaisella rajattuna Yläkittilän ja Pakatin asemakaava-alueet (Sweco 2022).

Liite 3 Maisemaselvityksen kartat

3.3.2 Rakennettu kulttuuriympäristö

Yläkittilän rakennettua ympäristöä on selvitetty talven 2022 aikana arkkitehti Jarmo Lokion toimesta Arkkitehtitoimisto Jarmo Lokio Oy:stä. Selvityksessä määritellään suunnittelualueen rakennetun ympäristön ominaispiirteitä ja annetaan suosituksia rakennetun kulttuuriympäristön arvojen tunnistamiseen suunnittelualueelta. Rakennetun ympäristön selvitys on tehty kahteen maastokäyntiin, kirjallisuus-, kartta- ja internet selvityksiin sekä inventoinnin yhteydessä suoritettuihin haastatteluihin pohjautuvan analyysin pohjalta. Kittilän kirkonkylän rakennuskantaa on selvitetty lisäksi osayleiskaavatyön yhteydessä vuonna 2009 (Tmi Lauri Putkonen, FCG Planeko Oy). Aiemman inventoinnin yhteydessä alueelta on tunnistettu arvokkaana 1920- luvulla rakennettu hirsinen Käpykaristamo.

Vuoden 2022 selvityksen yhteydessä valokuvattiin selvitysalueelta noin 120 rakennusta, rakennelmaa tai rakennetun ympäristön kokonaisuutta. Selvitysalue jaettiin maastokäynnin ja karttatarkastelun pohjalta kuuteen osa-alueeseen, jonka jälkeen tarkempi inventointi ja valokuvaus suoritettiin osa-alueittain yhden maastokäynnin yhteydessä. Selvitysalueen rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita on selvityksen yhteydessä luokiteltu ja arvioitu seitsemän. Kohteiden arvotus on tehty LKYT-luokituksen (Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi) mukaisesti selvityksen laatijan toimesta.

Kuva 14 Suunnittelualan kulttuurimaisemaa kuvattuna Palontieltä Ylipalon pihapiiriä kohti.

Kuva 15 A.E. Kourin vanha kauppa Levintien varrella.

Kittilän kirkonkylä tuhouttiin lähes täysin vuoden 1944 Lapin sodan yhteydessä. Kaava-alueelta on säilynyt tuolloin ainoastaan hirsirunkoinen käpykaristamo Aakenuksentien varrella.

Kittilän rakennuskanta sijoittuu suureksi osaksi Ounasjokilaaksoon ja Ounasjokeen laskevien sivuhaarojen varsille. Tämä ominaisuus näkyy selvitysalueella siten, että alueen jälleenrakennuskauden rakennuskanta sijaitsee pääosin Levintien ja Ounasjoen välisellä alueella. Levintien länsipuolinen rakennuskanta ja etenkin Aakenuksentien varsi on rakentunut pääosin 1960–90-luvuilla ja sen jälkeen aina 2020-luvulle saakka.

Suunnittelualueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY), eikä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Lähin arvetettu kohde on Carl Ludwig Engelin suunnittelema maakunnallisesti arvokas Kittilän kirkko, joka sijaitsee kaava-alueesta etelään n. 500 m.

Kuva 16 C.L. Engelin suunnittelema Kittilän kirkko näkyy maiseman kiintopisteenä suunnittelualueen eteläreunalta.

3.3.3 Arkeologia

Kaavatyön käynnistyessä suunnittelualueelta oli tiedossa kolme kiinteää muinaisjäännöstä (Museoviraston Kyppi-palvelu 13.1.2022), joista kaikki sijaitsivat Ounasjoen rannalla:

- Takala, ajoittamaton asuinpaikka (1000009539)
- Vaarala, historiallinen asuinpaikka (261010093)
- Vanhainkoti, kivikautinen asuinpaikka (261010071).

Kaava-alueelle laadittiin muinaismuistoseelvitys kesän 2022 aikana.

Kuva 17 Aiemmin tiedossa olleiden kiinteiden muinaisjäännösten sijainti oranssilla sekä kaava-alueen rajaus mustalla. © Museovirasto, Maanmittauslaitos.

Kesällä 2022 laaditun muinaisjäännösinventoinnin yhteydessä ei löydetty uusia arkeologisia kohteita (Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu 2022). Entuudestaan tunnetuissa kohteissa tehtiin seuraavat havainnot ja tulkinnot, joiden perusteella museo on päivittänyt Kyppi-tietoja:

Takala: Paikallisen tiedon mukaan Takalan löytöalueella ja lähistöllä on ollut saksalaisten asemapaikka 2. maailmansodan aikana. Takalan kohteesta mainitut kuopat eivät vaikuta rakennusten perustuksilta, niissä ei ole tulisijaa ja ne ovat liian pieniä ollakseen asuinrakennusten perustuksia. Kuopat ovat tulkittavissa koon, muodon ja historiatiedon perusteella lähinnä poteroiksi. Niiden läheisyydessä on joitakin muita epämääräisiä n. 1-1,5 m halkaisijoiltaan olevia kuoppia, jotka voivat olla myös sodanaikaisia. Kohteelle tehtiin aluerajaus, mutta sille ei ehdota suojavyöhykettä. Huomioitavaa on, että yleensä on edellytetty myös 2. maailmansodan aikaisten kohteiden huomioimista maankäyttöhankkeissa.

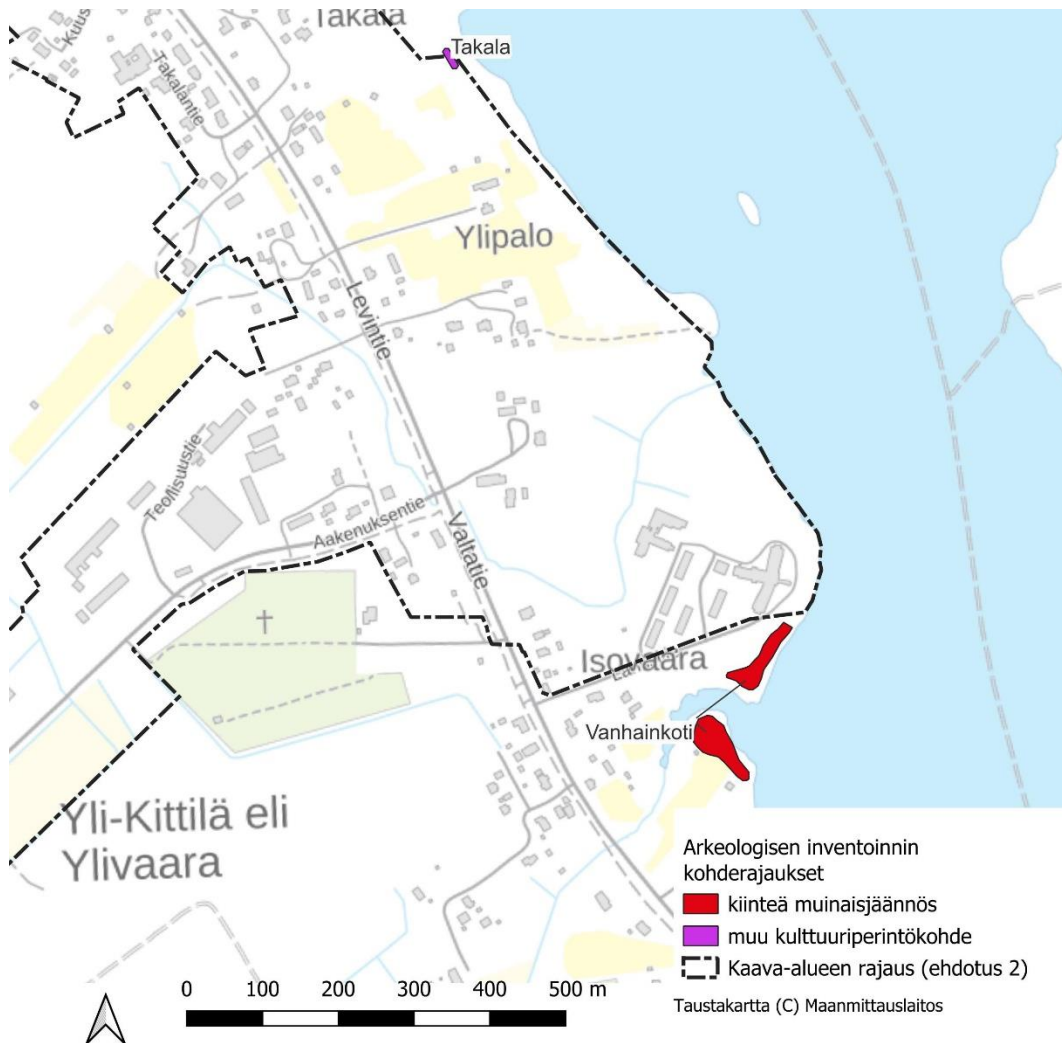
Kohde 1000009539 (Takala) on muutettu muinaisjäännösrekisterissä muuksi kulttuuriperintökohteeksi.

Vaarala. Alueella tehtiin lapionpistoja, mutta mitään arkeologisiin kerrostumiin viittaavaa ei havaittu, kohdetta ei voitu rajata, eikä kohteen löytöjä ole ajoitettu. Löytöpaikan lähistölle on tullut viime tarkastuksen jälkeen lisää rakennuskantaa.

Kohde 261010093 (Vaarala) on muutettu muinaisjäännösrekisterissä poistetuksi kohteeksi.

Vanhainkoti. Asuinpaikan pohjoisosaan on tehty leveä, useita metrejä korkea tulvapenger. Kaikki mahdolliset arkeologiset kerrostumat ovat tällä alueella hävinneet. Ranta-alueen pohjaa voitiin tarkastaa kahlaamalla n. 1-5 m leveällä kaistalla, mutta uusia asuinpaikkalöytöjä ei tehty lukuun ottamatta muutamia palaneita kiviä, jotka ovat voineet joutua vesialueelle maansiirtotöissä. Aiempi kohderajaus poistettiin pohjoisessa, missä asuinpaikan todettiin jääneen useita metrejä paksun tulvapenkereen alle. Uuden rajauksen mukaan kohdetta ei sijoitu kaavan alueelle.

Kohde 261010071 (Vanhainkoti) Muinaisjäännösalueen rajausta ei ole Kyppi-palvelussa vielä päivitetty uusimman vuoden 2022-2023 inventoinnin antaman tiedon mukaiseksi.

Kuva 18 Arkeologisen inventoinnin mukaiset rajaukset Vanhainkodin kiinteästä muinaisjäännöksestä sekä Takalan muusta kulttuuriperintökohdeesta.

3.3.4 Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Suunnittelualueen kaakkoisosassa palvelutalojen korttelialueella on tulvavaaravyöhykettä. Alueelle on rakennettu tulvapenger.

Pilaantuneet maa-alueet

Kaava-alueella sijaitsee viisi kohdetta, jotka on merkitty maaperän tilan tietojärjestelmään (MATTI-tietokantaan). Neljä kohteista sijaitsee Aakenuksentien ja yksi Levintien varrella. Aakenuksentien varren kohteet sijoittuvat teollisuusalueille ja käsittävät sahan, linja-autovarikon sekä entisen Lapin tiepiirin Kittilän tukikohdan. Levintien varrella kohde sijoittuu Kourin kaupan yhteyteen, missä on ollut polttoaineen jakelupiste.

3.3.5 Melu

Kaava-alueen läheisyydessä on melulähteitä, sillä Kittilän lentokenttä sijoittuu noin kilometrin päähän kaavan pohjoisosasta. Yleiskaavassa osoitettu, lentokentän kiitotiehen liittyvä melualue (55 dBA) ulottuu kaava-alueen keskiosaan Aakenuksentien varrella sekä pohjoisosassa Vehkatien, Mikkolantien ja Kuuselantien läntisimpiin osiin.

Lentokentän lisäksi melua aiheuttaa kantateiden liikenne. Osayleiskaavatyön yhteydessä on laskettu ajoneuvoliikenteen melualueet poikkileikkaukslaskentoina, mikä on otettu huomioon osayleiskaavaa laadittaessa. Melualueiden laskentaan hyödynnettiin vuoden 2025 ennustettuja liikennemääriä, jotka on saatu vuonna 2009 laaditusta kantatie 79 yleissuunnitelmasta (FCG, osayleiskaavan selostus).

Asemakaavatyön yhteydessä laadittiin syksyllä 2022 meluselvitys (Sweco). Meluselvityksessä selvitysalueen melutasoja on tarkasteltu sekä nykytilanteessa että ennustetilanteessa asemakaavaluonnoksen mukaisen tilanteen toteuduttua. Melulähteinä mallinnuksessa on huomioitu Aakenuksentien sekä Levintien tieliikenne nykytilanteessa sekä ennustetilanteessa, kun asemakaava ja asemakaavan muutos on toteutunut kaavaluonnoksessa (valmisteluvaiheen nähtävillä pito 7.4.–28.4.2022) esitetyn mukaisena.

Tieliikenteen muodostamia melutasoja on arvioitu ympäristömelulaskentaan suunnitellulla ohjelmistolla Datakustik CadnaA 2022. Liikennemelulaskennat perustuvat yleisesti Suomessa käytettäviin yhteispohjoismaisiin tie- ja raideliikennemelun laskentamalleihin. Melulaskennoissa käytetyt nykytilanteen liikennemäärät perustuvat Väyläviraston julkaisemiin liikennemäärätietoihin (Väylävirasto 2022). Ennustetilanteen melulaskennoissa on huomioitu Väyläviraston nykytilannetietojen lisäksi toteutuneiden asemakaavaratkaisuiden muodostamat liikennemäärät.

Melutasoja verrataan useimmiten valtioneuvoston päätöksessä 993/1992 annettuihin melutason ohjearvoihin. Melun ohjearvot on tarkoitettu käytettäväksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä. Ohjearvot on annettu erikseen päiväajan (klo 7–22) ja yöajan (klo 22–7) melutasoille. Asumiseen käytettävillä alueilla melutason ohjearvo päiväajalla (klo 7–22) on 55 dB ja yöajalla (klo 22–7) 50 dB. Mikäli kyseessä on täysin uusi asuinalue, noudatetaan tuolloin yöajalla ohjearvotasoa 45 dB.

20(46)

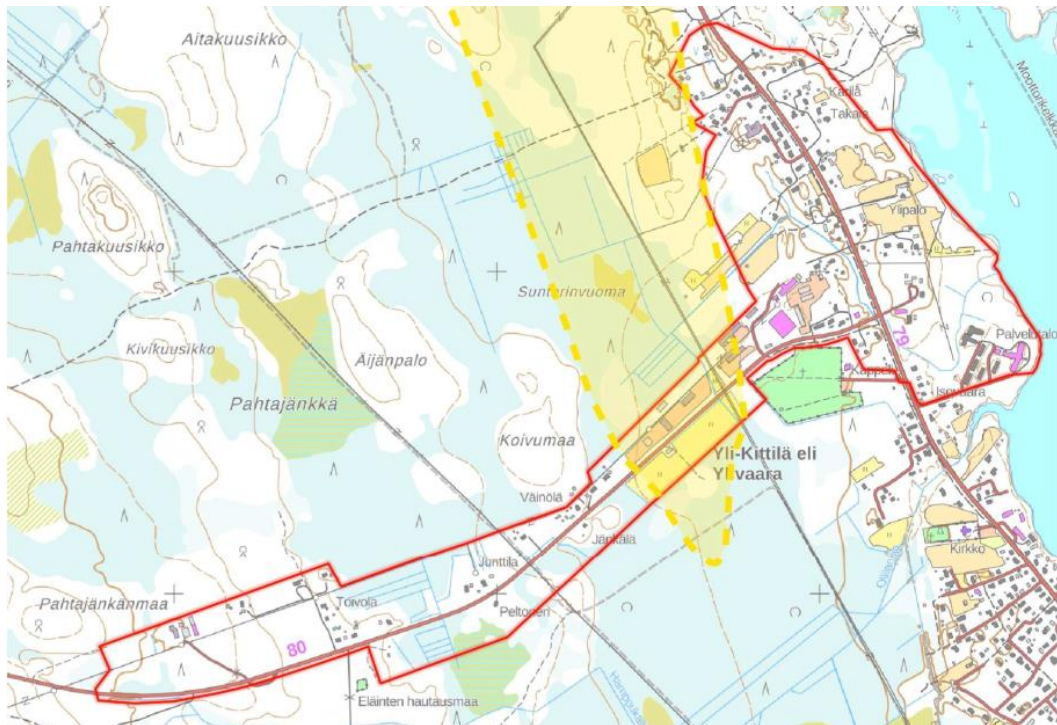
KAAVASELOSTUS
HYVÄKSYTTÄVÄKSI

Lentomelu

Finavia on vuonna 2017 laatinut Kittilän lentoaseman siviililentoliikenteen melunhallintasuunnitelman. Suunnitelmassa kuvataan lentoliikenteen lähialueille aiheuttamaa melukuormitusta sekä esitetään lentomelun Lden -vyöhykkeet. Kittilän lentoaseman siviililiikenne vaikuttaa myös Yläkittilän asemakaava-alueen melutilanteeseen.

Lentoliikenteen aiheuttama Lden 50 dB ylittävä melualue ulottuu selvityksen mukaan noin 1600 metriä etelään, jolloin vyöhyke osittain levittäytyy myös asemakaava-alueelle. Lentomelun Lden 50 dB meluvyöhykkeen sijoittuminen on esitetty Kuvassa 18. Suomessa ohjearvona asuinalueiden suunnittelussa käytetään lentokonemelutasoa Lden 55 dB.

Kuva 19 Kittilän lentoaseman siviili-ilmailun Lden 50 dB melualue keltaisella merkittynä (rajaus suuntaa antava). Suunnittelualue merkitty punaisella (LÄHTEET: Maastokartta MML, lentomelualue Finavia, suunnittelualue Sweco).

Kaava-alueella on kaksi uudehkoa erillispientaloa suuntaa antavan rajauksen mukaisella lentomelualueella suunnittelualueen pohjoisosassa.

Liikennemelu

Nykytilanteessa sekä Aakenuksentien että Levintien tieliikenne ovat merkittäviä melulähteitä selvitysalueella. Aakenuksentiellä tieliikenteen melualue on laajimmillaan selvitysalueen länsiosassa, jossa nopeusrajoitus on 100 km/h. Kyseisellä alueella 55 dB

päiväajan ohjearvon ylittävä melualue ulottuu tien pohjoispuolella noin 100 metrin ja eteläpuolella noin 60 metrin etäisyydelle Aakenuksentien keskilinjasta. Nopeusrajoituksen pudotessa 80 km/h myös ohjearvon ylittävä melualue supistuu ja ulottuu noin 40–50 metrin etäisyydelle tiestä.

Aakenuksentien Kittilän päädyssä nopeusrajoitus putoaa edelleen 50 km/h. Tuolloin melualue ulottuu noin 20 metrin etäisyydelle.

Levintiellä liikennemäärät ovat Aakenuksentiehen verrattuna merkittävästi suuremmat, jolloin tieliikenteen muodostama lähtömelutaso on myös korkeampi. Tilanne korostuu Aakenuksentien risteuksen pohjoispuolella, jossa Levintien nopeusrajoitus muuttuu 60 km/h:sta 80 km/h:n. Tieliikenteen muodostama 60 dB melualue ulottuu noin 20–30 metrin etäisyydelle Levintiestä ja tavoittaa monissa kohdissa lähimpien asuinrakennusten julkisivut. 55 dB melualue ulottuu Levintiellä selvitysalueen pohjoisrajaa lähestyttäessä 40–70 metrin etäisyydelle tiestä ympäröivistä maastonmuodoista riippuen.

Levintiellä Aakenuksentien risteyksestä etelään päin mentäessä tieliikenteen nopeusrajoitus on 50 km/h. 60 dB ylittävä melualue ulottuu noin 20 metrin etäisyydelle ja 55 dB ylittävä melualue noin 30–40 metrin etäisyydelle tien keskilinjasta. Nykytilanteessa myös yöajan tieliikenne vaikuttaa selvitysalueen meluolosuhteisiin. Monilta osin yöajan ohjearvon 50 dB (olemassa olevat asuinrakennukset) ylittävä melualue ulottuu yhtä etäälle, kuin päiväajan ohjearvonkin ylittävä. Aakenuksentiellä yöajan ohjearvo ylittyy 30–80 metrin etäisyydellä tiestä, ja Levintiellä 25–70 metrin etäisyydellä nopeusrajoituksesta riippuen.

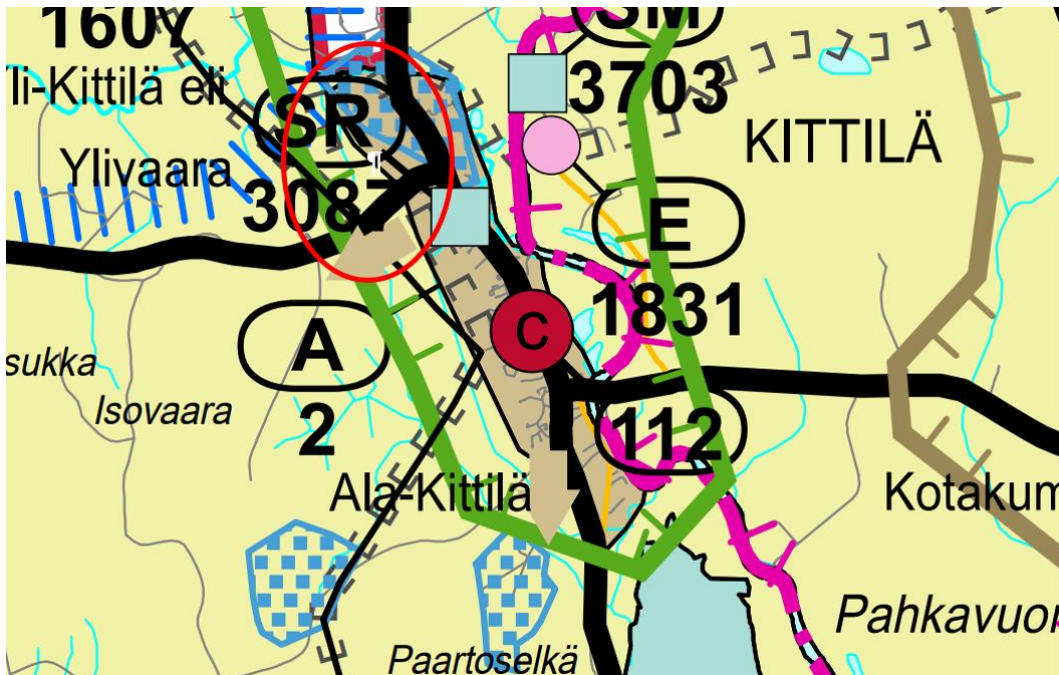
Melumallinnuksen perusteella on todettavissa, että melutasojen ohjearvot ylittyvät selvitysalueella nykytilanteessa useassa kohdassa.

3.4 Kaavoitustilanne

3.4.1 Maakuntakaava

Asemakaavoitettavalla alueella on voimassa Tunturi-Lapin maakuntakaava, jossa alue on osoitettu taajamatoimintojen alueena (A) sekä maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Maakuntakaavalla on osoitettu taajamatoimintojen laajenemissuunta kohti itää (ruskea nuoli). Suunnittelualue sijaitsee matkailun vetovoima-alueella sekä tärkeällä tai vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella. Suunnittelualueen läheisyyteen on osoitettu rakennussuojelukohde (3087, Kittilän kirkko), raideliikenteen kehittämiseksi selvitettävä yhteys (Ylläsjärvi-Levi) sekä lentoliikenteen alue.

Tunturi-Lapin maakuntakaava on vahvistettu 23.06.2010 Ympäristöministeriössä.

Kuva 20 Ote Tunturi-Lapin maakuntakaavasta. Suunnittelualueen sijainti ympyröity punaisella.

Koko maakuntakaava-aluetta koskevat seuraavat määräykset:

- Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä on otettava huomioon valtioneuvoston päätös melutasojen ohjeistoista.
- Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun.
- Maisemallisesti herkällä alueilla, kuten tunturialueilla, jokien ja järvien rannoilla sekä pääteiden, matkailukeskusten, retkeilyreittien ja taajamien läheisissä metsissä eri käsittelytoimenpiteet on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia.
- Ranta-alueilla taajamatoimintojen alueiden (A) ja keskuskylä (at) ulkopuolella vapaan rantaviivan osuus tulee olla vähintään puolet muunnetusta rantaviivasta.
- Ranta-alueilla tulee turvata rannan suuntainen kulkuyhteys.
- Tulva-, sortuma- ja vyörymävaara- alueet on osoitettava yleis- ja asemakaavoissa joko alueina tai rakentamisrajoituksina. Rakennuspaikkoja ei saa suunnitella sijoitettavaksi alueille, joilla on tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa. Tulvariskialueet tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa.
- Malminetsintä ja siihen liittyvät toimenpiteet on turvattava, kuitenkin huomioon ottaen alueen erityispiirteet.

- Poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet ja valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.
- Suojelu- (S), luonnonsuojelu- (SL) ja erämaa-alueiden (Se) hoitoja käyttösuunnitelmista on pyydettävä lausunto alueen kunnilta, Lapin liitolta, aluehallintoviranomaisilta, Saamelaiskäräjiltä saamelaisten kotiseutualueella, Paliskuntain yhdistykseltä, alueen paliskunnilta sekä muilta yhteisöiltä, joiden toimialaan suunnitelma liittyy.
- Rakennuksia tai muita huomattavia rakenteita ei tule suunnitella sijoitettavaksi maisemallisesti aroille paikoille, kuten kapeisiin niemen kärkiin ja kannaksille sekä rantamaisemaa hallitsevien kumpareiden huipulle.
- Hyville, yhtenäisille tai maisemallisesti tärkeille pelloille ei tule suunnitella sijoitettavaksi muuta kuin maa- ja metsätalouteen liittyvää rakentamista, ellei niitä ole yksityiskohtaisemmassa kaavassa rakentamiseen sopivaksi osoitettu.
- Rakentamisrajoitus:
  - Maankäyttö- ja rakennus lain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus on voimassa virkistys- ja suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetuilla alueilla (V, LL, EJ, S, SL, SM, SR, Se, rs, vt, kt, st, yt, tv sähkölinja). Rajoitus laajennetaan koskemaan ampuma- ja harjoitusalueita (EAH), kaivosalueita (EK), suojavyöhykkeitä (sv) sekä tärkeitä ja vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita.
- Suojelumääräykset:
  - Suunniteltaessa sellaisen alueen käyttöä, jolla on kiinteä muinaisjäänös, on neuvoteltava Museoviraston kanssa. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäänöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Lupaa haetaan ympäristökeskukselta, jonka on kuultava asiassa Museovirastoa.
  - Suunniteltaessa suojelun alueen tai suojeluohjelmaan kuuluvan alueen käyttöä on neuvoteltava luonnonsuojelusta ja alueen hallinnasta vastaavien viranomaisten kanssa. Natura 2000 -alueisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tarveharkinta ja tarvittaessa vaikutusten arviointi on tehtävä luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n mukaisesti

3.4.2 Yleiskaavoitus

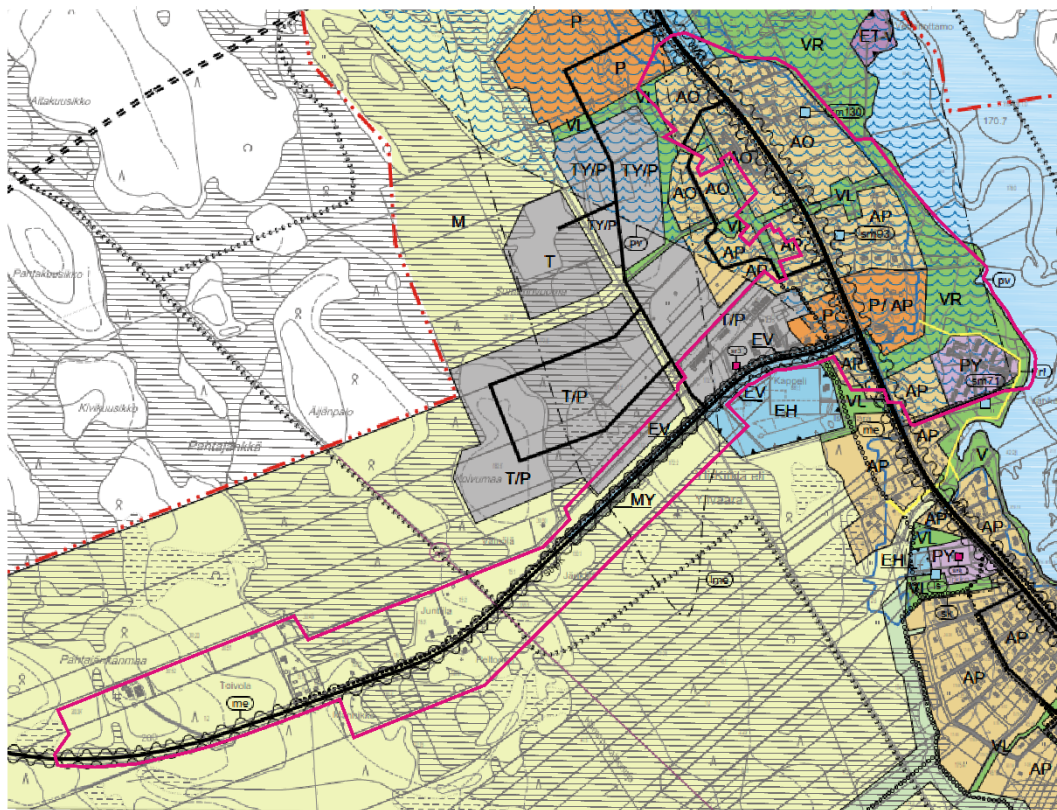
Suunnittelualueella on voimassa Kittilän kirkonkylän osayleiskaava. Kittilän kunnanvaltuusto on kokouksessaan 26.03.2012 hyväksynyt Kittilän osayleiskaavan. Kittilän kirkonkylän osayleiskaava on saanut lainvoiman KHO:n päätöksellä 13.03.2015/731 ja on kuulutettu voimaan 18.03.2015.

24(46)

KAAVASELOSTUS
HYVÄKSYTTÄVÄKSI

Yleiskaavassa suunnittelualueelle on osoitettu pientalovaltaista asuinalueita (AP) ja erillispientalojen korttelialueita (AO) nyt laadittavan asemakaavan pohjoisosiin. Aakenuksentien, Levintien ja Valtatien risteyksen tuntumaan on osoitettu palvelujen alueita tilaa vievälle kaupalle (P), joen puoleiselle osalle voidaan kaupan sijaan vaihtoehtoisesti sijoittaa pientalovaltaista asuinalueita (P/AP). Vanhainkodin alue on osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueena (PY). Aakenuksentien pohjoispuolelle on osoitettu teollisuus-, varasto- ja palvelujen alue, joka on tarkoitettu myös tilaa vievälle kaupalle (T/P). Aakenuksentien varrella sijaitseva käpykaristamo on osoitettu suojeltuna rakennuksena (sr-3). Ounasjoen ranta-alueet on osoitettu retkeily- ja virkistysalueena (VR). Asuinalueiden väliset virkistysalueet on osoitettu lähivirkistysalueena (VL). Aakenuksentien varsi on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisena alueena (M).

Kaavalla on osoitettu lentomelualue (lme), jolla on osoitettu 55 dB:n vyöhyke. Myös Aakenuksentien ja Levintien varsille on osoitettu melualueet. Ounasjoen rantaan on vanhainkodin ja korttelialueiden tuntumaan osoitettu ohjeellinen tulvapenger, joka ratkaistaan asemakaavalla (ri).

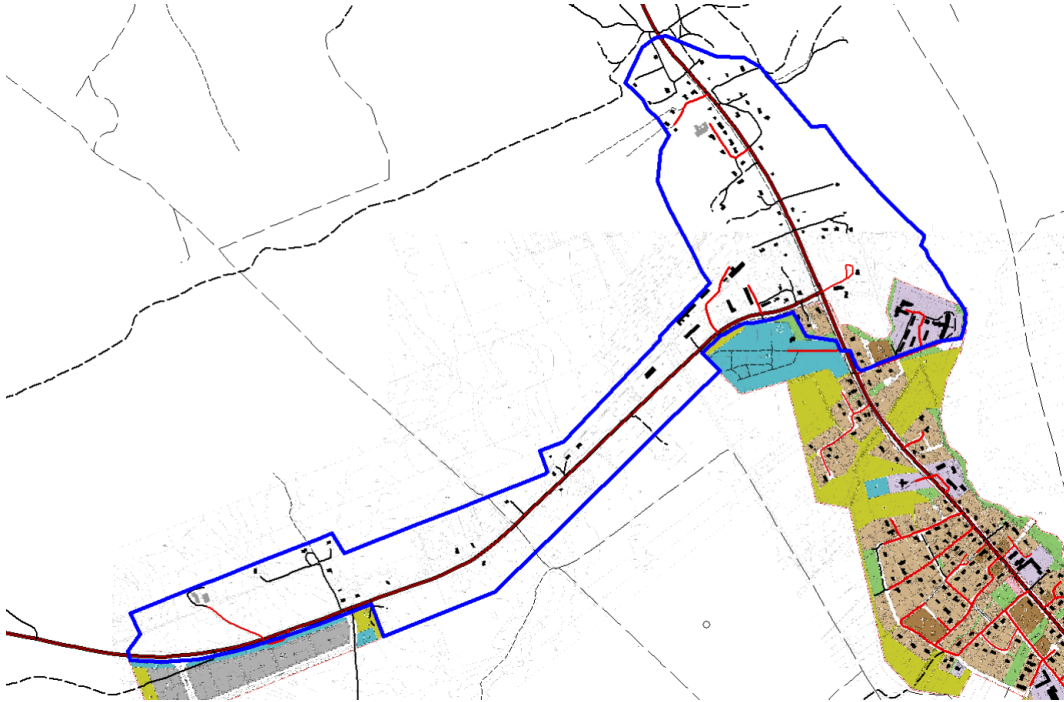

Kuva 21 Kittilän kirkonkylän osayleiskaava. Suunnittelualueen sijainti on osoitettu vaaleanpunaisella.

3.4.3 Asemakaava

Suurimmalla osalla suunnittelualueetta ei ole aiemmin laadittua asemakaavaa.

Pääskylänniemen ja Aakenuksentien risteyksen alueella on voimassa Kittilän kirkonkylän asemakaava ja asemakaavamuutos korttelit: 150–163, 201–229, 301, 302, 401 ja 402, joka on vahvistettu 08.04.1992.

Kuva 22 Ote Kittilän kirkonkylän ajantasa-asemakaavasta ja suunnittelualueen raja.

Kuva 23 Ote Kittilän Kirkonkylän teollisuusalueen asemakaavasta, joka on saanut lainvoiman vuonna 2015. Kaava ei ole toteutunut.

Kuva 24 Ote Kittilän ajantasakaavasta, jossa Mellantien alue, Hautaojantien alue ja Pääskylänniemen alue ovat osa nyt laadittavaa asemakaavamuutosta.

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Suurimmalle osalle kaava-aluetta ei ole aiemmin laadittu asemakaavaa, joten kunnan tavoitteena on ottaa pitkälti jo rakentunut alue asemakaavoituksen piiriin ja mahdollistaa alueelle laaditun yleiskaavan maankäytöllisten tavoitteiden toteutuminen.

Työssä huomioidaan Pääskylänniemen alueen tulvasuojelu ja tutkitaan alueen kehittämismahdollisuuksia tulvapenkereiden rakentamisen myötä muuttuneessa tilanteessa.

Väylällä on käynnissä kantatien 79 parantamisohjelma, jossa noin 4,2 kilometriä kantatiestä parannetaan alkaen Kittilän kirkonkylän eteläosasta Vaaratien kohdalta päättyen pohjoisosassa kantatie 80 Aakenuksentien liittymäalueelle. Parantamisohjelman pohjoisimmat osat sijoittuvat kaava-alueelle ja tiesuunnitelman aluevaraukset huomioidaan asemakaavatyössä. Hankkeen tavoitteena on parantaa tieosuuden liikenneturvallisuutta, kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita, esteettömyyttä sekä taajaman ympäristöä ja viihtyisyyttä. Lisäksi tavoitteena on turvata tieliikenteen sujuvuus ja toimivuus myös tulevaisuudessa. Kaava-alueen osalta varaudutaan mm. liittymien vähentämiseen ja Aakenuksentien ja Levintien risteysalueen kiertoliittymän aluevaraukseen.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja päätökset

Kunnan tekninen lautakunta on hyväksynyt Yläkittilän asemakaavamuutoksen ja laajennuksen aluerajauksen ja vireille laittamisen 28.01.2021 § 22.

Kaavan vireilletulosta on kuulutettu osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävällepanon yhteydessä elokuussa 2021. Kaavoitushanke on sisältynyt kunnan kaavoituskatsaukseen 2020.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

Maanomistajat, asukkaat, yhdistykset, yritykset:

- suunnittelualan maanomistajat ja asukkaat
- naapurialueiden ja muiden lähialueiden maanomistajat ja asukkaat
- alueella toimivat yritykset ja yhdistykset
- Alakylän paliskunta

Kunnan hallintokunnat:

- rakennus- ja ympäristölautakunta

Viranomaiset:

- Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)
- Lapin liitto
- Lapin pelastuslaitos
- Lapin maakuntamuseo
- Kittilän kunta

Yhdyskuntateknikka:

- Kittilän Vesihuolto-osuuskunta
- Kittilän kaukolämpö Oy
- Rovakaira Oy
- Lapeco

Liite 1: Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

4.3.2 Vireilletulo

Kaava on kuulutettu vireille kuulutuksella elokuussa 2021.

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutus

MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on laadittu keväällä 2021. OAS pidetään nähtävillä kaavan laadinnan ajan ja sitä tarkennetaan tarvittaessa kaavan edetessä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin nähtäville 26.8. – 27.9.2021.

Liite 1 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

4.3.4 Viranomaisyhteistyö

Kaavaluonnos ja kaavaehdotus 1 on lähetetty viranomaisille tiedoksi ja siitä on pyydetty viranomaislausunnot. Myös kaavaehdotuksesta 2 pyydetään lausunnot.

Asemakaavatyöstä järjestettiin 1. viranomaisneuvottelu 28.9.2021.

4.4 Asemakaavan tavoitteet

4.4.1 Kunnan tavoitteet

Kunnan tavoitteena on ottaa Yläkittilän alue asemakaavoituksen piiriin. Alueelle laaditaan 1. asemakaava, jossa tarkennetaan Kittilän Kirkonkylän osayleiskaavan tavoitteita. Työssä huomioidaan Pääskylänniemen alueen tulvasuojelu ja tutkitaan alueen kehittämismahdollisuuksia tulvapenkereiden rakentamisen myötä muuttuneessa tilanteessa.

Asemakaavaratkaisussa huomioidaan myös tiedossa olevat muut hankkeet, kuten kantatien kehittämissuunnitelmat, Metsähallituksen aluekehittäminen Senaatin tarpeisiin ja Tokmannille myönnetty poikkeamismenettelyllä myönnetty rakennuslupa Aakenuksentien varrelle.

4.4.2 Suunnittelualueesta johdetut tavoitteet

Alue sijoittuu Kittilän keskustan yhteyteen vilkkaasti liikennöidyn Levintien ja Aakenuksentien varrelle. Näiden teiden risteysalueen liikennemäärät ovat kasvussa tulevaisuudessa mm. Ylläksen ja Levin matkailualueiden voimakkaan kehittymisen myötä. Aakenuksentien varrelle on viime vuosina kasvanut monipuolisesti pienteollisuutta, toimitiloja sekä kaupan tiloja. Alueelle on suunnitteilla myös lisärakentamista, joten alueen asemakaavoittaminen turvaa ja ohjaa alueen rakentumista kokonaisuutena viihtyisyys, toimivuus ja turvallisuus huomioiden.

Suunnittelualan erityispiirteinä ovat mm. vanha kyläasutus, joka on rakentunut alueelle ilman asemakaavaa, Kittilän lentokentästä johtuva lentomelualue ja laajat pohjavesi- ja vedenottoalueet kaava-alueen itäpuolella. Ounasjoen puoleisella osalla suunnittelualuetta suunnittelua ohjaa vahvasti myös tulvavaara-alueet ja alueelle rakentunut tulvapenger.

Kuva 25 Ote kunnan osoitekartasta.

4.4.3 Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Niillä korvataan valtioneuvoston 30.11.2000 päättämät ja 1.3.2009 voimaan tulleet tarkistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Uudistetut tavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Tämä velvoite koskee oikeudellisesti kaikkea kaavoitusta.

Tietyistä valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa mainituista kohdista voidaan poimia ne, joilla kaavan voidaan todeta toteuttavan tavoitteita, vaikka alueeseen ei varsinaisia valtakunnallisia intressejä kohdistukaan.

Yläkittilää koskien voidaan nähdä nousevan esiin seuraavia tavoitteita:

”Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.”

”Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.”

”Luodaan edellytykset vähähiiliseen ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.”

”Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.”

”Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.”

”Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.”

”Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.”

”Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.”

”Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.”

”Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.”

Maakuntakaavoitus

Kaava tukeutuu voimassa olevaan Tunturi-Lapin maakuntakaavaan sitä tarkentaen. Lapin liiton virasto toteaa luonnosvaiheen lausunnossaan, että Kittilän Yläkittilän asemakaavamuutoksen valmisteluaineisto tukee Tunturi-Lapin maakuntakaavan tavoitteita ja antaa hyvän pohjan asemakaavaehdotuksen laatimiseen.

Yleiskaavoitus

Asemakaavalla tarkennetaan yleiskaavan aluevarauksia tukeutuen sen perusratkaisuihin.

4.4.4 Suunnittelun aikana syntyneet tavoitteet

Tavoitteita on koottu erityisesti kaavan valmisteluvaiheen yleisötilaisuuden, kaavan laatijan tapaamisen ja nähtävilläpitojen yhteydessä niin luonnos- kuin ehdotusvaiheissa (ehdotukset 1 ja 2).

Osallisten mielipiteet ja viranomaislausunnot kaavan luonnos- ja ehdotus nro 1 -vaiheessa, sekä kunnan maanomistajien kanssa käydyt keskustelut ovat vaikuttaneet erityisesti kaavaratkaisun katuverkkoa ja pientalotontteja koskeviin ratkaisuihin. Luonnosvaiheen palautteen perusteella tehdyt muutokset on kuvattu kohdassa 4.6.1. Ehdotusvaiheen 1 palautteen perusteella tehdyt muutokset on kuvattu kohdassa 4.6.2. Ehdotusvaiheen 2 palautteen perusteella tehdyt muutokset on kuvattu kohdassa 4.6.3.

Tarkemmin saatu palaute ja sen myötä tehdyt muutokset kaava-aineistoon ovat kaavaselostuksen liitteissä 9 ja 10 sekä 13.

Liite 9 Luonnosvaiheen palaute ja vastineet

Liite 10 Ehdotusvaiheen 1 palaute ja vastineet

Liite 13: Ehdotusvaiheen 2 palaute ja vastineet

4.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot

Kaavan laadinnan aloitusvaiheessa on tarkasteltu erilaisia vaihtoehtoja kaavaratkaisuksi kaavan laatijan ja kunnan viranhaltijoiden yhteistyönä. Ratkaisuja on jalostettu maastokäyntien ja selvitysten avulla kaavaluonnokseksi, jonka avulla on kerätty kannanottoja alueen asukkailta ja muilta osallisilta. Nähtävillä ollutta kaavaluonnosta on saadun palautteen perusteella tarkennettu kaavaehdotukseksi. Kaavaehdotusta nro 1 on edelleen kehitetty muuttuneiden tavoitteiden myötä kaavaehdotukseksi nro 2.

4.6 Mielipiteiden huomioiminen

4.6.1 Valmisteluvaihe

Kaavaluonnos asetettiin nähtäville mielipiteiden esittämistä varten 7.- 28.4.2022 (MRL 62 §; MRA 30 §). Kaavan nähtävilläolon yhteydessä pidettiin yleisötilaisuus 13.4.2022 Kino Ylärin salissa. Kaavan laatijan tapaamispäivää vietettiin lisäksi 14.4.2022.

Kaavaluonnoksesta saatiin 16 mielipidettä ja 7 viranomaislausuntoa.

Mielipiteet ja lausunnot koottiin ja niihin laadittiin vastineet. Vastineista käy ilmi, onko mielipide tai lausunto vaikuttanut kaavan sisältöön. Vastineluettelo on kaavaselostuksen liitteenä 9.

Saadun palautteen perusteella kaava-aineistoon tehtiin seuraavat muutokset:

- Kaavakartalle osoitettiin jätevesipumppaamot.

- Kaavaselostuksen vaikutustenarviointiin lisättiin arvio asemakaavan suhteesta maakuntakaavaan ja kaavan suhteesta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.
- Tarkistettiin merkintöjen selitystä luo-2 osalta.
- Kaavakartalla ei ole luo-3 kohdetta, määräys merkintöjen selityksissä poistettiin.
- Suojelumääräystä sr täydennettiin purkamiskieltoa koskevalla lauseella.
- Asemakaavan määräyksistä poistettiin määräys, jonka mukaan yleinen tie tai katu voidaan rakentaa tulvapenkereenä, sillä alueella ei ole kyseiselle määräykselle tarvetta.
- Kaavaehdotusvaiheessa laadittiin meluselvitys, jonka perusteella meluntorjuntavaatimukset huomioitiin kaavamääräyksissä ja kaavakartalla merkinnöin.
- Kaavakarttaa tarkennettiin siten, että kantatien 79 tiesuunnitelma ja tilavaraus jalankulun ja pyöräilyn väylälle on huomioitu Aakenuksentien pohjoispuolelle Teollisuustien risteykseen saakka. Myös Levintien osalta tehty tiesuunnitelma huomioitiin kaavaehdotuksessa.
- Kaavaselostusta täydennettiin maaperän tilan tietojärjestelmän kohteiden (MATTI) osalta.
- Kaavaselostuksen liitteeksi 11 lisättiin Kittilän Ylivaaran pohjavesiselvitys (Ramboll 2021). Kaavaselostukseen lisättiin myös tietoa, että selvitystä on hyödynnetty kaavan valmistelussa ja kaava-alueen pohjavesiä koskevissa kaavamääräyksissä.
- Pohjavettä koskevaa kaavamääräystä tarkistettiin.
- KTJ:stä tarkistettiin kaava-alueita koskevat kulkurasitteet ja lisättiin ne kaavakartalle ajoyhteyksinä.
- Maalämpökaivojen sijoittamiseen kaava-alueelle otettiin kantaa rakennustapaohjeissa, jotka laadittiin kaavaehdotusvaiheessa.
- Rakennusala rajattiin pois lentomelualueelta uusien rakennuspaikkojen osalta korttelissa 626 (luonnosvaiheen korttelinumerointi). Korttelinumerointia on tarkistettu kaavaehdotusvaiheessa.
- Merkintöjen selitystä tarkistettiin moottorikelkkareitillä.
- Kaavaselostusta täydennettiin koko maakuntakaava-alueita koskevilla määräyksillä.
- Alueen arkeologia huomioitiin kaavaehdotusvaiheessa laaditun selvityksen mukaisesti.
- Maiseman ja kulttuuriympäristön karttaa täydennettiin rakennetun kulttuuriympäristön inventoinnin mukaisilla kohteilla.
- Tarkistettiin merkintöjen selitystä /S- merkinnän osalta.

- Puistomuuntamot lisättiin kaavakartalle.
- Kaavaselistusta täydennettiin ilmajohtojen ja maakaapeliien etäisyyksien osalta.
- Kaavakarttaa selkeytettiin pohjavesimerkintöjen osalta.
- Tarkistettiin kaavakartan käyttötarkoitus YK korttelin 618 osalta.
- Aakenuksentien varteen osoitettiin uusi erillispientalon rakennuspaikka, jossa ajoyhteys on osoitettu viereisen AO-tontin kautta.
- Teollisuusalueen raja osoitettiin istutettavana korttelissa 617 ja samalla luovuttiin luonnosvaiheessa osoitetusta VL-alueesta.
- Sarkatien ja Takalantien varteen osoitettiin yhteensä kolme uutta rakennuspaikkaa.
- Karilantielle ja Pumpputielle osoitettiin yhteinen liittymä Levintieltä.
- Karilan kiinteistölle 29:40 osoitettiin kaavaehdotuksessa asuinrakentamista ja lähivirkistysaluetta.
- Kortteliin 628 osoitettiin uusi rakennuspaikka.
- Pumpputien, Ylipalontien ja Karilantien aluevarauksia tarkistettiin.
- Porttikatu muutettiin ajoyhteydeksi.
- Tarkennettiin suojaviheralueen ja korttelin 617 aluerajausta.
- Tarkistettiin korttelin 617 rakennusoikeuden määrää.
- Korttelista 634 poistettiin sr-merkintä, sillä rakennukset ovat huonokuntoisia.
- Korttelin 634 käyttötarkoituksia tarkistettiin siten, että luonnoksessa osoitettu palvelurakennusten korttelialueen P sijaan on osoitettu YH ja K.
- Lisäksi kaavakartan korttelinumeroita tarkistettiin kauttaaltaan.

4.6.2 Ehdotusvaihe 1

Kaavaehdotus asetettiin julkisesti nähtäville muistutusten esittämistä varten 27.7. - 28.8.2023 väliseksi ajaksi. Kaavaehdotuksesta pyydettiin viranomaistahojen lausunnot (MRL 65 §; MRA 27 §).

Kaavaehdotuksesta annettiin 7 lausuntoa ja 9 muistutusta. Saatuihin muistutuksiin ja lausuntoihin on laadittu kaavan laatijan vastineet. Kittilän kunta on käynyt neuvotteluja alueen merkittävien maanomistajien kanssa. Vastineluettelo on kaavaselistuksen liitteenä 10.

Saadun palautteen perusteella kaava-aineistoon tehtiin seuraavat muutokset:

- Kaava-alueen rajausta on muutettu ehdotusvaiheen nähtävillälölon jälkeen. Rajausta laajennettiin teollisuusalueen osalta Teollisuustien pohjoispuolella sekä supistettiin Kangasojantien ja Sarkatien luoteispuolelta. Sekä Kangasojantietä

34(46)

KAAVASELOSTUS
HYVÄKSYTTÄVÄKSI

että Sarkatietä on mahdollisuus jatkaa katualueena myöhemmin, millä mahdollistetaan osayleiskaavan vaiheittainen toteuttaminen.

- Maaperän tilan tietojärjestelmäkohteiden tiedot on tarkennettu kaavaselostukseen ja saa- määräystä on tarkistettu.
- Kaavakartan melumerkintää on vahvistettu visuaalisesti.
- Sr- merkintää on tarkistettu lausunnon perusteella vastaamaan Kittilän Kirkonkylän asemakaavan suojelumääräystä.
- Muun kulttuuriperintökohteen määräystä on tarkistettu lausunnon perusteella.
- Kaavaa on vähäisesti tarkistettu liikennealueen rajauksen sekä ajoyhteyden leventämisen osalta korttelissa 635.
- Korttelinumerointi on osittain muuttunut muun muassa aluerajausten muutosten myötä.
- Ensimmäisessä ehdotusvaiheessa kartalta poistettu Porttikatu on palautettu.
- Kangasojantien varteen on osoitettu uusi erillispientalon tontti sekä korttelin 618 rajausta on tarkistettu.
- Ylipalontien kääntöpaikkaa on laajennettu ja lähivirkistysalue poistettu muistutuksen perusteella.
- Teollisuusalueen rakennusoikeuksia on tarkennettu.
- Et- ja jvp varauksien siirto ja vesihuoltolinjat on huomioitu lausunnon perusteella.
- Kaavan yleisiä määräyksiä on täydennetty tulvasuojauksen osalta.
- Tulvapankerettä koskevaa kaavamerkintää on selkeytetty.
- Rakentamistapaohjeita on tarkistettu erityisesti meluaitojen rakentamistapaa koskien.

Tehtyjen muutosten vuoksi kaavaehdotus asetetaan uudelleen nähtäville.

4.6.3 Ehdotusvaihe 2

Kaavaehdotus 2 asetettiin julkisesti nähtäville muistutusten esittämistä varten 12.6.-12.7.2024 väliseksi ajaksi. Kaavaehdotuksesta pyydettiin viranomaistahojen lausunnot (MRL 65 §; MRA 27 §). Kaavaehdotuksesta annettiin kolme lausuntoa ja kaksi muistutusta. Lausunnot ja muistutukset sekä niihin laaditut vastineet on koottu kaavaselostuksen liitteeksi.

Kaavakarttaa tarkistettiin vähäisesti lausuntojen ja muistutusten perusteella.

- Pohjavesimääräystä täydennettiin siten, että maalämpökaivojen rakentaminen on kielletty.
- Korttelin 637 tontin 2 ja korttelin 636 tontin 1 rakennusoikeutta tarkistettiin.

- Kuuselantien ja Levintien risteysalueen rajausta tarkistettiin huomioimalla rakennuksen kulma.

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 Kaavan rakenne ja mitoitus

Asemakaavan alueen pinta-ala on yhteensä noin 120 ha. Rakennusoikeutta on osoitettu yhteensä 79 680 kerrosalaneliömetriä.

Asemakaavalla ja asemakaavan muutoksella muodostetaan korttelit 150-153 ja 602-637, joille sijoittuu asuinpientalojen aluetta AP-1, erillispientalojen aluetta AO, asuinkerrostalojen ja rivitalojen aluetta AKR-1, yleisten rakennusten aluetta YH ja YK, liike- ja toimistorakennusten aluetta K ja KL, teollisuus- ja varastorakennusten alue T sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattoman teollisuuden aluetta TY-1, liikennealuetta LT, maa- ja metsätalousaluetta M ja MY, suojaviheralueita EV ja EV-1 virkistys- ja puistoaluetta VL ja katualuetta.

5.1.1 Korttelialueet

Asemakaavassa on osoitettu seuraavat korttelialueet:

AKR-1	Asuinkerrostalojen ja rivitalojen korttelialue
AO	Erillispientalojen korttelialue
AP-1	Asuinpientalojen korttelialue
YH	Hallinto- ja virastorakennusten korttelialue
YK	Kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue
K	Liike- ja toimistorakennusten korttelialue
KL	Liikerakennusten korttelialue
T	Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue.
TY-1	Teollisuusrakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.

5.1.2 Yleiset alueet

Levintie (kantatie 79) ja Aakenuksentie (kantatie 80) osoitetaan asemakaavassa liikennealueena LT.

Lähivirkistysalueena VL on osoitettu taajaman läheisimmät puustoiset alueet, joita ei ole tarkoitus rakentaa puistoksi. Ne on tarkoitettu virkistys- ja ulkoilukäyttöön.

Maa- ja metsätalousalueena, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU) on osoitettu Ounasjokeen rajautuva alue.

Alueeseen liittyvät rakentamattomat metsäalueet on osoitettu maa- ja metsätalousalueena M.

5.1.3 Kaavamerkinnät ja -määräykset

Kaikki kaavamerkinnät ja -määräykset ovat kaavakartan yhteydessä.

5.1.4 Mitoitus

Asemakaavalla osoitetaan 95 erillispientalon tonttia AO, joista yhteensä 22 on kaavan laadintavaiheessa rakentamatonta. Lisäksi osoitetaan 1 asuinpienalojen korttelialue AP-1, joka on nykytilanteessa kunnan hoivapalveluiden käytössä. AP-1 alueelle on osoitettu rakennusoikeutta 4000 kerrosalaneliometriä. Yksittäinen kerrostalojen ja rivitalojen alue AKR-1 on osoitettu Lanssien pohjoispuolelle, mille on myös osoitettu rakennusoikeutta 6000 kerrosalaneliometriä. Asemakaava mahdollistaa täten karkeasti arvioiden noin 400 uuden asukkaan sijoittumisen kaava-alueelle.

Asemakaavalla on osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueita T Aakenuksentien varrelle. Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueille on varattu 5,89 hehtaaria ja rakennusoikeutta on osoitettu 7650 kerrosalaneliometriä.

Asemakaava sisältää myös teollisuusrakennusten korttelialueita TY-1, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia. Korttelialueille on varattu 8,02 hehtaaria ja rakennusoikeutta on osoitettu 22 900 kerrosalaneliometriä.

Asemakaavalla on osoitettu hallinto- ja virastorakennusten korttelialuetta YH 2,10 hehtaarin verran Aakenuksentien ja Levintien risteykseen. Rakennusoikeutta on osoitettu 2500 kerrosalaneliometrin verran.

Liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta K on osoitettu Aakenuksentien ja Levintien risteuksen tuntumaan. Korttelialueille on varattu 2,34 hehtaaria ja niille on osoitettu rakennusoikeutta yhteensä 5300 kerrosalaneliometriä.

Liikerakennusten korttelialuetta KL (Tokmanni) on osoitettu Teollisuustien ja Aakenuksentien risteykseen. Korttelialueelle on varattu 1,33 hehtaaria ja sille on osoitettu rakennusoikeutta 3600 kerrosalaneliometriä. Korttelialueella sijaitsee suojeltava rakennus (sr), millä on osoitettu käpykaristamo.

Yleisten rakennusten korttelialueena on osoitettu Aakenuksentien varrella sijaitseva Jehovan todistajien valtakunnansali. Korttelialue on 0,19 hehtaarin kokoinen ja sille on osoitettu rakennusoikeutta 250 kerrosalaneliometriä.

5.1.5 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Alue tukeutuu olemassa oleviin palveluihin, liikenneverkkoon ja kunnallistekniikan verkostoon. Alue on suurimmilta osin valmiiksi rakennettua aluetta ja asemakaavalla tiivistetään ja täydennetään olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Alueen uusi rakentaminen sovitetaan maiseman, luonnon ja kulttuuriympäristön arvoihin niiden potentiaalia hyödyntämällä. Luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät alueet sekä

tulvavaara-alueet on osoitettu rakentamisen ulkopuolelle. Pohjavesialueita koskien on laadittu niitä suojaavia kaavamääräyksiä ja pohjavesialueet on huomioitu toimintojen sijoittumisessa. Kantateiden melualueet on huomioitu ehdotusvaiheessa laaditun selvityksen perusteella, eikä uutta asuinrakentamista ole osoitettu lentomelualueelle.

5.2 Asemakaavan suhde yleiskaavalle asetettuihin sisältövaatimuksiin

Voimassa oleva yleiskaava osoittaa alueelle osittain laajempia korttelialuevarauksia kuin nyt laadittavassa asemakaavassa on osoitettu.

Tämän vuoksi on asemakaavaa laadittaessa soveltuvin osin otettava huomioon myös mitä yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään (MRL 39 § ja MRL 54 §).

Asemakaavan laadinnassa on huomioitu MRL 39§:n mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset:

1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys

Kaavaratkaisu edistää yhdyskuntarakenteen tiivistämistä, taloudellisuutta ja ekologista kestävyyttä. Asemakaavalla ei esimerkiksi osoiteta pitkiä uusia katuyhteyksiä. Uudet aluevaraukset sijoittuvat nykyisten toimintojen yhteyteen.

2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö

Alue liittyy olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen sekä vesi- ja viemäriverkkoon, mihin uudetkin toiminnot voidaan liittää.

3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus

Yleiskaavasta poiketen asemakaavalla on huomioitu myös Aakenuksentien varren rakentunut asuminen. Hoivapalvelujen lisäksi asumista on osoitettu palvelutalon alueelle Lanssitien varteen merkinnällä AP-1 ja AKR-1. Merkinnällä on huomioitu alueen toimintojen kehittämismahdollisuudet, sillä Pääskyläntien rivitalot on tarkoitus purkaa.

4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla

Alue liittyy olemassa olevaan kunnallistekniseen verkostoon. Kaava-alue sijaitsee hyvien liikenteellisten yhteyksien varrella.

5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön

Asemakaava mahdollistaa terveellisen ja turvallisen elinympäristön. Asemakaavalla monipuolistetaan taajamakeskuksen tonttitarjontaa ja luodaan edellytyksiä väestöpohjan riittävyydelle ja tasapainoiselle rakenteelle.

6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset

Asemakaavalla on huomioitu olemassa olevat elinkeinoharjoittajat. Asemakaavalla mahdollistetaan elinkeinoelämän kannalta monipuolinen ympäristö.

Yleiskaavasta poiketen asemakaavalla on huomioitu Aakenuksentien varrella sijaitseva saha sekä keittiökalusteliike Takalantiellä.

Yleiskaavasta poiketen teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta on osoitettu Aakenuksentien molemmin puolin Hamppukaltionkadun varrella. Yleiskaavassa

Aakenuksentien eteläpuoli on osoitettu maa- ja metsätalousalueena. Alue sijaitsee lentomelualueella ja Aakenuksentien pohjoispuolelle on jo rakentunut teollisuusaluetta, mitkä rajoittavat alueen käyttöä esimerkiksi virkistykseen. Lisäksi sijainti hyvien liikenneyhteyksien varressa tukee alueen osoittamista teollisuus- ja varastorakennusten alueeksi.

Vastaavasti palveluiden alueita ei ole osoitettu kaava-alueen pohjoisosaan toisin kuin osayleiskaavassa. Pohjoisosat on varattu sekä olemassa olevalle asumiselle sekä maa- ja metsätaloudelle.

7) ympäristöhaittojen vähentäminen

Mahdollisia ympäristöhaittoja huomioidaan asemakaavamääräyksillä. Kaavassa on osoitettu liikennemelulle ja lentomelulle altistuvat alueet, mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet sekä pohjavedenottamon lähi- ja kaukosuojavyöhykkeet.

Rajoitteet on huomioitu määräysten lisäksi myös kaavakartalla, esimerkiksi lentomelualueita ei ole osoitettu asumiseen. Levintien ja Aakenustien varrella asuinalueilla on mahdollista suojautua liikennemelulta melusuojarakentein.

Katujen varteen on osoitettu lähivirkistys- ja maa- ja metsätalousalueita, joita voidaan hyödyntää esimerkiksi aurauslumen varastointiin, samalla mahdollistetaan kaduilta pääsy metsä- ja virkistysalueille.

8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen

Asemakaavatyön aikana alueen uhanalainen lajisto on käyty tarkastamassa ja huomioitu kaavamerkinnöin. Kulttuuriympäristön arvoja edustavat kohteet/alueet (suojeltavat rakennukset, säilytettävät alueet sekä muu kulttuuriperintökohde) on myös huomioitu kaavamerkinnöin. Uusilla alueilla on annettu julkisivua koskevia kaavamääräyksiä, minkä lisäksi rakennusala ja harjansuuntaa on ohjattu ottamaan huomioon viereinen rakentaminen.

9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Asemakaavalla ei ole kielteisiä vaikutuksia virkistysalueiden riittävyyteen. Ounasjoen rannat on osoitettu yleiskaavassa retkeily- ja ulkoilualueena (VR). Asemakaavassa alue on osoitettu pääasiassa maa- ja metsätalousalueena (M), josta osassa on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Maa- ja metsätalousalueita on osoitettu asemakaavassa osoitettu joen varrella laajemmin kuin osayleiskaavassa

5.3 Kaavan vaikutukset

Vaikutusten arvioinnin lähtökohtana ovat maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n velvoite kaavan vaikutusten selvittämisestä. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n mukaan kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset. Vaikutuksia arvioitaessa otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Arvioinnissa tarkastellaan asemakaavan toteuttamisen vaikutuksia:

- ympäristöön (luonnonympäristöön, kasvillisuuteen sekä pinta- ja pohjavesiin)
- rakennettuun ympäristöön
- talouteen
- liikenteeseen
- ihmisten elinoloihin ja ympäristöön

- maisemaan ja taajamakuvaan
- turvallisuuteen

Kaavan vaikutuksia on MRL 9 § mukaisesti arvioitu vertaamalla nykyistä maankäytön tilannetta tilanteeseen, jossa kaavaratkaisun kaikki aluevaraukset ovat toteutuneet. Arviointi laaditaan asiantuntijatyönä hyödyntäen kaava-alueita koskevia selvityksiä, kartta- ja maastotarkasteluja, asukastapaamisia sekä viranomaiskannanottoja. Asemakaavan vaikutusten arviointia on täydennetty kaavaehdotusvaiheessa.

Kaavasuunnittelun yhteydessä on tehty alustavia vaihtoehtoisia maankäyttöluonnoksia ja niiden vaikutustenarviointia harkiten suunnitelmaratkaisujen mahdollisesti aiheuttamia vaikutuksia. Tavoitteena on ollut vaikutusten arvioinnin keinoin pyrkiä vaikuttamaan valittavan suunnitelmaratkaisun sisältöön siten, että negatiiviset vaikutukset ovat mahdollisimman vähäisiä ja suunnitelman positiiviset vaikutukset mahdollisimman merkittäviä. Vaihtoehtojen arvioinnin yhteydessä on sovellettu Ympäristöministeriön oppaan "Vaikutustenarviointi kaavoituksessa" ohjeistusta vaihtoehtojen arvioinnista kaavoitusprosessin kuluessa. Oppaan mukaan "vaihtoehtojen vaikutuksia voidaan arvioida esimerkiksi osana suunnittelutyötä, erillisissä vaikutus selvityksissä tai kaavaluonnosten kootussa arvioinnissa" (Ympäristöhallinnon ohjeita 10/2006, s.26).

Kaavaluonnoksesta saadun palautteen pohjalta on laadittu kaavaehdotus.

5.3.1 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Kaavalla on vain vähäisiä vaikutuksia luontoon tai sen ympäristöön, sillä suurin osa kaavoitettavasta alueesta on jo rakennettua ympäristöä. Kaava-alueelle on laadittu asemakaavatasoinen luontoselvitys, jonka esiin nostamat luonnonmonimuotoisuuden kannalta merkittävät kohteet on huomioitu asemakaavassa luo-merkinnöin. Kaavoitettavan alueen merkittävimmät luontoarvot ovat luo-1- alueena osoitettu perinnebiotooppi Ounasjoen varrella sekä luo-2-alueena osoitetut uhanalaiset luontotyypit, joita on kaava-alueella 4 kappaletta. Kolme näistä sijoittuu Aakenuksentien ja yksi Sunterinvuoman läheisyyteen. Luo-alueiden välittömään läheisyyteen ei ole osoitettu rakentamista, mutta kaksi kohteista rajautuu Aakenuksentien varteen. Kaavan luo-merkintöjen huomioimisella rakentamisen toteuttaminen voidaan tehdä luontoarvoja heikentämättä.

5.3.2 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön, taajamakuvaan ja maisemaan

Rakentaminen on mahdollista liittää osaksi alueella olevaa kunnallisteknistä verkostoa.

Taajamakuva

Uudisrakentaminen on sovitettu kaavamääräyksiin olemassa olevaan asutukseen. Uudet tontit on myös erotettu olemassa olevasta rakentamisesta istutusaluein tai lähivirkistysaluein. Taajamakuva on pyritty parantamaan myös uudisrakentamisen yhtenäisellä sijoittamistavalla tontille. Kaavaratkaisun sopivuutta ympäristöönsä ohjataan vielä tarkemmin kaavaselostuksen liitteenä olevin rakentamistapaohjein. Kaavalla nähdään olevan taajamakuvan näkökulmasta toteutuessaan positiivinen vaikutus.

40(46)

KAAVASELOSTUS
HYVÄKSYTTÄVÄKSI

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Suunnittelualueella ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY), eikä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Rakentaminen on sovitettu luonnonmaisemien yhteyteen siten, että Ounasjoen ranta-alueet on jätetty rakentamatta ja uusi rakentaminen sovitetaan maisemaan istutuksin ja julkisivua koskevin määräyksin. Käpykaristamo on osoitettu suojeltavana rakennuksena (sr), rakennuksen viereinen mänty on osoitettu suojeltavana puuna sen maisemallisten arvojen vuoksi. Lisäksi suojeltavana rakennuskokonaisuutena on osoitettu Kourin kaupan pihapiiri. Suojelumerkinnot mahdollistavat alueen vanhimman ja kulttuurihistoriasta kertovimman rakennuskannan säilymisen. Lisäksi kaavassa on osoitettu Karilan ja Ylipalon alueet sekä Levintien varrella sijaitsevia jälleenrakennuskauden pihapiirejä alueena, jolla ympäristö säilytetään. Näiltä osin asemakaavalla on rakennetun kulttuuriympäristön näkökulmasta positiivinen vaikutus. Asemakaavassa ei osoiteta suojeltavina rakennetun kulttuuriympäristön selvityksessä arvokkaina osoitettuja Metsähallituksen tai palvelukodin alueen rakennuskantaa, miltä osin asemakaavaratkaisu aiheuttaa rakennetun kulttuuriympäristön näkökulmasta selvityksen suosituksiin nähden negatiivisia vaikutuksia. Metsähallituksen rakennuskannan omaavalta Senaatilta on saatu tietona, että alueella sijaitsevien asuinrakennusten käyttö ja pysyttäminen alueella on tunnistettu poliisitalon suunnittelun yhteydessä tehdyssä turvallisuusanalyysiraportissa (salainen) olevan merkittävä turvallisuusriski. Kaavan laadinnan yhteydessä tehdyn asiantuntija-arvion perusteella palvelukodin alueen rakennuskannalla ei ole todettu olevan sellaista arkkitehtonista, historiallista tai maisemallista arvoa, että niiden säilyminen olisi turvattava.

Arkeologia

Alueella on sijainnut kolme tiedossa olevaa kiinteää muinaisjäännettä. Alueen arkeologinen tilanne on selvitetty kesällä 2022. Selvityksen perusteella alueella ei sijaitse kiinteitä muinaisjäännetöksiä, sillä pistemäisenä tiedossa ollutta Varalan kohteesta ei löytynyt arkeologisiin kerrostumiin viittavia havaintoja, eikä kohdetta voinut rajata. Tiedossa ollut Vanhainkodin kiinteä muinaisjäännetksen osalta puolestaan tarkennettiin kohteen sijaintia ja todettiin, ettei kiinteä muinaisjäännetös ulotu nyt laadittavan kaavan alueelle. Takalan kohde todettiin muuksi kulttuuriperintökohteeksi ja aluerajaus on osoitettu kaavakartalla. Kohteen välittömään lähiympäristöön ei ole osoitettu rakentamista. Asemakaavalla ei nähdä olevan vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön.

5.3.3 Vaikutukset talouteen

Kunnan talouteen kaavalla ei ole kokonaisuudessaan merkittäviä vaikutuksia. Kunnallistekniikka on alueella suurilta osin rakennettu valmiiksi ja sen täydentämisen kustannukset voidaan kattaa tonttien liittymismaksuilla. Uusien alueiden osalta vesihuolto rakennetaan kadunrakennuksen yhteydessä.

Merkittävimmät kustannukset kunnalle aiheutuu nykyisten yksityisteiden rakentamisesta kaduiksi ja uuden katuverkon ylläpidosta tulevaisuudessa. Kadunrakentamisen

kustannuksiin vaikuttavat suuresti mm. yleinen rakennuskustannusten taso ja rakennusmateriaalien saatavuus, rakennettavan alueen maaperän laatu ja kadun liikennemäärät. Asemakaavassa osoitetut uudet kadut aiheuttavat kunnalle lisäksi vuositasolla ylläpitokustannuksia. Lisäkustannuksia aiheuttaa mm. kadunvarteen rakennettava valaistus.

Kunnalla ei ole alueella maanomistusta, minkä myynnillä se voisi kattaa alueen rakentamisen kustannuksia. Kiinteistöverotulot kasvavat alueen kehittymisen myötä jonkin verran. Alueelle uusina kuntalaisina muuttavat asukkaat tuovat lisäksi kunnalle verotuloja. Kunnalla on mahdollisuus saada tuloja maanomistajien kanssa solmittavien maankäyttösojpmusten avulla.

Alueen toteutusvaiheessa aluetekniikan, uusien katujen, yleisten alueiden ja rakennusten suunnittelu ja rakentaminen työllistävät suoraan rakennusalaa ja epäsuorasti mm. palveluja.

Asemakaavan vaikutuksia metsätalouteen ja porotalouteen pyritään täydentämään mm. Paliskunnalta pyydettävän lausunnon perusteella ennen hyväksymisvaihetta.

5.3.4 Vaikutukset liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen

Alueen liikennemäärien on arvioitu kasvavan tulevaisuudessa mm. Levin ja Ylläksen matkailijamäärien noustessa. Liikennemäärät kasvavat myös asemakaavan toteuttamisen myötä. Suurinta liikennemäärän kasvua voidaan odottaa Aakenuksentien ja Levintien teollisuus- ja liikerakennusten toteutumisen myötä. Myös poliisiaseman sijoittuminen Levintien ja Aakenuksentien risteykseen lisää liikennemääriä alueella. Asemakaava mahdollistaa Levintien ja Aakenuksentien kiertoliittymän, mikä parantaa liittymän turvallisuutta liikennemäärien lisääntyessä. Kaavalla mahdollistetaan myös Aakenuksentien varrelle jalankulun ja pyöräilyn väylät, mikä toteutuessaan lisää alueen liikenneturvallisuutta ja saavutettavuutta kestävästi.

Kaavassa huomioidaan myös muutoin Levintietä koskeva tiesuunnitelma. Kaavan toteuttamisen myötä alueen jalankulun ja pyöräilyn turvallisuus paranee, kun liittymät Levintieltä kevyen liikenteen väylän läpi kiinteistöille vähenevät.

Kaava-alueen katuverkostoon tulee jonkin verran lisäystä kaavan toteutumisen myötä. Uutena katuna rakennetaan Lanssitiehen liittyvä Hautaojantie, jonka kautta kerrostalo- ja rivitaloalueen liikennöinti hoidetaan.

Uudet erillispientalotontit liittyvät pitkälti nykyisten kulkuyhteyksien varsille, mutta niiden rakentaminen kaduiksi ja ylläpitotehtävä siirtyy kunnan vastuulle. Uusien erillispientalojen ja niille johtavien katujen myötä lähialueen liikennemäärät kasvavat maltillisesti.

Asemakaavassa varaudutaan Kangasojantien kadun jatkamiseen mahdollisen täydennysrakentamisen myötä tulevaisuudessa.

Kaavaratkaisulla ei ole merkittäviä vaikutuksia joukkoliikenteelle.

5.3.5 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja ympäristöön

Yläkittilän alueen asemakaavan toteutuessa kasvavat liikennemäärät asuin- ja liikerakentamisen seurauksena sekä Aakenuksentiellä että Levintiellä. Merkittävin osa kaavaratkaisuiden muodostamasta uudesta liikenteestä sijoittuu matalamman nopeusrajoituksen (50 km/h – 60 km/h) vyöhykkeellä, jolloin meluvaikutukset kasvavat hieman maltillisemmin kuin korkeamman nopeusrajoituksen tieosuuksilla.

Aakenuksentiellä päiväajan 55 dB ylittävä melualue ulottuu nopeusrajoituksesta riippuen 40–70 metrin etäisyydelle tien keskilinjasta. Selvitysalueen länsiosassa, missä nopeusrajoitus on 100 km/h, on myös 55 dB ylittävä melualue laajimmillaan. Kittilän kirkonkylää lähestyttäessä ajonopeudet madaltuvat ja melualueen laajuus pienenee.

Aakenuksentien ja Levintien risteysalueella asemakaavan toimintojen muodostamat liikennemäärät kasvavat merkittävästi nykytilanteeseen verrattuna. Ajoneuvojen määrän kasvu näkyy myös melualueiden laajuuden kasvuna. Aakenuksentien risteyksen ja selvitysalueen pohjoisrajan välisellä tieosuudella 55 dB alue ulottuu noin 40–90 metrin etäisyydelle Levintiestä. Aakenuksentien risteyksen ja selvitysalueen etelärajan välisellä tieosuudella päiväajan ohjearvon ylittävä melualue ulottuu puolestaan noin 40–70 metrin etäisyydelle tien keskilinjasta.

Melumallinnuksen perusteella on todettavissa, että melutasojen ohjearvot ylittyvät selvitysalueella useassa kohteessa niin nyky- kuin ennustetilanteessakin. Asemakaavan toteutuessa ehdotuksen mukaisena alueen liikennemäärät kasvavat, jolloin myös vallitseva melutilanne selvitysalueella heikkenee. Tieliikenteen melu on huomioitava asumiskäyttöön tarkoitettujen tonttien uusien asuinrakennusten sekä niiden piha-alueiden suunnittelussa, jotta asumisen olosuhteet saadaan ohjearvovaatimuksen mukaiselle tasolle.

Piha-alueita ei vallitsevien melutasojen vuoksi ole edullista sijoittaa tonttien tien puoleisiin osiin, mikäli melun vapaata leviämistä ei millään keinoin (rakennusmassat, meluesteet) estetä.

Yläkittilän asukkaiden ja siellä vierailevien kokema ympäristö muuttuu uuden rakentamisen ja uusien kulkuväylien myötä. Uudet asukkaat mahdollistavat ihmistenvälisen sosiaalisten kontaktien lisääntymisen ja monipuolistumisen.

5.3.6 Muut vaikutukset

Alueelle muuttavat lisäävät mahdollisesti asukkaiden määrää kunnassa, minkä vaikutuksesta palvelujen kysyntä kunnan keskustassa ja lähialueella lisääntyy.

5.3.7 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston päätös uudistetusta valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista on tullut voimaan 1.4.2018 ja koskevat seuraavia kokonaisuuksia:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Asemakaava liittyy olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja kuntataajamaan, jonka palvelut ovat lyhyen etäisyyden päässä kaava-alueelta. Uudet aluevaraukset ovat hyvin saavutettavissa eri kulkumuodoin.

Tehokas liikennejärjestelmä

Kaava-alue on hyvin saavutettavissa nykyisten pääteiden kautta ja se kytkeytyy olemassa olevaan kunnallistekniseen verkostoon.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Asemakaavalla valmistaudutaan turvaamaan terveellistä elinympäristöä suojautumalla ilmastomuutoksen aiheuttamiin sään ääri-ilmiöihin ja lisääntyviin sademääriin ja tulviin. Kaavalla on huomioitu kantatien 79 parantamista koskevan tiesuunnitelman vaatimat aluevaraukset, joilla edistetään tehokkaan liikennejärjestelmän lisäksi liikenneturvallisuutta. Kaavalla on huomioitu sijoittuminen tulva- ja melualueelle, mikä tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa. Kaava-alueen katualueiden yhteyteen on osoitettu virkistysalueita, jotka tukevat asukkaiden virkistysmahdollisuuksia. Talvisin viheralueita voidaan käyttää lumenvarastointiin. Ounasjoen varteen on jätetty viher- ja maa- ja metsätalousalueita, millä turvataan maakuntakaavassa huomioitavaksi osoitettu rannansuuntainen kulkuyhteys.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Asemakaavan laadinta perustuu riittäviin selvityksiin koskien luontoa, maisemaa ja kulttuuriperintöä siten, että luonnon monimuotoisuus ja maiseman ja muun kulttuuriperinnön arvot voidaan säilyttää. Samalla voidaan tukea sekä Yläkittilän asukkaiden hyvinvointia, että alueen identiteettiä. Suunnittelualueella ei sijaitse valtakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä eikä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita.

Myös pohjavesialueen erityispiirteet on otettu asemakaavassa huomioon.

Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Asemakaavan liitteenä olevassa rakentamistapaohjeissa on annettu ohjeistusta kestävien energiaratkaisujen hyödyntämisestä ja sijoittamisesta. Muutoin asemakaavalla ei ole erityistä vaikutusta energiahuoltoon.

6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Asemakaavan toteutusta ohjaa Kittilän kunnan rakennusvalvonta.

6.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat

Rakentamisessa tulee noudattaa asemakaavamääräyksiä sekä asemakaavoituksen tueksi laadittuja rakennustapaohjeita. Kaavan havainnekuva antaa yhden esimerkin asemakaavan toteuttamistavasta.

44(46)

KAAVASELOSTUS
HYVÄKSYTTÄVÄKSI

6.2 Toteuttaminen ja ajoitus

Asemakaavan toteuttaminen voidaan aloittaa kaavan saatua lainvoiman.

Rakennettaessa sähköjohtojen välittömään läheisyyteen on aina oltava yhteydessä verkon omistajaan, jolta saa tarkemmat ohjeet. Välittömällä läheisyydellä tarkoitetaan vaakasuuntaista etäisyyttä mitattuna kaikista rakenteista ja lähimmistä johtimista, joka on 20kV ilmajohdoilla alle 10 metriä, 400V ilmajohdoilla alle 5 metriä ja maakaapeleilla alle 3 metriä. Mahdolliset verkostoon tehtävät muutostyöt maksaa töiden tilaaja. Sähköjohtojen sijaintien selvittämisen vastuu ennen rakennusprojektiin ryhtymistä on aina projektin rakennuttajan vastuulla. Kaapeleiden sijainnit saa selvitettyä olemalla yhteydessä alueen verkkoyhtiöihin.

Korttelin 626 tontin 8 rakentamisessa tulee huomioida läpi menevät vesi- ja viemäriinjat, jotka on mahdollista siirtää etelänpuoleiselle viheralueelle. Linjojen siirtokustannuksista vastaa työn tilaaja.

Kaava-alue on kokonaisuudessaan vesihuolto-osuuskunnan nykyistä tai tavoitteellista toiminta-aluetta (26.9.2016).

Maalämmön käyttäminen (lämpökaivo, maalämpöpiiri) lämmitysjärjestelmänä vaatii rakennusvalvontaviranomaisen luvan sekä uudisrakentamisessa että lämmitysjärjestelmän vaihdoksessa. Lämpökaivon sijoittamisessa on huomioitava eri kohteiden minimietäisyyksiä. Minimietäisyyksien tarkoitus on ehkäistä riskejä ja ongelmatilanteita. Lämpökaivojen vähimmäisetäisyydet eri kohteissa voivat vaihdella pohjaveden virtausolosuhteista ja maaperästä riippuen. Pohjavesialueelle ei saa rakentaa maalämpökaivoja.

6.3 Nimistö

Asemakaavalla osoitetaan 15 uutta katua: Teollisuustie, Hamppekaltionkatu, Hautaojantie, Kangasojantie, Palontie, Ylipalontie, Porttikatu, Sarkatie, Takalantie, Karilantie, Pumpputie, Kuuselantie, Mikkolantie, Vehkatie ja Kivikummuntie.

7 LIITTEET

- Liite 1 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- Liite 2 Seurantalomake
- Liite 3 Maisemaselvityksen kartat
- Liite 4 Luontoselvitys
- Liite 5 Rakennetun kulttuuriympäristön selvitys
- Liite 6 Meluselvitys
- Liite 7 Arkeologinen inventointi
- Liite 8 Havainnekuva
- Liite 9 Luonnosvaiheen palaute
- Liite 10 Ehdotusvaiheen palaute
- Liite 11 Ylivaaran pohjavesialueselvitys
- Liite 12 Rakentamistapaohjeet
- Liite 13: Ehdotusvaiheen 2 palaute

Sweco, 23.4.2024, TARK. 4.9.2024

Kaavan laatija
Maritta Heinilä
arkkitehti YKS-506

Kaavasuunnittelija
Miska Muikkula
maanmittausins. AMK

Kaavasuunnittelija
Maria Kirveslahti
FM (maisemantutkimus), miljööins. (AMK), YKS-732

46(46)

KAAVASELOSTUS
HYVÄKSYTTÄVÄKSI

KITTILÄN KUNTA, 1. kunnanosa, Kittilä

Yläkittilän asemakaava ja asemakaavamuutos

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

18.8.2021, tark. 23.3.2022, 12.12.2022 ja 23.4.2024

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:n mukaan kaavan laadinnan yhteydessä tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista.

2. Suunnittelualue

Tarkastelun kohteena oleva alue käsittää Kittilän kirkonkylän pohjoisosan. Suunnittelualueen laajuus on noin 127 ha. Kuva 1 ja 2.

Kuva 1 Ote maastotietokannasta ja suunnittelualue.

Kuva 2 Ilmakuva © Maanmittauslaitos 2020

3. Suunnittelun lähtökohdat

3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Niillä korvataan valtioneuvoston 30.11.2000 päättämät ja 1.3.2009 voimaan tulleet tarkistettut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

- Uudistetut tavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen:
- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

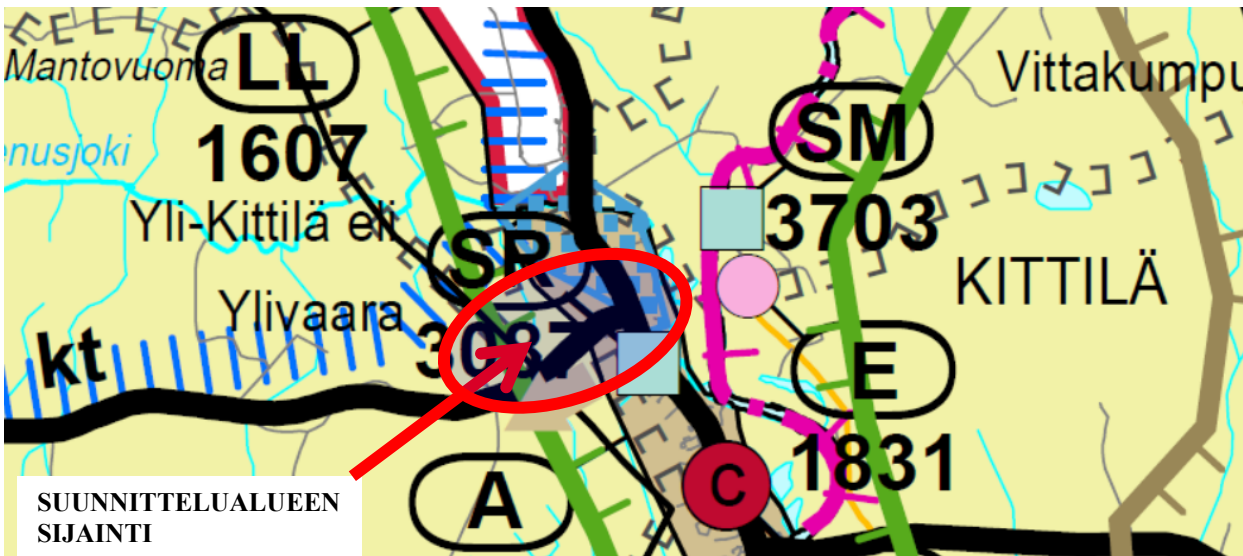
Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Tämä velvoite koskee oikeudellisesti kaikkea kaavoitusta. Tässä asemakaavassa voidaan tunnistaa seuraavia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, joita kaavatyöllä voidaan erityisesti tukea:

- Asemakaavalla edistetään valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista etenkin toimivan yhdyskunnan ja kestävästä liikkumisesta näkökulmasta.
- Asemakaavalla edistetään verkottuvaa ja hyvin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta sekä tuetaan alueen elinvoimaa ja vahvuksien hyödyntämistä.
- Asemakaavalla luodaan edellytykset väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.
- Luodaan edellytykset tehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.
- Uudet toiminnot asemakaava-alueelle sijoitetaan siten, että ne ovat eri liikkumismuodoilla hyvin saavutettavissa.
- Asemakaavalla edistetään työpaikkojen, palvelujen ja vapaa-ajanalueiden saavutettavuutta.
- Asemakaavalla valmistaudutaan turvaamaan terveellistä elinympäristöä suojautumalla ilmastomuutoksen aiheuttamiin sään ääri-ilmiöihin ja lisääntyviin sademääriin ja tulviin.
- Myös pohjavesialueen erityispiirteet otetaan asemakaavassa huomioon.
- Asemakaavan laadinta perustuu riittäviin selvityksiin koskien luontoa, maisemaa ja kulttuuriperintöä siten, että luonnon monimuotoisuus ja maiseman ja muun kulttuuriperinnön arvot voidaan säilyttää. Samalla voidaan tukea sekä Kittilän asukkaiden hyvinvointia että alueen identiteettiä.
- Asemakaavatyössä huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta samalla mahdollistaen virkistysalueiden monipuolinen käyttö.

3.2. Maakuntakaava

Asemakaavan suunnittelualue on Tunturi-Lapin maakuntakaava-alueella, jossa alue on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi (A) ja maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueeksi (M). Maakuntakaavalla on osoitettu taajamatoimintojen laajenemissuunta kohti itää (ruskea nuoli). Suunnittelualue sijaitsee matkailun vetovoima-alueella sekä tärkeällä tai vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella. Suunnittelualueen läheisyyteen on osoitettu rakennussuojelukohde (3087, Kittilän kirkko), rautatiekehittämiseksi selvittävä yhteys (Ylläsjärvi-Levi) sekä lentoliikenteen alue. Kuva 3

Kuva 3 Ote Tunturi-Lapin maakuntakaavasta ja –merkinnöistä (25.11.2009)

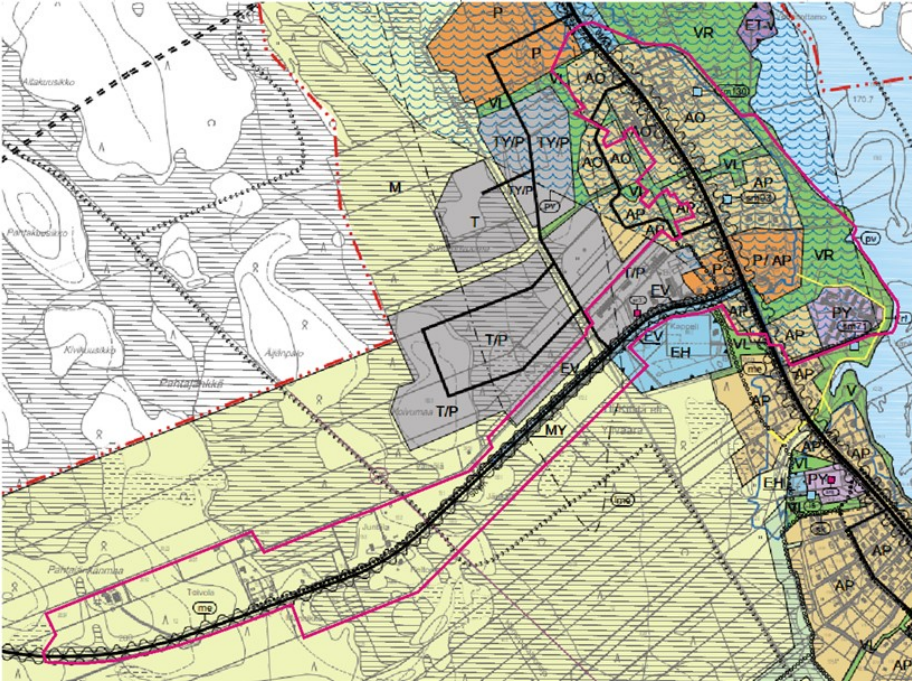
3.3 Yleiskaava

Suunnittelualueella on voimassa Kittilän kirkonkylän osayleiskaava. Kittilän kunnanvaltuusto on kokouksessaan 26.3.2012 § 7 hyväksynyt Kittilän kirkonkylän osayleiskaavan. Kittilän kirkonkylän osayleiskaava on saanut lainvoiman KHO:n päätöksellä 13.3.2015/731 ja on kuulutettu voimaan 18.3.2015.

Yleiskaavassa suunnittelualueelle on osoitettu pientalovaltaista asuinalueita (AP) ja erillispientalojen korttelialueita (AO) nyt laadittavan asemakaavan pohjoisosiin. Aakenuksentie, Levintien ja Valtatien risteyksen tuntumaan on osoitettu palvelujen alueita tilaa vievälle kaupalle (P), joen puoleiselle osalle voidaan kaupan sijaan vaihtoehtoisesti sijoittaa pientalovaltaista asuinalueita (P/AP). Vanhainkodin alue on osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueena (PY). Aakenuksentien pohjoispuolelle on osoitettu teollisuus-, varasto- ja palvelujen alue, joka on tarkoitettu myös tilaa vievälle kaupalle (T/P). Aakenuksentien varrella sijaitseva käpykaristamo on osoitettu suojeltuna rakennuksena (sr-3). Ounasjoen ranta-alueet on osoitettu retkeily- ja virkistysalueena (VR). Asuinalueiden väliset virkistysalueet on osoitettu lähivirkistysalueena (VL). Aakenuksentien varsi on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisena alueena (M). Kaavalla on osoitettu lentomelualue (Ime), jolla on osoitettu 55 dB:n vyöhyke. Myös Aakenuksentien ja Levintien varsille on osoitettu melualueet.

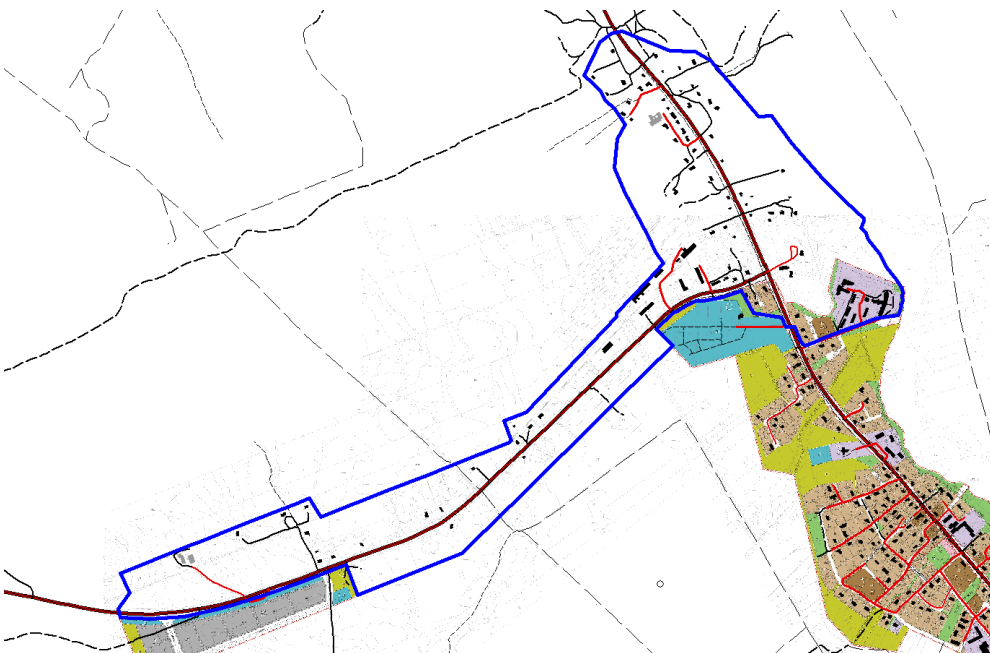
Ounasjoen rantaan on vanhainkodin ja korttelialueiden tuntumaan osoitettu ohjeellinen tulvapenger, joka ratkaistaan asemakaavalla (rl). Kuva 4.

Kuva 4 Kittilän kirkonkylän osayleiskaava sekä suunnittelualueen sijainti

3.4 Asemakaava

Suurimmalla osalla aluetta ei ole voimassa olevaa asemakaavaa. Pääskylänniemen ja Aakenuksen tien risteyksen alueella on voimassa Kittilän kirkonkylän asemakaava ja asemakaavamuutos kortteilit: 150-163, 201-229, 301, 302, 401 ja 402, joka on vahvistettu 8.4.1992

Kuva 5. Ote Kittilän kirkonkylän ajantasa-asemakaavasta ja suunnittelualueen rajaus

3.5 Pohjakartta

Alueelle on laadittu vuonna 2012 pohjakartta, jonka Maanmittauslaitos on hyväksynyt 7.3.2013 kaavan pohjakartaksi MML 15/621/2013. Pohjakartta on täydennetty kunnan toimesta maastomittauksella 2022. Korkeusjärjestelmä on N2000.

3.6 Maanomistus

Asemakaavamuutoksen kohteena olevan alueen omistajina ovat Kittilän kunta, yrityksiä sekä yksityisiä maanomistajia.

Kittilän kunta tekee tarpeellisilta osin maanomistajien kanssa maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 91 b §) mukaiset maankäyttösopimukset.

4. Suunnittelun tavoitteet

Suunnittelun tavoitteena on laatia Yläkittilän alueelle asemakaava ja huomioida Pääskylänniemen alueen tulvasuojelu.

5. Selvitettävät asiat

Kaavatyön käynnistämisen yhteydessä on laadittu luontoa ja maisemaa koskevat selvitykset. Luontoselvitys on laadittu kesän 2021 aikana (Marjo Pihlaja ja Matti Sissonen Latvasilmu osk). Maisema on selvitetty osaksi kaavaselostusta (Maria Kirveslahti ja Maritta Heinilä Sweco). Yläkittilän rakennettua ympäristöä on selvitetty talven 2022 aikana arkkitehti Jarmo Lokion toimesta Arkkitehtitoimisto Jarmo Lokio Oy:stä. Asemakaavatyön luonnosvaiheen jälkeen on laadittu myös muinaismuistoja koskeva selvitys.

Työssä voidaan lisäksi hyödyntää yleiskaavatyön yhteydessä laadittuja selvityksiä:

- maisemaselvitystä (FCG Planeko Oy 2008)
- rakennuskulttuuriselvitystä (Tmi Matti Putkonen FCG Planeko Oy 2009)
- karttaa poronhoitoalueista (FCG Planeko Oy 2008)

6. Laadittavat vaihtoehdot

Kaavoituksen yhteydessä laaditaan tarpeelliset vaihtoehtoiset maankäytön mallit ja suoritetaan niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arviointi.

7. Arvioitavat vaikutukset

Kaavoituksen yhteydessä selvitetään ja arvioidaan kaavan toteutumisesta aiheutuvia vaikutuksia:

- ✓ Ympäristövaikutukset (vaikutukset luonnonympäristöön; kasvillisuuteen sekä pinta- ja pohjavesiin)
- ✓ Vaikutukset rakennettuun ympäristöön
- ✓ Taloudelliset vaikutukset (Yhdyskuntatekniset ja kadunrakentamiskustannukset)
- ✓ Liikenteelliset vaikutukset
- ✓ Sosiaaliset vaikutukset (Työllisyys, liikenneturvallisuus, palvelujen kehittämistarve)
- ✓ Vaikutukset maisemaan ja taajamakuvaan
- ✓ Turvallisuusvaikutukset

8. Osalliset

Selvityksen perusteella osallisia ovat:

Maanomistajat ja asukkaat:

- ✓ Alueen ja sen lähiympäristön maanomistajat ja asukkaat (valtio, yksityiset, yhteisö)
- ✓ Alakylän paliskunta

Yhdyskuntatekniikka:

- ✓ Kittilän Aluelämpö Oy
- ✓ Kittilän Vesihuolto-osuuskunta
- ✓ Rovakaira Oy
- ✓ Lapeco

Kunnan hallintokunnat:

- ✓ Rakennus- ja ympäristölautakunta

Viranomaiset:

- ✓ Kittilän kunta
- ✓ Lapin ELY-keskus
- ✓ Lapin Liitto
- ✓ Lapin pelastuslaitos
- ✓ Lapin maakuntamuseo

9. Osallistuminen ja vuorovaikutuksen järjestäminen

- ✓ Kaavan vireille tulosta on ilmoitus kunnan ilmoitustaululla, Kittilä Lehdessä ja kirjeitse kaavoitettavan alueen ja siihen rajoittuvien alueiden maanomistajille. Varataan mahdollisuus tutustua osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, joka asetetaan nähtäville Kittilän kunnan tekniselle osastolle sekä Internet-sivulle osoitteeseen www.kittila.fi.
- ✓ Maankäyttö- ja rakennuslain (66 §) mukainen neuvottelu ELY-keskuksen ja muiden viranomaisten kanssa (tarvittaessa).
- ✓ Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (30 §) mukainen kuuleminen: Kaavan valmisteluaineisto asetetaan nähtäville Kittilän kunnan tekniselle osastolle sekä Internet-sivulle osoitteeseen www.kittila.fi. Osallisilla ja kunnan jäsenillä on mahdollisuus lausua mielipiteensä kaavaluonnoksesta. Kuulemisesta tiedotetaan kunnan ilmoitustaululla, Internet-sivuilla, Kittilälehdessä ja kirjeitse kaavoitettavan alueen ja siihen rajoittuvien alueiden maanomistajille.
- ✓ Kunnanhallituksen käsittely.
- ✓ Maankäyttö- ja rakennuslain (65 §) mukaisesti kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville Kittilän kunnan tekniselle osastolle sekä Internet-sivulle osoitteeseen www.kittila.fi. Nähtävillä olosta tiedotetaan kunnan ilmoitustaululla, Internet-sivuilla, Kittilälehdessä ja kirjeitse kaavoitettavan alueen ja siihen rajoittuvien alueiden maanomistajille. Osallisilla ja kunnan jäsenillä on mahdollisuus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta.
- ✓ Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (26 §) mukainen viranomaisneuvottelu (tarvittaessa).
- ✓ Kunnanvaltuuston hyväksyminen.

10. Alustava aikataulu

OAS:n laadinta	8/2021
Vireilletulo (MRL 63 §)	8/2021
Valmisteluvaiheen nähtävilläpito (MRL 30 §)	4/2022
Kaavaehdotuksen nähtävilläpito (MRL 65 §)	7–8/2023
Kaavaehdotuksen 2. nähtävilläpito	5–6/2024
Kunnanvaltuuston hyväksymiskäsittely	8–9/2024

11. Kaavoitusprosessin kulku

11.1 Kunnanhallituksen ja teknisen lautakunnan käsittelyt

- ✓ 28.1.2021 § 24 tekninen lautakunta hyväksyi Yläkittilän asemakaavan aluerajauksen ja viireille laittamisen.

11.2 Kuulutukset Kittilä-lehdessä

- ✓ 26.8.2021 kuulutus asemakaavamuutoksen viireiltulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläpidosta.
- ✓ 5.4.2022 kuulutus kaavaluonnoksen ja valmisteluaineiston nähtävilläpidosta.
- ✓ kesällä 2023 kuulutus ehdotusvaiheen nähtävilläpidosta
- ✓ __. __. 2024 kuulutus 2. ehdotusvaiheen nähtävilläpidosta.
- ✓ __. __. 2024 kuulutus asemakaavamuutoksen voimaantulosta

12. Yhteystiedot

Kaavoituksesta ja maankäytöstä vastaavat Kittilän kunnassa maanmittausinsinööri Toni Juuti ja maanmittausteknikko Veli-Matti Virtanen.

Osoite: Valtatie 15, 99100 Kittilä

puhelin: 0400 356 500

Kittilässä, 23.4.2024

Toni Juuti

Toni Juuti

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	Kittilä	Täyttämispvm	4.9.2024
Kaavan nimi	Yläkittilän asemakaava ja asemakaavan muutos		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	2.5.2024
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	28.1.2021
Pysyvä kaavatunnus		Kunnan kaavatunnus	
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	119,5772	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	111,4959
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	8,0813

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

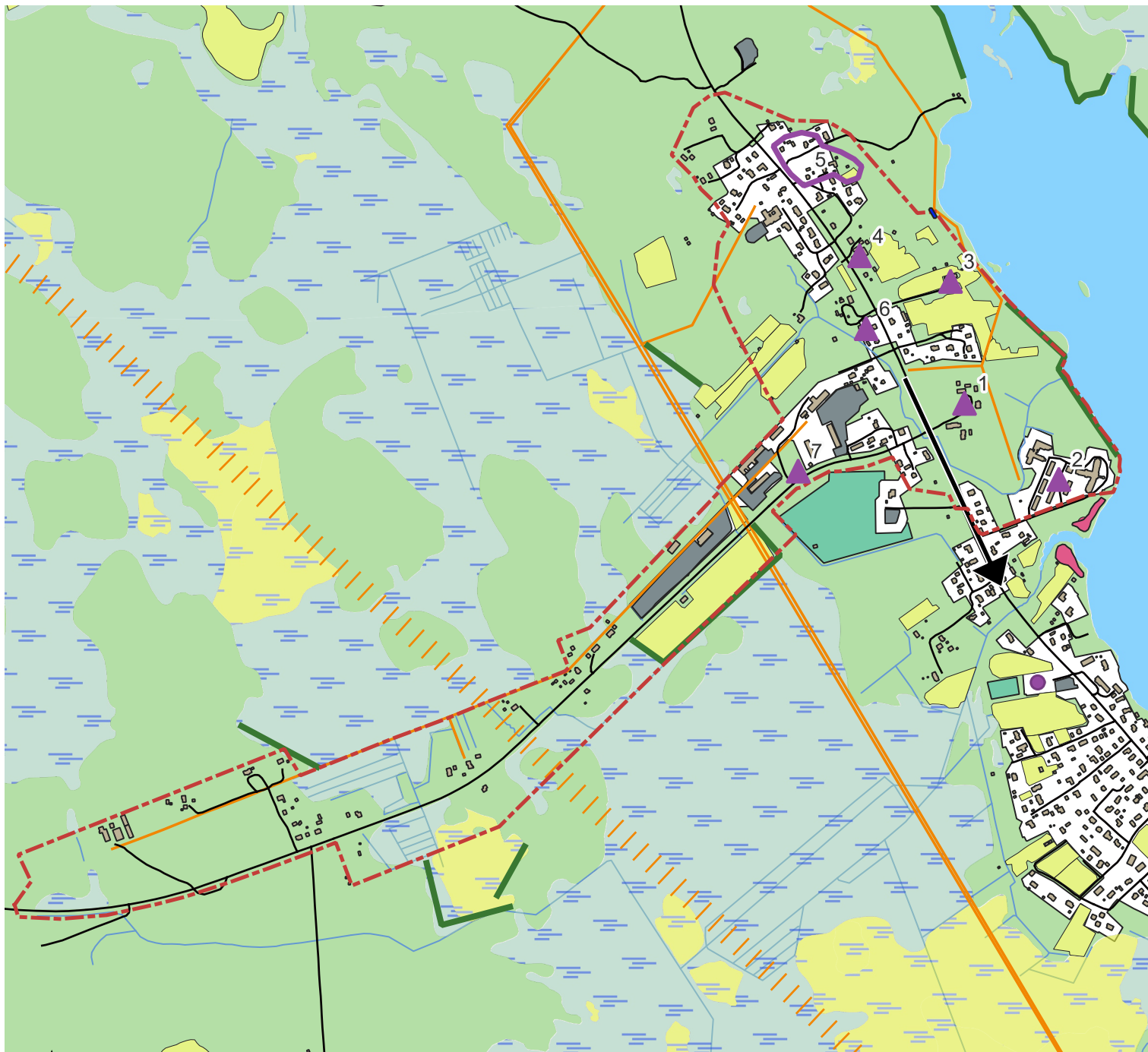
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	119,5786	100,00	79680	0,07	111,4972	65470
A yhteensä	27,1343	22,7	37480	0,14	25,0261	33270
P yhteensä						
Y yhteensä	2,2933	1,9	2750	0,12	-1,9175	-7250
C yhteensä						
K yhteensä	3,6674	3,1	8900	0,24	3,6674	8900
T yhteensä	13,9202	11,6	30550	0,22	13,9202	30550
V yhteensä	3,6715	3,1			2,8374	
R yhteensä						
L yhteensä	17,8211	14,9			17,0275	
E yhteensä	1,8652	1,6			1,8652	
S yhteensä						
M yhteensä	49,2056	41,1			49,0709	
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,0000	0,00	0	0,0000	0

Rakennussuojelut	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä	0	0	0	0

Alamerkinnt

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	119,5786	100,00	79680	0,07	111,4972	65470
A yhteensä	27,1343	22,7	37480	0,14	25,0261	33270
AKR-1	1,4877	5,5	6000	0,40	1,4877	6000
AP-1	2,1355	7,9	4000	0,19	2,1355	4000
AKR					-0,5158	-1000
AO	23,5111	86,6	27480	0,12	21,9187	24270
P yhteensä						
Y yhteensä	2,2933	1,9	2750	0,12	-1,9175	-7250
YK	0,1913	8,3	250	0,13	0,1913	250
YS					-4,2108	-10000
YH	2,1020	91,7	2500	0,12	2,1020	2500
C yhteensä						
K yhteensä	3,6674	3,1	8900	0,24	3,6674	8900
KL	1,3315	36,3	3600	0,27	1,3315	3600
K	2,3359	63,7	5300	0,23	2,3359	5300
T yhteensä	13,9202	11,6	30550	0,22	13,9202	30550
TY-1	8,0212	57,6	22900	0,29	8,0212	22900
T	5,8990	42,4	7650	0,13	5,8990	7650
V yhteensä	3,6715	3,1			2,8374	
VL	3,6715	100,0			2,8374	
R yhteensä						
L yhteensä	17,8211	14,9			17,0275	
Kadut	3,6223	20,3			3,3928	
LT	14,1988	79,7			13,6347	
E yhteensä	1,8652	1,6			1,8652	
EV-1	0,7711	41,3			0,7711	
EV	1,0941	58,7			1,0941	
S yhteensä						
M yhteensä	49,2056	41,1			49,0709	
MU	6,8283	13,9			6,8283	
M	42,3773	86,1			42,2426	
W yhteensä						

--- Kaava-alue

Arkeologia

■ kiinteä muinaisjäänös

■ muu kulttuuriperintökohde

➔ Näkymä

▲ Paikallisesti arvokas rakennus
(Jarmo Lokion inventointi)

1. Metsähallituksen alue

2. Palvelukeskuksen alue

3. Ylipalo

4. A.E Kourin kauppa ja asuintalo

5. Karilan alue

6. Levintie 33

7. Käpykaristamo

● Kittilän kirkko

— Eheä reunavyöhyke

■ Pellot ja niityt

■ Avosuo

■ Metsäinen suo

■ Metsä/ suljettu maisema

■ Hautausmaa

— Tiet

|| Suurjännitelinja

— Ilmasähköjohto, jakelujännite

■ Laajemmat pysäköinti- ja varastoalueet

■ Vesi

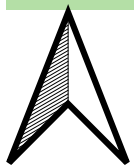
■ Taajama

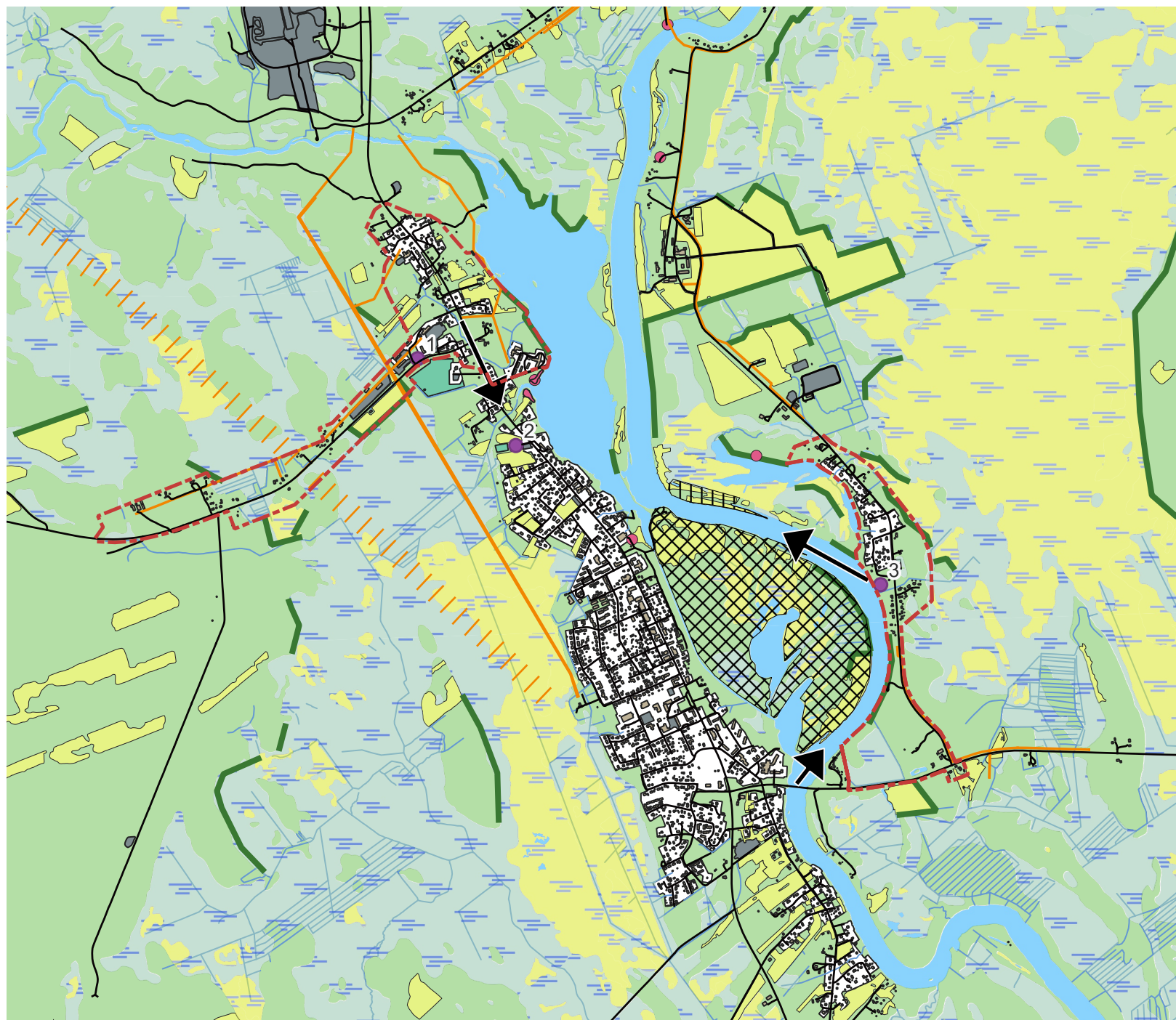
■ Rakennukset

0 250 500 750 1 000 m

Perustuu Maanmittauslaitoksen maastotietokantaan,
sähköjohdot päivitetty Rovakairalta saadun aineiston
mukaisesti.

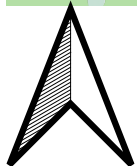

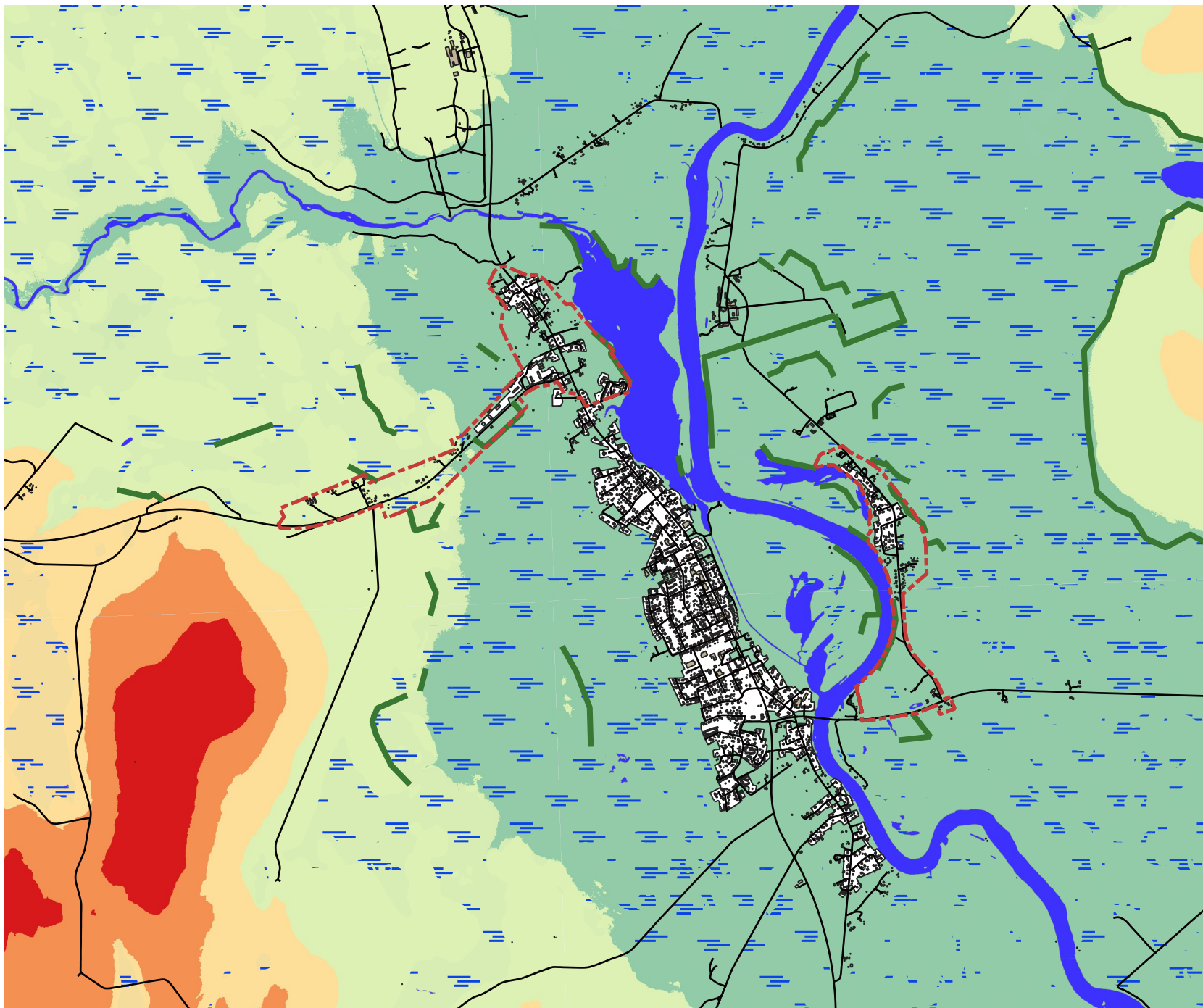
Kittilä
Maisemakuva

- Kaava-alue
- ▣ Valtakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi
- ▣ Paikallisesti arvokas perinnebiotooppi
- Näkymä
- Suojeltu rakennus (osayleiskaava)
- Arkeologia**
- ▣ kiinteä muinaisjäännös
- ▣ muu kulttuuriperintökohde
- Tiet
- ▣ Pellot ja niityt
- ▣ Avoin metsäalue
- ▣ Avosuo
- ▣ Metsäinen suo
- ▣ Metsä/ suljettu maisema
- Eheä reunavyöhyke
- ▣ Laajat pysäköinti-, varasto- ja lentokenttäalueet
- ▣ Taajama
- ▣ Vesi
- ▣ Suurjännite, yli 110kv
- Sähköjohto, jakelujännite

Kartan elementteihin on hyödynnetty Maanmittauslaitoksen maastotietokantaa. Ilmajohtotiedot on saatu Rovakairalta.

0 1 000 2 000 m

Korkeussuhteet

--- Kaava-alue

U4421C

≤ 186,0 mmpy

186,0 - 217,0 mmpy

217,0 - 248,0 mmpy

248,0 - 279,0 mmpy

> 279,0 mmpy

— Tiet

— Eheä reunavyöhyke

— Suo

□ Taajama

— Vesi

0 1 000 2 000 m

Kartan elementteihin on hyödynnetty Maanmittauslaitoksen maastotietokantaa ja korkeusmallia.

YLÄKITTLÄN ASEMAKAAVA-ALUEEN LUONTOSELVITYS

2021

Latvasilmu osk
Kestävän kehityksen tuottajat

Sisältö

1	Tehtävän tausta, sisältö ja selvitysalue	2
2	Menetelmät	3
2.1	Luontokohteiden arvottaminen ja arvoluokitus	3
2.2	Uhanalaisuusluokitus.....	4
2.3	Selvitykseen liittyvät epävarmuustekijät.....	5
3	Tulokset.....	5
3.1	Luontotyypit ja kasvillisuus	5
3.2	Linnusto	7
4	Johtopäätökset	9

Työn tilaaja: Sweco Infra & Rail Oy/Maritta Heinilä

Selvityksen laatija: Marjo Pihlaja ja Matti Sissonen Latvasilmu osk

Kuvat: Marjo Pihlaja

Pohjakarttojen © MML 2022

Raportin päiväys: 5.2.2022

Yhteystiedot:

marjo.pihlaja@latvasilmu.fi

044 704 6213

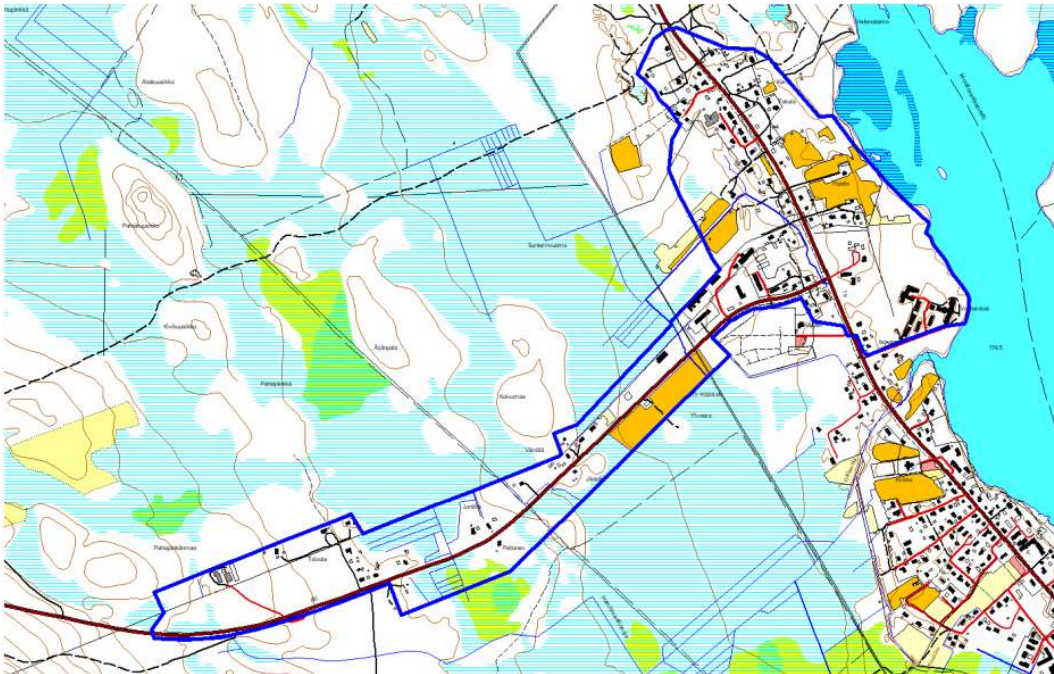
ymparisto.latvasilmu.fi

Y-tunnus: 2772722-6

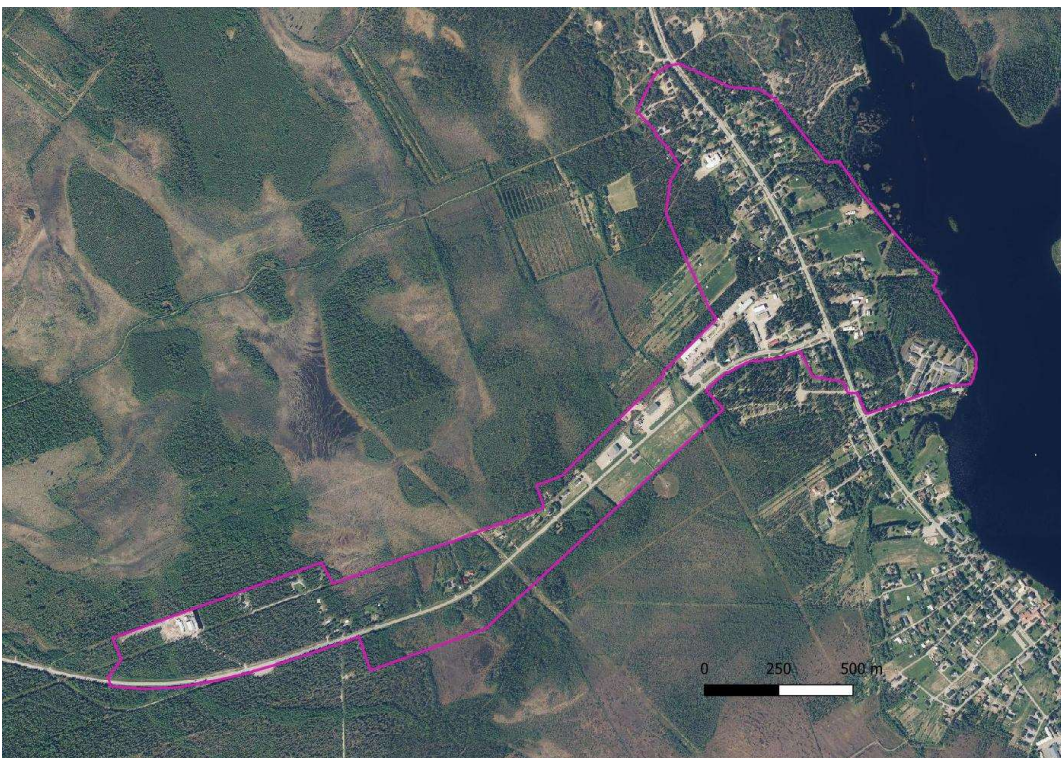
Kansikuvassa Ounasjoen rantaa asemakaava-alueella Ylipalon kohdalla

1 Tehtävän tausta, sisältö ja selvitysalue

Yläkittilän alueelle laaditaan asemakaavaa ja asemakaavan muutosta, jonka taustatiedoiksi oli tarpeen laatia ajantasainen luontoselvitys mahdollista luontoarvosta. Selvitykset tehtiin niiden suojelullisesti merkittävien lajien ja lajiryhmien osalta, joita alueella voi esiintyä ja joihin kaavoituksella voi olla vaikutusta. Alueella kartoitettiin alueen linnusto ja luontotyypit sekä kasvillisuutta. Selvitykset kohdennettiin kuvassa 1 rajatulle alueelle.

Kuva 1. Tässä luontoselvityksessä kartoitettiin lajiston ja kasvillisuuden osalta sinisellä rajattu alue. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 26.4.2021.

Kuva 2. Ilmakuva selvitysalueista, tilanne selvitysten teon aikaan ennen alueella tehtäviä hakkuita.

2 Menetelmät

Selvitykset ja raportoinnin suorittivat Marjo Pihlaja ja Matti Sissonen, joiden erityisosaamiseen kyseessä oleva lajisto ja menetelmät kuuluvat. Selvitykset tehtiin 26.-27.6.2021. Samoilla käyntipäivillä alue kierrettiin useaan otteeseen eri kellonaikoina huomioiden lajiston esiintyminen:

Linnustoa selvitetiin aamun varhaisina tunteina klo 4:00-10:00 välisenä aikana, jolloin suurin osa lajistosta on parhaiten havaittavissa. Luontotyyppejä ja kasvillisuutta kartoitettiin päivän valoisa aika. Myös päiväaikaan kirjattiin linnustosta tehtyjä täydentäviä havaintoja.

Kasvillisuuden osalta maastossa havainnoitiin pääpiirteiden ja yleislajiston lisäksi myös harvinaisten tai suojeltujen sekä haitallisten vieraslajien esiintymiä, mutta muutoin yksittäisten lajien osalta ei tehty tarkkaa kirjausta paikkatietoon.

Linnuston osalta alueen pesimälajistoa selvitetiin kartoituslaskentana kiertämällä koko alue kattavasti läpi ja kirjaten kaikki huomionarvoisten lajien yksilöt sekä tavanomaisen lajiston osalta lajistokoostumus.

2.1 Luontokohteiden arvottaminen ja arvoluokitus

Luokittelu helpottaa maankäytön suunnittelua, kun tiedetään, mitkä kohteet pitää ensisijaisesti ottaa huomioon suunnittelussa, mikäli kaikkia luonto- ja maisemakohteita ei voida säästää.

Luontokohteiden luokitus pohjautuu Södermanin (2003) esittämään arvoluokitukseen, jota on täydennetty uusien selvitysten, muuttuvien luokitustarpeiden ja uhanalaisuustietojen perusteella.

Arvoluokitus on seuraava:

- kansainvälisesti arvokkaat kohteet
- kansallisesti arvokkaat kohteet
- maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaat kohteet
- paikallisesti arvokkaat kohteet
- muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet

Tunnetut ja maastotyössä löydetyt arvokkaat kohteet arvotetaan luonto- ja maisema-arvojen perusteella. Kohteiden arvotuskriteereinä käytetään kohteen edustavuutta, luonnontilaisuutta, harvinaisuutta ja uhanalaisuutta, luonnon monimuotoisuutta lajitasolla sekä kohteen toiminnallista merkitystä lajistolle. Mitä harvinaisemmasta ja uhanalaisemmasta lajista on kyse, sitä arvokkaampi alue on. Etenkin linnuston uhanalaistumiskehityksen johdosta uhanalaisuus kriteerejä joudutaan tarkastelemaan niiden osalta muusta lajistosta poiketen, koska uhanalaisissa lajeissa on mukana suhteellisen monilla paikoilla esiintyviä lajeja.

Metsien luonnontilaisuutta arvioitaessa huomioidaan metsän metsähoidollinen tila, lahoppuujatkumo ja lahoppuun määrä sekä elävän puuston rakenne ja puulajisuhteet.

Kansainvälisesti arvokkaat kohteet

Tähän ryhmään kuuluvat Natura 2000 –verkoston alueet, Ramsar -alueet ja kansainvälisesti merkittävät kosteikot ja lintualueet (IBA -alueet).

Kansallisesti arvokkaat kohteet

Kansallisesti arvokkaihin kohteisiin kuuluvat kansallispuistot, luonnonpuistot, suojeluohjelmien kohteet, erämaa-alueet, koskiensuojelulain mukaiset vesistöt, valtakunnallisten suojeluohjelmien kriteerit täyttävät kohteet, kansallisesti tärkeät lintuvesialueet (FINIBA -alueet), kohteet, joilla on luonnonsuojelulain luontotyyppinä (LsL 29§), äärimmäisen ja erittäin uhanalaisten sekä vaarantuneiden lajien esiintymispaikat, erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat (luontodirektiivi IVa, luonnonsuojeluasetus) ja muut arvokkaat luonnonsuojelualueet.

Lisäksi kansallisesti arvokkaihin kohteisiin kuuluvat valtakunnallisesti arvokkaat perinnemaisemat ja kulttuurimaisemat.

Maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaat kohteet

Tähän ryhmään kuuluvat valtakunnallisissa suojeluohjelmissa maakunnallisesti arvokkaiksi luokitellut kohteet, maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI-alueet), seutu- ja maakuntakaavan suojelualuevaraukset, alueellisesti uhanalaisten lajien esiintymispaikat ja maakunnallisesti/seudullisesti merkittävät muut luontokohteet, kuten edustavat uhanalaiset luontotyypit.

Alueellisesti ja paikallisesti arvokkaat kohteet

Alueellisesti ja paikallisesti arvokkaihin kohteisiin kuuluvat kohteet, joilla on metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (Metsälaki 10 §), vesilain mukaisten muuttamis-/heikentämiskiellon alaiset kohteet (Vesilaki 11 §), yleis- ja asemakaavojen suojeluvaraukset, paikallisesti uhanalaisten ja harvinaisten lajien esiintymispaikat sekä muut paikallisesti harvinaiset ja edustavat luontokohteet, kuten pienialaiset uhanalaiset tai silmälläpidettävät luontotyypit.

Muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet

Kohteet, jotka eivät ole edellä mainituissa luokissa mutta, jotka ovat luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta tärkeitä, esimerkiksi suuret yhtenäiset tavanomaisen luonnon alueet ja ekologiset käytävät. Lisäksi tähän luokkaan kuuluvat luonnonmuistomerkit kuten hyvin kookkaat puuyksilöt.

METSO-luokituksen mukaiset kohteet

Metsäkokonaisuudet, jotka ovat Metsien monimuotoisuusohjelman kriteerit täyttäviä kohteita (METSO I, II, tai III). METSO-ohjelma rahoittaa vapaaehtoisesti suojeluun tarjottavia alueita. Maanomistaja voi halutessaan tarjota kohteeksi soveltuvaa metsää tai metsän osaa joko pysyvään tai määräaikaiseen suojeluun. Omistuksesta ei välttämättä tarvitse luopua, ja omistaja saa täyden korvauksen puustosta verottomana. Liito-oravan elinalueet soveltuvat METSO-ohjelmalla suojeltaviksi kohteiksi. Metsoon sopivat erittäin hyvin myös muun muassa korvet ja lehdot. (<http://www.metsopolku.fi>).

2.2 Uhanalaisuusluokitus

Luontoselvityksen uhanalaisuusluokitus pohjautuu uhanalaisten lajien seurantatyöryhmän esitykseen, joka on laadittu IUCN:n uusien uhanalaisuusluokkien ja kriteerien mukaisesti (Rassi ym. 2010). Linnuston ja nisäkkäiden osalta käytetään päivitettyä arviointia (Hyvärinen ym. 2019). Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) lajit. Silmälläpidettävät (NT) lajit eivät ole uhanalaisia lajeja. Myös luontotyypit ovat luokiteltu samalla periaatteella (Kontula & Raunio 2018a ja 2018b). Luontotyyppien uhanalaisuudessa käytettiin Etelä-Suomen luokitusta.

Alueellisesti uhanalaiset lajit pohjautuvat uhanalaisuusluokitukseen, jossa aluejakona käytetään metsäkasvillisuusvyöhykkeitä osa-alueineen. Lajit jaetaan kahteen luokkaan: alueellisesti hävinneet (RE) ja alueellisesti uhanalaiset (RT).

Suomelle on määritelty myös joukko lajeja, joiden suojelusta Suomi on erityisesti vastuussa (Rassi ym. 2001). Tämä perustuu siihen, että lajien kannasta merkittävä osa esiintyy Suomen alueella. Vastuulajien kohdalla seurantaa ja tutkimusta on tehostettava ja lajien elinympäristö tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa. Samalla tavalla on määritelty Suomelle tärkeimmät vastuuluontotyypit (Raunio ym. 2008). Tällaisia ovat esimerkiksi suolammet ja aitokorpiin kuuluvat metsäkortekorvet.

2.3 Selvitykseen liittyvät epävarmuustekijät

Luontoselvityksiin liittyy aina epävarmuustekijöitä. Yhden maastokauden aikana tehty havainnointi on otos kokonaisuudesta, jossa etenkin lajien esiintymisessä on ajallista ja paikallista vaihtelua. Esimerkiksi linnuston osalta vuosittainen pesimämenestys vaihtelee suuresti ja vaikuttaa yksilöiden sijoittumiseen ja havaittavuuteen. Yksittäisten harvinaisten kasvien havaittavuus kaavatason selvityksessä on heikko ja niiden havaitseminen on osin sattumanvaraista. Olennaisinta onkin tunnistaa ne elinympäristöt, joilla on suuri potentiaali suojelullisesti arvokkaan lajiston esiintymiselle.

Olemassa olevat aineistot aiemmilta vuosilta erityisesti linnuston osalta tukevat yhden maastokauden aikana tehtyä selvitystä.

3 Tulokset

Selvitysalueella on sekä tiheämmin rakennettua taajama-aluetta että harvempaan asuttua maaseutumaista ja metsäistä ympäristöä. Alueelle sijoittuu muutamia vanhoja tilakokonaisuuksia ja kulttuuriympäristöä, joiden alueella on myös jonkin verran perinnebiotooppia (luku 3.1., kuva 3). Niittyä on kehittynyt myös vanhoille pelloille, mutta niitä ei rajattu perinnebiotooppikohteiksi.

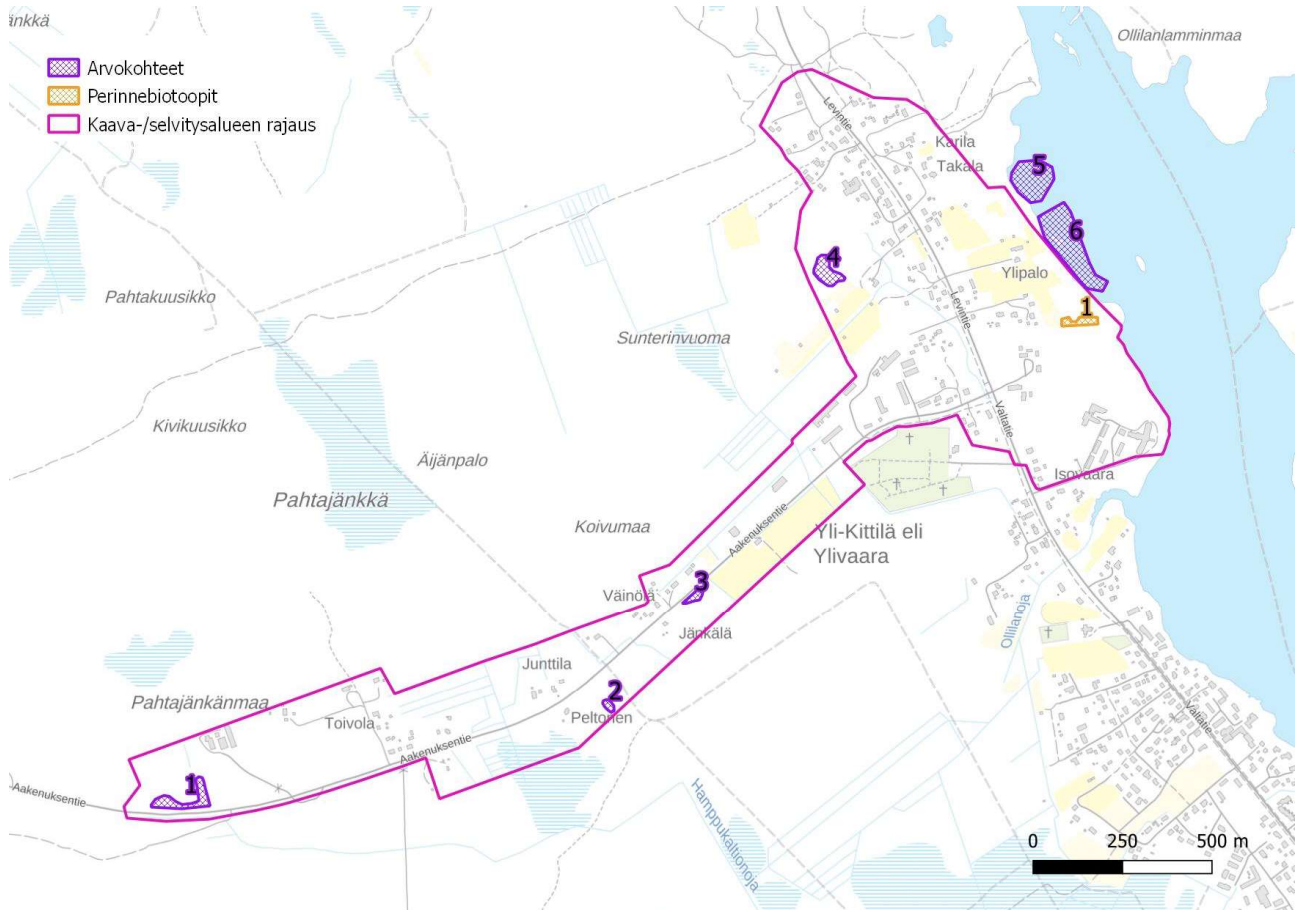
3.1 Luontotyypit ja kasvillisuus

Selvitysalue sijoittuu Pohjoisboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen, Peräpohjolan ja Metsä-Lapin vaihettumisvyöhykkeeseen. Metsäympäristöissä kuusi ja mänty ovat valtapuina ja koivuja sekapuustona. Selvitysalueelle sijoittuvat metsäiset ympäristöt ovat pääosin metsätalouksikäytössä. Suota selvitysalueeseen rajautuu jonkin verran länsiosissa ja pieninä korpilaikkuina metsäalueilla. Itäosassa alue rajautuu Aakenusjoen ja Ounasjoen yhtymäkohtaan.

Luontotyyppien perusteella arvokkaiksi kohteiksi rajattiin kuvassa 3 näkyvät kohteet 1-4 sekä lisäksi perinnebiotooppikohte 1. Rajatuilla kohteilla on uhanalaisia luontotyyppisiä ja ne ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita. Kohteiden koon ja laadun perusteella kaikki kohteet arvioidaan vain paikallisesti arvokkaiksi.

Kohde 1: Pienialainen ruohokorpi (VU, Pohjois-Suomi NT), jonka reunavyöhykkeessä on korpikämmettä (EN, Pohjois-Suomi NT). Kasvillisuutta ovat mm. Metsäkorte, pajut (juolukkapaju, mustuvapaju, pohjanpaju ym.), lehväsammat, kurjenjalka, hilla, tupasvilla, haparahkasammal, juolukka, suopursu, vaivaiskoivu ja puustossa hieskoivu, kuusi ja mänty. Kohteen yhteydessä havaittiin hömötiainen (EN).

Kohde 2: Metsäkortekorpi (EN, Pohjois-Suomi VU). Kasvillisuutta ovat mm. metsäkorte, haparahkasammal, korpikämmettä, juolukka ja puolukka. Puusto on varttuvaa ja varttunutta sekametsää (kuusi, koivu, mänty).

Kuva 3. Yläkittilän kaavoitettavana olevalta alueelta tunnistetut luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat kohteet. Violetit 1-4 ovat uhanalaisia luontotyyppisiä ja 5-6 linnustollisesti arvokkaita alueita. Oranssilla rajattu kohde 1 on perinnebiotooppikohde, jolla on tuoreen niityn kasvillisuutta.

Kohde 3: Muurainkorpi ja korpiräme (EN, Pohjois-Suomi NT). Lajistoa mm. korpirahkasammal, metsäkorte, hilla, vaivaiskoivu, seinäsammal ja kastikat. Puusto on nuorta ja varttuvaa sekametsää. Kuvio vaihtuu isovarpurämeeksi kauempana tiestä.

Kohde 4: Korpiluontotyyppien reunustama isovarpuräme (NT) ja minerotrofinen lyhytkorsineva (NT). Korvet: Mustikkakorpi, muurainkorpi, korpiräme (EN, Pohjois-Suomi NT-VU). Puusto on varttuvaa ja varttunutta sekametsää.

Kuva 4. Kohteen 4 pienipiirteistä korpi-räme-neva-mosaikkia.

Perinnebiotooppikohde 1: Kapea metsän ympäröimä niittyalue (tuore suuruuhoniitty, CR) (kuva 5). Perinnebiotooppien säilyminen on riippuvaista ihmistoiminnasta (niitto/laidunnus). Kohteen lajistoa ovat mm. metsäkurjenpolvi, lehtovirmajuuri, siankärsämö, koiranputki, puna-ailakki, mesiangervo ja rantatädyke.

Kuva 5. Tuore suuruuhoniitty, jolla metsäkurjenpolvet olivat parhaillaan kukassa.

Uhanalaisista kasveista ei tehty havaintoja, mutta silmällä pidettävää (NT) ahokissankäpälää on laaja kasvusto Aakenustien pientareella. Lajin kasvupaikkatieto on myös ympäristöhallinnon lajitietorekisterissä vuodelta 2014. Haitallisista vieraslajeista havaittiin ukonputkea, jota kasvoi kävelytien reunassa Ylipalon ja Takalan tilojen välisellä osuudella.

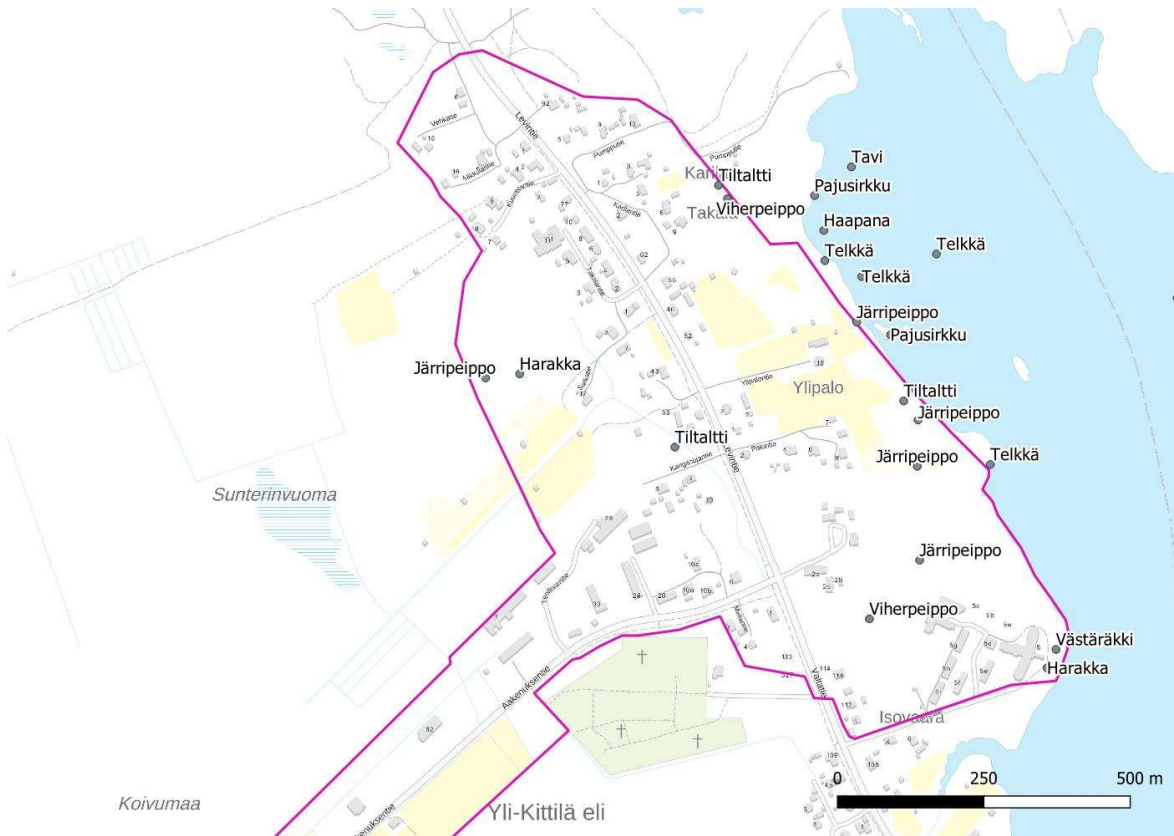
3.2 Linnusto

Selvityksessä saatiin yleiskuva kaavoitusalueen lajistosta. Yhdellä käynnillä tehtävä linnustolaskenta ei anna kattavaa kuvaa lajistosta, mutta sen perusteella voitiin todeta ja rajata linnuston kannalta arvokkaimmat alueet (kohteet 5 ja 6, kuva 3). Taulukossa 1 ja kuvissa 6 ja 7 on esitetty selvityksessä havaitut suojelullisesti arvokkaat lajit. Uhanalaisia lajeja havaittiin 4, silmälläpidettäviä lajeja 5. Taulukossa 2 ovat kaikki selvityksessä alueella havaitut lajit. Lajeja havaittiin kaikkiaan 31 ja runsaimmin oli peippoja ja pajulintuja. Yksilömäärät olivat kaiken kaikkiaan melko alhaisia ja lajit painottuivat metsäalueille ja rannan tuntumaan. Selvityksessä tehtyjen havaintojen lisäksi Luonnontieteellisen keskusmuseon rengastustiedoissa on Pahtajänkänmaalta havaintotieto kuukkelista (NT) vuosilta 2009 ja 2010 sekä havainto nuoresta helmipöllöstä (NT) hautausmaan läheisyydestä vuodelta 2015.

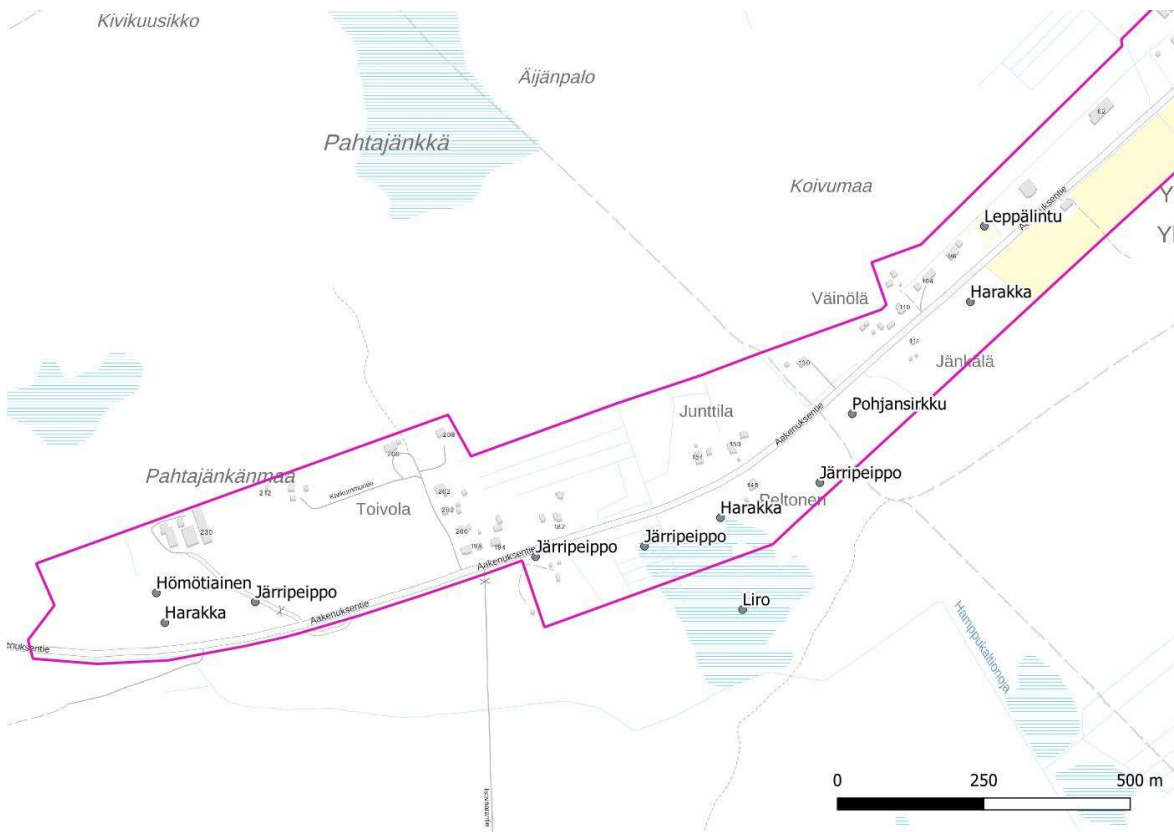
Taulukko 1. Selvityksessä alueella havaittu huomionarvoinen lajisto. Uhanalaisuusluokat on selitetty luvussa 2.2. Direktiivilaji = EU:n lintudirektiivin liitteen I-laji, Vastuulaji = Suomen erityisvastuulaji, jonka kannasta merkittävä osa pesii Suomen alueella, Alueellinen = alueellisesti uhanalainen laji.

Laji		Uhanalaisuus	Direktiivilaji	Vastuulaji	Alueellinen
Haapana	<i>Anas penelope</i>	VU		x	
Tavi	<i>Anas crecca</i>			x	
Telkkä	<i>Bucephala clangula</i>			x	
Kuikka	<i>Gavia arctica</i>		x		
Liro	<i>Tringa glareola</i>	NT	x	x	
Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>	NT			
Leppälintu	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>			x	
Tiiltalti	<i>Phylloscopus collybita</i>				x
Hömötiainen	<i>Parus montanus</i>	EN			
Harakka	<i>Pica pica</i>	NT			
Järripeippo	<i>Fringilla montifringilla</i>	NT			
Viherpeippo	<i>Carduelis chloris</i>	EN			
Pohjansirkku	<i>Emberiza rustica</i>	NT			x
Pajusirkku	<i>Emberiza schoeniclus</i>	VU			

Kuva 6. Yläkittilän kaavoitettavan alueen pohjoisosan huomion arvoinen lintulajisto (taulukko 1).

Kuva 7. Yläkittilän kaavoitettavan alueen lounaisosan huomion arvoinen linnusto.

Taulukko 2. Kaikki selvityksessä havaitut 31 lintulajia. Runsaimmin havaittiin pajulintuja ja peippoja, muutoin yksilömäärät olivat melko alhaisia.

Havaitut lajit	
Haapana	<i>Anas penelope</i>
Tavi	<i>Anas crecca</i>
Sinisorsa	<i>Anas platyrhynchos</i>
Telkkä	<i>Bucephala clangula</i>
Kuikka	<i>Gavia arctica</i>
Liro	<i>Tringa glareola</i>
Käki	<i>Cuculus canorus</i>
Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>
Tilhi	<i>Bombycilla garrulus</i>
Punarinta	<i>Erithacus rubecula</i>
Leppälintu	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
Räkättirastas	<i>Turdus pilaris</i>
Laulurastas	<i>Turdus philomelos</i>
Punakylkirastas	<i>Turdus iliacus</i>
Tiltalti	<i>Phylloscopus collybita</i>
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>
Harmaasiippo	<i>Muscicapa striata</i>
Kirjosieppo	<i>Ficedula hypoleuca</i>
Hömötiainen	<i>Parus montanus</i>
Talitiainen	<i>Parus major</i>
Harakka	<i>Pica pica</i>
Varis	<i>Corvus corone cornix</i>
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>
Järripeippo	<i>Fringilla montifringilla</i>
Viherpeippo	<i>Carduelis chloris</i>
Vihervarpunen	<i>Carduelis spinus</i>
Urpainen	<i>Carduelis flammea</i>
Punatulkku	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>
Keltasirkku	<i>Emberiza citrinella</i>
Pohjansirkku	<i>Emberiza rustica</i>
Pajusirkku	<i>Emberiza schoeniclus</i>

4 Johtopäätökset

Kaavoitettava alue sijaitsee taajamassa ja muutoinkin ihmistoiminnan välittömässä läheisyydessä. Alueella ei ole luonnonsuojelualueita ja metsäalueet ovat pääosin olleet metsätalouskäytössä. Kaavoitettavalta alueelta todettiin 4 luontotyyppiltään huomionarvoista paikallisesti arvokasta kohdetta, kaksi vesilinnustolle merkittävää aluetta sekä yksi uhanalainen perinnebiotooppikohte. Edellä mainitut kohteet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita ja ne on syytä kaavoituksessa huomioida.

Viitteet:

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

YLÄKITILÄN RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

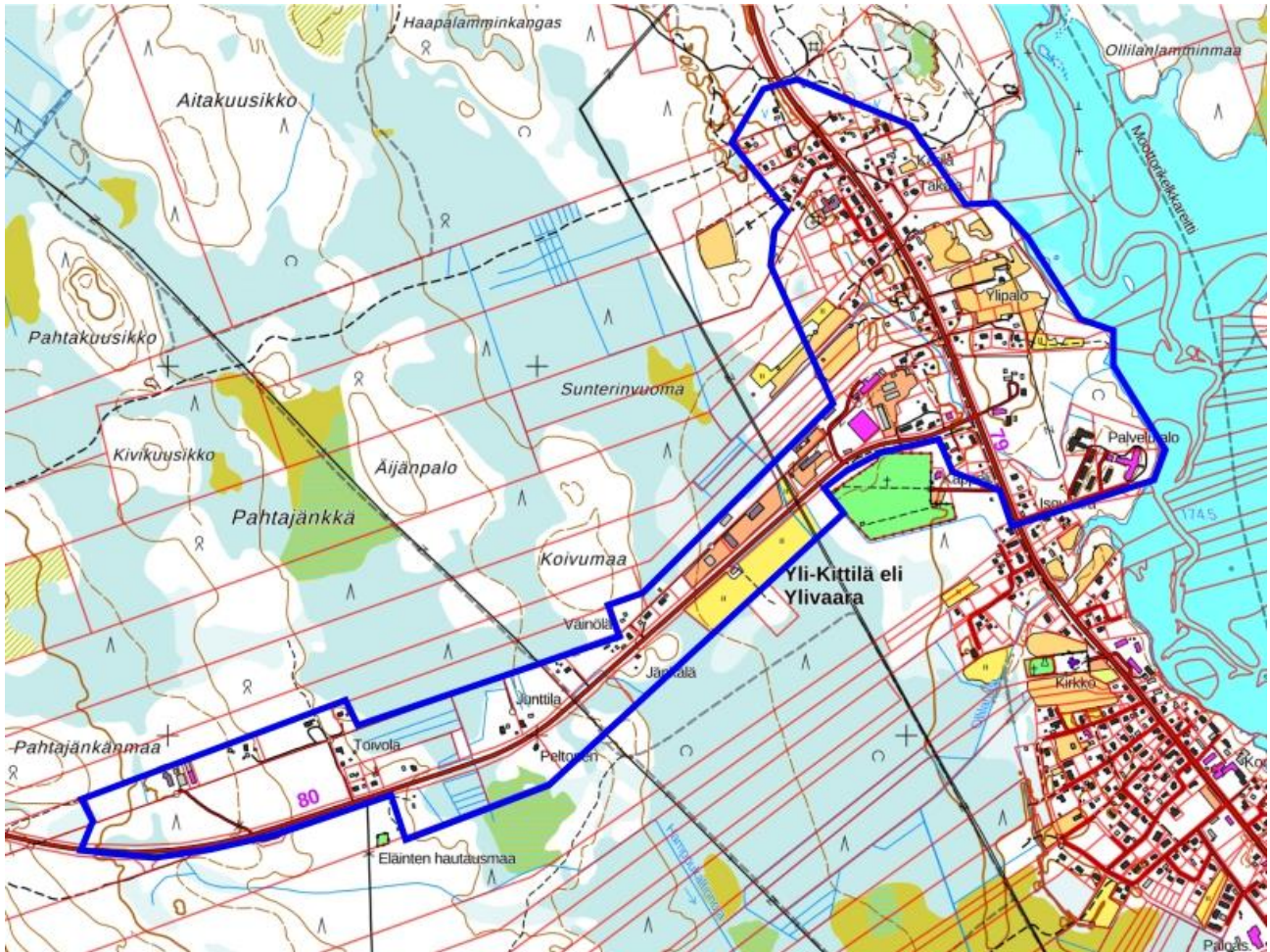
Yläkittilän asemakaava ja asemakaavamuutos

Taustaa

Yläkittilän rakennettu ympäristöselvitys on laadittu Yläkittilän tausta-aineistoksi. Selvityksen on laatinut talven 2022 aikana arkkitehti Jarmo Lokio Arkkitehtitoimisto Jarmo Lokio Oy:stä.

Selvityksessä määritellään suunnittelualueen rakennetun ympäristön ominaispiirteet, jotka ohjaavat ja rajaavat maankäyttöä. Rakennetun ympäristön selvitys muodostaa yhden lähtökohdan asemakaavassa ja asemakaavamuutoksessa määritettävään maankäyttöön.

Yläkittilän asemakaavan ja asemakaavamuutoksen aluerajaus, josta rakennetun ympäristön selvitys on tehty.

Miten työ on tehty

Rakennetun ympäristön selvitys on tehty kahteen maastokäyntiin, kirjallisuus-, kartta- ja internetselvityksiin sekä inventoinnin yhteydessä suoritettuihin haastatteluihin pohjautuvan analyysin pohjalta.

Maastokäyntien aikana valokuvattiin selvitysalueelta noin 120 rakennusta, rakennelmaa tai rakennetun ympäristön kokonaisuutta. Selvitysalue jaettiin maastokäynnin ja karttatarkastelun pohjalta kuuteen osa-alueeseen, jonka jälkeen tarkempi inventointi ja valokuvaus suoritettiin osa-alueittain yhden maastokäynnin yhteydessä.

Yläkittilän rakennetun ympäristön historiaa

Asutushistoriaa

Kittilän ensimmäinen suomalainen uudisasukas oli Paavali Niilonpoika Yletyinen; talonpoika joka pakeni Savosta sotaväenottoa ja verorästejä ja saapui Kittilän kairoille jo vuonna 1619. 1600-luvun kuluessa suomalainen uudisasutus vakiintui, varsinkin kuningas Kaarle XI:n vuonna 1673 antaman Lapinmaiden asutusplakaatin jälkeen. 1700-luvun vaihteessa Kittilässä oli 9 verotaloa ja 23 verolappalaista, sekä lisäksi uudistiloja jotka eivät vielä olleet kirjoilla. Saamelaiden läsnäolo vanhassa lapinkylässään näkyi siis vielä vahvasti, mutta 1700-luvun kuluessa uudisasutuksen voimakkaasti tihentyessä - vuonna 1784 uudistiloja oli jo 169 - saamelaiset joutuivat luopumaan vanhoista elintavoistaan ja perustamaan omat uudistilansa ja ne jotka säilyttivät elintapansa vetäytyivät pohjoisemmaksi. (Lähde: Kittilän kulttuuriympäristö-ohjelma, J. Lokio 1997)

Vuonna 1825 Kittilästä tuli oma kappelikunta, johon valmistui C.L. Engelin piirtämä kirkko vuonna 1831.⁸ Omaksi kirkkoherrakunnakseen Kittilä muodostettiin vuonna 1854, jolloin pitäjässä oli asukkaita jo noin puolitoistatuhatta. Näistä ajoista saakka Kittilän väkiluku on suurinpiirtein neljässäkymmenessä vuodessa kaksinkertaistunut aina 1960-luvulle saakka, jolloin kunnassa oli enimmillään ennen suuria muuttoliikkeitä runsaat 8200 asukasta. (Lähde: Kittilän kulttuuriympäristöohjelma, J. Lokio 1997)

Nykyään Kittilässä on noin 6500 asukasta, mikä on viime vuosina hiljalleen ollut noususuuntainen.

Rakennetusta ympäristöstä

Vuoden 1944 Lapin sodan tuhoissa menetettiin Kittilässä useista muista Lapin kunnista poiketen vain keskeisimpien kylien rakennuskanta. Suuri osa sivukylistä säilyi, mihin osaltaan oli vaikuttamassa niiden syrjäinen sijainti ja teiden puute. Kittilän kirkonkylä tuhouttiin siis lähes täysin - selvitysalueelta ainoastaan hirsirunkoinen nk. käpyriihi on säilynyt Ylläksentien varressa.

Kittilän rakennuskanta sijoittuu suureksi osaksi Ounasjokilaaksoon ja Ounasjokeen laskevien sivuhaarojen varsille. Tämä ominaisuus näkyy selvitysalueella siten, että alueen jälleenrakennuskauden rakennuskanta sijaitsee pääosin Levintien ja Ounasjoen välisellä alueella. Levintien länsipuolinen rakennuskanta ja etenkin Ylläksentien varsi on rakentunut pääosin 1960-90 -luvulla ja sen jälkeen aina 2020-luvulle saakka.

Rakennettu ympäristö

Selvitysalueella ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti luokiteltuja kulttuuriympäristöjä. Lähin arvotettu kohde on Carl Ludwig Engelin suunnittelema maakunnallisesti arvokas Kittilän kirkko joka sijaitsee noin 500 m etelään selvitysalueelta.

Arkeologiset kohteet

Suunnittelualueelle laaditaan erillinen arkeologinen selvitys.

Selvitysalueen rakeisuus ja osa-aluejako

Yläkittilän rakennetun ympäristön selvitysalueen rakeisuuskartta osoittaa, miten rakennettu ympäristö on rakennusmassojen ja niiden sijoittelun osalta muodostunut.

Pääosa asuinrakennuskannasta talousrakennuksineen sijaitsee Levintien ja Valtatien varressa sen molemmin puolin. Vanhainkodin alueen rakennukset muodostavat oman kokonaisuuden selvitysalueen itäreunassa Lanssitien päässä ja Metsähallituksen pihapiirien rakennukset oman selkeän kokonaisuuden Levintien ja Aakenuksentien risteyksessä.

Mittakaavaltaan suurinta ympäristöä on luonnollisesti teollisuusalueella, jossa isot kauppa-, työskentely- ja varastohallit laajoine liikennealueineen luovat Aakenuksentien pohjoispuolelle selvän oman osa-alueensa.

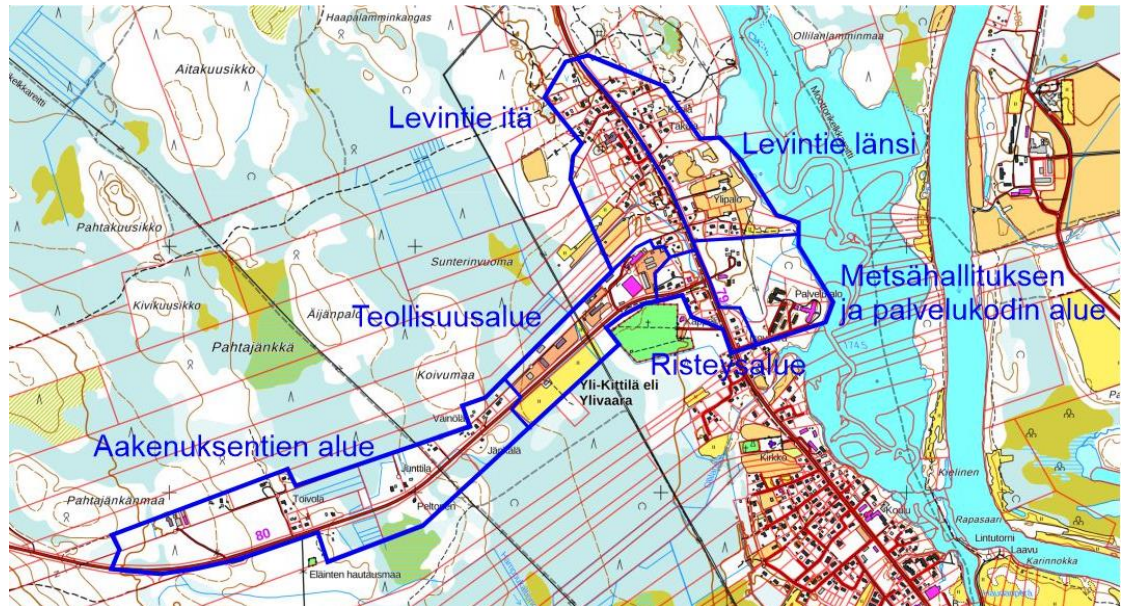
Selvitysalueen läntisin osa-alue, Aakenuksentien alue on läntisintä saha- ja varastorakennuskokonaisuutta lukuun ottamatta asuinpihapiireistä muodostuva kokonaisuus.

Yläkittilän asemakaavan ja asemakaavamuutosalueen rakeisuuskartta.

Yläkittilän asemakaava- ja asemakaavamuutosalue on rakennetun ympäristön ominaisuuksiensa osalta jaettu kuuteen osa-alueeseen:

1. Metsähallituksen ja palvelukodin alue
2. Risteysalue
3. Levintie länsi
4. Levintie itä
5. Teollisuusalue
6. Aakenuksentien alue

Kulttuurihistorialliset kohteet ja pihapiirit

Selvitysalueen yksittäiset kulttuurihistorialliset kohteet ja pihapiirit on valikoitu neet maaliskuun 2022 maastoinventoinnin ja kirjallisuus- sekä kartta-analyysojen pohjalta.

Kohteiden arvotus on tehty LKYT-luokituksen (Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi) mukaisesti selvityksen laatijan toimesta.

LKYT-luokitus:

RH = rakennushistoriallinen arvo

H = kulttuurihistoriallinen arvo

M = maisemallinen arvo

Plussien määrällä on arvioitu kunkin luokituksen ominisarvo:

Plussien yhteismäärä osoittaa kohteen kulttuuriympäristöarvon kokonaisuutena:

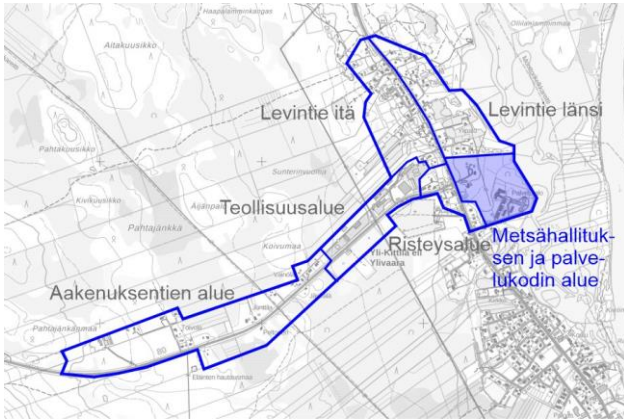
1...6 = paikallinen

7...8 = maakunnallinen

9 = valtakunnallinen

Kohteet on listattu osa-alueittain alueen yleiskuvauksen ja ominaisuuksien sekä kuvaesityksien yhteydessä.

1. Metsähallituksen ja palvelukodin alue

Osa-alueen pinta-alasta suurimman osan vie Metsähallituksen hallinnoima ja Senaatin omistama kiinteistö, jolla sijaitsee 1950-luvulla rakennetut

- asuinrakennus (1950-luku)
- paritalorakennus (1959)
- toimistorakennus (1959, laajennettu 1974)
- viisi talousrakennusta (1950-luku ks. kuva alla)

Ortokuvassa vasemmalla Levintien itäpuolella sijaitsevat vaaleat (peltikattoiset) rakennukset ovat Metsähallituksen hallinnoimia rakennuksia ja oikealla oman kokonaisuutensa muodostaa palvelukodin alueen hoiva- ja tuetun asumisen yksiköt päärakennuksineen.

1. Metsähallituksen alue

Tyyliältään jälleenrakennuskautta edustava asuinrakennus on Metsähallituksen pihapiirin hierarkinen päärakennus, joka todennäköisesti on alunperin toiminut metsänhoitajan virka-asuntona. Rakennukseen on uusittu ikkunat ja ovet 1970- tai 1980-luvulla ja rakennuksen vaalea maalipintakin on sävyllään sovitettu tummanruskeiden ikkunoiden ja ulkooven sekä puurakenteisten avoportaiden kanssa minkä johdosta rakennuksen rakennushistorialliset arvot ovat heikentyneet alkuperäisestä.

Asuinrakennuksen pohjoispuolella sijaitsevat talous-, autotalli- ja varastorakennukset sen sijaan ovat säilyneet ilmeeltään alkuperäisinä.

Isolle avoimelle piha-alueelle saavuttaessa oikealle (etelä) puolella sijaitsee matala puurunkoinen ja vaakalautaverhoiltu vaaleansävyinen toimistorakennus, jota on laajennettu tienpuolelle v.1974.

Toimistorakennuksen takana sijaitsee metsänhoitajia varten alun perin rakennettu paritalo, joka on niin ikään puurunkoinen, vaakalautaverhoiltu ja yleisväri-tykseltään vaaleansävyinen.

Paritaloa vastapäätä sijaitsee pieni talous- ja varastorakennus.

Tyyliältään toimisto-, paritalo- ja talousrakennukset edustavat samaa myöhäistä jälleenrakennuskautta, joiden suunnitelmat on laadittu Rakennushallituksessa vv.1957-58. Toimistolaajennus v:lta 1974 on laadittu Suunnittelukeskuksen Rovaniemen toimistossa.

Alueen LKYT-luokitus: RH+, H++, M+

2. Palvelukodin alue

Palvelukodin alueella on yhteensä yli 80 tuetun asumisen ja palveluasumisen hoivapaikkaa, jotka on sijoitettuna eri aikakausina rakentuneisiin yksiköihin.

Näistä vanhimmat ovat 1960- ja 1970-luvun aikana rakentuneet rivitaloyksiköt, yhteensä viisi kappaletta jotka sijaitsevat diagonaalisesti ja keskenään saman suuntaisesti. Lisäksi samaan aikakauteen sijoittuu pohjaltaan neliömäinen palvelu- ja talousrakennus rivitalojen koillispuolella. Niiden pohjoispuolelta on purettu kolme pienempää saman aikakauden rivitaloyksikköä 2010-luvun alkupuolella. Tyyliältään rakennukset edustavat tyypillistä 1960-luvun modernismia tasakattoineen ja horisontaalisuutta korostavine julkisivuineen.

7(20)

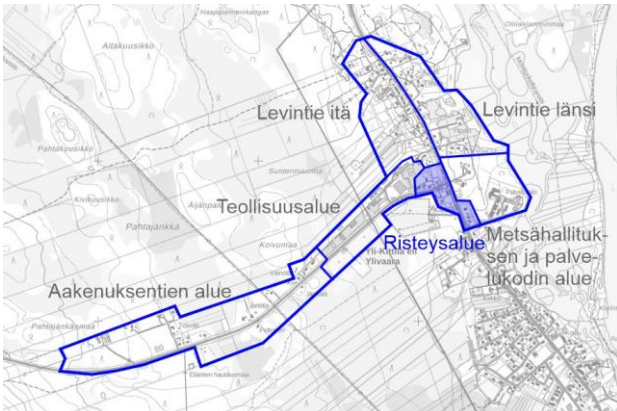

Rivitaloyksiköiden länsipuolella sijaitsee palvelutalo Metsola, joka tyyliltään edustaa 1980-luvun postmodernia, lämminhenkistä nk. Oulun koulun tyyliä punatiiliseinineen ja valkoisine puurakenteisine julkisivurytmityksineen.

Suurimman rakennusyksikön muodostaa alueen itäreunassa 1990-luvulla rakennettu palvelutalo Pääskylä, joka tyyliltään edustaa myös lämminhenkistä postmodernia tyyliä mutta on yleisväritykseltään ja materiaalikäsittelyltään monimuotoisempi kuin palvelutalo Metsola.

Alueen tulvasuojauksen vuoksi rakennusten ja Ounasjoen väliin on rakennettu tulvavalli, joka estää näkymät alueelta joen suuntaan pohjois-, itä- ja eteläsuunnalla.

Alueen LKYT-luokitus: RH+, H+, M+

2. Risteysalue

Osa-alueen rakennuskanta koostuu kymmenestä asuin- ja pienrivitalosta talousrakennuksineen sekä yhdestä kirkollisesta rakennuksesta.

Vanhin rakennuskanta sijaitsee Valtatien itäpuolella, missä on kaksi tyyliltään jälleenrakennuskauden pihapiiriä palvelukotialueelle vievän Lanssitien pohjoispuolella.

Kuvapari ylhäällä: Valtatien ja palvelukotialueelle vievän Lanssitien pohjoiskulmauksessa sijaitsee kaksi lähes alkuperäisessä ilmeessä olevaa jälleenrakennuskauden pihapiiriä. Vasen kuva © Google Maps 9/2011, oikea kuva J.Lokio 3/2022.

Kolmas tien itäpuolella sijaitseva pihapiiri ja kaksi tien länsipuolella sijaitsevaa omakotipihapiiriä ovat 1970...1990-luvulla rakentuneita. Yksi pihapiiri on tyyllittäin jälleenrakennuskautta edustava mutta ikkunoiden ja julkisivuväriytyksen osalta 2000-luvun uusperinnettyihin kunnostettu.

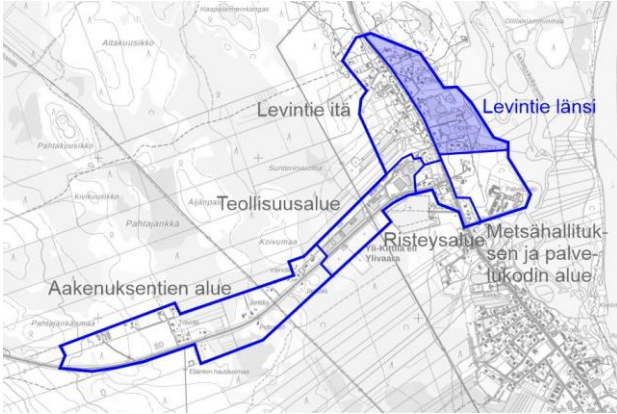
Aakenuksentien risteysalueen luoteisiskulmauksessa oleva kirkollinen rakennus on Jehovan todistajien puuverhoiltu valtakunnansali, joka ajalleen tyyppillisesti rakennettiin 1990-luvulla talkootyönä.

Rakennuksen länsipuolella on todennäköisesti tielaitoksen entisiä tiilipintaisia 1960-luvulla toteutettuja henkilökunnan asuinrakennuksia; kolme paritaloa ja yksi rivitalo, joista paritalot on 2010-luvulla kunnostettu puupintaisiksi ja pääjulkisivuväritään ruskeiksi. Asuinrivitalo on edelleen alkuperäisessä punatiilissä ilmeessään.

Alueen LKYT-luokitus: RH-, H+, M-

3. Levintie länsi

Osa-alueella sijaitsee 22 asuinpihapiiriä, joista kymmenen pihapiiriä edustaa nk. jälleerakennuskauden tyyliä ja aikakautta.

Kahden jälleerakennuskauden pihapiirin päärakennukset Levintien varressa ovat tyhjiällä tai peruslämmöt päällä, muut ovat edelleen aktiivisessa asuin- tai vapaa-ajan käytössä.

Uudemmat, pääosin 1960...1980-luvuilla rakentuneet asuinpihapiirit ovat sijoittuneet alkuperäisten pihapiirien lomaan. Kiinteistöjaotuksen perusteella uudemmat asuinpihapiirit on lohkottu vanhoista kantatiloista mikä on nähtävissä etenkin osa-alueen Ylipalon, Takalan ja Karilan tilojen ympäristössä.

3. Ylipalo 172:8

Ylipalon pihapiiri on edustava esimerkki jälleerakennuskauden lappilaisesta maatilasta Ounasjoen varressa. Pihapiiriin kuuluu pää- ja talousrakennuksen (ent. navetta) lisäksi metsänreunan sijoitettuja muita talous- ja varistorakennuksia. Pihapiirin ympärillä on avoimet viljelymaat, minkä ansiosta pihapiiri loivan kummun laella muutamine täysikasvuisine pihapiiripuineen muodostaa komean perinteisen ilmeisen maatilakokonaisuuden. Myös Ylipalontien alkupäässä sen eteläpuolella oleva jälleerakennuskauden pihapiiri kiinteistöllä 35:1 täydentää kokonaisuutta osana Ylipalon lähimaisemaa.

Alueen LKYT-luokitus: RH+, H++, M+++

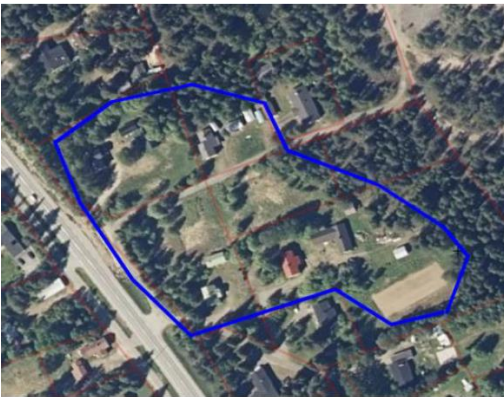

4. A.E. Kourin kauppa- ja asuintalo 22:13

A.E.Kourin kauppa- ja asuintalo on rakennettu v.1946 saksalaisten polttaman hirsirunkoisen rakennuksen tilalle. Rakennuksessa toimi sekatavara-kauppa v:een 1973 saakka ja kauppiaan rouva asusti taloa v:een 1995 saakka. Sen jälkeen rakennuksessa on ollut vain peruslämmöt päällä eikä se satunnaisia yöpymisiä lukuun ottamatta ole ollut enää asuinkäytössä, minkä johdosta rakennukseen on kertynyt korjausvelkaa etenkin ulkovuorauksen osalta. Rakennuksen pohjoispuolella sijaitsee kauppiaan pojan 1973 perustaman porotilan päärakennus ja väliin jää komean kokonaisuuden muodostavat puurakenteiset talous- ja varastorakennukset (lähde: P. Kouri puhelinhaastattelu 18.3.2022)

Alueen LKYT-luokitus: RH+, H++, M+

5. Karilan alue

Karilan jälleenrakennuskauden asuinkokonaisuus koostuu neljästä jälleenrakennuskauden asuinpiiristä viiden kiinteistön (29:25, 29:27, 29:30, 29:40 ja 29:46) alueella. Pihapiirien väliin jää vielä avoimena olevat pelto- ja niittyalueet sekä täysikasvuista puistomaista lehti- ja havupuustoa (koivu, haapa, mänty ja kuusi). Rakennuskanta on säilynyt ilmeeltään alkuperäisenä, mikä yhdessä ympäröivän puistomaisen luonnon kanssa muodostaa viihtyisän ja ehjän kokonaisuuden aikansa rakentamistavasta.

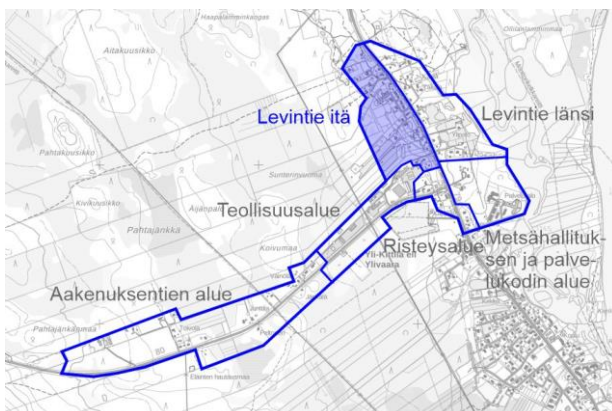
Alueen LKYT-luokitus: RH+, H++, M++

Karilantien ja Hummilantien varren muista rakennuksista mainittakoon Levintien varressa oleva jälleenrakennuskautta edustava rakennus (Levintie 62), joka on ollut asumattomana jo pidempään (ks. kuvakollaasi ed. sivulla).

Levintien länsipuolen alueen muu rakennuskanta edustaa tyypillistä ajan pientaloasumista ja rakennuskannan ikähaarukka on laaja; 1950...1980- ja 2000-luvuilta.

4. Levintie itä

Osa-alueella sijaitsee 29 asuinpihapiiriä, joista viisi pihapiiriä edustaa jälleenrakennuskauden tyyliä ja aikakautta. Länsipuoleen verrattuna alueen kiinteistöjako on tiheämpi ja rakennuskanta uudempaa. Alueella sijaitsee keittiökalusteita valmistava yritys pienasutuksen lomassa.

Alueen rakennettu ympäristö eri-ikäisenä, erikokoisina ja erikuntoisina sekä rakennusma-

teriaaleiltaan ja -tavoiltaan vaihtelevina eivät muodosta yhtenäisiä kokonaisuuksia osa-alueelle.

6. Levintie 33, kiinteistö 182:5

Yksittäisistä pihapiireistä mainittakoon Levintie 33 oleva kiinteistö 182:5, jossa on suhteellisen edustava esimerkki jälleenrakennuskauden pihapiiristä, jossa rakennusten ilme on säilynyt alkuperäisen näköisenä.

Kohteen LKYT-luokitus: RH+, H+, M+

Vehkatien ja Mikkolantien varsien rakennuskanta (viisi kuvaa) osa-alueen pohjoisosassa on 1980...2000-luvulla rakentunutta. Värityys on joko punatai vaaleansinisävyyistä pihapiireissä. Päärakennusten muoto on samantyyppinen: 1-kerroksinen, pohjaltaan suorakaiteen muotoinen, harjakattoinen ja pienellä kuistilla varustettu.

Kuuselantien varressa on parin jälleenrakennuskauden tyyliin lisäksi (ks. kuvapari alla) 1970-luvulla rakentuneita pihapiirejä, joille tunnus-

omaista on loiva harjakatto ja julkisivuiltaan suhteellisen matalat päärakennukset (ks kuvat alla).

Osa-alueen keskivaiheilla sijaitsevan Takalantien päässä sijaitsee keittiökalusteita valmistava tuotantolaitos (ks. kuva alla). Laitokselle johtavan tien molemmin puolin olevat asuinpihapiirit ovat rakennustavaltaan, -materiaaleiltaan ja

väriykseltään kirjavaa johtuen pääosin rakennusajankohtien vaihtelusta (1960-luvulta 2000-luvulle).

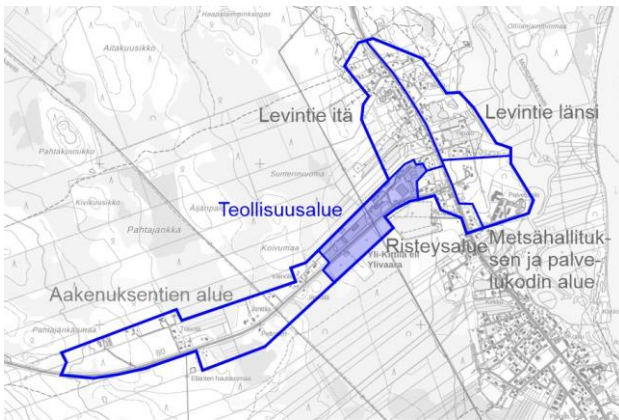
Takalantiestä erkanevan Sarkatien varressa sijaitsee kolme arviolta 1990- ja 2000-luvuilla rakentunutta asuinpiiriä (kuvapari alla).

Sarkatien eteläpuolelle Levintien varressa ja kohteen 6. Levintie 33 pohjoispuolella sijaitsee porotila (kuvapari alla).

Osa-alueen eteläosassa sijaitsevan Kangasojentien varressa on kaksi tyyliltään samanlaista 1980-luvun asuinpihapiiriä (kuvapari alla).

5. Teollisuusalue

Osa-alue nimensä mukaisesti koostuu kaupallisista, teollisista, tuotannollisista ja varastorakennuksista, joita alueella on yhteensä 20 kpl. Uusin ja pinta-alaltaan suurin rakennus on 2021 avattu halpakauppa, jonka kiinteistön alueella sijaitsee myös kulttuurihistoriallisesti arvoitettu hirsirunkoinen käpykaristamorakennus. Osa-alueen rakennuskanta sijaitsee yhtä vanhaa heinälatoa lukuun ottamatta kokonaisuudessaan Aake-

nuksentien pohjoispuolella.

7. Käpykaristamo

Käpykaristamo on metsätalouden historiaa kuvastava, harvoja Lapin sodan tuhoilta säästyneitä kirkonkylän rakennuksia aivan Aakenuksentien varressa. Entisen karistamon hirsinen 1920-luvun rakennus on nykyisellään käyttämättömänä ja sille tulisi löytää mielekäs käyttötarkoitus jotta voidaan varmistaa sen säilyminen.

Kohteen LKYT-luokitus: RH++, H++, M+

Osa-alueen itäosassa sijaitsee tielaitoksen entisiä varikko- ja huoltorakennuksia sekä keskeneräinen teräsrunkoinen varstohalli.

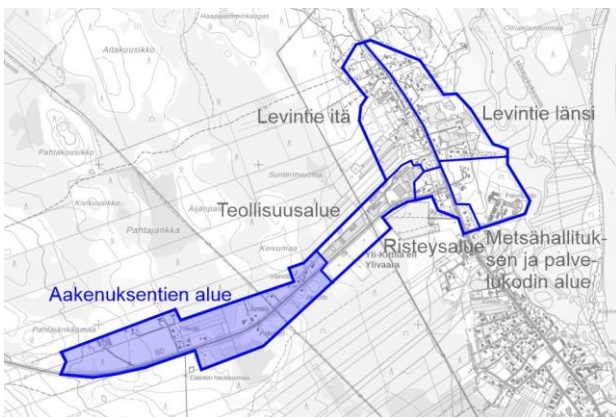
Osa-alueen uusin ja pinta-alaltaan suurin rakennus on 2021 avattu halpakauppaketjun hallirakennus, jonka kiinteistön alueella sijaitsee myös kulttuurihistoriallisesti arvotettu hirsirunkoinen käpykaristamo.

Halpakauppaketjun länsi- ja pohjoispuolella sijaitsee Aakenuksentien suuntaisia pitkänomaisia halli-, toimitila- ja varastorakennuksia.

Osa-alueen länsiosassa on pari 2000-luvulla rakennettua kuljetusalan yrityksen huolto- ja toimitilakiinteistöä.

6. Aakenuksentien alue

Osa-alueella sijaitsee 16 asuinpihapiiriä ja yksi huolto- ja varistorakennuksista koostuva kiinteistö osa-alueen itäpäässä. Kaksi asuinpihapiiriä sijaitsee Aakenuksentien eteläpuolella, joista toinen on tyhjiällä (tai kesäkäytössä).

Osa-alueen itäpuoliskolla Kivikumuntien varressa sijaitsevat asuinpihiirit ovat rakennuskannaltaan ja -tavaltaan sekä väriykseltään vaihtelevia. Matalan tiiliverhoillon päärakennuksen pihiirissä sijaitseva peräpohjalaistyylinen entinen asuinrakennus vaikuttaa olevan edelleen joko varasto- tai vapaa-ajan käytössä.

Aakenuksentien eteläpuolen asuinpihiireistä toinen on tyhjillään.

Osa-alueen itäosassa sijaitsee kaksi tyyliltään jälleenrakennuskauden asuinpiiriä. Muut asuinpiirit ovat 1980- (punaiset rakennukset) ja 2010-luvulta (harmaat rakennukset)

Yhteenveto

Yläkittilän rakennetun ympäristön analyysin pohjalta voidaan todeta johtopäätöksinä seuraavaa:

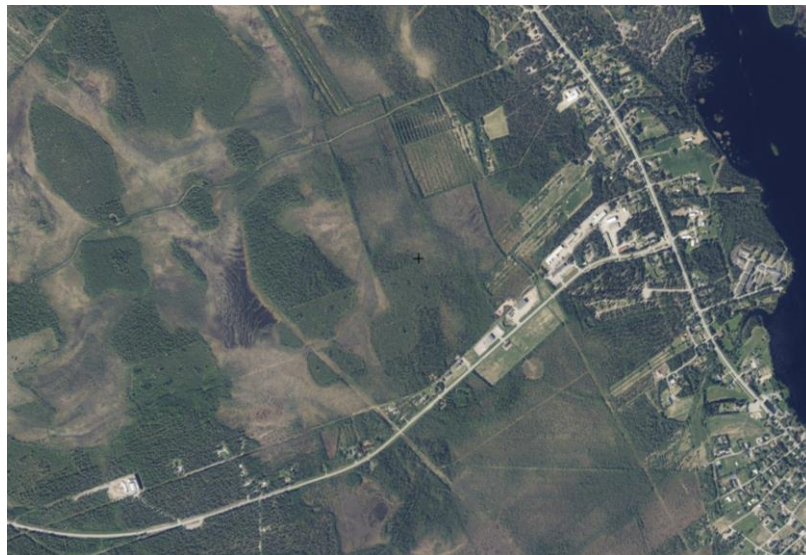
Rakennuskanta koko selvitysalueella on Lapin sodan perusteellisen tuhon johdosta 1900-luvun jälkipuoliskolla ja osin myös 2000-luvulla rakentunutta.

Selvitysalueen rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita on selvityksen yhteydessä luokiteltu ja arvotettu seitsemän. Kohteiden arvotus on tehty LKYT-luokituksen (Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi) mukaisesti selvityksen laatijan toimesta.

LKYT-luokituksen mukaan laaditun arvotuksen perusteella kohteiden ominaisarvomäärä jäi välille 1...6. Tämä tarkoittaa, etteivät kohteet sisällä maakunnallisia tai valtakunnallisia arvoja vaan kohteet ovat rakennus- ja kulttuurihistoriallisilta arvoiltaan ja merkitykseltään paikallisia.

Mikäli tässä selvityksessä arvotetuista kohteista jotkut todetaan kaavaprosessin kuluessa säilyttämisen arvoisiksi on säilyttämiseen pyrkivissä kaavamerkinnöissä ja määräyksissä huomioitava niiden paikallinen arvo ja pohdittava huolellisesti niiden vaikutus kiinteistön tai kohteen säilymismahdollisuuksiin.

Yläkittilän asemakaavan ja asemakaavan muutoksen laadintaa varten selvityksen tehtävänä on antaa osa-alueittaista tietoa rakentamistavasta. Osa-alueittain laaditun selvityksen perusteella tulevan kaavan painopiste rakentamistavan osalta tulee olla eheyttävää uudis- ja täydennysrakentamista tavoittelevat kaavamerkinnät ja -määräykset. Etenkin arvotettujen kohteiden alueille ja lähistöön sijoittuvassa uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee kiinnittää huomiota kohteiden arvoa tukevaan ja säilymistä edistävään rakentamistapaan.

ROVANIEMELLÄ 23.3.2022

Jarmo Lokio
arkkitehti YKS 122

Kittilän kunta

Yläkittilän asemakaava ja
asemakaavamuutos

Meluseelvitys

Muutosluettelo

Versio	Päiväys	Muutoksen kuvaus	Tarkastettu	Hyväksyjä
1	25.8.2022	Luonnos	Tuomo Pynnönen	Tiina Mönkäre
2	15.9.2022	Valmis	Tuomo Pynnönen	Pekka Lähde

Sweco Infra & Rail Oy
Projekti
Työnumero
Asiakas
Päiväys
Tekijä

Reg. No. 2998506-9
Yläkittilän asemakaava
23702415
Kittilän kunta
15.9.2022
Tuomo Pynnönen

Sisältö

1.	Hankkeen kuvaus	4
2.	Asemakaavamuutos ja -laajennus	5
2.1	Nykyinen asemakaava	5
2.2	Asemakaava ja asemakaavamuutos	5
3.	Melun matemaattinen mallintaminen.....	6
3.1	Melulaskentaohjelmisto ja melulaskentamallit	6
3.2	Lähtötiedot.....	7
3.2.1	Maastomalli.....	7
3.2.2	Rakennukset ja rakenteet	7
3.2.3	Liikennetiedot.....	7
3.3	Melutasojen ohjearvot	8
3.4	Kittilän lentoaseman siviililentoliikenteen melu	9
4.	Melumallinnuksen tulokset ja johtopäätökset	10
4.1	Nykytilanne	11
4.2	Ennustetilanne.....	12
4.3	Johtopäätökset	12
5.	Lähteet.....	12
	Liitteet	13

1. Hankkeen kuvaus

Tämä meluselvitys on laadittu Kittilän kunnan asemakaavoitustyön tueksi. Meluselvityksen tarkoituksena on tarkastella melutasoja kaavahankkeen ”Yläkittilän asemakaava ja asemakaavamuutos” mukaisella alueella (Sweco Infra & Rail Oy, 2022). Selvitysalueen melutasoja tarkastellaan sekä nykytilanteessa että ennustetilanteessa asemakaavaluonnoksen mukaisen tilanteen toteuduttua. Asemakaava- ja asemakaavamuutosalue ja meluselvitysalue on esitetty Kuvassa 1.

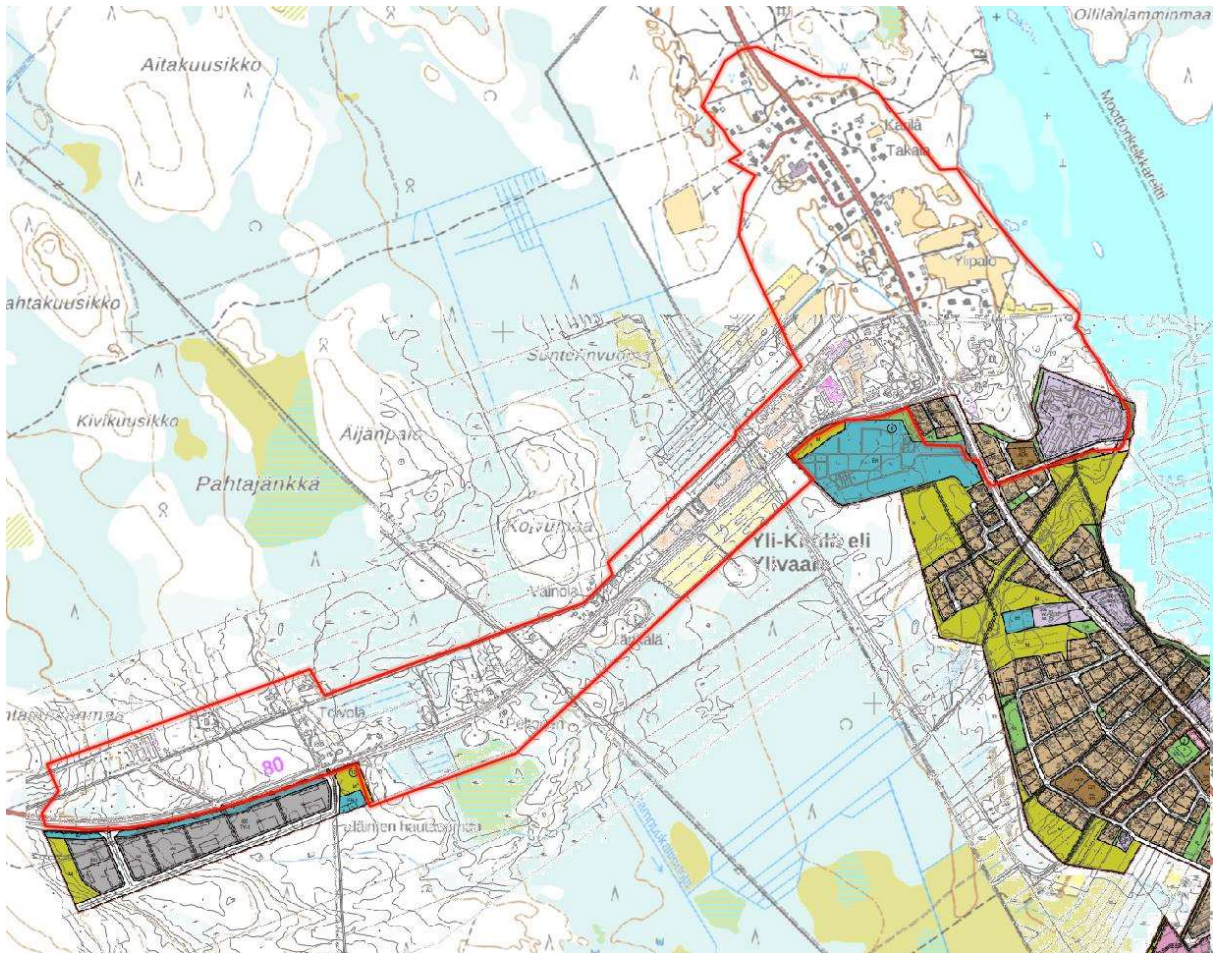
Kuva 1. Asemakaavahankealueen ja meluselvitysalueen rajaus punaisella viivalla merkittynä (LÄHTEET: peruskartta MML, kaavahankealue Sweco Infra & Rail Oy).

Melulähteinä mallinnuksessa on huomioitu Aakenuksentien sekä Levintien tieliikenne nykytilanteessa sekä ennustetilanteessa, kun asemakaava ja asemakaavan muutos on toteutunut kaavaluonnoksessa (valmisteluvaiheen nähtävillä pito 7.4.–28.4.2022) esitetyn mukaisena.

2. Asemakaavamuutos ja -laajennus

2.1 Nykyinen asemakaava

Suurimmalla osalla selvitysalueella ei ole aiemmin laadittua asemakaavaa. Pääskylänniemen ja Aakenuksentien risteuksen alueella on voimassa Kittilän kirkonkylän asemakaava ja asemakaavamuutoksen kortteli: 150-163, 201-229, 301, 302, 401 ja 402, joka on vahvistettu 8.4.1992 (Sweco Infra & Rail Oy, 2022). Ote Kittilän kirkonkylän ajantasa-asemakaavasta on esitetty Kuvassa 2.

Kuva 2. Ote Kittilän kirkonkylän ajantasa-asemakaavasta. Selvitysalue merkitty kartalle suuntaa antavasti punaisella viivalla (LÄHTEET: Maastokartta MML, asemakaava Kittilän kunta, selvitysalue Sweco Infra & Rail Oy).

2.2 Asemakaava ja asemakaavamuutos

Alue tukeutuu olemassa oleviin palveluihin, liikenneverkkoon ja kunnallistekniikan verkostoon. Alue on suurimmilta osin valmiiksi rakennettua aluetta ja asemakaavalla tiivistetään ja täydennetään olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta.

Asemakaavan alueen pinta-ala on yhteensä noin 127 ha. Asemakaavalla muodostuvat korttelit 150-153, 602-634, liikennealuetta, maa- ja metsätalousaluetta sekä virkistys- ja katualueita. Asemakaavalla osoitetaan 91

erillispientalon tonttia AO, joista yhteensä 17 on kaavan laadintavaiheessa rakentamatonta. Lisäksi osoitetaan 1 asuinpienalojen korttelialue AP-1 sekä yksittäinen kerrostalojen alue AK (Sweco Infra & Rail Oy, 2022).

Ote kaavakarttaluonnoksesta on esitetty seuraavassa kuvassa (Kuva 3).

Kuva 3. Ote Yläkittilän asemakaavakartasta (LÄHTEET: kaavakarttaluonnos 28.3.2022 Sweco Infra & Rail Oy).

3. Melun matemaattinen mallintaminen

3.1 Melulaskentaohjelmisto ja melulaskentamallit

Tieliikenteen muodostamia melutasoja on arvioitu ympäristömelulaskentaan suunnitellulla ohjelmistolla Datakustik CadnaA 2022. Liikennemelulaskennat perustuvat yleisesti Suomessa käytettäviin yhteispohjoismaisiin tie- ja raideliikennemelun laskentamalleihin.

Tieliikennemelun laskentamallin tulokset ovat vertailukelpoisimpia silloin, kun selvitysalueen maastonmuodot ovat melko tasaisia ja vallitsevat sääolosuhteet vastaavat laskentamalliin asetettuja olosuhdeparametrejä. Pohjoismaisten tie- ja raideliikennemelumallien tarkkuus lähietäisyyksillä (<30 m) on tyypillisesti ± 2 dB.

Ohjelma laskee melun leviämisen ympäristöön kolmiulotteisen maastomallin perusteella. Maastomalliin on mallinnettu melulähteet, rakennukset, melusteet ja maastonmuodot sekä näiden akustiset ominaisuudet siten, että ne vastaavat mahdollisimman hyvin todellista vallitsevaa tilannetta. Tässä melumallinnuksessa käytetyt laskenta-asetukset on esitetty seuraavassa taulukossa (Taulukko 1).

Taulukko 1. Mallinnuksen laskenta-asetukset.

Parametri	Käytetty arvo
Laskentaruudun koko	5 m x 5 m
Laskentakorkeus	2 m
Melutason laskentaetäisyys	2000 m
Rakennusten heijastus	0,2
Heijastusten lukumäärä	2

3.2 Lähtötiedot

3.2.1 Maastomalli

Melumallinnuksen maastomalli on muodostettu Kittilän kunnan pohjakartta-aineiston sekä Maanmittauslaitoksen korkeusmalli- ja laserkeilausaineiston avulla.

Yleisesti ottaen akustisesti koviksi pinnoiksi määritetään asfaltti- ja kivipinnat, vesistöt, rakennusten alapuoliset alueet sekä mallinnettavat tiealueet. Selvitysalueen maanpinta on tiealueita, yksittäisiä piha-alueita ja Ounasjokea lukuun ottamatta päälystämätöntä metsämaata. Tästä johtuen melumallinnuksessa rakentamattomat alueet on mallinnettu ääntä sitovina (maavaimennustermi $G=0$). Tiealueet ja vesistöt on puolestaan mallinnettu ääntä heijastavina (maavaimennustermi $G=0$).

3.2.2 Rakennukset ja rakenteet

Meluselvityksen maastomallin rakennukset on mallinnettu Kittilän kunnan pohjakartta-aineistoon perustuen. Nykytilanteen ja ennustetilanteen rakennusmassat huomioitiin nykytilanteen mukaisina, koska kaava-aineiston laatimisen yhteydessä ei ole laadittu ehdotuksia rakennusmassojen sijoittamisesta.

Selvitysalueella ei ole olemassa olevien rakennusmassojen lisäksi toteutettu melusteita tai muita melun leviämistä rajoittavia rakennelmia.

3.2.3 Liikennetiedot

Melulaskennoissa käytetyt nykytilanteen liikennemäärät perustuvat Väyläviraston julkaisemiin liikennemäärätietoihin (Väylävirasto 2022). Nykytilanteen liikennemäärät on esitetty Taulukossa 2.

Taulukko 2. Melulaskennoissa käytetyt nykytilanteen liikennemäärät.

Nykytilanne

Tie	Nopeusrajoitus	KVL	Yöajan osuus	Raskaan liikenteen osuus		Ajoneuvoja/h (kevyt)		Ajoneuvoja/h (raskas)	
				Päivä	Yö	Päivä	Yö	Päivä	Yö
Levintie (osa 1)	50-80 km/h	3222	12 %	4,9 %	4,9 %	180	41	9	2
Levintie (osa 2)	50 km/h	6502	12 %	5,3 %	5,3 %	361	82	20	5
Aakenuksentie	50-100 km/h	1491	12 %	9,0 %	9,0 %	80	18	8	2

Ennustetilanteen melulaskennoissa on huomioitu Väyläviraston nykytilannetietojen lisäksi toteutuneiden asemakaavaratkaisuiden muodostamat liikennemäärät. Ennustetilanteen liikennemäärät on esitetty Taulukossa 3.

Taulukko 3. Melulaskennoissa käytetyt ennustetilanteen liikennemäärät.

Ennustetilanne

Tie	Nopeusrajoitus	KVL	Yöajan osuus	Raskaan liikenteen osuus		Ajoneuvoja/h (kevyt)		Ajoneuvoja/h (raskas)	
				Päivä	Yö	Päivä	Yö	Päivä	Yö
Levintie (osa 1)	50-80 km/h	4362	12 %	4,9 %	4,9 %	243	55	13	3
Levintie (osa 2)	50 km/h	8542	12 %	5,3 %	5,3 %	475	108	27	6
Aakenuksentie (osa 1)	100 km/h	1508	12 %	9,0 %	9,0 %	81	18	8	2
Aakenuksentie (osa 2)	80 km/h	1704	12 %	9,0 %	9,0 %	91	21	9	2
Aakenuksentie (osa 3)	50 km/h	4438	12 %	9,0 %	9,0 %	237	54	23	5

Melulaskentojen raskaan liikenteen osuudet on arvioitu Väyläviraston julkaisemiin nykytilanteen liikennemäärätietoihin perustuen. Liikenteen vuorokausijakauman osalta päiväajan liikenteen osuudeksi Aakenuksentiellä sekä Levintiellä on arvioitu 88 % ja yöajan liikenteen osuudeksi 12 %. Kyseiset arvot perustuvat Helsingin kaupungin liikennemeluselvytysten laatimisoheeseen (Helsingin kaupunki, 2019).

3.3 Melutasojen ohjearvot

Melutasoja verrataan useimmiten valtioneuvoston päätöksessä 993/1992 annettuihin melutason ohjearvoihin. Melun ohjearvot on tarkoitettu käytettäväksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä. Ohjearvot on annettu erikseen päiväajan (klo 7–22) ja yöajan (klo 22–7) melutasoille. Valtioneuvoston päätöksen mukaiset melutasojen ohjearvot on esitetty taulukossa 4.

Asumiseen käytettävillä alueilla melutason ohjearvo päiväajalla (klo 7–22) on 55 dB ja yöajalla (klo 22–7) 50 dB. Mikäli kyseessä on täysin uusi asuinalue, noudatetaan tuolloin yöajalla ohjearvotasoa 45 dB.

Taulukko 4. Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992).

Keskiaänitaso L_{Aeq} enintään

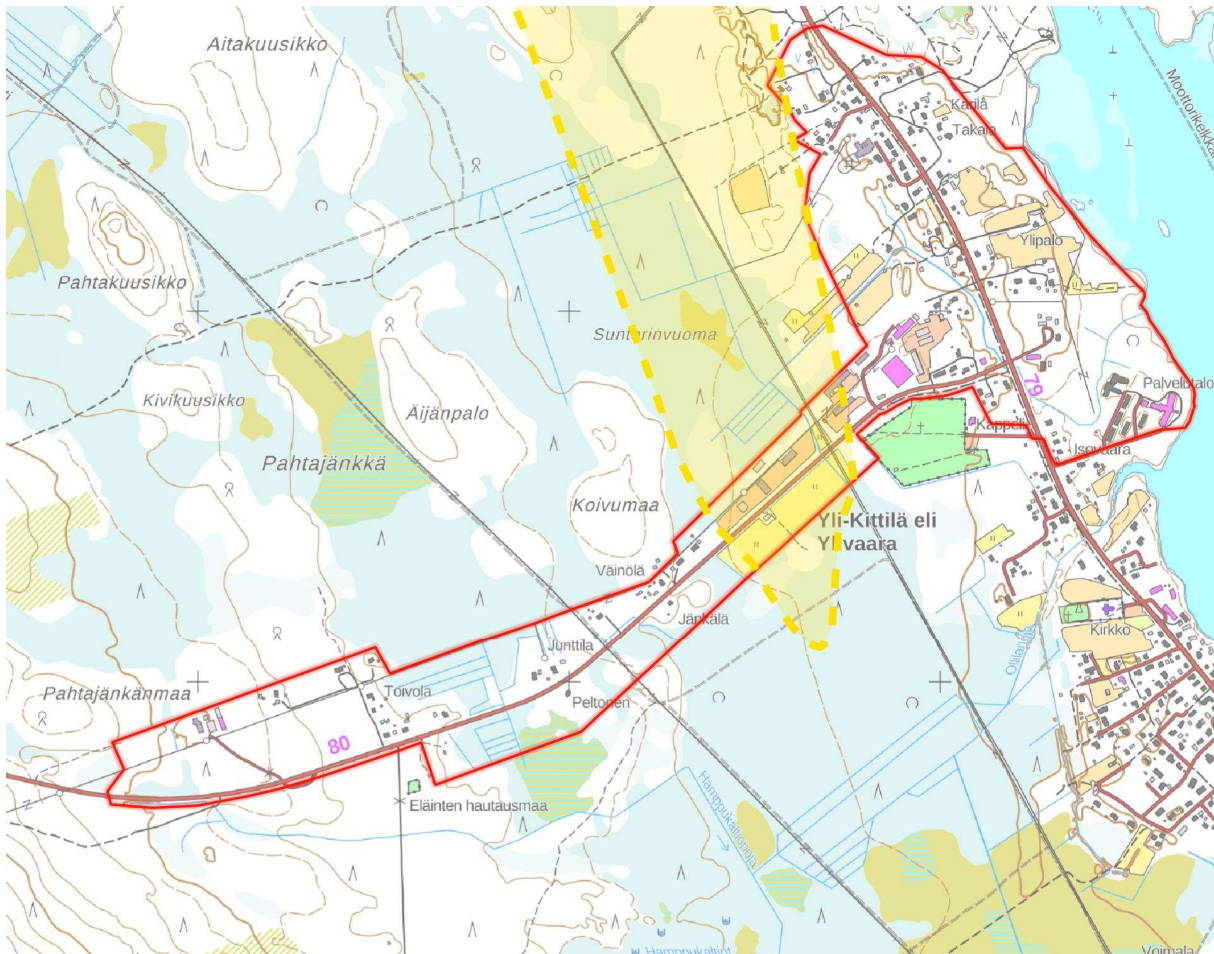
Ohjearvot ulkona	Päivällä	Yöllä
Asumiseen käytettävät alueet	55 dB	50 dB (uudet alueet 45 dB)
Virkistysalueet taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä	55 dB	50 dB (uudet alueet 45 dB)
Hoitolaitoksia palvelevat alueet	55 dB	50 dB (uudet alueet 45 dB)
Oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	-
Loma-asumiseen käytettävät alueet ja leirintäalueet	45 dB	40 dB
Virkistysalueet taajamien ulkopuolella ja luonnonsuojelualueet	45 dB	40 dB
Ohjearvot sisällä	Päivällä	Yöllä
Asuin-, potilas- ja majoitushuoneet	35 dB	30 dB
Opetus- ja kokoontumistilat	35 dB	-
Liike- ja toimistohuoneistot	45 dB	-

3.4 Kittilän lentoaseman siviililentoliikenteen melu

Finavia on vuonna 2017 laatinut Kittilän lentoaseman siviililentoliikenteen melunhallintasuunnitelman. Suunnitelmassa kuvataan lentoliikenteen lähialueille aiheuttamaa melukuormitusta sekä esitetään lentomelun L_{den} -vyöhykkeet.

Kittilän lentoaseman siviili liikenne vaikuttaa myös Yläkittilän asemakaava-alueen melutilanteeseen. Lentoliikenteen aiheuttama L_{den} 50 dB ylittävä melualue ulottuu selvityksen mukaan noin 1600 metriä etelään, jolloin vyöhyke osittain levittäytyy myös asemakaava-alueelle. Lentomelun L_{den} 50 dB meluvyöhykkeen sijoittuminen on esitetty Kuvassa 4. Suomessa ohjearvona asuinalueiden suunnittelussa käytetään lentokonemelutasoa L_{den} 55 dB.

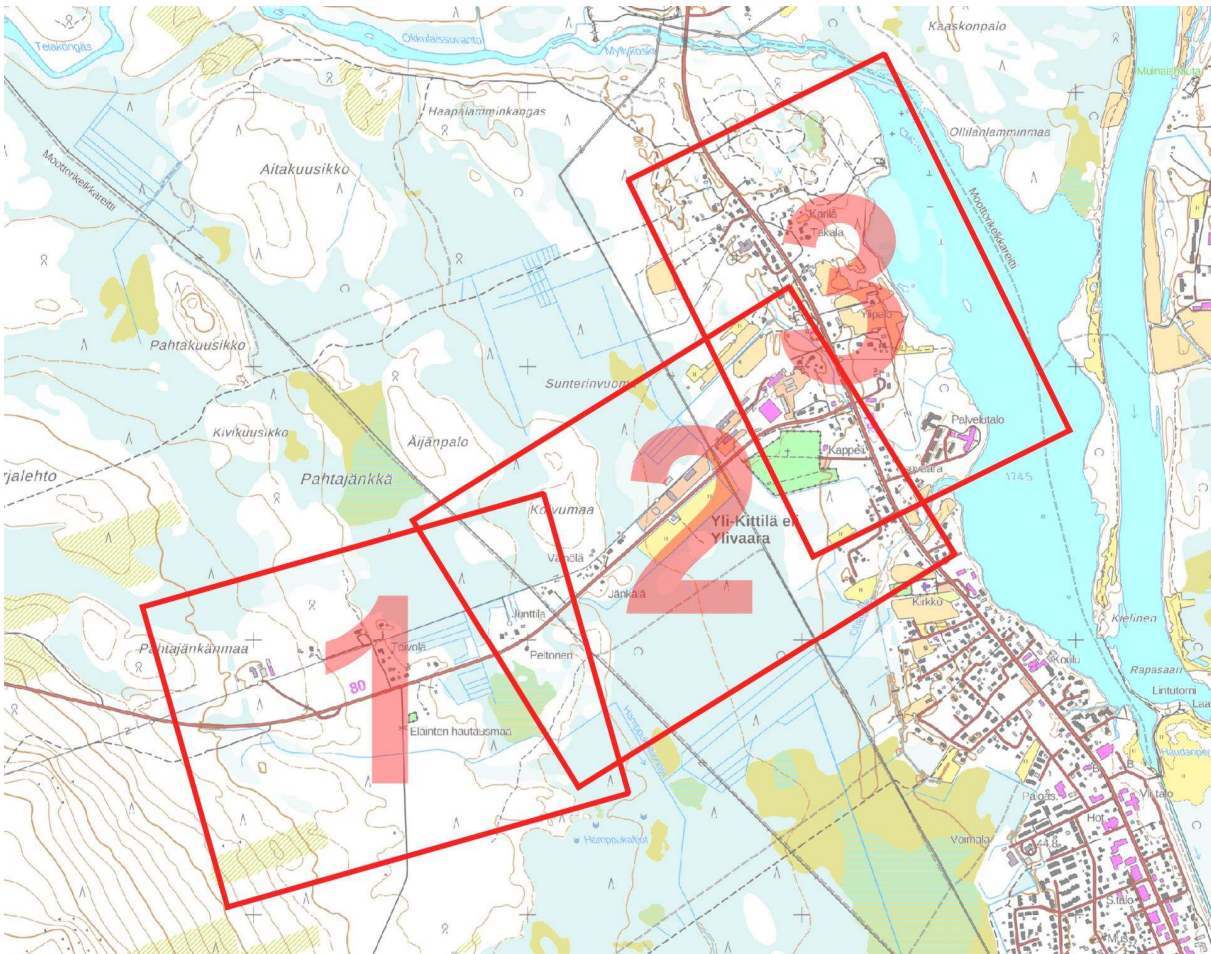

Kuva 4. Kittilän lentoaseman siviili-ilmailun L_{den} 50 dB melualue keltaisella merkittynä (rajaus suuntaa antava). Suunnittelualue merkitty punaisella (LÄHTEET: Maastokartta MML, lentomelualue Finavia, suunnittelualue Sweco Infra & Road Oy).

Nykytilanteessa lentomelualueelle L_{den} 50 dB ei sijoitu asuinrakennuksia.

4. Melumallinnuksen tulokset ja johtopäätökset

Melumallinnuksen tulokset nykytilanteen osalta on esitetty selvitysraportin Liitteessä 1 ja ennustetilanteen osalta Liitteessä 2. Meluvyöhykekarttojen indeksikartta on esitetty Kuvassa 5. Indeksinumerointi on sama sekä nykytilanteen että ennustetilanteen meluvyöhykekartoissa.

Kuva 5. Meluvyöhykekarttojen indeksikartta (LÄHTEET: Maastokartta MML).

4.1 Nykytilanne

Nykytilanteessa sekä Aakenuksentien että Levintien tieliikenne ovat merkittäviä melulähteitä selvitysalueella.

Aakenuksentiellä tieliikenteen melualue on laajimmillaan selvitysalueen länsiosassa, jossa nopeusrajoitus on 100 km/h. Kyseisellä alueella 55 dB päiväajan ohjearvon ylittävä melualue ulottuu tien pohjoispuolella noin 100 metrin ja eteläpuolella noin 60 metrin etäisyydelle Aakenuksentien keskilinjasta. Nopeusrajoituksen pudotessa 80 km/h myös ohjearvon ylittävä melualue supistuu ja ulottuu noin 40–50 metrin etäisyydelle tiestä. Aakenuksentien Kittilän päädyssä nopeusrajoitus putoaa edelleen 50 km/h. Tuolloin melualue ulottuu noin 20 metrin etäisyydelle.

Levintiellä liikennemäärät ovat Aakenuksentiehen verrattuna merkittävästi suuremmat, jolloin tieliikenteen muodostama lähtömelutaso on myös korkeampi. Tilanne korostuu Aakenuksentien risteuksen pohjoispuolella, jossa Levintien nopeusrajoitus muuttuu 60 km/h:sta 80 km/h:n. Tieliikenteen muodostama 60 dB melualue ulottuu noin 20–30 metrin etäisyydelle Levintiestä ja tavoittaa monissa kohdissa lähimpien asuinrakennusten julkisivut. 55 dB melualue ulottuu Levintiellä selvitysalueen pohjoisrajaa lähestyttäessä 40–70 metrin etäisyydelle tiestä ympäröivistä maastonmuodoista riippuen.

Levintiellä Aakenuksentien risteyksestä etelään päin mentäessä tieliikenteen nopeusrajoitus on 50 km/h. 60 dB ylittävä melualue ulottuu noin 20 metrin etäisyydelle ja 55 dB ylittävä melualue noin 30–40 metrin etäisyydelle tien keskilinjasta.

Nykytilanteessa myös yöajan tieliikenne vaikuttaa selvitysalueen meluolosuhteisiin. Monilta osin yöajan ohjearvon 50 dB (olemassa olevat asuinrakennukset) ylittävä melualue ulottuu yhtä etäälle, kuin päiväajan ohjearvonkin ylittävä. Aakenuksentiellä yöajan ohjearvo ylittyy 30–80 metrin etäisyydellä tiestä, ja Levintiellä 25–70 metrin etäisyydellä nopeusrajoituksesta riippuen.

4.2 Ennustetilanne

Yläkittilän alueen asemakaavan toteutuessa kaavaluonnoksen mukaisena kasvavat liikennemäärät asuin- ja liikerakentamisen seurauksena sekä Aakenuksentiellä että Levintiellä. Merkittävin osa kaavaratkaisuiden muodostamasta uudesta liikenteestä sijoittuu matalamman nopeusrajoituksen (50 km/h – 60 km/h) vyöhykkeellä, jolloin meluvaikutukset kasvavat hieman maltillisemmin kuin korkeamman nopeusrajoituksen tieosuuksilla.

Aakenuksentiellä päiväajan 55 dB ylittävä melualue ulottuu nopeusrajoituksesta riippuen 40–70 metrin etäisyydelle tien keskilinjasta. Selvitysalueen länsiosassa, missä nopeusrajoitus on 100 km/h, on myös 55 dB ylittävä melualue laajimmillaan. Kittilän kirkonkylää lähestyttäessä ajonopeudet madaltuvat ja melualueen laajuus pienenee.

Aakenuksentien ja Levintien risteysalueella asemakaavan toimintojen muodostamat liikennemäärät kasvavat merkittävästi nykytilanteeseen verrattuna. Ajoneuvojen määrän kasvu näkyy myös melualueiden laajuuden kasvuna. Aakenuksentien risteuksen ja selvitysalueen pohjoisrajan välisellä tieosuudella 55 dB alue ulottuu noin 40–90 metrin etäisyydelle Levintiestä. Aakenuksentien risteuksen ja selvitysalueen etelärajan välisellä tieosuudella päiväajan ohjearvon ylittävä melualue ulottuu puolestaan noin 40–70 metrin etäisyydelle tien keskilinjasta.

4.3 Johtopäätökset

Melumallinnuksen perusteella on todettavissa, että melutasojen ohjearvot ylittyvät selvitysalueella useassa kohteessa niin nyky- kuin ennustetilanteessakin. Asemakaavan toteutuessa ehdotuksen mukaisena alueen liikennemäärät kasvavat, jolloin myös vallitseva melutilanne selvitysalueella heikkenee.

Tieliikenteen melu on huomioitava asumiskäyttöön tarkoitettujen tonttien uusien asuinrakennusten sekä niiden piha-alueiden suunnittelussa, jotta asumisen olosuhteet saadaan ohjearvovaatimuksen mukaiselle tasolle. Piha-alueita ei vallitsevien melutasojen vuoksi ole edullista sijoittaa tonttien tien puoleisiin osiin, mikäli melun vapaata leviämistä ei millään keinoin (rakennusmassat, meluesteet) estetä.

5. Lähteet

Helsingin kaupunki, 2019. Liikennemeluselvityksen laatiminen maankäytön suunnitteluun. Maankäytön yleissuunnittelun ohje 9.9.2019.

Kittilän kunta, 2022. Kittilän kirkonkylän ajantasakaava 4.3.2019. Saatavissa <https://kittila.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/asemakaavat> [viitattu 24.8.2022].

Sweco Infra & Rail Oy, 2022. Yläkittilän asemakaava ja asemakaavamuutos, valmisteluvaiheen nähtävillä ollut aineisto. Kaavaselostus ja kaavakartta.

Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista 993/1992.

Väylävirasto 2022. Tieliikenteen liikennemäärät 2012–2021.

Turku, 15. syyskuuta 2022

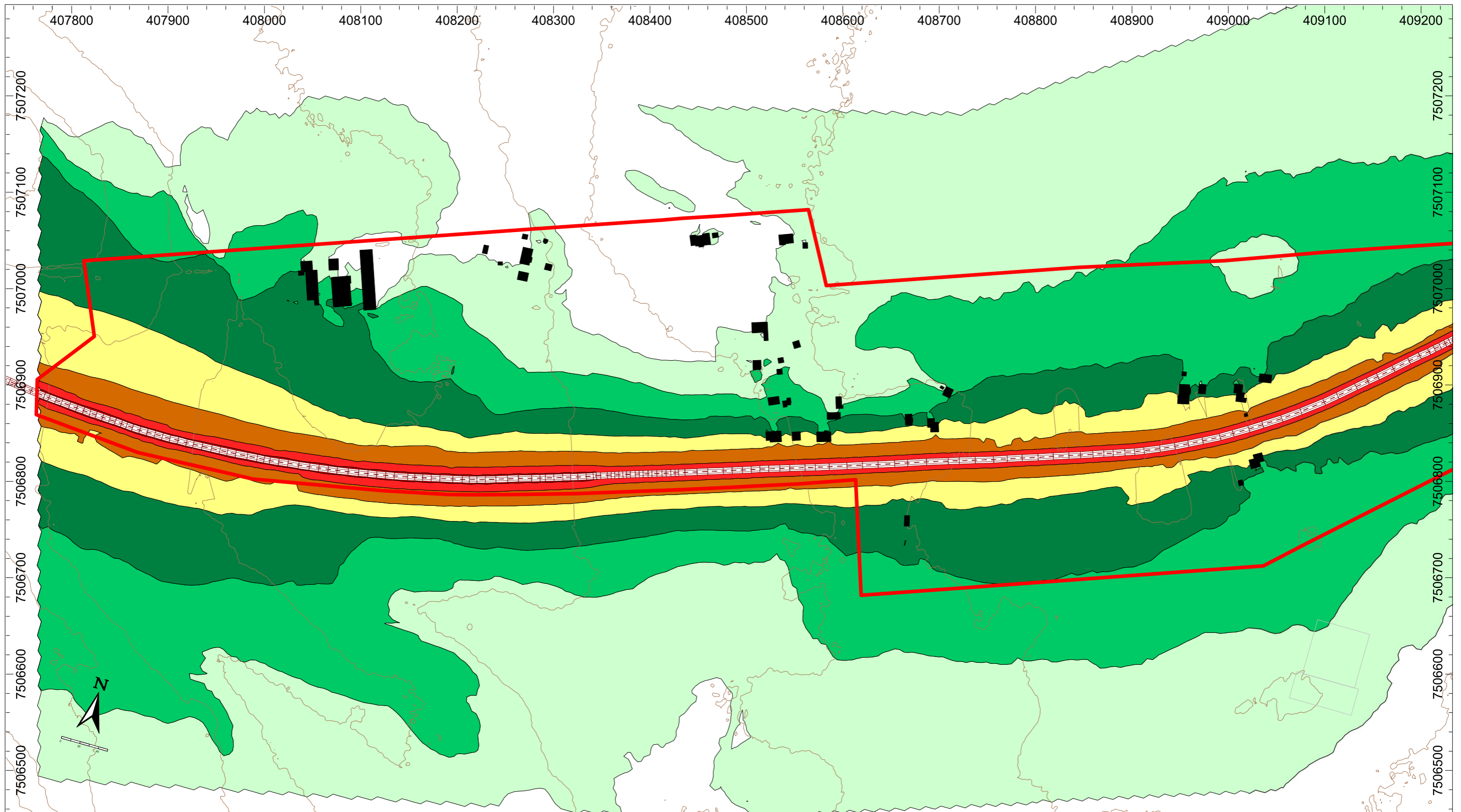
Sweco Infra & Rail Oy

Tuomo Pynnönen
Ympäristöasiantuntija
Insinööri (AMK)

Pekka Lähde
Projektipäällikkö
Ympäristösuunnittelija (AMK)

Liitteet

- Liite 1 Meluvyöhykekartat, nykytilanne
- Liite 2 Meluvyöhykekartat, ennustetilanne

Liite 1

Kittilän kunta

Yläkittilän asemakaava
ja asemakaavan muutos

23702415

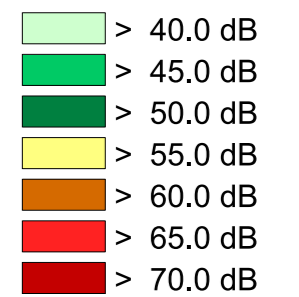
LAeq päivä (klo 7-22)
Nykytilanne

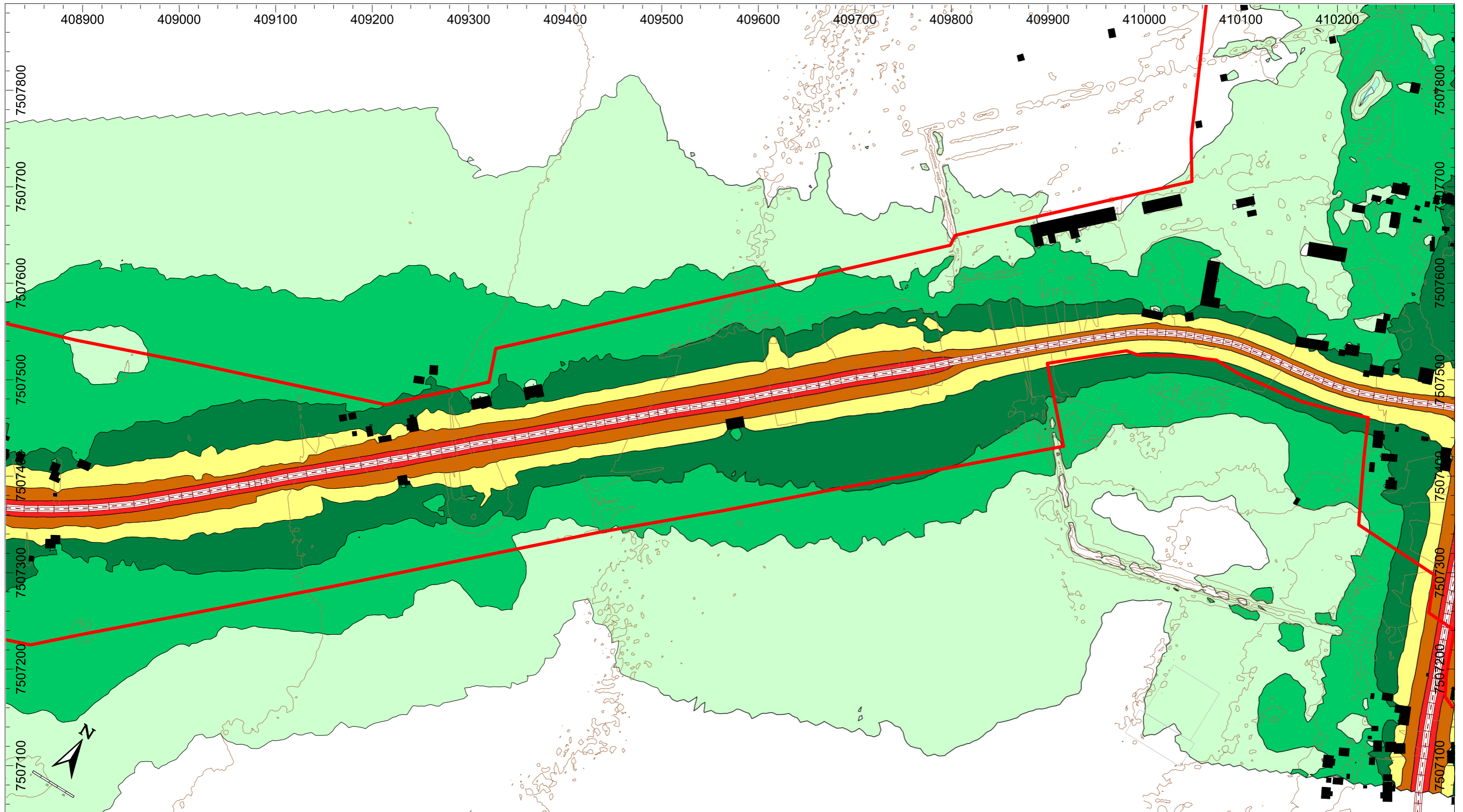
Kartta 1/3

25.8.2022

Sweco Infra & Rail Oy
FITPUO

7-23

Liite 1

Kittilän kunta

Yläkittilän asemakaava
ja asemakaavan muutos

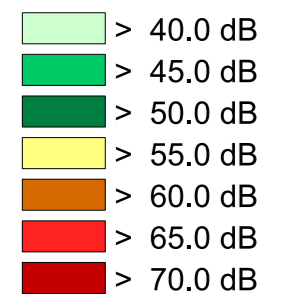
23702415

LAeq päivä (klo 7-22)
Nykytilanne

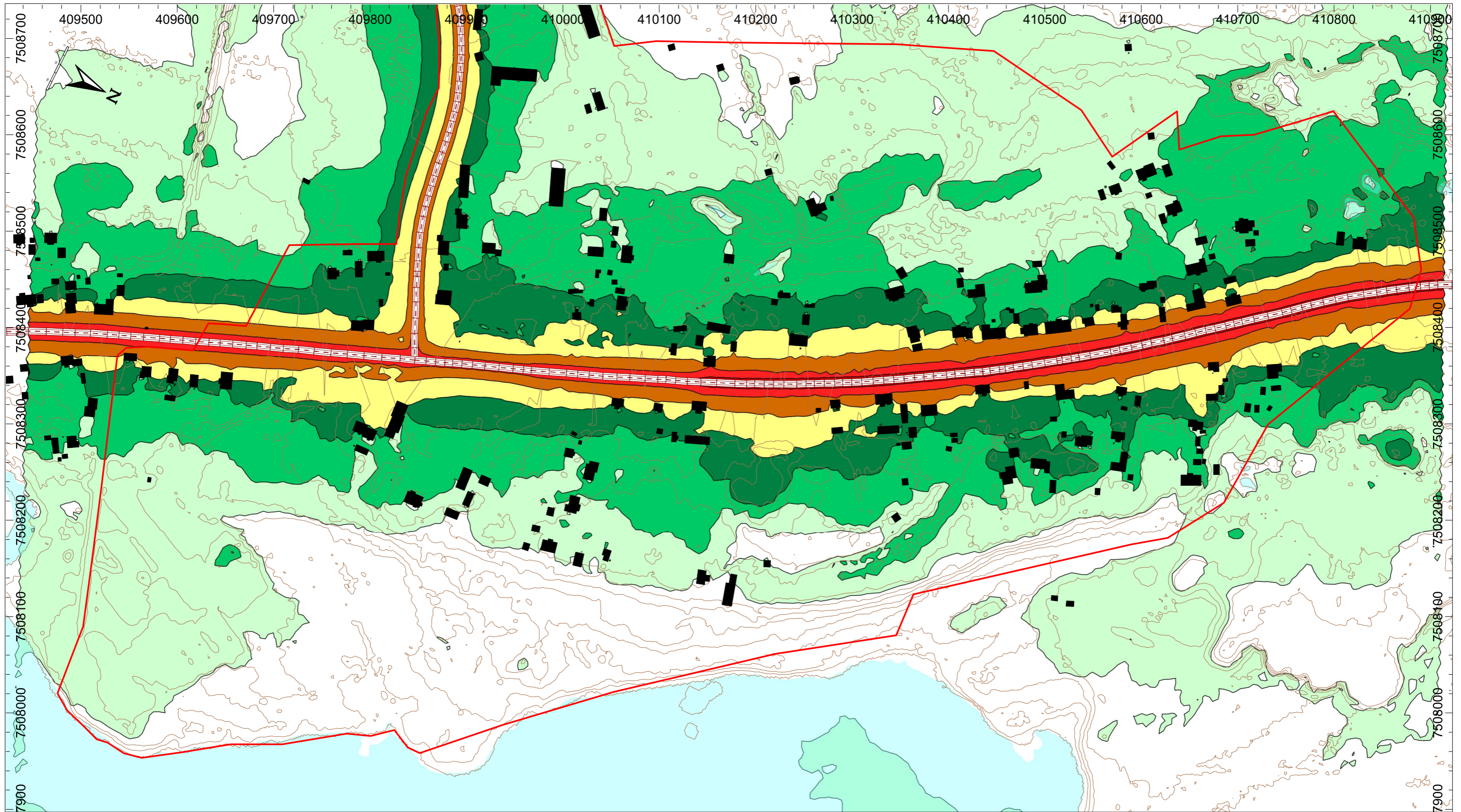
Kartta 2/3

25.8.2022

Sweco Infra & Rail Oy
FITPUO

7-23

Liite 1

Kittilän kunta

Yläkittilän asemakaava
ja asemakaavan muutos

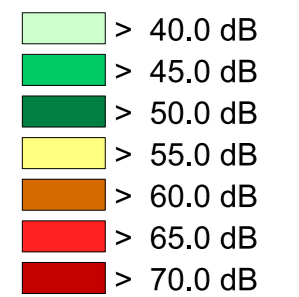
23702415

L_{Aeq} päivä (klo 7-22)
Nykytilanne

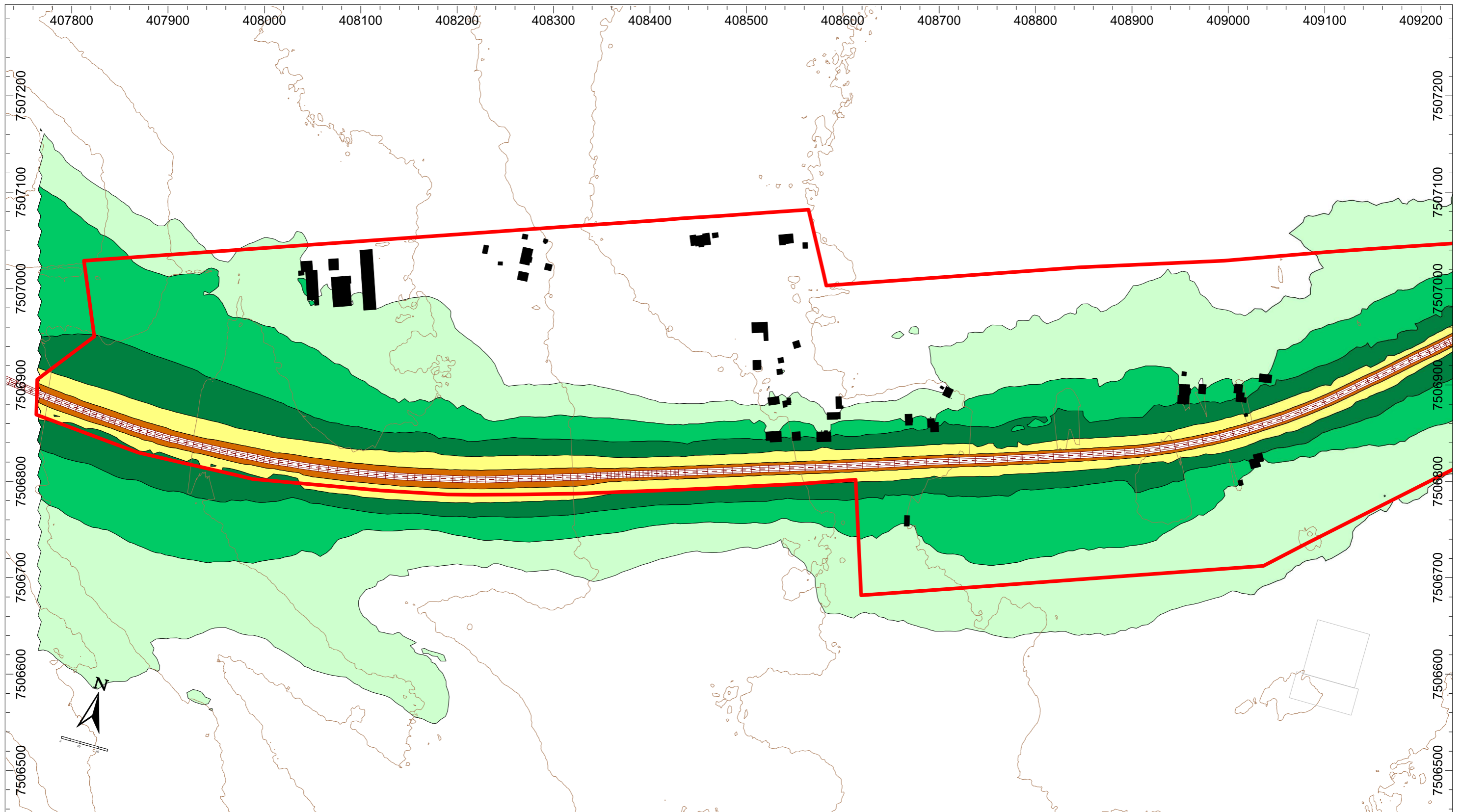
Kartta 3/3

25.8.2022

Sweco Infra & Rail Oy
FITPUO

7-23

Liite 1

Kittilän kunta

Yläkittilän asemakaava
ja asemakaavan muutos

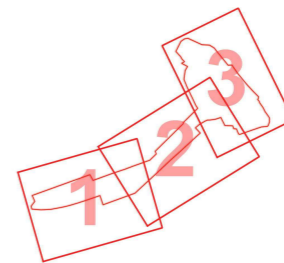
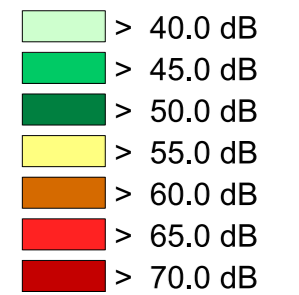
23702415

L_{Aeq} yö (klo 22-7)
Nykytilanne

Kartta 1/3

25.8.2022

Sweco Infra & Rail Oy
FITPUO

Liite 1

Kittilän kunta

Yläkittilän asemakaava
ja asemakaavan muutos

23702415

LAeq yö (klo 22-7)
Nykytilanne

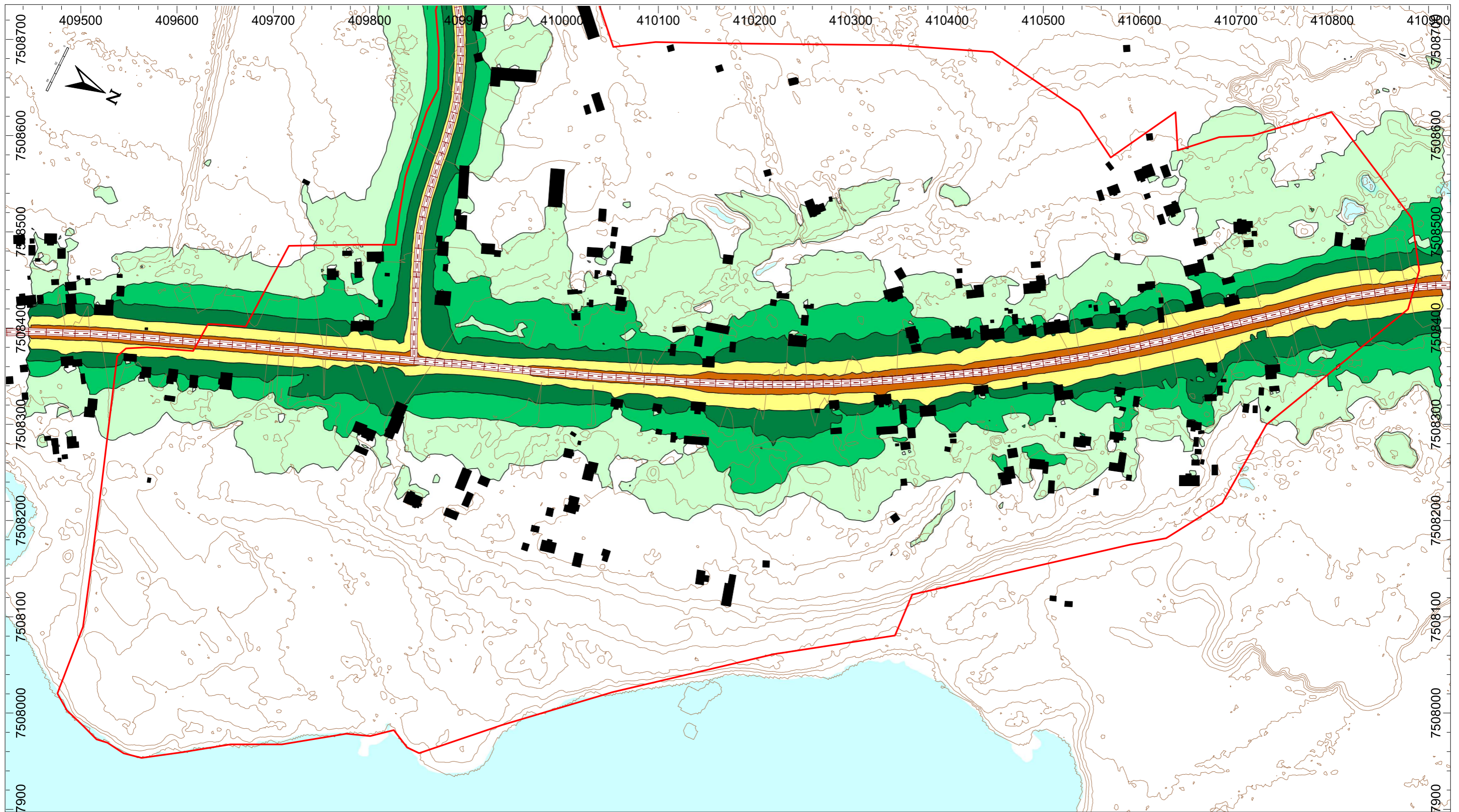
Kartta 2/3

25.8.2022

Sweco Infra & Rail Oy
FITPUO

7-23

- > 40.0 dB
- > 45.0 dB
- > 50.0 dB
- > 55.0 dB
- > 60.0 dB
- > 65.0 dB
- > 70.0 dB

Liite 1

Kittilän kunta

Yläkittilän asemakaava
ja asemakaavan muutos

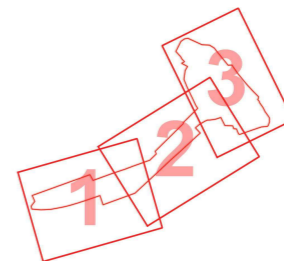
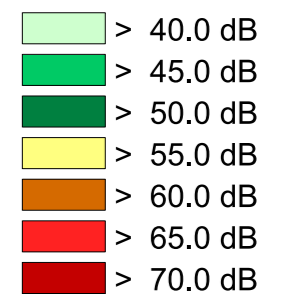
23702415

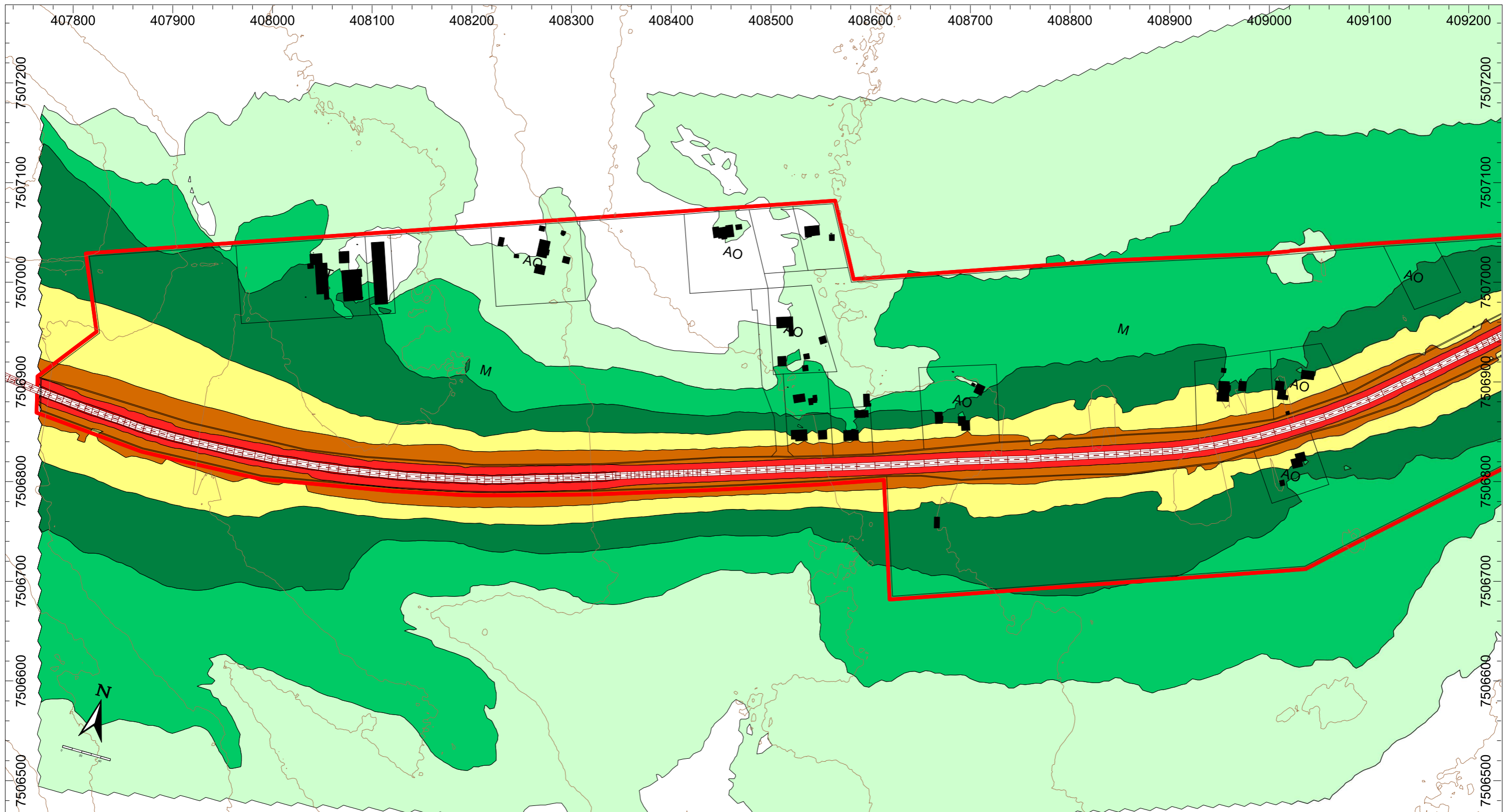
LAeq yö (klo 22-7)
Nykytilanne

Kartta 3/3

25.8.2022

Sweco Infra & Rail Oy
FITPUO

Liite 1

Kittilän kunta

Yläkittilän asemakaava
ja asemakaavan muutos

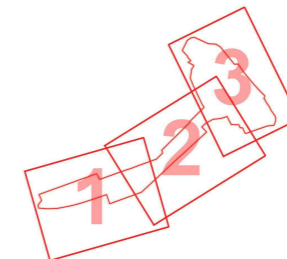
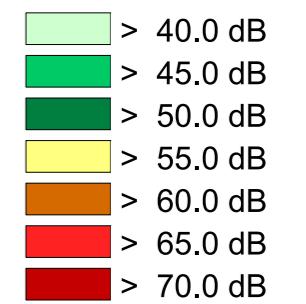
23702415

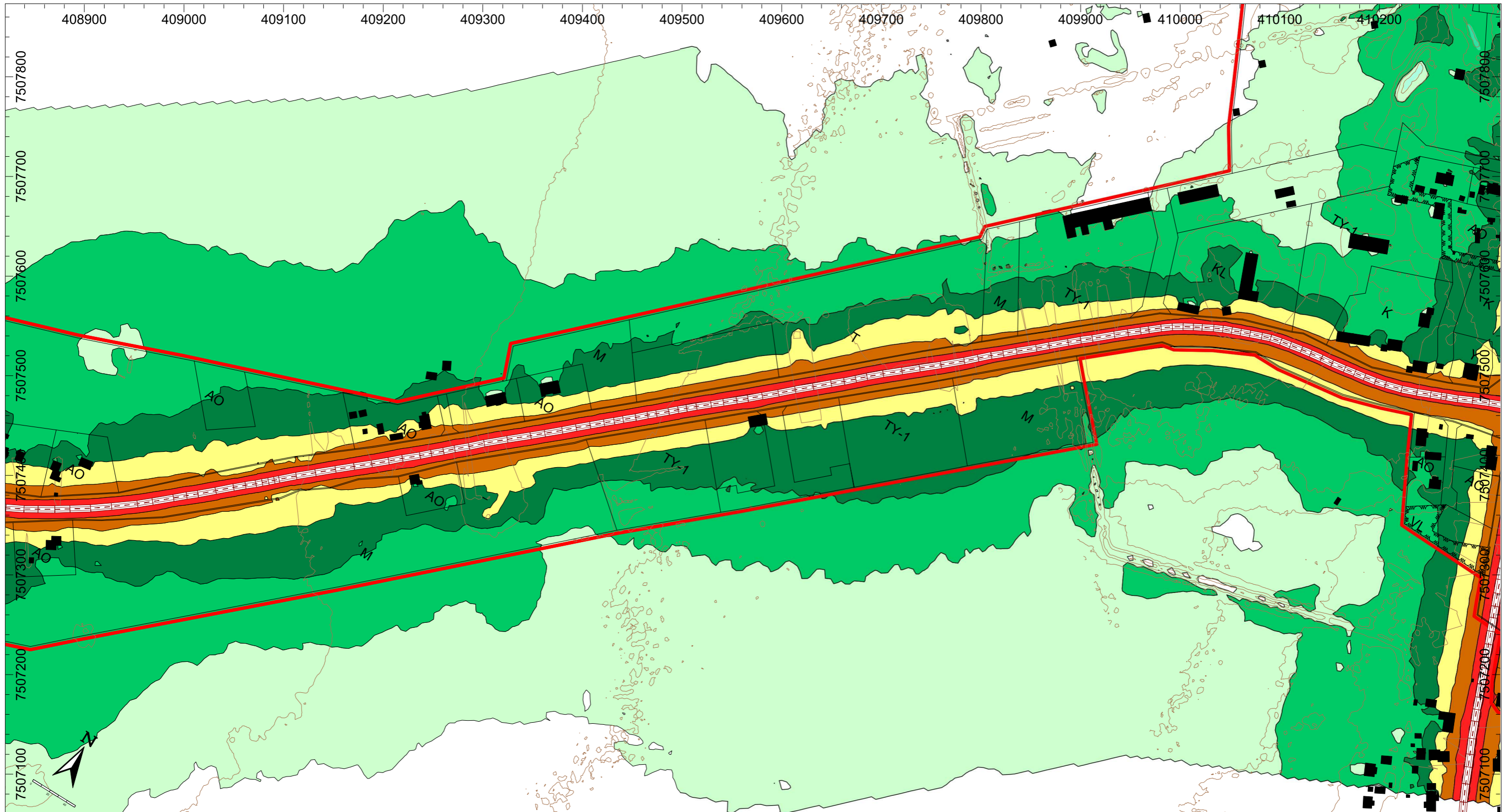
L_{Aeq} päivä (klo 7-22)
Ennustetilanne 2030

Kartta 1/3

25.8.2022

Sweco Infra & Rail Oy
FITPUO

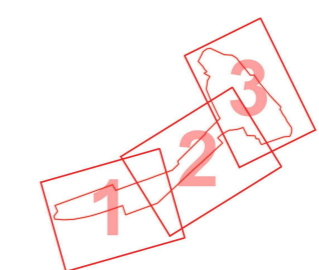

Liite 1

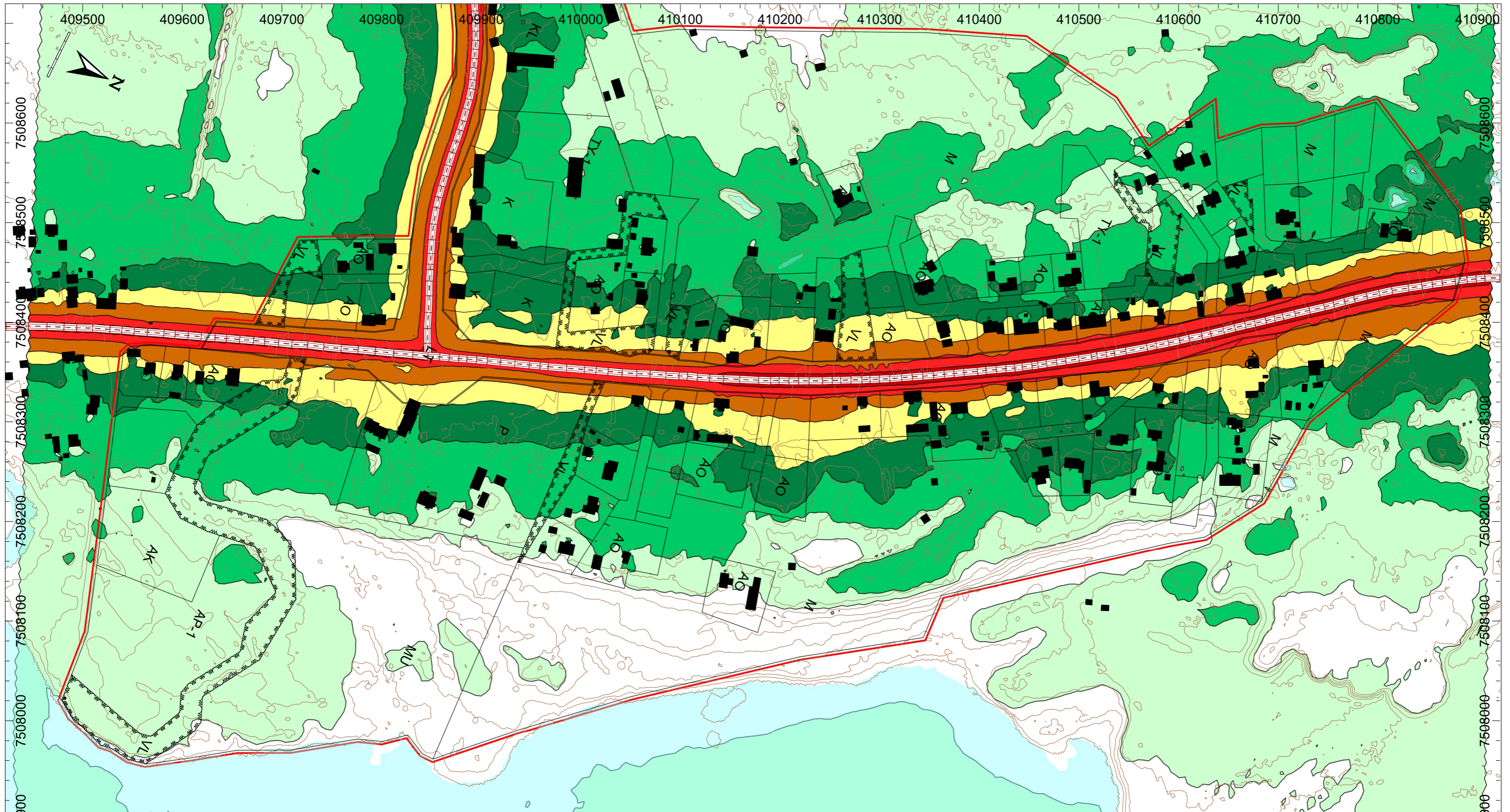
Kittilän kunta
 Yläkittilän asemakaava
 ja asemakaavan muutos
 23702415

LAEq päivä (klo 7-22)
 Ennustetilanne 2030
 Kartta 2/3

25.8.2022
 Sweco Infra & Rail Oy
 FITPUO

- > 40.0 dB
- > 45.0 dB
- > 50.0 dB
- > 55.0 dB
- > 60.0 dB
- > 65.0 dB
- > 70.0 dB

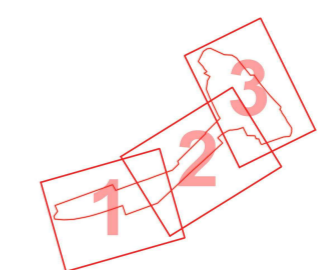

Liite 1

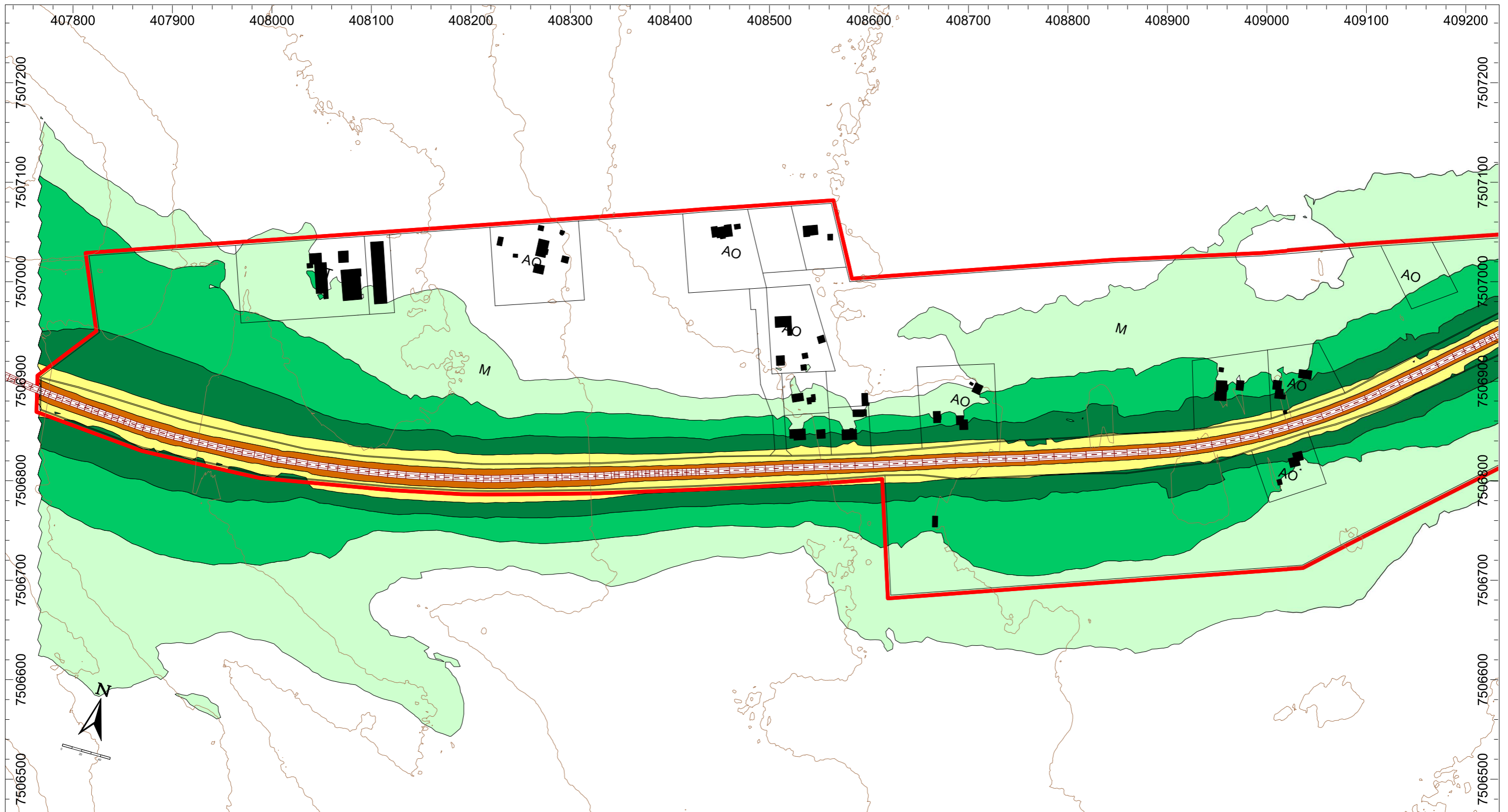
Kittilän kunta
 Yläkittilän asemakaava
 ja asemakaavan muutos
 23702415

LAEq päivä (klo 7-22)
 Ennustetilanne 2030
 Kartta 3/3

25.8.2022
 Sweco Infra & Rail Oy
 FITPUO

- > 40.0 dB
- > 45.0 dB
- > 50.0 dB
- > 55.0 dB
- > 60.0 dB
- > 65.0 dB
- > 70.0 dB

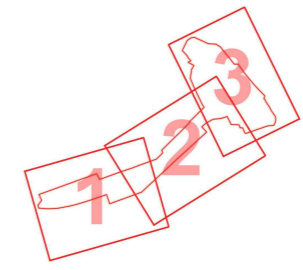
Liite 1

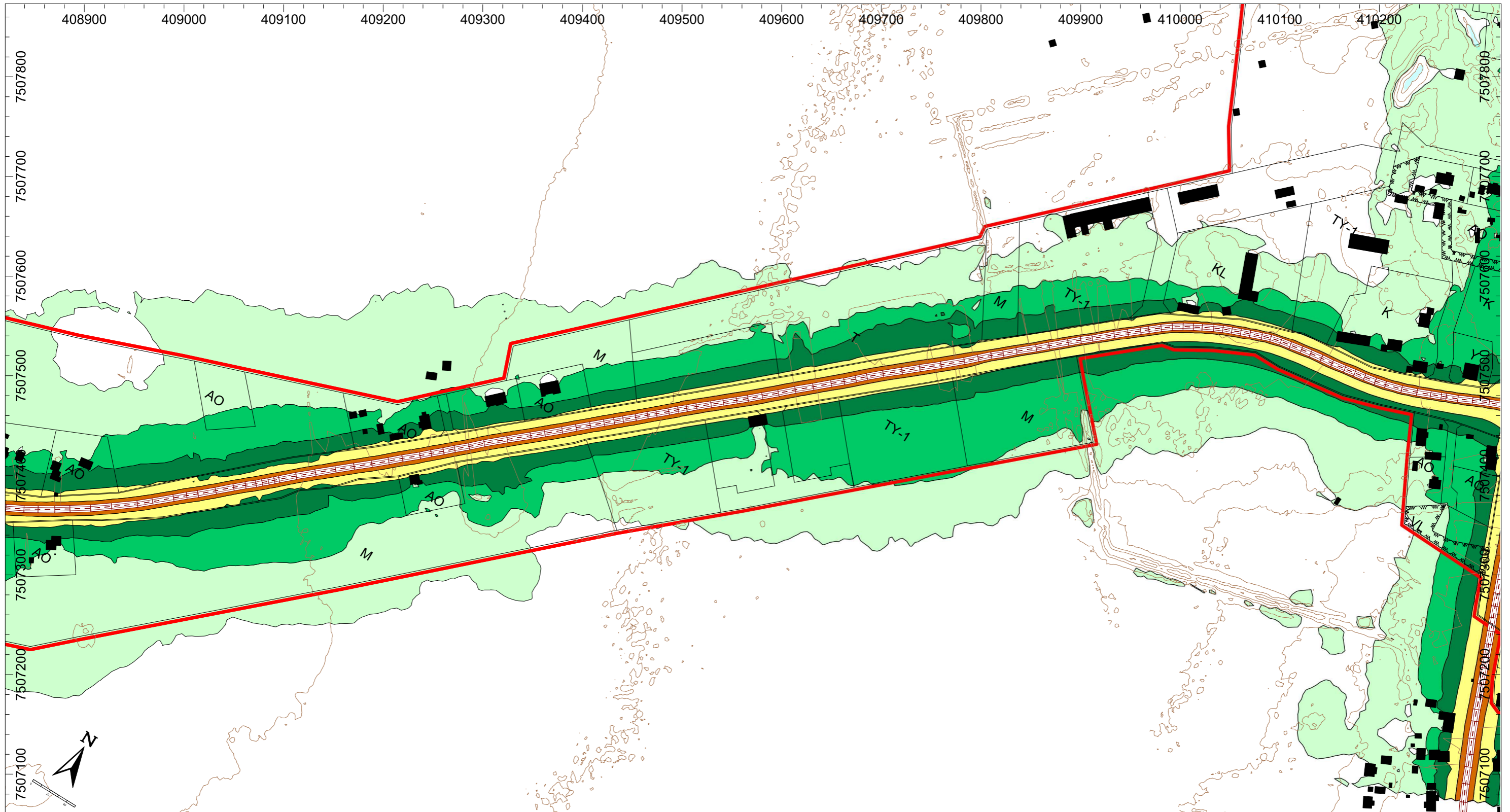
Kittilän kunta
 Yläkittilän asemakaava
 ja asemakaavan muutos
 23702415

L_{Aeq,y} yö (klo 22-7)
 Ennustetilanne 2030
 Kartta 1/3

25.8.2022
 Sweco Infra & Rail Oy
 FITPUO

- > 40.0 dB
- > 45.0 dB
- > 50.0 dB
- > 55.0 dB
- > 60.0 dB
- > 65.0 dB
- > 70.0 dB

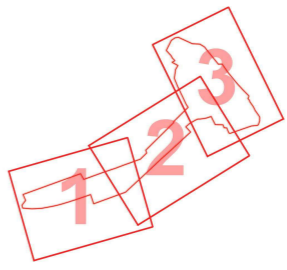

Liite 1

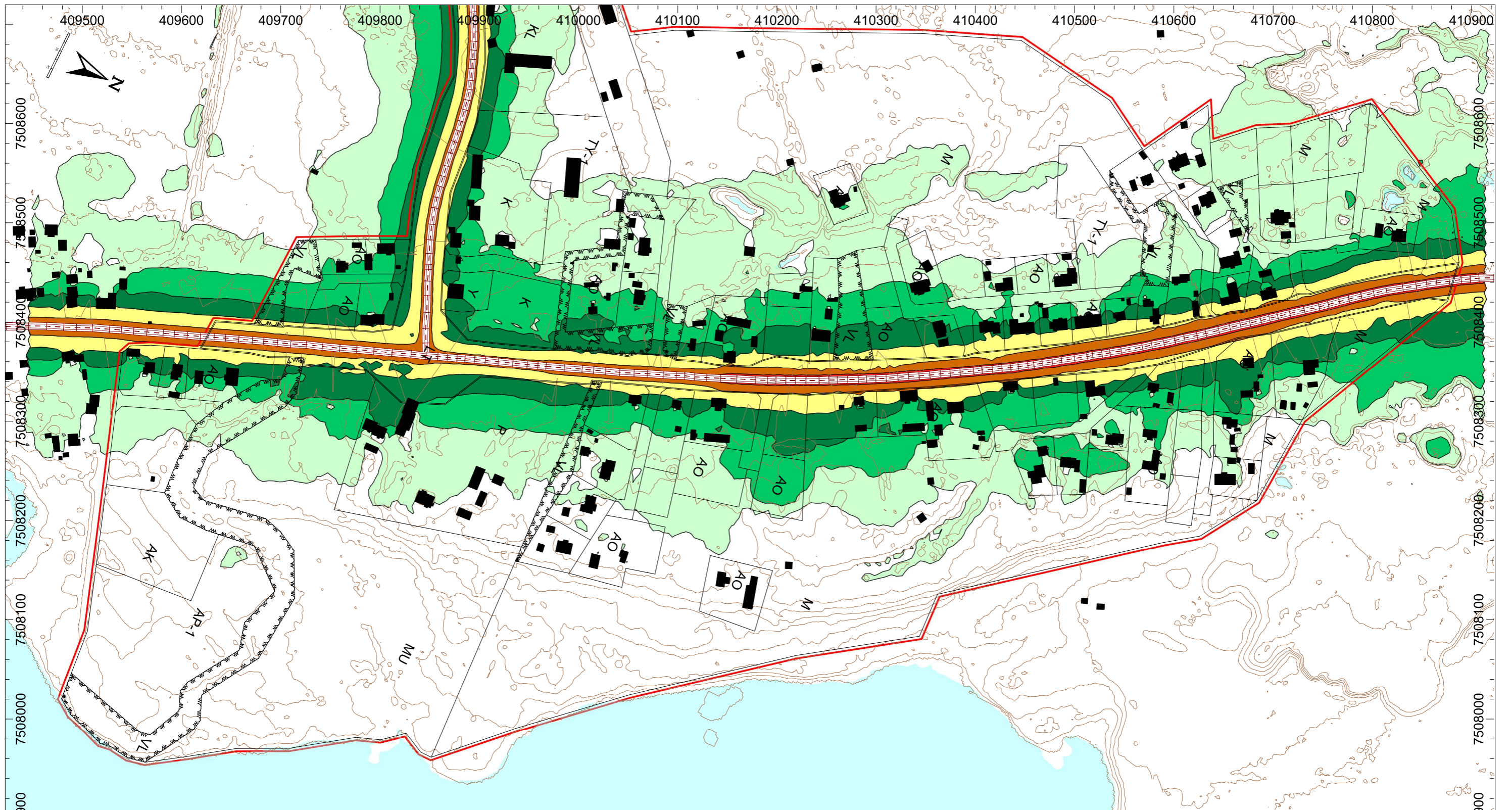
Kittilän kunta
 Yläkittilän asemakaava
 ja asemakaavan muutos
 23702415

LAeq yö (klo 22-7)
 Ennustetilanne 2030
 Kartta 2/3

25.8.2022
 Sweco Infra & Rail Oy
 FITPUO

- > 40.0 dB
- > 45.0 dB
- > 50.0 dB
- > 55.0 dB
- > 60.0 dB
- > 65.0 dB
- > 70.0 dB

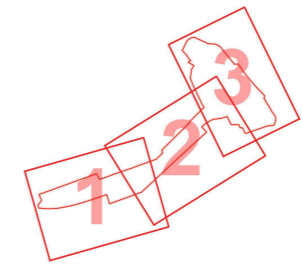

Liite 1

Kittilän kunta
 Yläkittilän asemakaava
 ja asemakaavan muutos
 23702415

L_{Aeq} yö (klo 22-7)
 Ennustetilanne 2030
 Kartta 3/3

25.8.2022
 Sweco Infra & Rail Oy
 FITPUO

- > 40.0 dB
- > 45.0 dB
- > 50.0 dB
- > 55.0 dB
- > 60.0 dB
- > 65.0 dB
- > 70.0 dB

Kittilä 2022

Yläkittilän asemakaavan arkeologinen inventointi

Jaana Itäpalo ja Hans-Peter Schulz 14.12.2022

KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIAPALVELU

Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu suoritti arkeologisen inventoinnin Kittilässä Yläkittilän asemakaavan alueella. Maastotyön suorittivat FM Jaana Itäpalo ja FM/MA Hans-Peter Schulz 18.6. ja 20.6.2022. Työn tilaajat ovat Kittilän kunta ja Sweco Infra & Rail Oy.

Inventointialue on n. 127 hehtaaria ja se sijaitsee Kittilän keskustasta n. 1,5 km pohjoiseen Ounasjoen lentymän länsirannalla. Suunnittelualueelta tunnettiin ennen inventointia kolme arkeologista kohdetta: *Takala*, ajoittamaton asuinpaikka (Museoviraston rekisteriportaalin tunnus 1000009539), *Vaarala*, historiallisen ajan asuinpaikka (261010093) ja *Vanhainkoti*, kivikautinen asuinpaikka (261010071). Muut lähimmät tunnetut arkeologiset kohteet sijaitsevat joen vastarannalla ja pohjoisessa n. 1,3-1,9 kilometrin etäisyydellä.

Inventoinnissa ei havaittu uusia arkeologisia kohteita. Kivikautisen asuinpaikan 1. *Vanhainkoti* pohjoisosa todettiin tuhoutuneeksi kaavan alueella, kohteen 2. *Takala* tulkittiin liittyvän 2. maailmansodan aikaiseen saksalaisten asemapaikkaan ja kohteesta 3. *Vaarala* ei tehty arkeologisia löytöjä.

Sisällysluettelo

S.

1. Perustiedot.....	3
2. Lähtökohdat ja menetelmät.....	4
2.1 Tutkimushistoria.....	4
2.2 Menetelmä.....	4
3. Maisema, topografia ja geologia.....	4
4. Alueen maankäytön historiaa	9
5. Tulokset	11
6. Kohdelista.....	12
7. Yleiskartta.....	12
8. Kohdetiedot.....	13
9. Aineistoluettelo.....	18

Kansikuva: Kuva 1. Drone-kuva kaavan eteläreunalta luoteeseen.

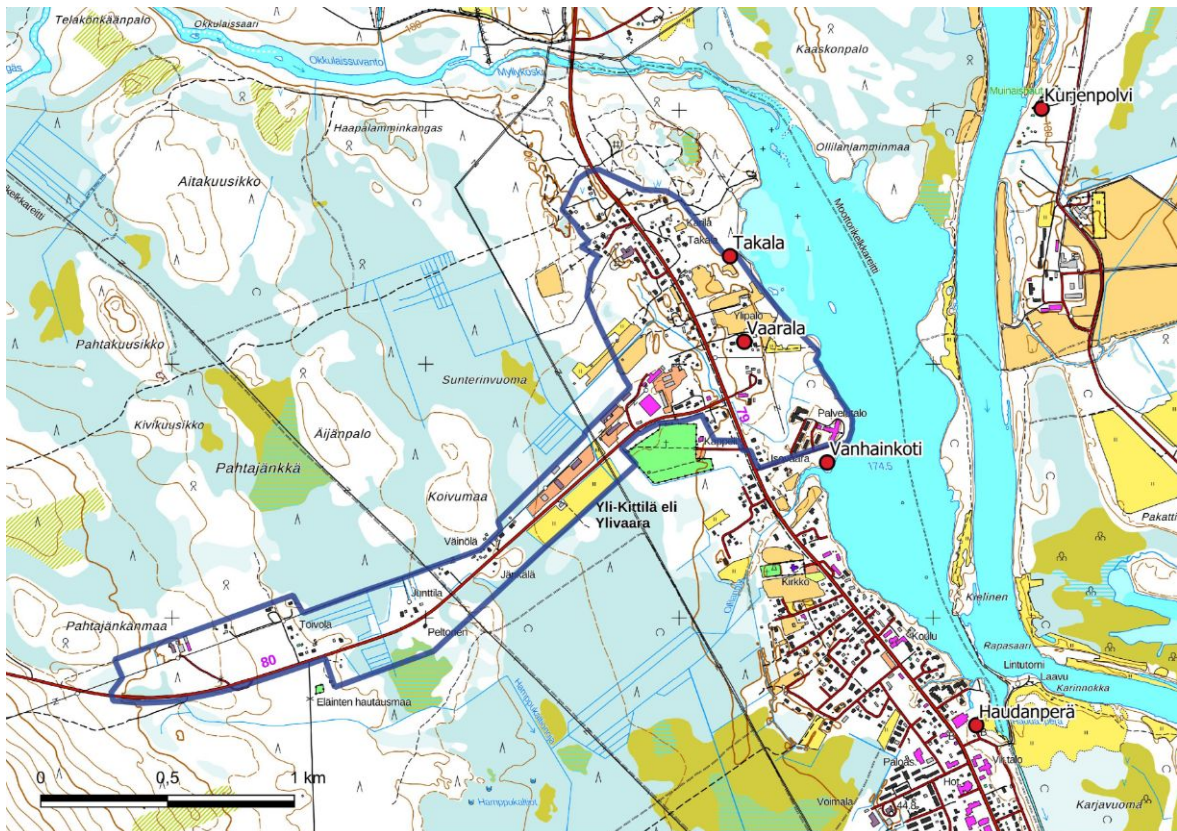

1. Perustiedot

Selvitysalue: Yläkittilän asemakaava, n. 127 ha
Tilaaja: Kittilän kunta
Laji: osainventointi
Karttanumerot: **Kenttätöaika:** 18.6. ja 20.6.2022 yhteensä 1,5 kenttätöpäivä
TM35-lehtijako MML U4421L (mk 1:20 000), vanha yleislehtijako 273211 ja 273212 MML (mk 1:20000)
Korkeus: n. 174,5 – 202,50 m mpy
Koordinaattijärjestelmä: ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto
Aiemmat löydöt: Vanhainkoti KM 24268 ja KM 28555, Vaarala KM 28562 1-3, asuinpaikkalöytö ?
inventointilöydöt: -
Aiemmat tutkimukset: 1988 Hannu Kotivuori tarkastus, Vanhainkoti, 1992 Markku Torvinen tarkastus, Vanhainkoti, 1994 Petro Pesonen kaivaus, Vanhainkoti, 1994 Petro Pesonen tarkastus, Vaarala 1998 Hannu Kotivuori ja Virva Lompola, Takala inventointi.

Kaavan yleissijainti. Taustakartta Mml/6/2022.

Kaavan rajaus ja tunnetut arkeologiset kohteet ennen inventointia. Arkeologiset kohteet Museoviraston rekisteriportaalin mukaan. Taustakartta Mml 6/2022.

2. Lähtökohdat ja menetelmät

Kittilän Yläkittilän alueelle ollaan laatimassa asemakaavaa, mihin liittyen tehtiin yhtenä selvityksenä arkeologinen inventointi. Alue sijaitsee Ounasjoen länsirannalla Kittilän keskustasta pohjoiseen. Noin 127 ha laaja suunnittelualue on lähinnä omakotitaloasutusalueita ja metsämaata, itäosassa Aakenustien varrella on useita teollisuusalueen kiinteistöjä. Kohdealueelta oli tiedossa kolme kiinteää muinaisjäännöstä ennen inventointia.

2.1. Tutkimushistoria

Kohdealueella aiemmat tutkimukset on tehty vuonna 1988 ja 1990-luvulla. *Vanhainkodin* kivikautisella asuinpaikalla on tehty kaivauksia vuonna 1994, tutkittu alue oli n. 227 m². Samana vuonna on tarkastettu Vaaralan kohde (Petro Pesonen, Museovirasto). Vaaralan kohteesta löytyneistä eläinten luista on tehty osteologinen analyysi (Pirkko Ukkonen). Lapin maakuntamuseo on inventoinut Takalan kohteen (Hannu Kotivuori ja Mirva Lompolo). Lähiseudulla on tehty vuonna 2013 laaja inventointi *Kittilän kulttuuriperintöinventointi, Kittilän pohjoispuoli*, joka oli yksi Metsähallituksen vuosina 2010-2015 suoritetuista metsätalousmaiden kulttuuriperintöinventoinneista (Taisto Karjalainen).

2.2. Menetelmä

Maastoinventointi perustui lähistöllä tehtyjen aiempien arkeologisten selvitysten raporttitietoihin, Maanmittauslaitoksen maaperäkarttoihin, ortokuvaan, korkeusmalliin, laserkeilausaineistoon ja Museoviraston arkeologisista kohteista ylläpitämään digitaaliseen tietokantaan. Asutushistoria ja historialliset elinkeinot on selvitetty kirjallisuuden ja vanhojen karttojen avulla. Maastossa tavatuilta paikallisilta henkilöiltä saatiin tietoa kohdealueen asutus- ja tapahtumahistoriasta.

Kittilän isonjaon toimitukset on tehty 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alkupuolella, joten tarkempaa vanhempaa karttamateriaalia ei ole. Lähihistorian maankäytön vaikutuksia maisemaan ja mahdollisiin arkeologisiin kohteisiin arvioitiin maastohavainnoinnin lisäksi mm. vanhimpien vuonna 1968 laadittujen peruskarttojen avulla.

Kenttätyömenetelmät olivat pintahavainnointi, valokuvaaminen, drone-kuvaus, kairaus käsikairalla sekä rannanpuoleisella kaavan alueella n. 30 x 30 cm:n kokoiset lapionpistot, metsäisillä alueilla poistettiin muutamien ihmisen tekemiksi oletettujen kivikumpujen päältä kasvillisuutta. Työssä käytettiin EGNOS-yhteensopivaa paikanninta Garmin GPSmap 62s ja QuantumGis -paikkatieto-ohjelmaa.

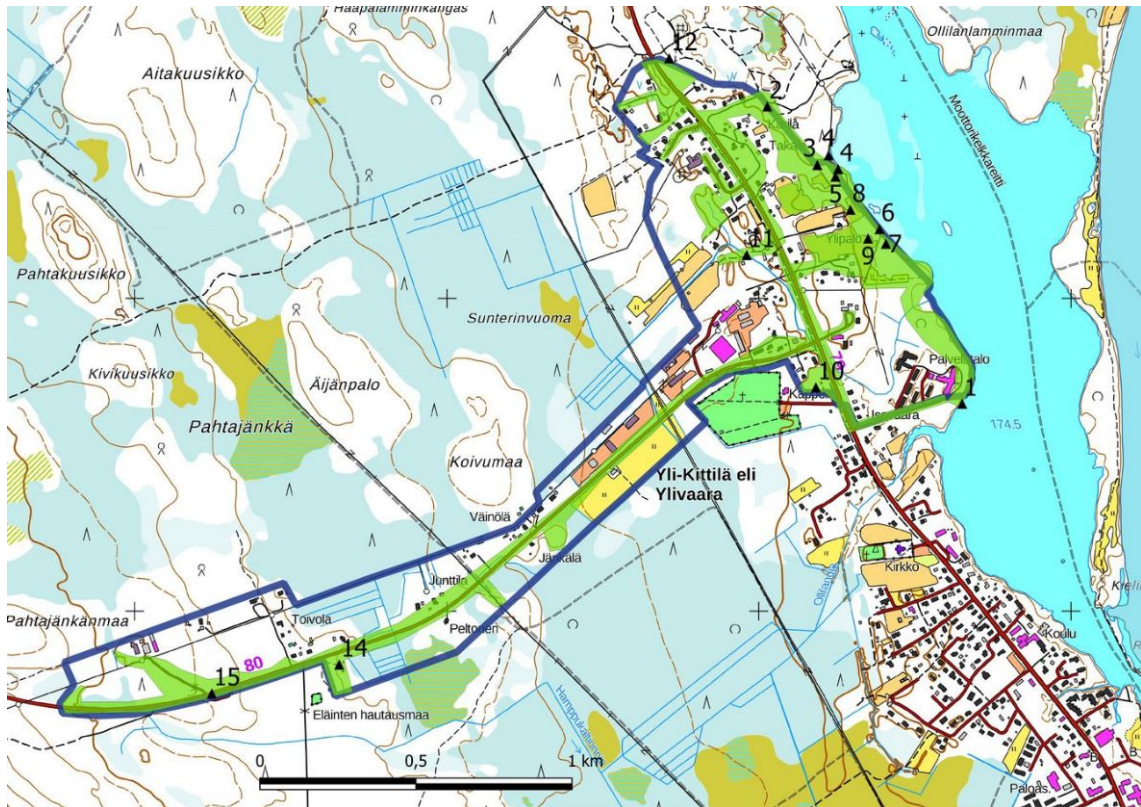
3. Maisema, topografia ja geologia

Kaavoitusalue sijaitsee Kittilän keskustasta n. 2 km pohjoiseen Ounasjoen länsirannalla molemmin puolin Levintietä, lännessä molemmin puolin Aakenuksentietä. Alue on pääosin omakotitaloasutusalueita, rantavyöhyke on pysynyt tulvimisen takia rakentamattomana lukuun ottamatta kaakkoisosaa, Pääskylänniemeä, missä on palvelutalo ja palveluasuntoja. Pääskylänniemeen on rakennettu hiljattain n. 800 m pitkä tulvapenger kohdalle, jossa alun perin on ollut ilmeisesti luotainen virta, ja joka on jatkunut Levintien itäpuolelle, virta on nykyisin suureksi osaksi suoristettu ja virtaussuuntaa muutettu. Alueella on myös peltoja, joitakin metsittyneitäkin. Aakenuksentien koillispuolella on teollisuus- ja palvelutoimintojen kiinteistöjä, tien eteläpuolella on muutamia entisiä peltoja. Tien varrella on jonkin verran omakotitaloasutusta, muuten alue on pääosin rakentamattomaa metsämaata. Ennen Ounasjoen veden pinnan nostoa entisen joen uoman ja nykyisen länsirannan välissä virtasi Aakenusjoki, joka yhtyi Ounasjokeen Kirkonkylässä nykyisen Kielisen eteläpuolella.

Levintien länsipuolella maaperä on karkeaa hiettaa, alueen pohjoisosassa tien itäpuolella myös soraa. Aakenustien varrella maaperä on hiekkamoreenia ja turvetta. Lännessä rannan puolella Vaaralan ja Karilan välinen kankaan reuna kohoaa ympäristöstään n. 5 m, muuten alue on tasaisempaa.

Kaavan pohjoisosa, drone-kuva pohjoiseen.

Inventoidut alueet ja valokuvauspaikat 1-15 (kuva 1 on kansikuva). Taustakartta Mml 6/2022.

2. Metsätie Karilan pohjoispuolella, lounaaseen.

3. Nykyisen poroitauksen vieressä on poroaidan jäännös.

4. Ounasjoen veden pintaa on nostettu, kuva itään.

5. Polun varrella oleva kyltti osoittaa vuoden 2005 suurtulvan tason.

6. Ounasjoen reunalla kulkee ulkoilupolku, koilliseen.

7. Vesijohtokaivanto rannan tuntumassa.

8. Ylipalon pelto, kuva lounaaseen.

9. Kuva Vaaralaa kohti lounaaseen.

10. Romahtanut rakennus hautausmaan itäpuolella,

11. Alueella virtaavaa ojaa on suoristettu, kuva luoteeseen

12. Entisen Kourin kaupan pihaa, kuva itään.

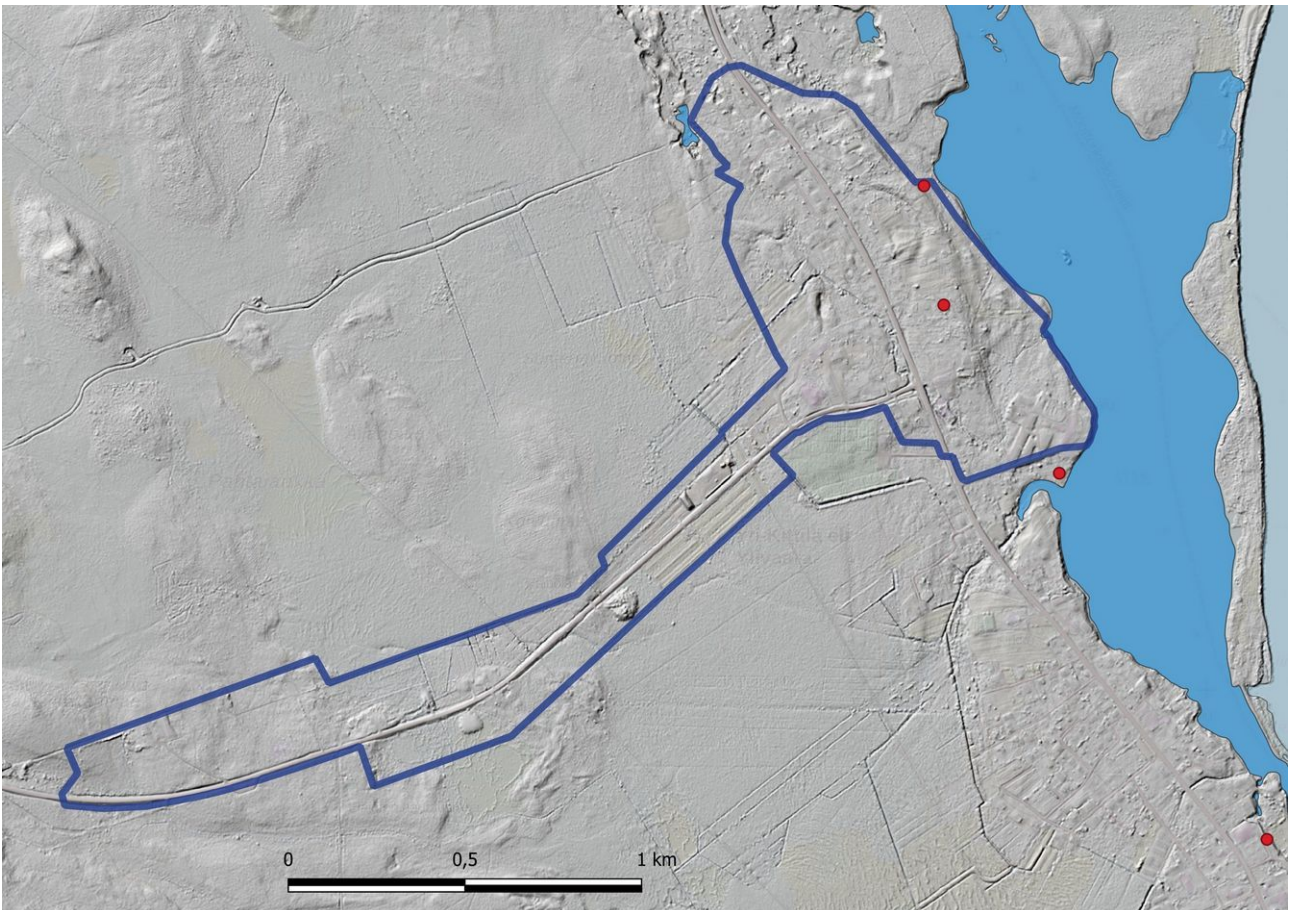
13. Alueen pohjoisosan reunalla on ollut maanottoa.

14. Aitta- ja vajarakennus Aakenustien varrella.

15. Aakenuksentie länteen.

Kaavan alue vinovalovarjosteessa. Tausta-aineistot Mml 6/2022. Arkeologiset kohteet Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaan.

Kaavan alue ortokuvalla. Tausta-aineistot Mml 6/2022. Arkeologiset kohteet Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaan.

4. Alueen maankäytön historiaa

Alue sijaitsee n. 174,5 – 202,50 m mpy. Kohdealue on supra-akvaattista – jääkauden jälkeen se paljastui kuivana maana – sillä ei siten voi sijaita varhaisimpia ranta-asuinpaikkoja. Kaavan eteläosassa sijaitsevasta laajemmasta kivilautisesta asuinpaikasta *Vanhainkoti* (tunnus 261010071) on löytöinä on kvartsi- ja kvartsiittiaineiston lisäksi mm. meripihkanappi mahdollisesta haudasta, useita kiviesineitä tai niiden katkelmia. Joen vastarannalla noin 1,3 km koilliseen sijaitsee valtakunnallisesti merkittävä 1700-luvun kalmisto *Kurjenpolvi* (tunnus 261010053). Paikka oli mahdollisesti vanha saamelaiden hautapaikka 1500-luvulle saakka (Paavo Riihitammela, Hanhivaara, Eira, Raudus ja Tepasto suvuissa mukana. 2011, s. 5) Hieman etäämmältä pohjoisesta Ounasjoen rannalta tunnetaan vielä *Kurjennivan* kivi- ja varhaismetallikautinen asuinpaikka (261010085). Noin 1,4 km kaakkoon joen toisella puolella sijaitseva pienen Pakattijärven pohjoisrannalla on löytynyt tien leikkauksesta neljä kvartsi-iskosta ja n. 0,5 g asbestia, mikä viittaa esihistorialliseen asuinpaikkaan (tunnus 261010091).

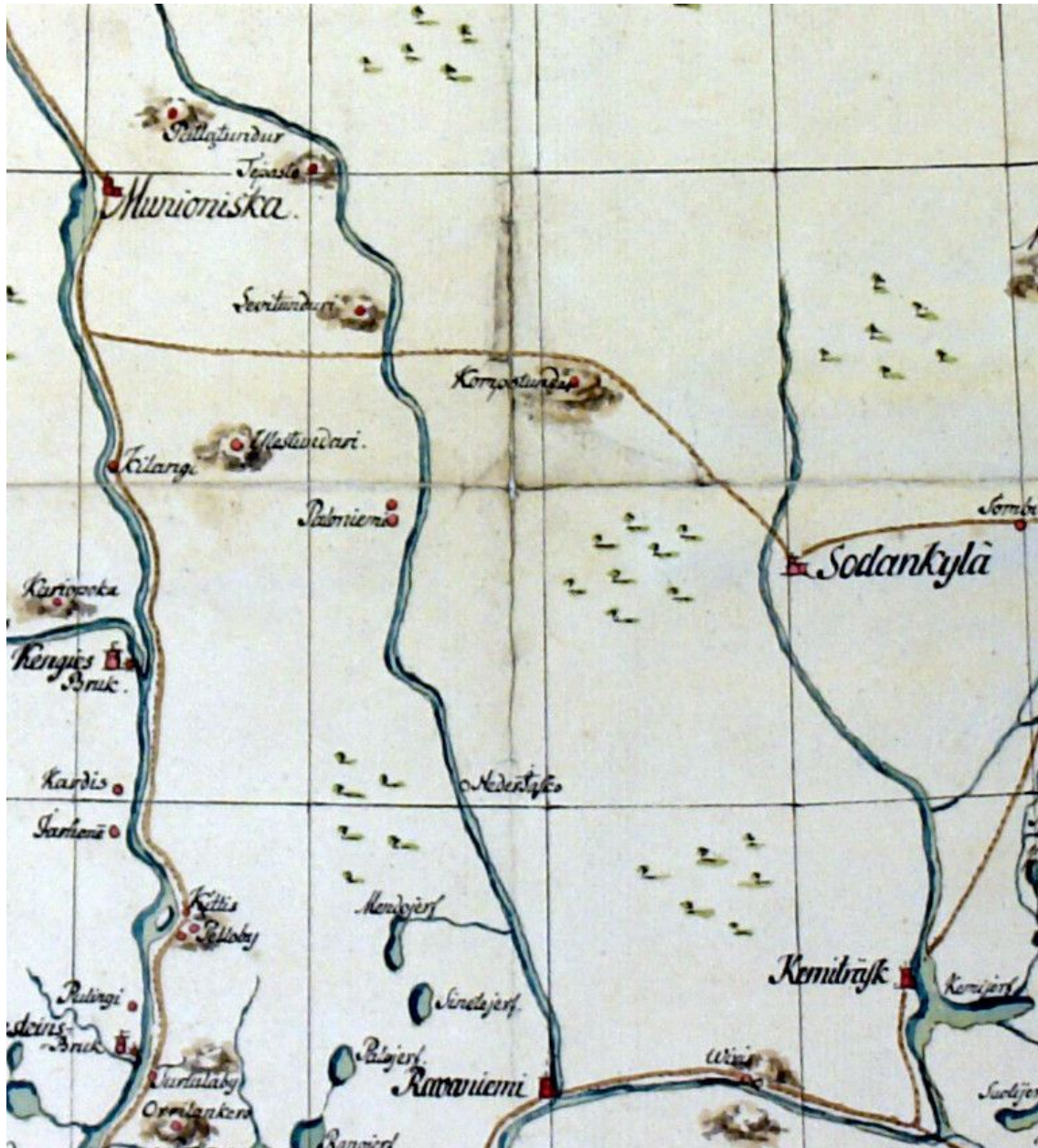
Voudinluettelossa Kittilään oli merkitty vuonna 1555 viisi verotettavaa lappalaista. Maakirjakyläksi Kittilä tuli 1760-luvulla. 1800-luvun puolivälissä Kittilässä oli talvikylät Lombolassa ja Loukinen-Kapsajoen seudulla (Paavo Riihitammela, s. 4). Kittilän uudisasutus syntyi 1600-luvulla, minkä jälkeen saamelainen asutus säilyi, myös perinteiset elinkeinot kalastus, metsästys ja myöhemmin poronhoito säilyivät tärkeimpinä elinkeinoina. Paikallisen tiedon mukaan jossakin Karilan ja Ylipalon lähistöllä tai välisellä alueella on ollut myös saamelaisasutuksen historiallisen ajan kenttä. Ounasjoen muinainen uoma on sijainnut n. 850 metriä idempänä ja Aakenusjoen uoma n. 300 m idempänä, mahdollinen kenttä on siten voinut jäädä veden alle. Siitä yritettiin etsiä merkkejä myös pohjoisempaa kaavan alueen ulkopuolelta, missä maasto näytti otollisemmalta ja missä kangas ylittää lähemmäs entistä Aakenusjoen entistä uoma, merkkejä kentästä ei kuitenkaan paikannettu.

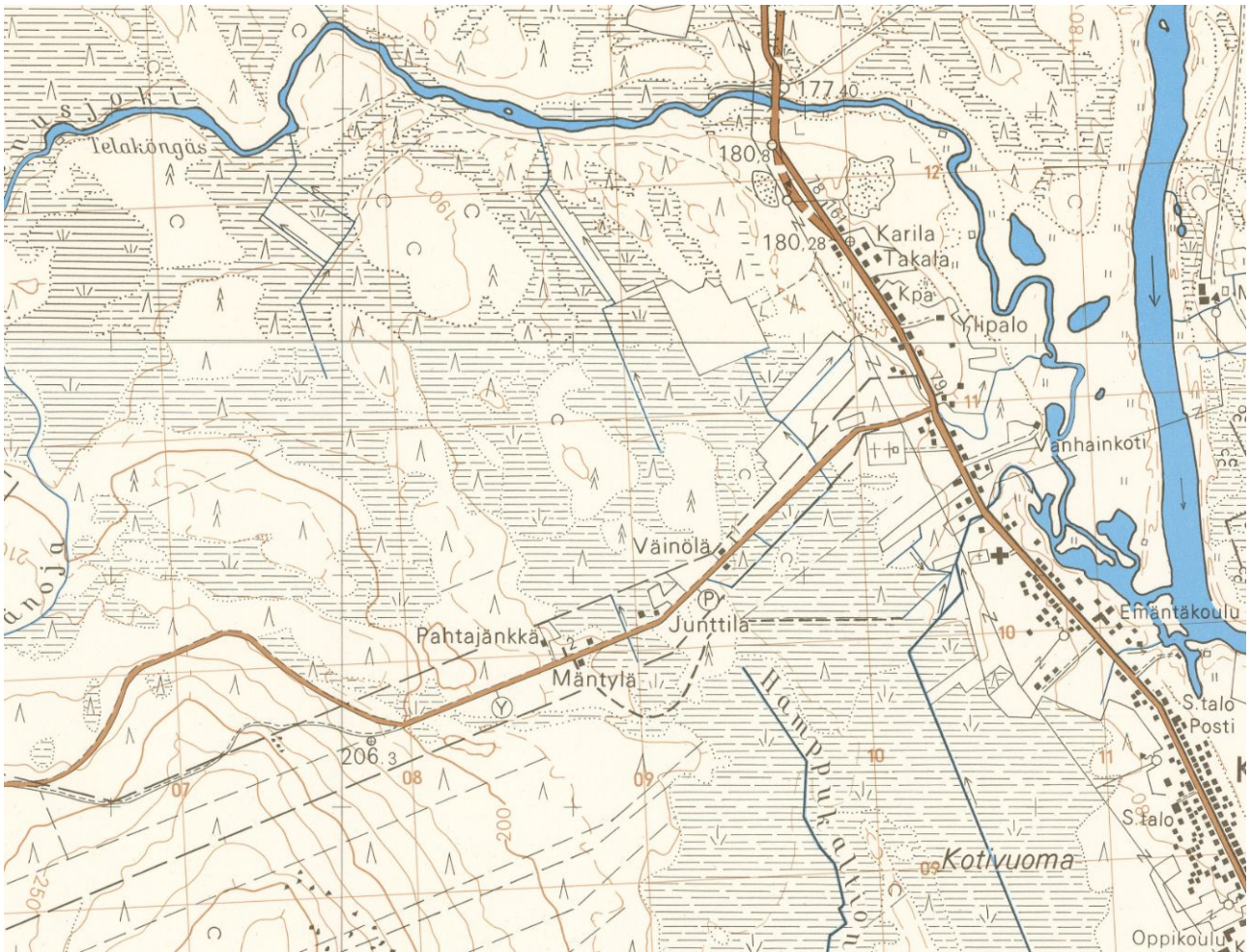
Koska vanhempaa tarkempaa karttamateriaalia ei ole säilynyt, on myös vanhimman uudisasutuksen paikantaminen hankalaa. Paikallisen tiedon mukaan vanhin tunnettu uudisasutus on samoilla paikoilla "piippuja" myöten nykyisen asutuksen kanssa. Uudisasutus on perustettu 1800-luvulla.

Ennen Ounasjoen veden pinnan nostoa alkuperäisen joen uoman ja nykyisen länsirannan välissä virtasi Aakenusjoki, joka yhtyi Ounasjokeen Kielisen eteläpään kohdalla. Molempien jokien rannoille on merkitty vanhoille peruskartoille niitty latoja, ainakin jotkut rantaan merkityistä rakennuksista lienevät olleet venevajoja.

Saksalaisilla on ollut asemapaikka Kittilässä jatkosodan aikana. Vetäytyessään saksalaiset polttivat Kittilän kirkonkylän.

Yksityiskohta Pohjois-Suomea esittävästä kartasta vuodelta 1772. Kittilään on merkitty Paloniemen asutus Kittilän ja Kaukosen välille. Vanha kartta: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-200908203673>.

Kohdealuetta esittävät vanhimmat peruskartat ovat vuodelta 1968. Maanmittauslaitos, kartat 273211 ja 27321 <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/> .

5. Tulokset

Kivikautisen asuinpaikan 1. **Vanhainkoti** pohjoisosa todettiin tuhoutuneen tulvapenkereen rakentamisessa. Kohteen 2. **Takala** jäänteet voitiin liittää paikallisen perimätiedon ja rakenteen perusteella alueella sijainneeseen 2. maailmansodan aikaiseen saksalaisten asemapaikkaan. Kohteessa 3. **Vaarala** pyrittiin löytämään merkkejä paikan vanhemmasta historiallisen ajan tai esihistoriallisen ajan asutuksesta, mutta arkeologisia löytöjä ei tehty. Vaaralan itäpuolista aluetta voi pitää potentiaalisena esihistorialliselle asutuksen sijainnille.

Inventoinnissa ei havaittu uusia arkeologisia kohteita.

14.12.2022

Jaana Itäpalo

Jaana Itäpalo

Hans-Peter Schulz

Hans-Peter Schulz

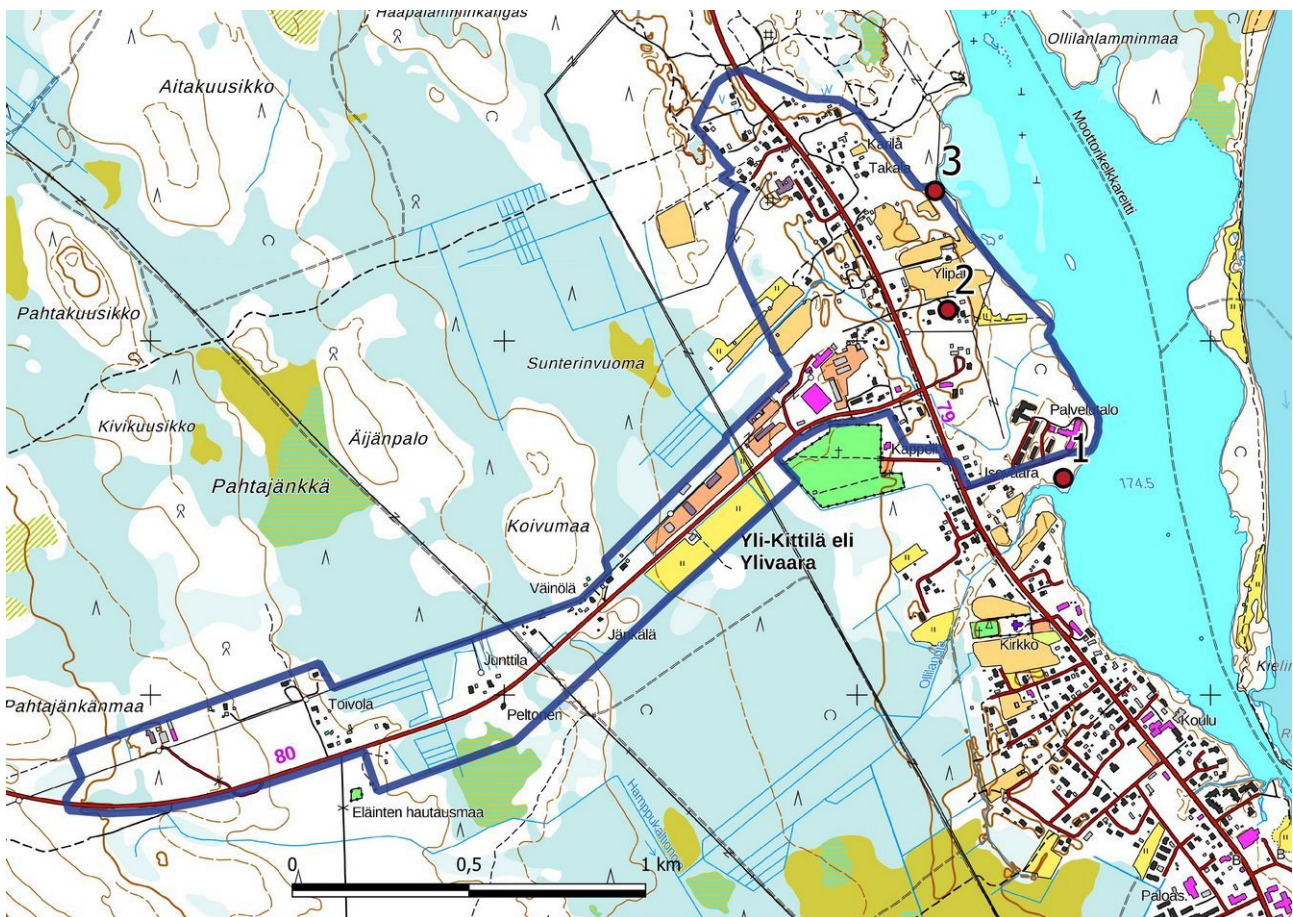

6. Kohdelista

Kohde	sivu	tyyppi/ tyypin tarkenne	ajoitus	lkm.	status
1. Vanhainkoti	13	asuinpaikat	kivikautinen	1	MJ
2. Vaarala	15	asuinpaikat	ajoittamaton	1	MJ ?
3. Takala	16	puolustusvarustukset/kaivannot	moderni	2	KP

Status: MJ muinaisjäännös, KP muu kulttuuriperintökohde, LP löytöpaikka, m muu kohde.

7. Yleiskartta

Raportin kohteet 1-3. Taustakartta Mml 6/2022.

8. Kohdetiedot

1. Vanhainkoti			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	261010071	TM35-lehtijako	U4421L
Laji	kiinteä muinaisjäänös	Vanha yleislehtijako	273211
Tyyppi	asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7508425 I: 410201
Tyyppin tarkenne		N2000	Z n. 180 m
Ajoitus	kivikautinen	Koordinaattiselite	aiempi tieto
Aiemmat tutkimukset	1988 Hannu Kotivuori tarkastus 1992 Markku Torvinen tarkastus 1994 Petro Pesonen, kaivaus	Inventointimenetelmät	pintahavainnointi, kairaus
Aiemmat löydöt	KM 24268, KM 28555	Inventointilöydöt	-
Kuvaus: rekisteriportaali: Asuinpaikka sijaitsee Ounasjoen länsipuolella, hiekkaperäisellä peltotörmällä, vanhainkodin etelä- ja kaakkoispuolella. Alueella 1994 tehtyjen kaivausten perusteella asuinpaikan laajuus voitiin pääosin määrittää. Ollinojan pohjoispuolella se noudattaa muinaista rantatörmää ainakin 150 m matkalta. Pohjoisraja on epäselvä, mutta asuinpaikka ulottuu ainakin vanhainkodin pysäköintialueen koillispuoleiseen metsikköön. Löytöinä on mm. kvartsi- ja kvartsiittiaineistoa, jaspista, kivilajiesineitä sekä meripihkanappi mahdollisesta haudasta ja palanutta luuta 2022: Palvelutalon itäpuolelle on tehty leveä tulvapenger entisen Aakenusjoen kohdalle, penkereen alueella asuinpaikka on tuhoutunut. Rantatörmälle on rakennettu ulkoilua varten myös ramppi. Tulvapenger jatkuu pohjoiseen ja sen uoma edelleen länteen n. 800 m. Aiemman rajauksen pohjoispuolella aivan rannassa kaipa alue säilynyt, joka tarkastettiin sekä rannan pohjaa kahlaamalla n. 2-5 m leveällä kaistalla, mutta uusia asuinpaikkalöytöjä ei tehty lukuun ottamatta muutamia palaneita kiviä, jotka ovat voineet joutua vesialueelle maansiirtotöissäkin. Myös kaavan eteläpuolella on asuinpaikkaa tuhoutunut pengertämisessä.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Asuinpaikan pohjoisosa on tuhoutunut, ja sen alueelle ei ehdoteta suojavyöhykettä.		

Vanhainkoti, ehdotus kohderajaukseksi. Kaavan raja sinisenä viivana. Taustakartta Mml 6/2022.

Asuinpaikan pohjoispuolella sijaitsevan tulvapenkereen rannanpuoleinen reuna kuvattu etelään ja koilliseen.

Asuinpaikan kohdalle on tehty ulkoilua varten ramppi, kuva koilliseen. Oikealla tulvapenkereen rannanpuoleista reunaa aiemman asuinpaikkarajauksen pohjoispuolella, kuva etelään .

Rantavedessä näkyvyys oli hyvä.

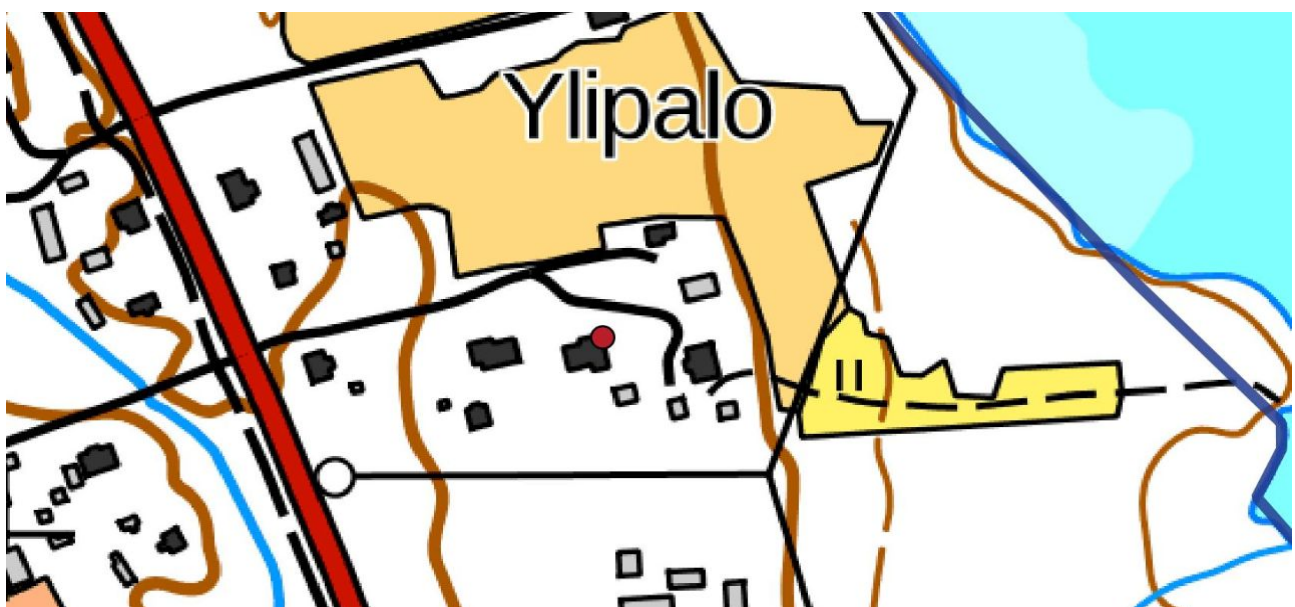

Vanha petäjä rannassa.

Ks. myös raportin kannen drone-kuva.

2. Vaarala			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	261010093	TM35-lehtijako	U4421L
Laji	kiinteä muinaisjäännös ?	Vanha yleislehtijako	243209
Tyyppi	asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7508425 I: 410201
Tyypin tarkenne		N2000	Z n. 180 m
Ajoitus	ajoitamaton	Koordinaattiselite	aiempi tieto
Aiemmat tutkimukset	1994 Petro Pesonen, tarkastus	Inventointimenetelmät	pintahavainnointi, kairaus, lapionpistot
Aiemmat löydöt	KM 28562:1-3	Inventointilöydöt	-
<p>Kuvaus: Vuonna 1994 oli saatu tietoa joitakin vuosia sitten Vaaralan asuinrakennuksen kuistin rakennustöiden yhteydessä löytyneestä kivetystä liedestä. Liesi oli löytynyt peltokerroksen alta, se on ollut n. 60 cm halkaisijaltaan ja kiviä on ollut yhdessä kerroksessa. Liedessä on ollut paljon nokea sekä luita. Hampaita ja palaneita kiviä on tullut pihamaalle tulevan tien risteyksestä. Vuoden 1994 tarkastuksessa oli löytynyt joitakin palaneen luiden kappaleita talon koillispuolisesta perunapellosta. Tuolloin saadun paikallisen tiedon mukaan perunapellosta olisi löytynyt aikoinaan myös kiviä, jonka olinpaikka ei kuitenkaan ollut tiedossa tarkastuksen aikana.</p> <p>Luuanalyysi tehtiin palamattomasta luusta; analyysin tulos: hevosen hammas, peräisin melko pienikokoiselta yksilöltä sekä tarkemmin määrittelemättömän nisäkkään luita. Kohde on ajoitettu todennäköisesti historialliselle ajalle. Kohteen löytöjä ei ole ajoitettu.</p> <p>2022: Inventoinnin aikana pellot ja maanpinta olivat peitteisiä. Löytöpaikan lähistölle on tullut viime tarkastuksen jälkeen jonkin verran lisää rakennuskantaa. Ajoitien reunoille tehtiin 10 lapionpistoa sekä inventoitiin ajoitien reuna pintahavainnoimalla. Myös itäpuoliselle pellolle tehtiin 10 lapionpistoa. Mitään arkeologisiin kerrostumiin tai löytöihin viittaavaa ei voitu tunnistaa. Havaintojen puuttuessa kohdetta ei rajattu.</p> <p>Ennen Ounasjoen veden pinnan nostoa entisen jokiuoman ja nykyisen länsirannan välissä virtasi Aakenusjoki, joka yhtyi Ounasjokeen Kielisen kohdalla. Takalan ja Vaaralan välinen hiekkainen rinne on ollut soveltuva myös esihistorialliselle asutukselle.</p>			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	-.		

Vaarala.

Vaaralan lieden löytöpaikka merkitty ympyrällä. Perunapello on sijainnut talon itäpuolella. Drone-kuva luotettiin.

3. Takala			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000009539	TM35-lehtijako	U4412L
Laji	muu kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	27312
Tyyppi	puolustusvarustukset	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7508425 I: 410201
Tyyppin tarkenne	kaivannot	N2000	Z n. 185 m
Ajoitus	moderni	Koordinaattiselite	aiempi tieto
Aiemmat tutkimukset	1994 Petro Pesonen, tarkastus	Inventointimenetelmät	pintahavainnointi, kairaus
Aiemmat löydöt	KM 28562:1-3	Inventointilöydöt	-

Kuvaus: rekisteriportaali: Takalan tilasta 200 m kaakkoon on kuusikon keskellä rantatörmällä sähkölinjan ja aidan välissä kaksi tupasijaa, joiden ala on n. 3,5 x 3,5 metriä, sekä muutama kuopanne.
2022: Paikallisen tiedon mukaan alueella on ollut saksalaisten asemapaikka 2. maailmansodan aikana. Takalan kohteesta mainitut kuopat eivät vaikuta rakennusten perustuksilta, niissä ei ole tulisijaa ja ne ovat liian pieniä ollakseen asuinrakennusten perustuksia. Kuopat ovat tulkittavissa paikallisen perimätiedon, koon ja muodon perusteella asemapaikkaan liittyviksi, ne voivat olla esim. varastorakennusten pohjia tms. Olisi myös hyvin epätodennäköistä, että tulvimisalueelle olisi perustettu asutusta. Isompien kuoppien läheisyydessä on joitakin muita epämääräisiä n. 1-1,5 m halkaisijoiltaan olevia kuoppia, jotka voivat olla myös sodanaikaisia. Kuoppien päällä kasvavat kuuset ovat enimmillään n. 40-50 cm rungon läpimitalta.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	-.
----------------------------	----

Takala. Kohderajaus ja havaitut rakenteet.

Eteläisempi kuoppa kuusten lomassa, kuva itäkoilliseen, oikealla pohjoisempi kuoppa, kuva koilliseen.

9. Aineistoluettelo

Digitaalinen aineisto

Arkistolaitoksen digitaaliarkisto, <http://digi.narc.fi/digi/search.ka>

Geologian tutkimuskeskus,
<http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu,
<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>
<http://vanhatpainenutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Museovirasto, Kulttuuriympäristön palveluikkuna, arkeologiset kohteet ja kulttuuriympäristön tutkimusraportit arkeologia, <https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>

Vanha kartta, <https://expo.oscapps.jyu.fi/s/vanhakartta/page/etusivu>
Vanha kartta: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-200908203673>

Kirjallisuus:

Johansson, Peter, Jääjärvet. Pohjois-Suomen maaperä (Johansson, P. ja Kujansuu, R. toim.). Geologian tutkimuskeskus. 2005.

Lokio, Jarmo, Lapin kulttuuriympäristöohjelma. Lapin ympäristökeskus. 1997.

Riihitammela, Paavo, Hanhivaara, Eira, Raudus ja Tepasto suvuissa mukana. 2011.

KITILÄ, YLÄKITILÄN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAMUUTOS

VASTINERAPORTTI 23.4.2024

KAAVAEHDOTUS 1 24.3.2023, NÄHTÄVILLÄ 27.7. - 28.8.2023

Lausuntoja ja muistutuksia on voitu lyhentää.

Lausunnot:

1.	Ylä-Kittilän Vesihuolto-osuuskunta	18.8.2023
2.	Rovakaira	14.8.2023
3.	Lapin pelastuskeskus	.. 2023
4.	Lapin liitto	28.8.2023
5.	ELY-keskus	7.9.2023
6.	Rakennus- ja ympäristölautakunta	7.9.2023
7.	Lapin maakuntamuseo	15.9.2023

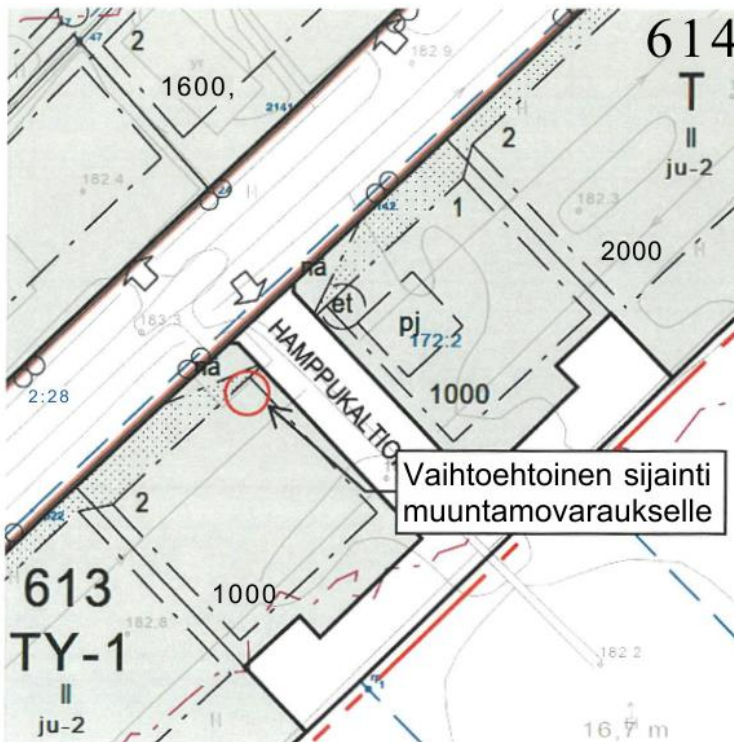
Muistutukset:

MP 1.	yksityinen	27.8.2023
MP 2.	yksityinen	28.8.2023
MP 3.	yksityinen	27.8.2023
MP 4.	yksityinen	27.8.2023
MP 5.	yksityinen	18.8.2023
MP 6.	Metsähallitus	25.8.2023
MP 7.	yksityinen	28.8.2023
MP 8.	yksityinen	28.8.2023
MP 9.	yksityinen	28.8.2023

2. Rovakaira

14.8.2023

Kuva 2. Lausunnon liitekartta.

3. Lapin pelastuslaitos

...2023

LAUSUNTO

Pelastuslaitos haluaa olla mukana korkeiden rakennusten suunnittelussa korkealta pelastamisen valmiuden ja saavutettavuuden varmistamiseksi. Korttelissa 413, 153 kaava sallii rakennuksiin yli kolme kerrosta.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Merkitään tiedoksi jatkosuunnittelua varten. (koskee kaavaa korttelin 153 osalta).

4. Lapin liitto

28.8.2023

LAUSUNTO

Lapin liitto on lausunut myös asemakaavan valmisteluaineistosta 27.4.2022. Lausunto on huomioitu kaavaehdotusta laadittaessa. Lapin liiton virasto toteaa, että Kittilän Yläkittilän asemakaava- ja asemakaavamuutosehdotus toteuttaa Tunturi-Lapin maakuntakaavan tavoitteita.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Merkitään tiedoksi.

LAUSUNTO
VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)
Asemakaavan sisältövaatimukset ja vaikutusten arviointi

Asemakaavan sisältövaatimuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 54 §:ssä ja vaikutusten arvioinnista MRL 9 §:ssä. MRL 57.1 §:n mukaan asemakaavassa voidaan antaa määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan asemakaava-aluetta rakennettaessa tai muutoin käytettäessä (asemakaavamääräykset). Asemakaavamääräykset voivat koskea myös haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valmisteluaineistosta antamassaan lausunnossa Lapin ELY-keskus toi esille valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kirjaamisen valtioneuvoston päätöksen mukaisesti sekä tarpeen kuvata konkreettisesti, miten tavoitteita edistetään asemakaavalla. Lapin ELY-keskus toteaa, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on kirjattu asianmukaisesti, mutta tavoitteiden edistäminen on kuvattu vain otsikkotasolla. ELY-keskus katsoo, että kaavaselostuksessa tulee otsikoiden sijaan kuvata miten kaava edistää varsinaisia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

Kaavaselostuksessa on otsikoiden alla kuvattu, miten kaavassa on huomioitu valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kohdassa 5.2.7.

Pohjavesi

Lapin ELY-keskus toteaa, että kaavaselostusta on täydennetty Ylivaaran pohjavesiselvityksen (Ramboll 2021) osalta, ja lisäksi kaavaselostuksessa on otettu kantaa maalämpökaivojen sijoittamisen edellytyksiin luokitellulla pohjavesialueella. Lapin ELY-keskus pitää hyvänä, että pohjavesialuetta koskevat kaavamääräykset ovat kattavat, mutta kiinnittää huomiota siihen, että PV-merkinnällä osoitettujen K- ja TY-korttelialueiden lastaukseen sekä ajoneuvoliikenteeseen ja pysäköintiin käytettäviä alueita koskevasta kaavamääräyksestä on jäänyt pois maininta öljynerotuskaivoista. Lapin ELY-keskus katsoo, että kyseisiltä alueilta sade- ja sulamisvedet on johdettava öljynerotuskäilyjen kautta pohjavesialueen ulkopuolelle.

Öljynerotuskaivoista on annettu yleismääräys. **Ei muutosta kaavaan.**

Rakennettu kulttuuriympäristö

Lapin ELY-keskus toteaa, että kaava-alueella ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY) tai valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Rakentaminen on sovitettu luonnonmaisemien yhteyteen siten, että Ounasjoen ranta-alueet on jätetty rakentamatta ja uusi rakentaminen sovitaan maisemaan istutuksin ja julkisivua koskevin määräyksin. ELY-keskus toteaa, että käpykaristamo on osoitettu suojeltavana rakennuksena (sr) ja rakennuksen viereinen mänty on osoitettu suojeltavana puuna sen maisemallisten arvojen vuoksi. Lisäksi suojeltavana rakennuskokonaisuutena on osoitettu Kourin kaupan pihapiiri. Kaavassa on myös osoitettu Karilan ja Ylipalon alueet sekä Levintien varrella sijaitsevia jälleenrakennuskauden pihapiirejä alueena, jolla ympäristö säilytetään. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suojelumerkinnät mahdollistavat alueen vanhimman ja kulttuurihistoriasta kertovimman rakennuskannan säilymisen ja ovat siten perusteltuja. Ra-

Merkitään tiedoksi.

5. Lapin ELY-keskus

7.9.2023

kennussuojelu ratkaistaan lähtökohtaisesti asemakaavassa ja toteutetaan ensisijaisesti MRL:n mukaisesti kaavamääräyksiin. ELY-keskus katsoo, että suojelumääräykset ovat riittäviä.

Luontoympäristö

ELY-keskus pitää luontoselvitystä riittävänä ja luontokohteet on huomioitu kaavaehdotuksessa.

Merkitään tiedoksi.

Maisema

Kaava-alueen avoimet peltoaukeat on tunnistettu osaksi arvokasta kulttuurimaisemaa. Erillispientalojen korttelialueita (AO) on kuitenkin osoitettu kaavassa aktiivisessa peltokäytössä oleville alueille, jotka ovat maataloustukien piirissä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan jäljellä olevia yhtenäisiä peltoaukeita tulisi vaalia osana Kittilän taajama-alueen kulttuurimaisemaa.

Ylipalontien varteen on osoitettu kaksi uutta rakennuspaikkaa, jotka sijoittuvat osittain peltoalueelle (noin 3000m² verran).

Ylipalon ympäröivät peltoalueet on kuitenkin osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi (M).

Ylipalontien varrelta on luonnosvaiheen jälkeensä poistettu etelänpuoleinen rakennuspaikka.

Asemakaavassa on vaalittu yhtenäisiä peltoalueita, eikä lausunto tältä osin aiheuta muutosta kaavaratkaisuun.

Pilaantuneet maat

Lapin ELY-keskuksen valmisteluaineistosta antamasta lausunnosta annetuissa vastineissa (vastineraportti 12.12.2022) mainitaan, että asemakaavaselostusta, -karttaa ja kaavamääräyksiä tarkennetaan huomioiden pilaantuneet maa-alueet ja lisäksi MATTI-tiedot lisätään kaavaselostukseen ja huomioidaan tiedot kaavaehdotuksen suunnittelussa.

Kaavaselostuksessa mainitaan pilaantuneista maista, että kaava-alueella sijaitsee neljä kohdetta, jotka on merkitty maaperän tilan tietojärjestelmään (MATTI-tietokantaan). Kolme kohteista sijaitsee Aakenuksentien ja yksi Levintien varrella. Aakenuksentien varren kohteet sijoittuvat teollisuusalueille ja käsittävät sahan, linja-autovarikon sekä Teboilin polttoainesäiliön. Lapin ELY-keskus huomauttaa, että Aakenuksentien varressa olevat MATTI-kohteet ovat saha, linja-autovarikko sekä entinen Lapin tiepiirin Kittilän tukikohta.

Kaava-aineistossa ei ole mainintaa pilaantuneiden maiden ja riskikohteiden selvittämisestä.

Tarkennetaan kohteiden tietoa kaavaselostuksessa MATTI-tietokannan osalta.

Kaavakarttaan on merkitty saa-merkintä yhden kiinteistön alueelle. Kaavamääräyksen mukaan kyseessä on puhdistettava/kunnostettava maa-alue ja pilaantunut maaperä on kunnostettava ennen rakentamiseen ryhtymistä. Kyseessä on Maaperän tilan tietojärjestelmään (MATTI-järjestelmä) merkitty entinen kyläkauppa ja polttonesteiden jakeluasema osoitteessa Levintie 54, kiinteistöllä 261-405-22-3 (kohde ID-tunnus 100331900). Kohteen maaperän tila ei ole Lapin ELY-keskuksen tiedossa ja tästä syystä kohteella on selvitystarve. Kaavaselostuksesta ei käy selville, että onko em. polttonesteiden jakelualueella tehty maaperäselvityksiä. Yleisesti ottaen saa-merkinnän tulisi perustua ennakoita tehtyihin ympäristötekniisiin maaperätutkimuksiin ja niiden tuloksiin. Kaavoitettaessa pilaantunutta maata voidaan tavoitteena pitää sitä, että maaperä on tutkittu ja puhdistettu tai

Alueelle ei ole tehty tarkempia maaperäselvityksiä. **Muutetaan saa-merkintää ”Alueen maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve on arvioitava ennen rakentamistoimenpiteisiin ryhtymistä.” Lisäksi saa-alueen rajaus tarkennetaan koskemaan vain entistä polttoaineen jakelualueita Levintien varrella.**

5. Lapin ELY-keskus

7.9.2023

tehty vaarattomaksi ennen kaavoituksen aloittamista, jolloin suunnittelua voitaisiin tehdä ilman pilaantuneesta maaperästä aiheutuvia rajoitteita. Perusajatuksena voidaan pitää sitä, että maaperän mahdollinen pilaantuneisuus on selvitetty ja tarvittaessa pilaantuneille alueille on tehty kunnostussuunnitelma ennen asemakaavan hyväksymistä. Siten jo kaavaa hyväksyttäessä olisi varmuus siitä, että alue soveltuu kaavassa osoitettuun käyttöönsä myös maaperän terveellisyyden osalta. Koska maaperän tilaa ei ennen asemakaavan laatimista ole selvitetty, tulee saa-merkinnän kaavamääräystä muuttaa seuraavasti: alueen maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve on arvioitava ennen rakentamistoimenpiteisiin ryhtymistä. Lisäksi saa-merkinnän rajausta tulee tarkentaa vain alueelle, jolla on harjoitettu polttonesteiden jakelua (merkinnän ei tule kohdistua koko kiinteistön alueelle).

Liikenne

Lapin ELY-keskuksen valmisteluaineistosta annetussa lausunnossa esille tuomat asiat on huomioitu kaavassa hyvin. Vaadittu meluselvitys tieliikenteen osalta on laadittu. Liikennemelu ylittää monilla kohdin yleiset melutasojen ohjearvot (VnP 993/1992). Kaavakartassa päivämelun (me- 50) raja näkyy heikosti. Lapin ELY-keskus katsoo, että päivämelurajan kaavamerkintää voisi vahventaa tai muulla tavoin selkeyttää tulkinnan helpottamiseksi esimerkiksi aaltoviivamerkintää käyttämällä.

Vahvistetaan melualueen merkinnän näkyvyyttä kaavakartalla.

ELY-keskus toteaa, että Kuntaliiton ja Liikenneviraston (nyk. Väylävirasto) välisen vuonna 2010 tehdyn sopimuksen mukaan "Jos kunta kaavoittaa olemassa olevan tien läheisyyteen sellaista toimintaa, joka tarvitsee melusuojausta, vastaa kunta meluntorjunnan kustannuksista". Mikäli rakentamista ohjataan melualueelle, tulee kunnan tai kiinteistön omistajan toteuttaa mahdolliset meluntorjuntarakenteet liikennealueen ulkopuolella.

Merkitään tiedoksi. Meluntorjuntaa on käsitelty rakentamistapaohjeissa, jotka ovat kaavaselostuksen liitteenä.

Kaavaehdotuksessa on Karilantielle osoitettu kaksi liittymää aikaisemman yhden sijasta. Eteläisempi liittymistä sijaitsee vastapäätä Takalantien liittymää. Vastakkaisia liittymiä tulee välttää erityisesti vilkasliikenteisillä teillä. Samoin liittymämäärä tulee pitää mahdollisimman vähäisenä. Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavaehdotusta on syytä muuttaa siten, että Karilantielle on kulku vain yhdestä liittymästä.

Kaavaluonnosvaiheessa Karilantielle ja Pumputielle oli molemmille osoitettu omat liittymänsä. Kaavaehdotuksessa Karilantien pohjoisempi liittymä vie sekä Pumputielle että Karilantielle ja eteläisempi ainoastaan Karilantielle.

Kadunhuollon helpottamiseksi molemmat liittymät pidetään. **Ei muutoksia kaavaan.**

6. Rakennus- ja ympäristölautakunta

7.9.2023

LAUSUNTO

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Lautakunnalla ei ole lausuttavaa Kittilän kirkonkylän keskustan asemakaavamuutokseen ja laajennuksen ehdotukseen.

Merkitään tiedoksi.

LAUSUNTO

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Arkeologia

Kaava-alueella on tehty arkeologinen inventointi Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelu ay:n toimesta 18.6.-20.6.2022 (Itäpalo & Schulz 2022). Inventoinnissa kaava-alueelta aiemmin tunnetut kiinteät muinaisjäännökset tarkastettiin. Näiden osalta kohteesta 261010093 (Vaarala) ei todettu merkkejä arkeologisesta kohteesta ja kohteen 1000009539 (Takala) todettiin olevan moderni, mahdollisesti toiseen maailmansotaan, ajoittuva kohde. Kohteen 261010071 (Vanhainkoti) kaava-alueelle sijoittuvan osa todettiin tuhoutuneeksi tulvavallin rakentamisen yhteydessä. Uusia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita ei löydetty.

Merkitään tiedoksi.

Kohde 261010093 (Vaarala) on muutettu muinaisjäännösrekisterissä poistetuksi kohteeksi. Kohteen 1000009539 (Takala) osalta Lapin maakuntamuseo esittää, että kohde merkitään arkeologisen inventointiraportin mukaisesti alueellisella merkinnällä "s". Kyseessä on toisen maailmansodan aikainen arkeologinen kulttuuriperintökohde ja vaikka toisen maailmansodan aikaiset kohteet eivät ole muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä, maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) perusteella ne on kuitenkin otettava huomioon maankäytön suunnittelussa niiden historiallisen merkityksen vuoksi.

Kaavamääräyksiä tulisi tällöin täydentää lisäämällä merkintä "s" ja teksti "Toisen maailmansodan aikainen arkeologinen kulttuuriperintökohde. Alueen maankäyttösuunnitelmista on pyydettyävä alueellisen vastuumuseon lausunto."

Kohde on osoitettu kaavaehdotuksessa merkinnällä kp ("Alueen osa, jolla sijaitsee muu kulttuuriperintökohde"), joten kohde on ehdotusvaiheessa huomioitu. **Kaavamerkintää koskevaa merkintöjen selitystä täydennetään lausunnon huomioivalla määräyksellä hyväksymisvaiheeseen:**

"Toisen maailmansodan aikainen arkeologinen kulttuuriperintökohde. Kohdetta koskevasta maankäyttösuunnitelmista on pyydettyävä alueellisen vastuumuseon lausunto."

Muu kulttuuriperintökohde sijaitsee laajalla maa- ja metsätalousalueella, määräys kohdennetaan koskemaan kulttuuriperintökohdetta eikä koko maa- ja metsätalousaluetta.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Kaavaluonnoksen jälkeen asemakaava-aineistoa on päivitetty. Kaavaselostuksen mukaan kaavaehdotukseen on tarkistettu sr-merkin määrystä sekä tarkistettu merkintöjen selitystä /S-merkinnän osalta. Lisäksi kaavaselostuksen mukaan Metsähallituksen rakennuskantaa koskeva suojelumerkintä sr on poistettu kaavakartalta.

Lapin maakuntamuseo on valmisteluvaiheen kuulemisen yhteydessä lausunnossaan todennut, että asemakaavamerkinnöissä (sr, /s) on epä johdonmukaisuuksia ja lisäksi esittänyt Metsähallituksen ja palvelukodin alueiden edustavimpien rakennusten turvaamista rakennuksien säilymisen turvaavilla merkinnöillä. Kaavaehdotuksessa kuitenkin palvelukodin tai Metsähallituksen alueilta ei ole tunnistettu uusia kohteita, vaan sen sijaan kaikki tällä alueella olleet suojelumerkinnät on poistettu. Perusteluina rakennusten huono kunto sekä ilmeisesti alueelle rakennettavan poliisin toimintoja varten tulevan uudisrakennuksen läheisyys.

Kaavaselostusta varten tehdyssä rakennetun kulttuuriympäristön inventoinnissa edellä mainittujen alueiden arvot on tunnistettu, mutta kohteiden huonokuntoisuutta osoittavia tai poliisitalon turvaetäisyyksiä osoittavia aineistoja ei ole kaava-aineistossa nähtävillä. Lapin maakuntamuseo esittää edelleen ns. Metsähallituksen ja palvelukodin alueiden edustavimpien kohteiden säilymisen turvaamista asema-kaavassa.

Metsähallituksen asuinrakennusten käyttö ja pysyttäminen alueella on tunnistettu poliisitalon suunnittelun yhteydessä tehdyssä turvallisuusanalyysiraportissa (salainen) olevan merkittävä turvallisuusriski. Jotta alueella ei olisi muita toimijoita, poliisitalon tontti (YH-korttelinosa) on ulotettu käsittämään myös ko. rakennusten alue. Metsähallituksen entiset asuinrakennukset ovat erittäin huonokuntoisia, eikä niiden kunnostaminen ole teknisesti tai taloudellisesti kannattavaa. Kuntoarviot perustuvat Senaatti-kiinteistöjen (kiinteistöalalla yksi Suomen merkittävimmistä toimijoista) omiin asiantuntija-arvioihin. Erillisten selvitysten laatimisen mahdollisesti tuoma lisäinformaatio on todettu erittäin vähäiseksi, jolloin sellaisia ei ole nähty perustelluksi teettää.

Rakennukset eivät sovellu poliisin käyttötarkpeisiin, jolloin niiden pysyttämiseksi alueella ei ole myöskään toiminnallisia syitä. Näin ollen ko. rakennusten suojelu ei olisi kohtuullista, koska siitä aiheutuisi poliisille merkittävää toiminnallista sekä taloudellista haittaa. Lisäksi rakennukset sijoittuisivat poliisiin (turvakriittinen viranomaisen) alueelle, jolloin rakennuksien suojelulla saavutettava hyöty ei olisi muiden saavutettavissa.

Metsähallituksen toimistorakennuksesta on teetetty kuntoarvio (RakSystems) vuonna 2019. Siinä rakennus on arvioitu olevan kokonaisuutena kuntoluokassa välttävä/tydyttävä ja PTS-ehdotuksessa sen korjaustarpeet ovat rakennuksen käypä arvo huomioiden suhteettoman korkeat. Näin ollen senkin suojelu ei ole maanomistajan kannalta kohtuullista huomioiden rakennuksen kulttuurihistoriallisten arvojen heikko potentiaali.

Ei muutosta kaavaan Senaatin rakennuskannan osalta.

Kunnan palvelukodin alueella on asumisen ja palveluasumisen hoivapaikkoja sijoitettuna eri aikakausina rakentuneisiin yksiköihin. Alueen vanhin rakennuskanta, 1960- ja 1970-luvun rivitalot, on kärsinyt voimakkaista tulvavahingoista ja osa rivitaloista on tästä syystä purettu. Inventoinnin perusteella rakennukset edustavat tyypillistä 1960-luvun modernismia tasakattoineen ja horisontaali-

suutta korostavine julkisivuineen. Asemakaavan laadinnan yhteydessä rivitaloilla ei ole todettu olevan sellaista arkkitehtonista, historiallista tai maisemallista arvoa, että niiden säilyminen olisi turvattava.

Palvelutalo Metsola edustaa inventoinnin perusteella 1980-luvun postmodernia, lämminhenkistä nk. Oulun koulun tyyliä. 1990-luvulla rakennettu palvelutalo Pääskylä edustaa myös lämminhenkistä postmodernia tyyliä, mutta on yleisväritykseltään ja materiaalikäsittelyltään monimuotoisempi kuin palvelutalo Metsola. Asemakaavan laadinnan yhteydessä kummallakaan palvelutalolla ei ole todettu olevan sellaista arkkitehtonista, historiallista tai maisemallista arvoa, että niiden säilyminen olisi turvattava. Inventoinnista ei myöskään selviä, mitkä rakennukset palvelutalojen alueelta erityisesti tulisi säilyttää.

Alueella sijaitsevan rakennuskannan säilymisen turvaamista asemakaavassa ei nähdä tavoitteellisena. Alueen tulvasuojeluun on kohdennettu merkittäviä kustannuksia ja kunnan näkökulmasta alueen kehittäminen ja uusi rakentaminen halutaan mahdollistaa. Ei muutosta kaavaan.

Suojeltavien rakennusten alueen rajan kaavamerkinnässä (sr) todetaan, että "rakennuksen ja sen pihapiirin kulttuurihistorialliset ominaispiirteet ja taajamakuvan kannalta merkittävä luonne tulee säilyttää muutos- ja korjaustöissä, jolloin on oltava yhteydessä museoviranomaiseen." Merkinnän loppuosaa tulisi korjata muotoon, jossa todetaan, että museoviranomaiselle tulee kohteen muutos- ja korjaustöissä varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kaavamerkinnässä (sr) todetaan lisäksi, että rakennusten purkamiseen tulee hakea lupa (MRL § 127). Asemakaava-alueella rakennuksen purkamiseen on MRL 127§:n mukaisesti aina haettava purkamislupa. Näin ollen kaavamerkintä ei tuo mitään lisäarvoa kohteiden suojelun näkökulmasta. Lapin maakuntamuseon näkemyksen mukaan kaavamerkinnässä tulee yksiselitteisesti todeta, ettei suojelumerkinällä osoitettuja kohteita saa purkaa.

Korjataan sr- merkintää seuraavaksi:

"Suojeltavien rakennusten alueen raja. Paikallishistoriallisesti, sekä taajamakuvan kannalta tärkeä rakennus tai rakennuksen osa. Suoritettavissa korjaus- ja muutostöissä rakennuksen ominaispiirteet tulee säilyttää. Rakennusta koskevista toimenpiteistä tulee pyytää alueellisen vastuumuseon lausunto."

Purkamiskielto oli lisätty ehdotusvaiheeseen ELY-keskuksen luonnoksesta antaman lausunnon perusteella.

MUISTUTUKSET

MP 1 - yksityinen

28.8.2023

MIELIPIIDE

Esitän virallisen valituksen tontin 26:59 autionkumpu lähivirkistysalueeksi muuttamisesta. Kyseiselle tontille on haettuja myönnetty jo keran rakennuslupa 120m² talolle. Tontti on myös takuuna lainalle. Tämän lisäksi tontilla sijaitsee käytössäni olevia ulkorakennuksia sekä perunamaa. Tontti on siis aktiivisessa käytössä.

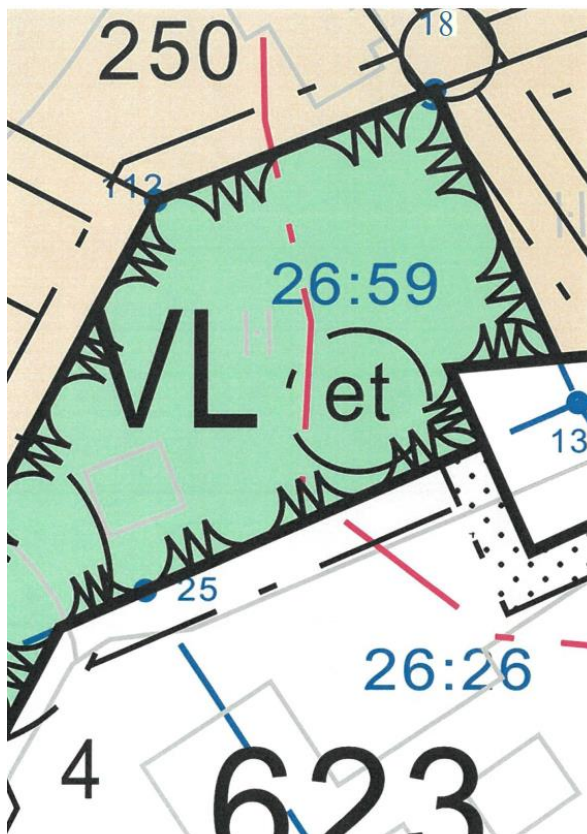
Esitin valituksen myös edelliseen kaavaan samaa tonttia koskien 23.4.2022.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Suunnittelutarveratkaisu, joka oli myönnetty 16.6.2011 on rauennut vuonna 2013, sillä rakennuslupaa ei ole haettu. Kiinteistöllä ei ole olemassa rakennusoikeutta, joka asemakaavassa tulisi osoittaa.

Asemakaavaehdotuksessa kiinteistö osoitetaan virkistysalueeksi VL, jolla pyritään sovittamaan olemassa oleva teollisuustoiminta asuntorakentamisen yhteyteen negatiivisia vaikutuksia heikentäen. Lähivirkistysalue Takalantien päässä helpottaa Takalantien kadun ylläpitoa etenkin talviaikaan. Kiinteistön yhteydessä sijaitsee sähkölinja, joka osataan heikentää alueen soveltumista asuinkäyttöön.

Ei muutosta kaavaan.

Kuva 3 Muistutuksen liitekartta.

MP 2 - yksityinen
28.8.2023
MIELIPIIDE

Ylipalontien vaikutuspiirin kuuluu kaksi asuttua kiinteistöä 35:1 ja 633 Tien tarve olisi ensisijaisesti 632; tarpeisiin. Jos se jää tuon kaavoitus esityksen kaltaiseksi, ei sitä kannata tehdä ollenkaan. Säästyypähän nekin rahat! Ja tuo lähiliikunta alue tulisi viljapeltoon? Pitäisikö piirtäjien jalkautua "luontoon" toimistopöydän takaa?

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Ylipalontien varteen on osoitettu myös kaksi uutta rakennuspaikkaa. **Kadun kääntöpaikka on tarkennettu ehdotusvaiheeseen muistutuksenjättäjän luonnosvaiheessa jätetyn mielipiteen pohjalta.**

MP 3 - yksityinen
27.8.2023
MIELIPIIDE

Ylipalontietä ei kyllä tarvi tehdä niin leveäksi vaan säilyä nykyisellään (perinnemaisema) ja jos katua aletaan rakennetaan niin sen pitää kyllä mennä rajaa pitkin molemmin puolin eikä vain meän puolella ja kumpareen yli jotta sulamisvedet menevät pelloille eikä toisten pihaille ja tie perille asti viimeiselle talolle eikä loppua tuohon puoleen väliin koska sehän on syrjintää ja siinä menee osa tontista hukkaan joksiki lumen kasaus paikaksi ja sulamisvedet valuu toisten pihalle ja toisekseen meänkin pellot on vuokrattu poromiehille siihen asti kunnes joskus niihin päätetään rakentaa.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Katualueen raja on sijoitettu kiinteistölle 184:0, sillä kulkuyhteys sijaitsee sillä nykyäänkin ja uudet rakennuspaikat, joita katualue palvelee sijaitsevat kiinteistöllä 184:0. Katualue sisältää kulkuyhteyden lisäksi ojat tms. rakenteet ja kunnallistekniikan sijainnin.

MP 4 - yksityinen
27.8.2023
MIELIPIIDE

Asiani koskee Ylikittilän asemakaavaehdotusta Mäkelän tilan 29:25 osalta.

Olen lähettänyt Teille Huhtikuussa v. 2022 mielipiteeni Ylikittilän asemakaavaluonnokseen ja pyydänkin näiden muutosehdotuksien toteutuvan uudessa Ylikittilän asemakaavassa. Se perustui ennakkoon käymääni keskusteluun arkkitehdin kanssa Ylikittilän asemakaavaluonnoksesta ja siinä tekemistäni ehdotuksistani Karilantien ja Pumpputien osalta seuraavasti.

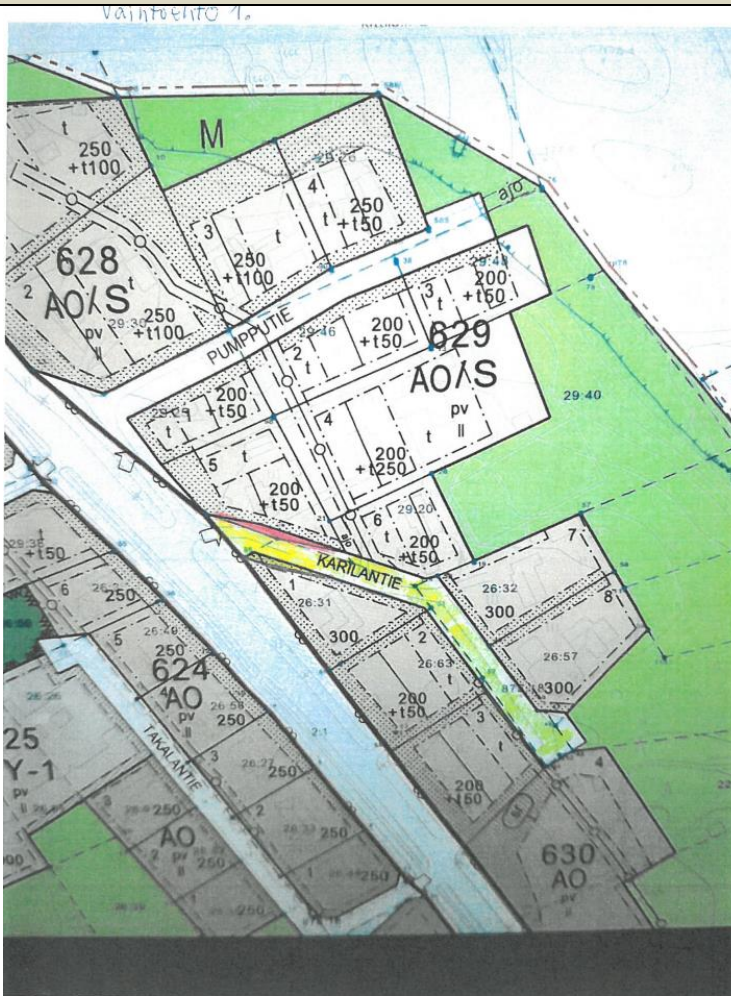
Karilantie:

Vaihtoehto 1

Asemakaavaehdotukseen esitän seuraavan muutoksen eli tiealueen pohjoispuolen varaus menisi Levintien laidassa olevalta pyykiltä 113 suoraan pyykille 56 (piirretty karttaan LIITE 1). Tällä toteutuksella Tiealue ei tulisi häiritsevän lähelle asuinrakennusta sekä säästyisi vanhat yli 100-vuotiaat pihakuuset ja silti tie sijoittuisi kokonaan Mäkelän tilan tontille. Pyykiltä 56 eteenpäin pyykille 4 voi tiealueeseen käyttää Mäkelän tilan tonttia, kuten kaavaehdotuksessa esitetään. Arkkitehdin kanssa keskusteltiin yhteisymmärryksessä tästä muutoksesta.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Katualueen linjausta on tarkennettu luonnosvaiheen jälkeen ja pyritty huomiomaan esitetty mielipide. Muistutuksen liite on kaavaluonnoskartasta, ei kaavaehdotuksesta.

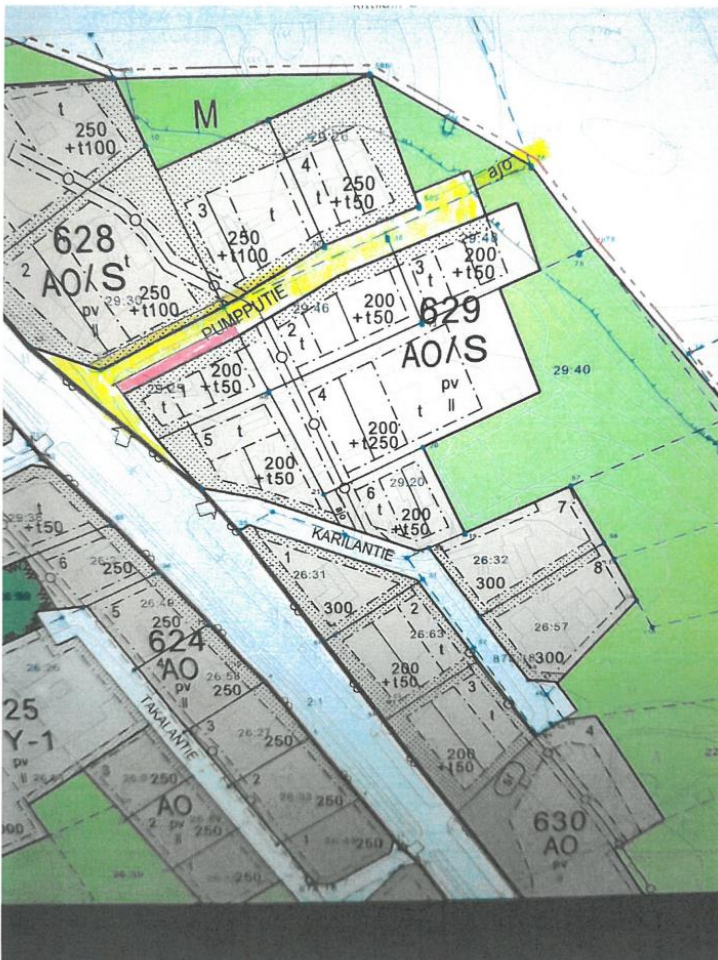
■ = Mäkelän tontin jäävä alue
■ = Karilantie uudessa asemakaavassa

Kuva 4 Muistutuksen liite 1

Pumpputie:

Asemakaavaehdotukseen esitän seuraavan muutoksen eli tiealuetta siirretään pohjoispuolelle päin siten, että se kulkisi rajalinjan molemmin puolin pyykiltä 5 pyykille 1 käyttäen Ravian tilan 29:14 ja Mäkelän tilan 29:25 tontteja (piirretty karttaan LIITE 3). Arkkitehdin kanssa keskusteltiin yhteisymmärryksessä tästä muutoksesta.

Katualueen linjausta on tarkennettu luonnosvaiheen jälkeen mielipide huomioiden. Muistutuksen liite on kaavaluonnoskartasta, ei kaavaehdotuksesta.

 = Mäkelän tilan uuteen tonttiin jäävä alue

 = Pumpputie uudessa asemakaavassa

Uudessa Ylikittilän asemakaavassa on hyvä huomioida tasapuolinen menettely kaikkia tiloja kohtaan.

Lisäksi haluan varmistaa, että Pumpputien kautta turvataan jatkossakin ajo-oikeus rantaan Aakenusjoelle (tekoaltaalle), kuten tähän asti on ollut.

Maanomistajien tasapuolinen kohtelu on kaavoituksen lähtökohta. Kuntalaisten tasapuolisen kohtelun lisäksi kaavoituksella tulee huomioida maasto-olosuhteet ja kunnan tavoitteet. Maanomistajien toiveita on kuultu ja kaavaa on muokattu niiden pohjalta.

Ajoyhteys on osoitettu kaavakartalla.

MIELIPIDE

Omistan maa-alueen 29:48.

Pumpputie ei nimenä ole alueen muiden katujen nimien kanssa yhteneväinen. Suosittelen, että nimi muutettaisiin sukunimipohjaiseksi, kuten alueen muutkin katujen nimet. Suurin osa nykyisistä tonttien omistajista on sukunimeltään Vuollo.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Pumpputien nimeä ei ole lähdetty muuttamaan, sillä se on jo nimetty. Nimestä on kaavasta saaduissa mielipiteissä eriäviä kannanottoja.

MP 5 - yksityinen	18.8.2023
<p>Kunnan tulee suunnitella vedenottamolle tie lähellä olevaa kunnan omaa maata pitkin. Kunta on vuosia käyttänyt ilman lupaa vuodesta 2005 maa-alueitani tienä vedenottamolle ilman korvausta ja kaatanut ja siirtänyt rajamerkit. Lisäksi lunta on aurattu niin, etten ole päässyt talvella suksilla omistamalleni maalle. Tietä pitkin on ollut myös muuta tarpeetonta liikennettä saamani tiedon mukaan.</p>	<p>Pumpputie muutetaan yksityisestä kaduksi asemakaavoituksen myötä ja samalla mahdollistetaan jatkossakin kulku vedenottamon suuntaan.</p> <p>Vedenottamo on Kittilän vesihuolto-osuuskunnan eikä Kittilän kunnan hallussa.</p>
<p>Tonteille 29:26 ja 29:48 riittäisi niin sanottu pihatie, jonka leveydeksi riittäisi 4 m. Läpiajoa tonttien pihaan ajosta ohi ei saa suunnitella, koska liikenne tiellä tulee aiheuttamaan kohtuutonta haittaa ja vaaraa tuleville asukkaille. Rakennusoikeutta tonteilla on lapsiperheille sopiville taloille. Näiden tonttien jälkeen ei ole omakotitontteja kaavasuunnitelmassa.</p>	<p>Tien lopullinen leveys tarkentuu katusuunnitelman yhteydessä. Asemakaavavaiheessa kadulle varataan leveyttä 12 m, mikä pitää sisällään kadun rakenteet ja ojituksen /lumi-varan.</p>
<p>Kaavaa tehtäessä olisi otettava huomioon tulevat asukkaat, jos kunta haluaa lisää asukkaita alueelle, maa-alueet helpottamaan kunnan asutuspulaa ja uusia asukkaita kuntaan. Lyhytnäköinen kunnan edun tavoittelu, esim aurauskustannukset ei ole kunnan kannalta järkevää.</p> <p>Olen esittänyt samat asiat jo 24.4.2022, mutta kaavan laatija ei ole ottanut asioita huomioon, eikä selvästikään tunne aluetta.</p>	<p>Pumpputietä koskien on saapunut useita mielipiteitä, joita on pyritty kaavan laadinnan yhteydessä huomioimaan parhaan lopputuloksen saamiseksi.</p>
MP 6 - Metsähallitus	25.8.2023
<p>MIELIPIDE</p> <p>Metsähallitus on tutustunut Yläkittilän asemakaavan ja asemakaavamuutoksen ehdotukseen ja siihen liittyvään aineistoon ja toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa aineistoon liittyen.</p>	<p>VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
MP 7 - yksityinen	28.8.2023
<p>MIELIPIDE</p> <p>Uudessa kaavaehdotuksessa on merkitty rakennuspaikan 611 jatkoksi M- alue joka rajoittuu uuteen rakennuspaikkaan. Pyydänkin tämän M alueen poistamista ja liittämistä rakennuspaikkaan 611 jatkoksi. Tällöin saadaan kiinteistön alue tehokkaaseen käyttöön.</p>	<p>VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)</p> <p>Kiinteistölle osoitettu rakennuspaikka on suuri ja se sijaitsee voimajohdon ja Aakenuksentien välissä, melualueella. Ko kaistalle ei ole tarkoituksenmukaista osoittaa asumista. Ei muutoksia kaavaan.</p>
MP 8 - yksityinen	28.8.2023
<p>MIELIPIDE</p> <p>Kiinteistö 26:16.</p> <p>Olen saanut (Perinyt) omistukseeni tontin vasta Heinäkuussa.</p> <p>Toivotaan maksimirakennusoikeutta koko kiinteistöille. Kiinteistö rajoittuu suoraan nyt muodostettuihin pientalokortteleihin AO. Tällä hetkellä kiinteistöt on merkitty asemakaavakarttaluonnokseen M = maa- ja metsätalousalueiksi. Tontti on liian pieni, jotta se soveltuisi maa- ja metsätalousalueeksi.</p>	<p>VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)</p> <p>Alue rajataan nyt laadittavan asemakaavan ulkopuolelle, sillä naapurikiinteistöt eivät ole kiinnostuneita kaavamuutokseen, minkä vuoksi katua ei ole kuntataloudellisesti kannattavaa kaavoittaa tai rakentaa. Sarkatie ja Kangasojantie on osoitettu siten, että katuja on mahdollista</p>

MP 8 - yksityinen
28.8.2023

Kittilän yleiskaavassa alueet ovat käsittääkseni merkitty asuinalueeksi.

Karttaluonnoksessa tontin reunalla kulkee suunniteltu tie ja esille tullessa lupahakemuksessa on lupaa haettu operaattorin toimesta asentaa tontin välittömään läheisyyteen valokuituliittymä. (Jos ei ole jo asennettu)

Nämä jo sinällään puoltaa sitä että tontti säilyy pientalokortteli tonttina.

jatkaa myöhemmin ja toteuttaa yleiskaavan mukainen asuinalue.

MP 9 – yksityinen
28.8.2023
MIELIPIIDE

Kiinteistö 26:28 on merkitty asemakaavakarttaluonnoksessa M-alueeksi.

Alue rajoittuu pientaloalueeseen ja soveltuisi hyvin AO-alueeksi tai teollisuusalueeksi. Maa- ja metsätalousalueeksi kiinteistö on liian pieni.

Osa saman alueen (tila 26) kiinteistöistä oli saanut 25.4.2022 toimenpide-ehdotuksena seuraavan lausunnon.

"Kaavaehdotuksessa osoitetaan täydennysrakentamista esitettyille kiinteistöille. Kunta laatii maanomistajan kanssa maan käyttösuojituksen ennen kaavaehdotuksen hyväksymistä."

Mielestämme olisi kohtuullista saada sama käytäntö koskemaan kiinteistöä 26:28.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Alue rajataan nyt laadittavan asemakaavan ulkopuolelle, sillä naapurikiinteistöt eivät ole kiinnostuneita kaavamuutokseen, minkä vuoksi katua ei ole kuntataloudellisesti kannattavaa kaavoittaa tai rakentaa. Sarkatie ja Kangasojantie on osoitettu siten, että katuja on mahdollista jatkaa myöhemmin ja toteuttaa yleiskaavan mukainen asuinalue.

Vastaanottaja
Kittilän kunta

Asiakirjatyyppi
Raportti

Päivämäärä
15.1.2021

KITTIILÄN KUNTA

KITTIILÄN YLIVAARAN

POHJAVESISSELVITYS

KITILÄN KUNTA

KITILÄN YLIVAARAN POHJAVESISELVITYS

Projekti **Kittilän Ylivaaran pohjavesiselvitys**
Projekti nro **1510057823**
Vastaanottaja **Kittilän kunta**
Asiakirjatyyppi **Raportti**
Päivämäärä **15.1.2021**
Laatija **Nina Kasurinen**
Tarkastaja **Maija Jylhä-Ollila**

Ramboll
PL 25
Itsehallintokuja 3
02601 ESPOO

P +358 20 755 611
F +358 20 755 6201
<https://fi.ramboll.com>

SISÄLTÖ

1.	Johdanto	2
2.	Pohjavesialue ja vedenottamo	2
3.	Tutkimukset	3
4.	Tutkimustulokset	3
4.1	Maaperäolosuhteet	3
4.2	Pohjaveden pinnankorkeus ja virtaus	4
4.3	Vedenottamon valuma-alue	4
4.4	Yksityiskaivot	4
4.5	Vedenoton kehittäminen	4
4.6	Pohjaveden riskikohteet	5
5.	Kittilän kirkonkylän yleiskaava	5
5.1	Pohjaveden huomioiminen maankäytön suunnittelussa	5
5.2	Arvio kaavan vaikutuksista pohjaveteen	6
5.3	Suosituksia asemakaavoitusta varten	7
6.	Yhteenveto	8

LIITTEET

- 1.Vedenottamon suoja-aluepäätös
- 2.Havaintopistekortit
- 3.Yleiskaavaote

PIIRUSTUKSET

- 1.Sijaintikartta
- 2.Hydrogeologinen kartta

1. JOHDANTO

Kittilän kirkonkylän osayleiskaavassa on osoitettu asemakaavoituksella ratkaistavaa rakentamista Yläkittilän alueelle sijoittuvalle Ylivaaran I-luokan pohjavesialueelle, joka sijaitsee kunnan keskustan pohjoispuolella (piirustus 1). Alueella sijaitsee Kittilän vesihuolto-osuuskunnan Ylivaaran vedenottamo. Alueen asemakaavoitusta varten alueen pohjavesiolosuhteet oli tarpeen selvittää, jotta pohjaveden suojelun näkökohdat voidaan kaavoituksessa ottaa riittävästi huomioon asemakaavavaiheessa.

Tässä työssä on selvitetty Ylivaaran pohjavesialueen pohjavesiolosuhteita sekä arvioitu kaavan vaikutuksia pohjaveden laatuun, määrään ja virtauskuvaan Lapin ELY-keskuksen ohjeistuksen (3.4.2020) mukaisesti.

Selvitys perustuu seuraaviin aineistoihin:

Insinööritoimisto Maa ja Vesi 1957: Vesihuoltosuunnitelma (6.8.1957)

Insinööritoimisto Maa ja Vesi 1964: Pohjavesitutkimus (30.4.1964)

Kersalo J. ja Pirinen P. 2009: Suomen maakuntien ilmasto. Ilmatieteenlaitoksen raportteja 2009: 8.

Suunnittelukeskus Oy 1973: Pohjavesitutkimus (8.10.1973)

Suunnittelukeskus Oy 1984: Kirkonkylän pohjavesitutkimus (1.2.1984)

Sekä viranomaistietokantoihin (ympäristöluvut, suoja-aluepäätökset, HERTTA- ja MATTI-tietokannat, öljysäiliörekisteri) ja työn aikana tehtyihin maastotarkasteluihin ja tutkimuksiin.

2. POHJAVESIALUE JA VEDENOTTAMO

Kittilän Ylivaaran pohjavesialue on Kittilän kunnan keskustan pohjoispuolella sijaitseva vedenhankintaa varten tärkeäksi luokiteltu I-luokan pohjavesialue (piirustus 2). Pohjavesimuodostuma on syntynyt laaja-alaiseen deltamaiseen kerrostumaan, Pohjavesialueen kokonaispinta-ala on 2,11 km², josta varsinaisen pohjaveden muodostumisalueen pinta-ala on 0,94 km². Lapin ELY-keskus on arvioinut muodostuvan pohjaveden määräksi 600 m³/vrk.

Pohjavesialue rajautuu pohjoisessa ja idässä Aakenusjokeen, jonka pinnankorkeutta on nostettu padolla vuonna 1997. Kittilän vesihuolto-osuuskunnalta saaduista pohjaveden havaintosarjoista nähdään, että joen patoaminen on nostanut Ylivaaran vedenottamon läheisyydessä pohjaveden pintaa keskimäärin noin yhden metrin. Muilta alueilta ei ole saatavilla riittävän kattavia pohjaveden pinnankorkeuden havaintosarjoja ennen ja jälkeen joen patoamisen.

Ylivaaran vedenottamo sijaitsee pohjavesialueen itäosassa (piirustus 2). Vedenotto alueella on aloitettu vuonna 1960. Vedenottamolla on voimassa Pohjois-Suomen vesioikeuden vuonna 1965 myöntämä lupa (Dnro. I/486/H-64) sekä vuonna 1975 määrätyt suoja-alueet (Dnro. II/2070/D-73/9b) (liite 1). Alun perin vedenotto on tapahtunut lähempänä Levintietä sijainneesta kaivosta, mutta riittämättömän antoisuuden takia on rakennettu uusi kaivo vuonna 1965 lähemmäs Aakenusjokea. Vesimäärää on lisätty imeyttämällä tekopohjavettä maaperään. Tekopohjavettä on muodostettu vedenottamolla vuosina 1972-1994. Vanhan ja nykyisen kaivon sekä käytöstä poistetun tekopohjaveden imeytysaltaan sijainnit on esitetty piirustuksessa 2. Vedenottamon vesi on laadultaan hyvää, rauta- ja mangaanipitoisuudet ovat olleet alhaisia.

Tekopohjavettä ryhdyttiin muodostamaan, kun vedenottamon luontainen antoisuus ei riittänyt veden saantiin. Vedenottamon luontaiseksi antoisuudeksi arvioidaan 500 m³/vrk (mm. Suunnittelukeskus 1983) ja tekopohjavesitoiminnalla vettä on saatu käyttöön 700-800 m³/vrk. Nämä antoisuusarviot on tehty ennen Aakenusjoen patoamista korkeammalle tasolle.

Vedenottamon antoisuuden rajallisuus viittaa siihen, ettei ottamalla tapahdu merkittävää rantaimetyymistä Aakenusjoesta, vaan kaivon ja joen välillä olevat maakerrokset ovat vettä huonosti läpäiseviä.

Vaaratien vedenottamon avaamisen jälkeen vuonna 1994 ei tekopohjaveden imeyttämiseksi Ylivaaran vedenottamolla ole enää ollut tarvetta. Ennen Vaaratien vedenottamon avaamista vedenoton keskiarvo Ylivaarassa oli ollut noin 700-800 m³/vrk, josta noin kolmasosa oli tekopohjavettä (Suunnittelukeskus 1983). Viime vuosina vuorokausittaisen vedenoton keskiarvo on vaihdellut 200-300 m³/vrk välillä. Vedenotto on yleensä suurimmillaan vuodenvaihteessa ja kevätsezonin aikaan, jolloin ottamolta johdetaan vettä myös Leville.

3. TUTKIMUKSET

Taustatiedot maaperä- ja pohjavesiolosuhteista selvitettiin aikaisemmista pohjavesitutkimuksista.

Alueelle tehtiin maaperäkairaus ja pohjavesiputken (PEH 52 mm) asennus viiteen pisteeseen HP1, HP2, HP3, HP4 ja HP5 ELY-keskuksen laatiman tutkimussuunnitelman mukaisesti (piirustus 2, liite 2). Kairaus tehtiin raskaalla porauskalustolla määräsyytyteen ja kairauksen yhteydessä tunnistettiin maalajit aistinvaraisesti. Tutkimuspisteiden sijainti paikannettiin GPS:llä ETRS-TM35FIN koordinaatistoon ja korkeusjärjestelmään N2000.

Kairaustyön, mittaukset ja havaintoputkien asennuksen suoritti Road Consulting Oy.

Yksityiset likakaivot kartoitettiin vesihuoltolaitoksen viemärikarttojen ja puhelinkyselyiden perusteella. Öljylämmitystiedot pyydettiin pelastuslaitoksen öljysäiliörekisteristä. Mahdolliset pilaantuneet maa-alueet selvitettiin kunnan tiedoista ja MATTI-rekisteristä. Olemassa olevat muut riskitoiminnot selvitettiin kunnan ympäristölupa- ja maa-ainesviranomaisilta saatavan aineiston perusteella.

Alueelle tehtiin maastokatselmuksia 9.9.2020 ja 10.9.2020, joissa riskikartoitustiedot varmistettiin ja kairauspisteet merkittiin maastoon. Maastokatselmuksen yhteydessä tarkastettiin myös alueelta HERTTA-tietokantaan merkityt vanhat havaintoputket (KP33, KP35 ja 468F), joita ei katselmuksen yhteydessä maastosta löytynyt. Aikaisemmat havainnot ko. putkista ovat vuodelta 1983.

4. TUTKIMUSTULOKSET

4.1 Maaperäolosuhteet

Pohjavesialueella on tehty laajamittaisia kairauksia vuosina 1972-1983 (Suunnittelukeskus 1973 ja Suunnittelukeskus 1984), jossa on pyritty löytämään uusia tekopohjaveden imeytyspaikkoja vedenottamon toiminnan tehostamiseksi. Vedenottamon ja imeytysaltaan ympäristöön ja altaan länsipuolelle on kairattu noin 20-30 kairauspistettä, aluetta pitkästi halkovan Levintien länsipuolelle 12 pistettä ja lisäksi alueella on ollut 11 pohjaveden havaintoputkea (piirustus 2). Hyvin vettä johtavat hiekka- ja sorakerrokset ovat Levintien itäpuolella vedenottamon ympäristössä 7-12 m paksuja ja niiden alla on tiivis moreenikerros. Pohjavedellä kyllästyneen vettä johtavan hiekka- ja sorakerroksen paksuus on tyypillisesti 5-9 m.

Levintien länsipuolella maaperä on moreenia ja silttiä sekä silttistä hiekkaa (Suunnittelukeskus 1983). Pohjoisimmissa kairauspisteissä Myllykosken lähellä moreenikerroksen päällä on 2-3 m hiekka- ja sorakerros. Alueella ei kairausten perusteella ole hyvin vettä johtavia vedenottoon

soveltuvia kerroksia. 300-350 m itään ja pohjoiseen (pisteet 1-15) vettä johtavat kerrokset ovat matalammat, 3-5 m syvyydelle maan pinnasta. Vettä läpäisevien kerrosten alla on hiekkaista ja kivistä moreenia.

Tätä selvitystä varten tehdyt tutkimukset tukevat alueella aikaisemmin tehtyjen maaperäkairausten tuloksia. Levintien länsipuolella pohjavesialueen pohjois- ja keskiosassa on kivisen moreenin päällä 0,6-3 m paksuinen hiekkainen sorakerros (liite 2). Levintien itäpuolella pohjois- ja keskiosissa kivisen moreenin päällä on 2-4 m vahvuinen hiekka- tai hiekkainen sorakerros. Pohjoisosan tutkimuspiste on vanhalla maanottoalueella. Alueen eteläosa on kairaustulosten perusteella hiekkaa 5 m syvyyteen saakka.

4.2 Pohjaveden pinnankorkeus ja virtaus

Pohjaveden pinnankorkeus on Levintien länsipuolella tasossa +180...+182 mpy ja itäpuolella tasossa +176...+178 mpy. Levintien länsipuolella pohjavedenpinta on asennetuissa uusissa havaintoputkissa 1-3 m syvyydessä maanpinnasta ja itäpuolella 1-4 m syvyydessä (liite 2).

Pohjaveden virtauksen pääsuunta pohjavesialueen pohjoisosassa on itään ja etelässä itään tai kaakkoon kohti Aakenusjokea. Pohjavesialueen pohjoisimmassa reunassa pohjavesi purkautuu todennäköisesti vähäisissä määrin jokeen suoraan pohjavesialueen pohjoispuolelle.

Vuonna 1983 tekopohjaveden muodostamisen laajentamiseen tähtäävässä imeytyskokeessa pohjaveden virtausnopeudeksi mitattiin suolaliuoksen kulkeutumisenopeuden perusteella imeytysaltaan ja vedenottamon välillä 52 m/vrk eli 3 vrk (Suunnittelukeskus 1983). Suolaliuos on kuitenkin puhdasta pohjavettä tiheämpää eikä kulkeudu aivan samalla tavoin kuin tavallinen pohjavesi, joten keskimääräinen pohjaveden virtaus on alueella hitaampaa. Lisäksi ilman tekopohjaveden imeytystä pohjaveden virtaus on luontaisesti hitaampaa.

4.3 Vedenottamon valuma-alue

Ylivaaran vedenottamon valuma-alueen laajuutta on arvioitu suoja-alueen laatimisvaiheessa, jossa oletettu valuma-alue on rajattu vedenottamon kaukosuojavyöhykkeeksi (piirustus 2). Vedenottamon luontaisen antoisuuden perusteella valuma-alue on todennäköisesti kaukosuojavyöhykettä hieman pienempi (Ramboll 2020, piirustus 2). Pohjavesimuodostuma ei rajaudu teräväpiirteisiin kalliokynnyksiin, vaan vaihettuu länsireunassa hienompiin maakerroksiin, jonka vuoksi erityisesti länsireunan valuma-alueen määrittämiseen liittyy epävarmuuksia ja eri arvioissa (pohjavesialueraja, kaukosuojavyöhyke, arvio valuma-alueesta tähän selvitykseen).

4.4 Yksityiskaivot

Kaikki pohjavesialueella sijaitsevat kiinteistöt ovat liittyneet vesijohtoverkostoon.

4.5 Vedenoton kehittäminen

Olemassa olevan kohtalaisen laajan tutkimusaineiston perusteella nykyinen vedenottamo on hyvällä sijainnilla Ylivaaran pohjavesialueella muodostuvan pohjaveden käyttöönottamiseksi.

Ottamolta ei kuitenkaan saada käyttöön pohjavesialueen eteläosassa muodostuvaa pohjavettä, jonka vesimäärä on arviolta 200-500 m³/vrk. Mahdollinen kaivonpaikka pohjavesialueen eteläpäässä voisi olla Pääskylänniemen Palvelutaloalue, mutta tällä alueella on asutusta ja pohjaveden laatua vaarantavia riskikohteita. Pohjaveden laatua alueella ei ole tutkittu.

4.6 Pohjaveden riskikohteet

Ylivaaran pohjavesialueella kaikki kiinteistöt ovat liittyneet Kittilän Vesihuolto-osuuskunnan vesi- ja viemäriverkostoon eikä alueella ole yksityisiä jätevesikaivoja. Jätevedet johdetaan pohjavesialueen ulkopuolelle puhdistettavaksi.

Lapin pelastuslaitoksen öljysäiliörekisterin mukaan varsinaisella pohjaveden muodostumisalueella on kaksi öljysäiliötä osoitteissa Palontie 4 ja Palontie 6. Pohjavesialueen rajalla alueen eteläosassa on kolmas öljysäiliö osoitteessa Mellantie 2. Kaikki rekisteröidyt öljysäiliöt sijaitsevat pohjavesialueen eteläosassa, yli 0,5 km etäisyydellä vedenottamosta (piirustus 2).

ELY-keskusten ylläpitämään MATTI-rekisteriin (maaperän tilan tietojärjestelmä) on Ylivaaran pohjavesialueelle merkitty yksi selvityskohde (ID 20006142) (piirustus 2). Kyseessä on entinen kyläkauppa, jonka yhteydessä on ollut pienimuotoista polttonesteiden jakelua tynnyreistä. Kohteen toiminta on loppunut 70-luvulla, eikä kohteen maaperän tilaa ole tutkittu tämän jälkeen. Pohjavesialueen ulkopuolella rajan välittömässä läheisyydessä on toinen MATTI-kohde (ID 20001371), jossa on suoritettu pilaantuneen maaperän kunnostustoimenpiteitä. Kohde on entinen tielaitoksen varikko. Kohteen pohjavedessä on todettu öljyhiilivetyjä sekä kohonneita kloridipitoisuuksia ennen kunnostustoimenpiteitä. Pohjaveden haitta-ainepitoisuudet laskivat merkittävästi maaperän puhdistuksen jälkeen.

Pohjavesialueella ei ole ympäristölupaa vaativaa toimintaa eikä voimassa olevia maa-aineslupia. Alueen pohjoisosassa on aikaisemmin otettu maa-ainesta laajoilta alueilta Levintien itä- ja länsipuolilta. Osa maanotosta on ulottunut pohjavedenpinnankorkeuden alapuolelle.

5. KITILÄN KIRKONKYLÄN YLEISKAAVA

Kittilän kirkonkylän yleiskaavassa vedenottamon arvioidulle valuma-alueelle sijoittuu viher- ja virkistysalueita, suojaviheralueita ja maa- ja metsätalousvaltaisia alueita (V, VR, EV-1, M) (liite 3).

Vedenottamon valuma-alueella on myös erillispientalojen korttelialue ja pientalovaltainen asuinalue (AO, AP), joka on pääasiassa väljästi rakennettua omakotiasumista. Kaava mahdollistaa vähäisen asuinrakentamisen lisäyksen. Vedenottamon lähisuojavyöhykkeelle, jolla sijaitsee muun muassa vedenottamo, ei ole osoitettu uutta rakentamista.

Uudet merkittävät toiminnot yleiskaavassa ovat pohjavesialueelle sijoittuva palvelujen alue, joka on tarkoitettu tilaa vievälle kaupalle (P) sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattoman teollisuuden ja/tai palveluiden alue, joka on tarkoitettu tilaa vievälle kaupalle (TY/P) pohjavesialueen luoteiskulmassa (piirustus 2, liite 3). P-alueen pinta-ala pohjavesialueella on noin 0,15 km² ja se sijoittuu vedenottamolta 0,63-1,1 km etäisyydelle, ja TY/P-alueen pinta-ala pohjavesialueella on 0,07 km² ja se sijoittuu vedenottamolta 0,76-1 km etäisyydelle.

Kittilän kirkonkylän osayleiskaavassa pohjavesialueen eteläosaan ei ole esitetty merkittäviä uusia toimintoja, joilla olisi olennaista merkitystä pohjavesialueen vedenhankintakelpoisuudelle.

5.1 Pohjaveden huomioiminen maankäytön suunnittelussa

Pohjavesialueelle rakennettaessa maankäytöllä on seuraavia tavoitteita pohjavesimuodostuman turvaamiseksi:

- Pohjaveden käyttöönottoon soveltuvat alueet tunnistetaan ja varataan vedenotolle. Vedenottamopaikkojen ympäristö (tyypillisesti 300-500 m etäisyys) rauhoitetaan

rakentamiselta ja jätetään mahdollisimman luonnontilaiseksi, esimerkiksi maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi tai virkistysalueeksi

- Pohjaveden muodostuminen turvataan siten, että päällystettyä pinta-alaa tulee pohjavesialueelle mahdollisimman vähän. Hulevedet imeytetään maaperään, mikäli ne arvioidaan riittävän puhtaksi, jotta ne eivät aiheuta pohjaveden pilaantumiskä. Suomessa ei ole määritetty laissa minkä tyyppiset hulevedet ovat riittävän puhtaita imeytettäväksi pohjavesialueelle, jonka vuoksi tämä ratkaistaan käytännössä tapauskohtaisesti kaavassa.
- Rakentaminen ei saa aiheuttaa tarpeetonta pohjaveden purkautumista esimerkiksi ojituksen kautta.
- Pohjavesialueelle ei sijoiteta sellaista toimintaa, joka voi vaarantaa pohjaveden laadun, esimerkiksi kemikaalivarastoja, suuria suolattavia teitä tai vastaavia kohteita.

5.2 Arvio kaavan vaikutuksista pohjaveteen

V, VR, EV-1, M alueet vedenottamon valuma-alueella eivät vaikuta pohjaveden määrään tai laatuun, lukuun ottamatta peltoviljelyn ja viheralueiden lannoitteita tai torjuntakemikaaleja, mikäli niitä käytetään. Pohjavesialueen maa- ja metsätalousvaltaisella alueella ei ole peltoviljelyä. Kaava mahdollistaa vähäisen asuinrakentamisen lisäyksen (AO, AP). Vähäinen täydennysrakentaminen ei ole pohjaveden suojelun kannalta merkityksellistä.

P ja TY/P – tyyppin maankäytössä päällystettyjen (asfaltoitujen) piha-alueiden ja rakennusten pinta-ala on suuri, tyypillisesti 60-90% maa-alueen kokonaispinta-alasta, mikä vähentää pohjaveden muodostumista. Mikäli pohjavesialueen pohjoisosaan suunniteltujen uusien alueiden kaikkien päällystettyjen alueiden vedet johdettaisiin pois pohjavesialueelta, rakentaminen vähentäisi pohjaveden muodostumista laskennallisesti 85-130 m³/vrk (taulukko 1). Suunnitellut alueet sijoittuvat ainakin osittain vedenottamon valuma-alueelle, joten tällä voi olla merkitystä vedenottamon antoisuuteen.

Pohjaveden muodostumisen turvaamiseksi alueen hulevesiä tulee pyrkiä imeyttämään maaperään. Puhtaat kattovedet voidaan johtaa maaperään esimerkiksi imeytyskaivojen kautta. Parkki- ja katualueiden hulevesissä voi esiintyä pieniä määriä epäpuhtauksia, kuten raskasmetalleja ja mahdollisesti ajoittain pieniä määriä polttoaineita. Nämä aineet ovat pääosin maaperän pintaosiin tehokkaasti pidättyviä. Ottaen huomioon pitkän etäisyyden vedenottamolle (vähimmillään 630 m), voidaan myös pääosa katu- ja parkkialueiden vesistä imeyttää maaperään hulevesien imeytysrakenteiden kautta.

Lumien sulamisjaksoilla ja rankkasateista kaikkia vesiä ei voida imeyttää imeytysrakenteiden kautta, mutta tällä ei ole olennaista merkitystä pohjaveden muodostumisen turvaamiselle.

Taulukko 1. Pohjavesialueen pohjoispäähän suunniteltujen P ja TY/P-alueiden vaikutus pohjaveden muodostumismääriin eri suunnitteluvaihtoehdoilla. Laskelmassa on arvioitu vuosisadannaksi 550 mm ja pohjaveden imeytymiskertoimeksi 0,6 pohjaveden muodostumisalueella ja 0,3 muodostumisalueen ulkopuolella.

Alue		P	TY/P
Perustiedot alueesta			
Pinta-ala pohjavesialueella yhteensä	m2	148259	73828
Pinta-ala pohjaveden muodostumisalueella	m2	83744	8425
Pinta-ala pohjaveden muodostumisalueen ulkopuolella	m2	64515	65403
Pohjaveden muodostumismäärä pohjaveden muodostumisalueella	m3/vrk	76	8
Pohjaveden muodostumismäärä muualla pohjavesialueella	m3/vrk	29	30
Pohjaveden muodostumismäärä yhteensä pohjavesialueella	m3/vrk	105	37
Pohjaveden muodostumisen vähentyminen rakentamisen johdosta eri vaihtoehdoilla			
Päällystetyn osuus 60%, kaikki hulevedet johdetaan pois	m3/vrk	63	22
Päällystetyn osuus 90%, kaikki hulevedet johdetaan pois	m3/vrk	94	33
Päällystetyn osuus 60%, kattovedet (30% alasta) imeytetään, muut vedet johdetaan pois	m3/vrk	31	11
Päällystetyn osuus 90%, kattovedet (45% alasta) imeytetään, muut vedet johdetaan pois	m3/vrk	47	17

5.3 Suosituksia asemakaavoitusta varten

- Pohjavesialueella on kielletty sellainen toimenpide tai rakennelman käyttäminen, josta voisi aiheutua vesilain 3 luvun 2 §:n tarkoittaman muutoksen pohjaveden laadussa tai määrässä sekä ympäristönsuojelulain 17 §:n (pohjaveden pilaamiskielto) ja 16 §:n (maaperän pilaamiskielto) tarkoittamia seurauksia. Esimerkiksi pohjaveden kuivatuspumpusta vaativa maanalainen rakentaminen, laajamittainen hulevesien poisjohtaminen päällystetyiltä alueilta, nestemäisten tai vesiliukoisten kiinteiden kemikaalien varastointi tai suurimittakaavainen välivarastointi.
- Vedenottamon kaukosuojavyöhykkeelle ei sijoiteta maalämpökaivoja.
- Alueen hulevesien johtamisesta tulee laatia erillinen suunnitelma. Puhtaat katto- ja hulevedet tulee imeyttää sellaisilla alueilla, joilla pohjamaa on vettä läpäisevää. P ja TY/P-alueiden päällystettyjen piha- ja parkkialueiden vedet imeytetään pohjaveden

muodostumisalueelta maaperään erikseen mitoitettavien viherrakenteiden kautta. Lastaus, purku- ja väliavarastointialueet, joissa hulevesiin voi joutua haitallisia aineita, on sijoitettava ensisijaisesti pohjaveden muodostumisalueen ulkopuolelle, ja hulevedet on johdettava pohjavesialueen ulkopuolelle. Hulevesien johtamisen suunnittelussa on arvioitava mahdollisten sammutusvesien vaikutus onnettomuustilanteessa.

- Rakentamisen yhteydessä pohjaveden pintaa ei saa alentaa pysyvästi ja rakentamisessa tulee käyttää puhtaita kivennäismaita, kuten soraa ja hiekkaa. Savea ei tule käyttää pohjavesialueella.
- Alueelle ei saa sijoittaa öljynjalostamotuotteiden, näihin verrattavien kemikaalien tai muiden pohjavedelle vaarallisten aineiden myyntivarastoja, jakelupaikkoja tai johtoja, eikä näitä aineita lukuun ottamatta rakennusten lämmityksessä ja koneiden ja laitteiden kunnossapidossa välttämättömiä öljyjalosteita.
- Öljysäiliöt on sijoitettava rakennuksen sisätiloihin tai maan päälle vesitiiviiseen suoja-altaaseen, jonka tilavuuden tulee olla suurempi kuin varastoitavan öljyn suurin määrä. Rakenteet on suunniteltava sellaisiksi, että säiliöiden tiiviyttä voidaan jatkuvasti tarkkailla.
- Alueen suunnittelussa on huomioitava Kittilän kirkonkylän vedenottamon suoja-aluepäätöksen mukaiset määräykset (liitteenä 2) sekä kunnan ympäristönsuojelumääräykset.

6. YHTEENVETO

Kittilän kirkonkylän yleiskaavan toteuttamista varten tehtiin erilliselvitys pohjavesiolosuhteista Ylivaaran pohjavesialueella. Selvitys tehtiin Lapin ELY-keskuksen ohjeistuksen (3.4.2020) mukaisesti. Työssä tarkennettiin alueen pohjavesiolosuhteita muun muassa tekemällä maaperäkairaus viiteen pisteeseen. Näihin pisteisiin asennettiin myös pohjaveden havaintoputket.

Kaavan mahdollistamat uudet P ja TY- alueet sijoittuvat Kittilän käytössä olevan vedenottamon valuma-alueelle, vähimmillään 630 m etäisyydelle vedenottamolta. P ja TY-alueet eivät sijoitu mahdollisten tulevien vedenottoaikkojen kohdalle, koska ne sijaitsevat valuma-alueen yläosassa.

Lausunnossa on annettu hulevesiä ja kemikaalien varastointia koskevia ehdotuksia kaavamääräyksistä, joiden tarkoitus on turvata pohjavesialueella muodostuvan pohjaveden määrää ja laatua P ja TY-alueilla.

LIITE 1. VEDENOTTAMON SUOJA-ALUEPÄÄTÖS (Dnro. II/2070/D-73/9b)

Jäljennös.

DN:o II/2070/D-73/9b.

N:o 29/75/II.

POHJOIS-SUOMEN VESIOIKEUDEN PÄÄTÖS

Kittilän kunnan hakemukseen, joka

koskee suoja-alueen määräämistä Kit-

tilän kirkonkylän pohjavedenottamol-

le Kittilän kunnassa. Annettu Oulus-

sa huhtikuun 15 päivänä 1975.

16.4.1975

23/500/kuo/1975

Asiakirjoista saadaan tietää seuraavaa:

Kittilän kunta on vesioikeuteen lokakuun 15 päivänä 1973 saapuneessa hakemuksessa pyytänyt hakemuksen oheen liitetyissä suunnitelmissa esitetyn alueen määräämistä Kittilän kirkonkylän pohjavedenottamon suoja-alueeksi suunnitelmissa esitetyin käyttörajoituksin.

Vesioikeus on lokakuun 18 päivänä 1973 määrännyt hakemuksen käsiteltäväksi katselmustoimituksessa ja pyytänyt vesihallitusta määräämään toimitusta varten toimitusinsinöörin. Vesihallitus on joulukuun 12 päivänä 1973 määrännyt toimitusinsinööriksi diplomi-insinööri Urpo Alatalon.

Vedenottamo, jolle suoja-alueen määräämistä on haettu, sijaitsee Kittilän kirkonkylältä pohjoiseen menevän kantatien n:o 79 itäpuolella noin 450 metrin, etäisyydellä tiestä Aakenusjoen länsipuolella ja noin 3,0 - 3,5 km:n etäisyydellä kirkonkylän keskustasta. Hakemuksessa ehdotetun suoja-alueen kokonaispinta-ala on noin 102 ha ja se rajoittuu pohjoisessa ja idässä Aakenusjokeen. Lännessä suoja-alue ulottuu noin 1 km:n etäisyydelle ja etelässä noin 0,6 km:n etäisyydelle vedenottamosta. Esityksen mukaan vedenottamolle muodostetaan vedenottamoalueen lisäksi lähi- ja kaukosuojavyöhykkeet. Suoja-alueen pohjois- ja

Maksuitta.

Lapin vesipiirin vesitoimisto.

länsiossa on asumatonta metsämaastoa. Eteläosassa on asutusta. Kantatie n:o 79 kulkee ehdotetun suoja-alueen halki.

Vedenottamo käsittää halkaisijaltaan 3 metrin suuruisen ja 8,30 metrin syvyisen uppokaivon ja pumppaamon. Pumppaamorakennuksessa olevilla kahdella teholtaan 1500 l/min. x 55 m pumpulla vesi pumpattiin kaivosta painesäiliöihin ja niistä edelleen kulutukseen. Maastotutkimusten perusteella oli valuma-alueeksi, jolta vettä vedenottamolle kerääntyi, arvioitu noin 1,5 km².

Suoja-alueen maaperä on pintaosastaan pääasiallisesti hiekkaa ja soraa. Alueen länsiosassa on luode - kaakkoissuuntainen harjumuodostuma, jolta maasto viettää loivasti vedenottamo kohti. Aivan vedenottamon ympäristössä hiekka- ja sorakerros ulottuu 7 - 12 m syvyyteen ja vedenottamosta länteen olevissa sorakuopissa, joissa soraa on otettu pohjavedenpinnan tasoon, jäljellä olevan sorakerroksen paksuus vaihtelee 2,4 - 3,2 m välillä. Hiekka - sorakerroksen alla on hiekkaista tai hietaista moreenia. Suoritettujen selvitysten mukaan pohjaveden virtaus tapahtuu pääasiassa vedenottamon länsipuolella olevilta sora-alueilta.

Kittilän kirkonkylän pohjavedenottamosta saadaan hyvälaatuista pohjavettä keskimäärin n. 500 m³/vrk ja vesimäärää voidaan lisätä muodostamalla tekopohjavettä. Vettä käytetään asutuksen, sosiaali-, opetus- ja liiketoiminnan talousvetenä. Ennusteiden mukaan vedentarve lähimpinä vuosikymmeninä tulee kehittymään seuraavasti:

Vuosi	1972	1980	1990	2000
Laitoksen AVL	2150	2400	3600	4900
Ominaiskulutus l/as. vrk.	180	190	220	240

(Keskim.kulutus vrk:ssa) m³/vrk   390   460   790   1100

Tehtyjen pohjavesitutkimusten mukaan pohjaveden saantimahdollisuudet Kittilän kirkonkylän lähiympäristössä ovat rajoitetut. Otettavissa olevan vesimäärän, veden laadun sekä sijaintinsa vuoksi kirkonkylän vedenottamalla on tärkeä merkitys Kittilän kirkonkylälle. Pohjaveden muodostumisalueella pintamaalajit ovat suurimmaksi osaksi helposti vettä johtavia hiekkamaalajeja. Alueella on suuria soranottoalueita, joilta soraa on otettu pohjavesipintaan saakka. Edelleen pohjaveden muodostumisalueella on verrattain runsaasti viemäröimätöntä asutusta, öljysäiliöitä ja karjarakennuksia, jotka saattavat aiheuttaa kunnostamattomina pohjaveden likaantumista. Näistä syistä suoja-alueen muodostamista ja sille asetettavia käyttörajoituksia on pidettävä yleisen edun mukaisina ja tärkeän tarpeen vaatimina.

Vedenottamoalueen pinta-ala on suunnitelman mukaan noin 1 ha. Vedenottamoalueen ympärillä olevan ensimmäisen suoja-aluevyöhykkeen lähisuojavaiohykkeen pinta-alaksi on esitetty noin 45 ha. Mitoitusperusteena on käytetty 50 - 60 vuorokauden virtausaikaa lähisuojavaiohykkeen ulkorajalta vedenottamolle. Lähisuojavaiohykettä ympäröivän kaukosuojavaiohykkeen pinta-ala on suunnitelman mukaan noin 56 ha. Koko suoja-alue käsittäisi noin 102 ha.

Yrityksen toteuttaminen ei vaikuta haitallisesti vesiliikenteeseen, uittoon, kalastukseen, vedensaantiin, vesivoiman hyväksikäyttöön eikä vesialueisiin. Maa-alueisiin, rakennelmiin, laitteisiin ja niiden käyttöön kohdistuvat vaikutukset jäivät toimitusinsinöörin käsityksen mukaan niinkään vähäisiksi, mikäli lähisuojavaiohykettä pienennettiin siten, kuin katsel-

muskirjassa ja toimitusmiesten lausunnossa esitettiin. Pienentämisestä huolimatta jäi lähisuojavaoähykkeen rajalta toimitusinsinöörin käsityksen mukaan riittävän pitkä matka vedenottamolle, eivätkä lähisuojavaoähykkeelle esitetyt käyttörajoitukset pienennyksen jälkeen enää aiheuttaneet tuntuvia haittoja. Pienentämisen jälkeen lähisuojavaoähykkeen pinta-ala oli noin 30 ha ja kaukosuojavaoähykkeen noin 72 ha.

Toimitusinsinööri on yhdessä uskottujen miesten kanssa aloittanut katselmustoimituksen Kittilän kunnassa tammikuun 29 päivänä 1974 pidetyllä säädetyllä tavalla kuulutetulla alkukokouksella. Jäljennöksen tarkastetusta suunnitelmasta ja katselmuskirjasta oltua yleisesti nähtävänä Kittilän kunnan vesilautakunnassa marraskuun 1 päivästä 1974 alkaen katselmuskokoukseen saakka katselmustoimitus on päätetty marraskuun 14 päivänä 1974 Kittilän kunnassa pidettyyn katselmuskokoukseen. Edellämainittujen asiakirjojen nähtävänäoloa ja katselmuskokouksen pitämistä koskeva kuulutus on ollut julkipantuna Kittilän kunnan ilmoitustaululla lokakuun 17 päivästä marraskuun 14 päivään 1974.

Joulukuun 19 päivänä 1974 päivätyssä lausunnossaan, joka on kuulutettuna ollut yleisesti nähtävänä joulukuun 17 päivästä 1974 tammikuun 13 päivään 1975 Kittilän kunnantoimistossa, toimitusmiehet esittävät, että suoja-alue määrättäisiin suunnittelukeskus Oy:n piirustusten 8218,3420,2 ja 3 osoittamaan paikkaan siten, että lähi- ja kaukosuojavaoähykkeen välinen raja määrättäisiin katselmustoimituksessa piirustuksiin tehtyjen korjausten mukaan. Suoja-alueen käyttöä koskeviksi rajoituksiksi toimitusmiehet ovat esittäneet muun muassa, ettei suoja-alueella soraa, hiekkaa tai muuta rakennusmaata otettaessa saa jättää pysyviä avoimia kuoppia tai kaivantoja, jotka ulottuvat ylimpään

pohjavesipintaan saakka ja että alueella jo mahdollisesti olevat tällaiset kuopat ja kaivannot on peitettävä tähän tarkoitukseen sopivalla maa-aineella.

Toimitusmiesten lausunnon johdosta ei määräaikana ole tehty muistutuksia.

Vesihallitus ja metsähallitus ovat määräaikana ilmoittaneet, ettei niillä ole huomauttamista toimitusmiesten lausunnon johdosta.

Merkitään, että vesioikeus on lokakuun 12 päivänä 1965 antamallaan päätöksellä n:o 58/65/I myöntänyt Kittilän vesihuolto-osuuskunnalle luvan pohjavedenottamon rakentamiseen ja pohjaveden ottamiseen metsähallituksen hallinnassa olevalta maalta ja samoin osuuskunnan omistamalta tilalta RN:o 29⁹ Kittilän kunnan Kittilän kylässä päätöksestä tarkemmin ilmenevin ehdoin.

V e s i o i k e u s on tutkinut tämän asian; ja koska asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan suoja-alueen määrittäminen Kittilän kirkonkylän pohjavedenottamolle on pohjaveden puhtautta säilyttämiseksi pidettävä tarpeellisena, vesioikeus huomioonottaen lisäksi säännökset vesilain 1 luvun 18 ja 22 §:ssä, harkitsee oikeaksi vesilain 9 luvun 20 §:n nojalla määrätä suunnitelman liitteenä olevalle Suunnittelukeskus Oy:n laatimalle kartalle 1:2000 n:o 8218,3420,3 "pohjavedenottamo, maanomistus suoja-alueella." /30.05.1973, täydennetty 17.06.1974, siten kuin se katselmustoimituksessa osittain on korjattu, rajoitetut alueet Kittilän kirkonkylän pohjavedenottamon suoja-alueeksi. Lisäksi vesioikeus määrää:

1) Kaukosuojavyöhykkeelle, joka sijaitsee seuraavien kiinteistö-

jen alueella:

RN:o	Tilan nimi	Ilmoitettu omistaja
12 ²	Sattanen	Johannes, Toivo, Elsa ja Aarno Ylipalo
12 ³	Valtion maantiealue	
12 ⁴	-"-	
12 ⁶	Nilikoski	Kittilän kunta
15 ⁸	Foudila	Suomen valtio
22 ¹	Nikkinen	Eelis Karilan perikunta
22 ²	Uusitalo	Aino ja Artturi Kouri
26 ³	Karikumpu	Aaro Takala
26 ⁵	Niemelä	Toivo Lampela
26 ⁶	Kiiski	Kittilän kunta
26 ⁷	Sinervä	Laura Kaarela
26 ⁸	Puisto	Vilho ja Onni Takala
26 ⁹	Harju	Tapani Yritys
26 ¹⁰	Alanko	Alla Takala
26 ¹¹	Salo	Alla Takala
26 ¹³	Kulma	Kittilän kunta
26 ¹⁵	Vierelä	Matti ja Saara Vierelä
26 ¹⁶	Rinne	Asta Klaus
26 ¹⁷	Rakka	Taimi Niemelä
26 ¹⁸	Raivio	Suomen valtio
26 ²⁰	Kivikuusikko	Vilho Takala
26 ²¹	Takalo	Onni Takala
26 ²²	Pomokarkko	Alla Takala
26 ²³	Haapala	Aira Takala
26 ²⁴	Lehtola	Asta Klaus
26 ²⁵	Ruutitieva	Oiva Takala
29 ²	Mäkelä	Samuel ja Maila Vuollo

29 ³	Kivelä	Martti Ala
29 ⁶	Karila	Akseli ja Aune Vuollo
29 ¹⁴	Ravia	Tellervo Ala sekä Unto Ala
29 ¹⁶	Näremäki	Mauri Vuollo
30 ¹¹	Palo	Johannes Palon perikunta ja Eine Palo
35 ¹	Kulma	Elsa Ylipalo
35 ²	Ylipalo	Johannes Ylipalo,

vahvistetaan seuraavat käyttörajoitukset:

- Soraa, hiekkaa tai muuta rakennusmaata otettaessa tulee noudattaa erityistä varovaisuutta huomioon ottaen, mitä vesilain 1 luvun 18 ja 22 §:ssä on säädetty.
- Alueelle ei saa rakentaa jätevedenpuhdistamoja ja jäteveden maahan imeyttäminen alueella on kielletty. Alueella olevien kiinteistöjen osalta tulee hakijan huolehtia siitä, että jätevesiä ei pääse imeytymään maakerrostumiin. Alueelle mahdollisesti rakennettavien asuin- ja karjarakennusten jätevedet sekä kiinteät jätteet tulee kerätä tiiviisiin säiliöihin ja kuljettaa suoja-alueen ulkopuolelle tarkoitusta varten varatuille paikoille tai johtaa tiiviissä viemäreissä suoja-alueen ulkopuolelle siellä erikseen käsiteltäviksi.
- Uusia navettoja ei saa rakentaa ilman asianmukaisia suojarakenteita. Lantalat on varustettava vesitiiviillä lattioilla sekä virtsakaivoilla.
- Hautausmaiden ja kaatopaikkojen perustaminen alueelle on kielletty.
- Uusia lämmitysöljysäiliöitä ei sallita ellei niitä suojata asianmukaisesti. Säiliöt on sijoitettava tiiviisiin betoni tms. kaukaloihin. Käytössä jo olevat säiliöt tulee tarkastaa ja tar-

vittaessa kunnostaa asianmukaisella tavalla.

- Öljytuotteiden, tiesuolujen, myrkkyjen, fenolipitoisten aineiden tms. pohjavedelle vaarallisten aineiden varastointi alueella on kielletty.

2) Lähisuojavyyhykkeellä, joka sijaitsee seuraavien kiinteistöjen alueella

RN:o	Tilan nimi	Omistaja
12 ²	Sattanen	Johannes, Toivo, Elsa ja Aaro Ylipalo
26 ¹⁸	Raivio	Suomen valtio
26 ²⁰	Kivikuusikko	Vilho Takala
26 ²¹	Takalo	Onni Takala
26 ²⁵	Ruutitieva	Oiva Takala
29 ⁹	Vetelä	Kittilän vesihuolto-osuuskunta
29 ¹¹	Tippavaara	Kittilän kunta
29 ¹⁵	Vesikulma	Kittilän kunta
29 ¹⁶	Näremäki	Mauri Vuollo
30 ¹¹	Palo	Johannes Palon perikunta sekä Eine Palo,

on edellä kaukosuojavyyhykkeelle vahvistettujen määräysten lisäksi noudatettava seuraavia määräyksiä:

-Alueelle ei saa ilman vesioikeuden lupaa rakentaa teollisuuslaitoksia eikä asuinrakennuksia.

- Alueella ei sallita leiriytymistä.

- Alueella ei ilman vesioikeuden lupaa sallita sellaista säiliötä, johtoa, viemäriä tai laitosta, josta likaa tai muuta veden laatuun haitallisesti vaikuttavaa ainetta voi päästä pohjaveteen.

- Alueella ei sallita ilman vesioikeuden lupaa sellaista toimintaa, joka vahingollisella tavalla voi huonontaa ottamosta saatavan veden laatua.

3) Vedenottamoalueella, joka sijaitsee valtion maalla, on edellä olevien määräysten lisäksi noudatettava seuraavia määräyksiä:

- Vedenottamoalue varataan yksinomaan vedenottamon käyttöön liittyvään toimintaan ja siellä sallitaan vain vedenottamoon kuuluvia laitteita ja rakenteita. Ottamon toimintaan tarvittavien kemikaalien ja hoitoaineiden säilytys on järjestettävä siten, että niiden pääsy maaperään ei ole mahdollista.
- Alueella olevat puut ja pensaat ovat sallittuja, mutta niiden lannoittaminen samoin kuin kemiallisten tuhoeläintorjunta-aineiden käyttö on kielletty.

4) Suoja-alueilla hakijan on lisäksi suoritettava seuraavat suojatoimenpiteet:

- Hakijan on ilmoitettava alueen maanomistajille suoja-alueelle vahvistetuista käyttörajoituksista.
- Suoja-alueella sijaitsevien kiinteistöjen jätehuolto on järjestettävä suoja-aluemääräysten mukaisesti.
- Lämmitysöljy- tms. säiliöt on tarkastettava ja tarvittaessa kunnostettava asianmukaisella tavalla.
- Suojavyöhykettä osoittavat kilvet on asetettava suoja-alueen läpi kulkevien teiden varsille ja suoja-alue on viitoitettava maastoon niin, että sen rajat ovat todettavissa.
- Vedenottamoalue on siistittävä ja aidattava.
- Hakijan tulee tarvittaessa ilmoittaa suoja-alueen kiinteistön omistajille pohjavedenpinnan paikallinen asema.
- Hakijan tulee varautua vahinkotapausten nopeaan ja tehokka-

seen torjuntaan.

5) Mikäli suoja-alueääräyksistä aiheutuu sellainen vahinko, häiriö tai muu edunmenetys, jota tässä päätöksessä ei ole edellytetty, voi vahinkoa kärsinyt tai yleisen edun niin vaatiessa asianomainen viranomainen saattaa asian tämän päätöksen lainvoimaisuuden estämättä vesioikeuden käsiteltäväksi siinä järjestyksessä kuin hakemusasioista on vesilaissa säädetty.

6) Tässä päätöksessä tarkoitetut työt on suoritettava kahden (2) vuoden kuluessa siitä, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi ja on töiden valmistumisesta ilmoitettava kirjallisesti Pohjois-Suomen vesioikeudelle kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa.

Tätä päätöstä siltä osin, jolla on annettu suoja-alueen käyttöä koskeva rajoitus, on vesilain 9 luvun 19 §:n 3 momentin ja 20 §:n 2 momentin nojalla noudatettava, vaikka siihen haettaisiinkin muutosta.

Muutosta tähän päätökseen saadaan hakea Korkeimmalta hallinto-oikeudelta valituskirjelmällä, joka valittajan itsensä allekirjoittamana tai varustettuna asiakirjan laatijan nimikirjoituksella sekä ilmoituksin hänen ammatistaan ja kotipaikastaan on liitteineen sekä tämä päätös joko alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä, ensiksi mainitut kaksin kappalein, valittajan itsensä tai laillisesti valtuuttamansa asiamiehen taikka laillisen edustajan välityksellä annettava Pohjois-Suomen vesioikeuden kirjaajankonttoriin viimeistään ennen kello 12 kuudentenkymmenentenä (60) päivänä siitä, kun tämä päätös on julkipanon jälkeen annettu, sanottua

päivää mukaan lukematta eli siis väliin sattuvien lauantain ja pyhäpäivän vuoksi viimeistään maanantaina, kesäkuun 16 päivänä 1975.

Valittaja tai hänen asiamiehensä, joka näyttää valtuutuksen taikka toimeksiannon nojalla olevansa oikeutettu toimimaan valittajan puolesta, saa myöskin lähettää valitusasiakirjat omalla vastuullaan vesioikeudelle maksettuna postilähetyksenä tai lähetin välityksellä. Jos valituskirjat lähetetään postitse, ne on annettava postiin niin ajoissa, että ne ehtivät saapua perille määröpäivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajan on, jollei vapautusta leimaveron suorittamisvelvollisuudesta ole laissa myönnetty, varustettava valituskirja, valtakirja ja jokainen liite, valituksenalaista päätöstä lukuun ottamatta, kaikki erikseen leimamerkeillä 3,50 markan määrään, minkä lisäksi valittajan on aikanaan lunastettava Korkeimman hallinto-oikeuden päätös ja leimaverolain mukaan siitä suoritettava leimaveroa päätöskappaleen labeuden mukaan leimana 12,50 markkaa kultakin arkin lehdeltä sekä sen lisäksi lisäleimana 82 markkaa.

Paikka ja aika edellä mainitut.

Vesioikeuden puolesta:

Vesioikeustuomari

Jukka Hölttä

(1.s.)

Vesioikeuden sihteeri

Lolita Tuomainen

Jäljennöksen oikeaksi todistaa: Oulussa;
Pohjois-Suomen vesioikeudessa huhtikuun 15
päivänä 1975

V i r a l l i s e s t i

Vesioikeuden sihteeri

Lolita Tuomainen
Lolita Tuomainen

LIITE 2. HAVAINTOPISTEKORTIT

POHJAVESIPUTKEN MITTAUS- JA ASENNUSKORTTI

Projekti / Paikka:	Kittilä	Asentaja:	Aleksi Kuusela	HAVAINNOT			
Putken numero:	PVP1	Puhelin:	0401492695	Pvm.	Syvyys putken- päästä	Pohjavesi- pinnan taso	Huom.
Asiakas:							
Puhelin:		Asennus päivä:	29.10.20	29.10.20	1,66	175,96	
				3.11.20	1,64	175,98	
Koordinaatit:		X:	7507743,75				
		Y:	410458,90				
		Z:	176,82				
Koordinaattijärjestelmä:		ETRS-TM35FIN					

TASOTIEDOT JA RAKENNE

Putken yläpään taso:	177,62
Siivilän alapään taso:	171,62
Putkimateriaali:	PEH
Putken halkaisija, mm:	50,00
Siivilän rako, mm:	0,30
Vandaaliputken materiaali:	Teräs
Putki maanpinnasta:	0,80
Jatkoputken pituus:	2,00
Siivilän pituus:	4,00
Kokonaispituus:	6,00

Wmax = 175,98
Wmin = 175,96

Putken kuva/sijainti

Putki maanpinnasta:	0,80	Maalajit		
		Syvyys [m]	Maalaji	
		0-5.2	Hk	
Jatkoputken pituus:	2,00			
Siiviläosan pituus:	4,00			

Huomautukset

Maalajit määritetty silmämääräisesti

Toimivuustesti	Vedenpinnan taso	Yksikkö
1min	177,62	m
3min	177,62	m
5min	177,62	m
10min	177,62	m

POHJAVESIPUTKEN MITTAUS- JA ASENNUSKORTTI

Projekti / Paikka:	Kittilä	Asentaja:	Aleksi Kuusela	HAVAINNOT			
Putken numero:	PVP2	Puhelin:	0401492695	Pvm.	Syvyys putken- päästä	Pohjavesi- pinnan taso	Huom.
Asiakas:							
Puhelin:		Asennus päivä:	2.11.20	2.11.20	5,10	178,01	
				3.11.20	5,56	177,55	
Koordinaatit:		X:	7508349,30				
		Y:	410124,52				
		Z:	181,71				
Koordinaattijärjestelmä:		ETRS-TM35FIN					

TASOTIEDOT JA RAKENNE

Putken yläpään taso:	183,11
Siivilän alapään taso:	176,51
Putkimateriaali:	PEH
Putken halkaisija, mm:	50,00
Siivilän rako, mm:	0,30
Vandaaliputken materiaali:	Teräs
Putki maanpinnasta:	1,40
Jatkoputken pituus:	2,60
Siivilän pituus:	4,00
Kokonaispituus:	6,60

Wmax = 178,01
Wmin = 177,55

Putken kuva/sijainti

Putki maanpinnasta:	1,40	Maalajit		
		Syvyys [m]	Maalaji	
		0-4.6	Hk	
Jatkoputken pituus:	2,60	4.6-4.8	HkMr	
		4.8-5.2	Ki	
Siiviläosan pituus:	4,00			

Huomautukset

Maalajit määritetty silmämääräisesti

Toimivuustesti	Vedenpinnan taso	Yksikkö
1min	183,11	m
3min	183,11	m
5min	183,11	m
10min	183,11	m

POHJAVESIPUTKEN MITTAUS- JA ASENNUSKORTTI

Projekti / Paikka:	Kittilä	Asentaja:	Aleksi Kuusela	HAVAINNOT			
Putken numero:	PVP3	Puhelin:	0401492695	Pvm.	Syvyys putken- päästä	Pohjavesi- pinnan taso	Huom.
Asiakas:							
Puhelin:		Asennus päivä:	2.11.20	3.11.20	2,20	175,92	
Koordinaatit:		X:	7508720,93				
		Y:	410023,54				
		Z:	177,02				
Koordinaattijärjestelmä:		ETRS-TM35FIN					

TASOTIEDOT JA RAKENNE

Putken yläpään taso:	178,12
Siivilän alapään taso:	172,12
Putkimateriaali:	PEH
Putken halkaisija, mm:	50,00
Siivilän rako, mm:	0,30
Vandaaliputken materiaali:	Teräs
Putki maanpinnasta:	1,10
Jatkoputken pituus:	2,00
Siivilän pituus:	4,00
Kokonaispituus:	6,00

Wmax = 175,92
Wmin = 175,82

Putken kuva/sijainti

Putki maanpinnasta:	1,10	Maalajit		
		Syvyys [m]	Maalaji	
		0-2	HkSr	
Jatkoputken pituus:	2,00	2-4.9	HkMr	
		2.6-3.1	Ki	
		4.7-5.4	Ki	
Siiviläosan pituus:	4,00			

Huomautukset

Maalajit määritetty silmämääräisesti

Toimivuustesti	Vedenpinnan taso	Yksikkö
1min	178,12	m
3min	178,12	m
5min	178,12	m
10min	178,12	m

POHJAVESIPUTKEN MITTAUS- JA ASENNUSKORTTI

Projekti / Paikka:	Kittilä	Asentaja:	Aleksi Kuusela	HAVAINNOT			
Putken numero:	PVP4	Puhelin:	0401492695	Pvm.	Syvyys putken- päästä	Pohjavesi- pinnan taso	Huom.
Asiakas:							
Puhelin:		Asennus päivä:	3.11.20	3.11.20	4,60	180,01	
				3.11.20	4,60	180,01	
Koordinaatit:		X:	7508431,06				
		Y:	409560,08				
		Z:	183,76				
Koordinaattijärjestelmä:		ETRS-TM35FIN					

TASOTIEDOT JA RAKENNE

Putken yläpään taso:	184,61
Siivilän alapään taso:	178,61
Putkimateriaali:	PEH
Putken halkaisija, mm:	50,00
Siivilän rako, mm:	0,30
Vandaaliputken materiaali:	-
Putki maanpinnasta:	0,85
Jatkoputken pituus:	2,00
Siivilän pituus:	4,00
Kokonaispituus:	6,00

Wmax = 180,01
Wmin = 180,01

Putken kuva/sijainti

Putki maanpinnasta:	0,85	Maalajit		
		Syvyys [m]	Maalaji	
		0-0.6	HkSr	
Jatkoputken pituus:	2,00	0.6-5.20	HkMr	
		4.8-5.10	Ki	
Siiviläosan pituus:	4,00			

Huomautukset

Maalajit määritetty silmämääräisesti

Toimivuustesti	Vedenpinnan taso	Yksikkö
1min	184,61	m
3min	184,61	m
5min	184,61	m
10min	184,61	m

POHJAVESIPUTKEN MITTAUS- JA ASENNUSKORTTI

Projekti / Paikka:	Kittilä	Asentaja:	Aleksi Kuusela	HAVAINNOT			
Putken numero:	PVP5	Puhelin:	0401492695	Pvm.	Syvyys putken- päästä	Pohjavesi- pinnan taso	Huom.
Asiakas:							
Puhelin:		Asennus päivä:	3.11.20	3.11.20	1,75	181,65	
				3.11.20	1,74	181,66	
Koordinaatit:		X:	7508701,55				
		Y:	409538,42				
		Z:	182,20				
Koordinaattijärjestelmä:		ETRS-TM35FIN					

TASOTIEDOT JA RAKENNE

Putken yläpään taso:	183,40
Siivilän alapään taso:	179,40
Putkimateriaali:	PEH
Putken halkaisija, mm:	50,00
Siivilän rako, mm:	0,30
Vandaaliputken materiaali:	Teräs
Putki maanpinnasta:	1,20
Jatkoputken pituus:	2,00
Siivilän pituus:	2,00
Kokonaispituus:	4,00

Wmax = 181,66
Wmin = 181,65

Putken kuva/sijainti

Putki maanpinnasta:	1,20	Maalajit		
		Syvyys [m]	Maalaji	
		0-3	HkSr	
Jatkoputken pituus:	2,00	1.2-1.5	Ki	
		1.8-2.3	Ki	
		2.8-3.8	Ki	
Siiviläosan pituus:	2,00			

Huomautukset

Maalajit määritetty silmämääräisesti

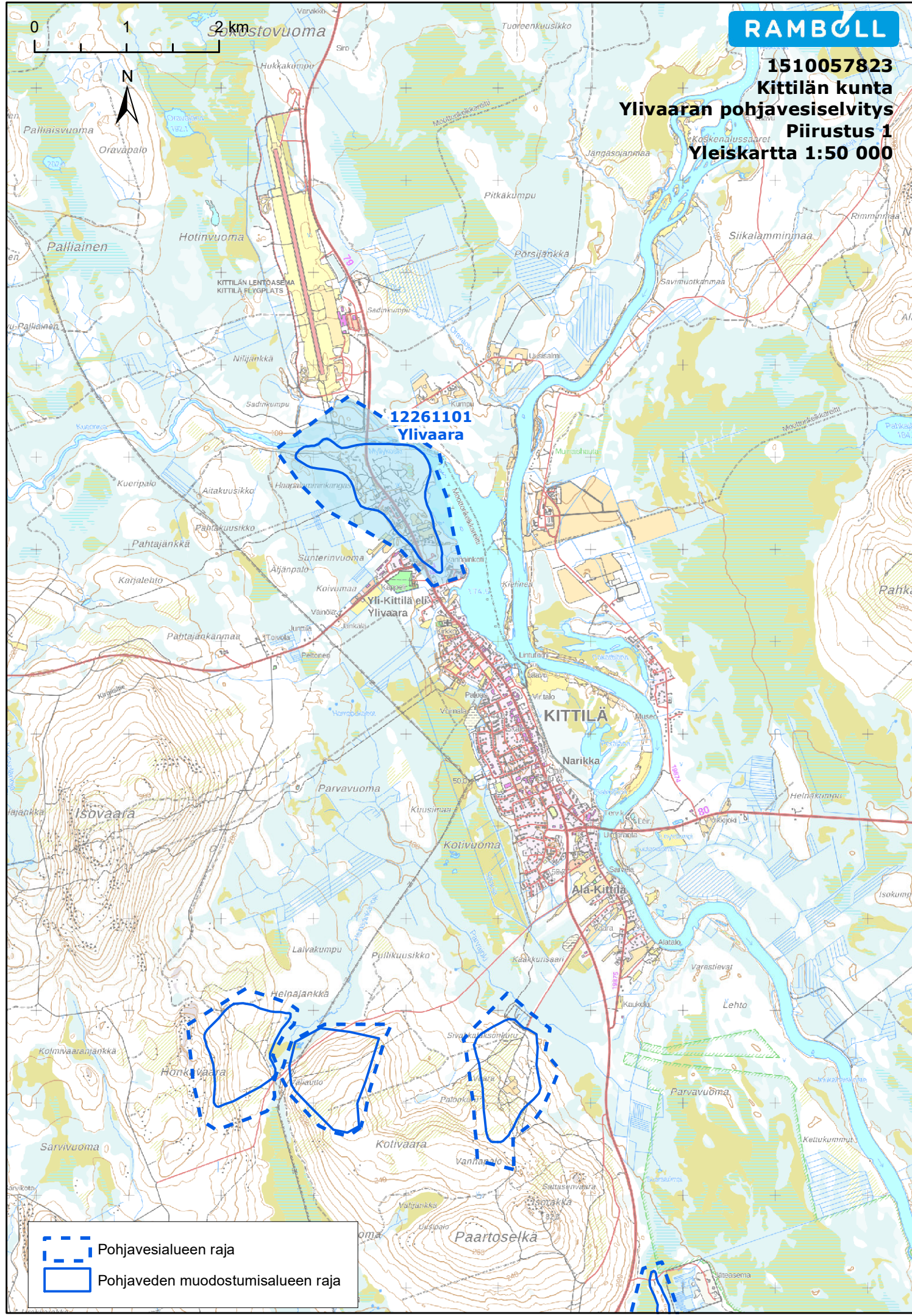
Toimivuustesti	Vedenpinnan taso	Yksikkö
1min	183,40	m
3min	183,40	m
5min	183,40	m
10min	183,40	m

LIITE 3. YLEISKAAVAOTE

PIIRUSTUS 1. SIJAINTIKARTTA

12261101
Ylivaara

- Pohjavesialueen raja
- Pohjaveden muodostumisalueen raja

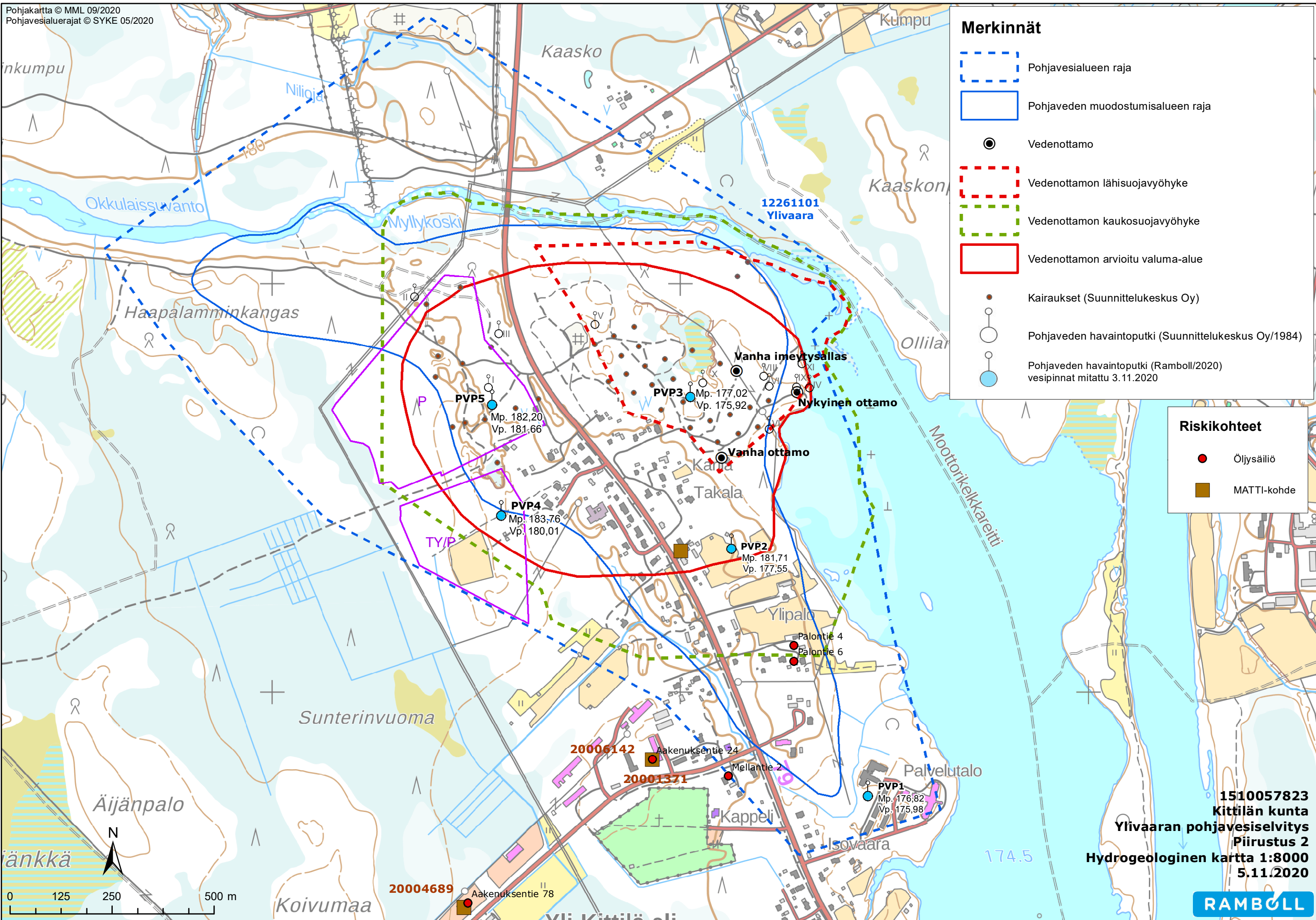
PIIRUSTUS 2. HYDROGEOLOGINEN KARTTA

Merkinnät

- Pohjavesialueen raja
- Pohjaveden muodostumisalueen raja
- Vedenottamo
- Vedenottamon lähisuojavyöhyke
- Vedenottamon kaukosuojavyöhyke
- Vedenottamon arvioitu valuma-alue
- Kairaukset (Suunnittelukeskus Oy)
- Pohjaveden havaintoputki (Suunnittelukeskus Oy/1984)
- Pohjaveden havaintoputki (Ramboll/2020)
vesipinnat mitattu 3.11.2020

Riskikohteet

- Öljysäiliö
- MATTI-kohteet

1510057823
Kittilän kunta
Yli-Kittilän pohjavesiselvitys
Piirustus 2
Hydrogeologinen kartta 1:8000
5.11.2020

KITILÄ, YLÄKITILÄN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAMUUTOS

VASTINERAPORTTI 4.9.2024

KAAVAEHDOTUS 2, 23.4.2024, NÄHTÄVILLÄ 12.6. - 12.7.2024

Lausuntoja ja muistutuksia on voitu lyhentää.

Lausunnot:

1.	Ylä-Kittilän Vesihuolto-osuuskunta	13.6.2024
2.	Rovakaira	20.6.2024
3.	Rakennus- ja ympäristölautakunta	9.7.2024

Muistutukset:

MP 1.	yksityinen	11.7.2024
MP 2.	yksityinen	11.7.2024

1 LAUSUNNOT

1. Ylä-Kittilän Vesihuolto-osuuskunta

13.6.2024

LAUSUNTO

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Yläkittilän vesi- ja viemäriinjoinin läheisesti kuuluvien jätevesien siirtoon tarkoitettujen jätevesipumppaamoiden aluevarauksia (ET-alueet) ei ole merkitty Yläkittilän asemakaavan ja asemakaavamuutoksen asemakaavaluonnokseen. 12.12.2022 päivätyssä vastineraportissa asia on kuitenkin luvattu suorittaa.

Jätevesipumppaamot on osoitettu kartassa merkinnällä jvp.

Pyydämme kaavanlaatijaa tarkistamaan lisäksi, onko korttelin 627 tontti 8 sijoitettu linjamme päälle ja näin ollen Kittilän Vesihuolto-osuuskunta toteaa, että jos asemakaavamuutos edellyttää vesi- ja viemäriinjojen ja niihin liittyvien laitteiden tai laitosten siirtämistä, niin siirtokustannuksista vastaa kaavoittaja tai maanomistaja. Kittilän Vesihuolto-osuuskunta muistuttaa lisäksi, että johtoalueen käyttöoikeus-alue on lähtökohtaisesti 12 m leveä.

Kustannuksista vastaa työn tilaaja. Vesi- ja viemäriinjat ovat mahdollista ja järkevä siirtää asemakaavaa toteutettaessa.

Aakenuksentien varren asemakaavaluonnokselle asetetut tavoitteet jäävät edelleen epämääräiseksi. Tien varren kaavoittaminen yli kahden ja puolen (2,5) kilometrin matkalle herättää kysymyksen sen tarpeellisuudesta, ollen selvästi taajaman ulkopuolella.

Kaava-alue sisältyy kokonaisuudessaan Kittilän vesihuolto-osuuskunnan toiminta-alueeseen tai toiminta-alueen tavoitealueeseen (Kartta toiminta-alueet 26.9.2016).

Kaavaselostuksen kohdassa 6.2 on maininta ”Kaava-alue tulee sisällyttää vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeseen”. Kittilän Vesihuolto-osuuskunta katsoo, että alueet Aakenuksentien varressa, jotka eivät kuulu Kittilän Vesihuolto-osuuskunnan toiminta-alueeseen, eivät täyty tässä muodossa vesihuoltokin 6 §, 7 § ja 8 § määritelmiä, eikä näin ollen ole hyväksyttävissä lain mukaan toiminta-alueeksi. Tämän lisäksi vesihuoltokin 10 §:n liittymisvelvollisuus ei taajama-alueen ulkopuolella tässä tapauksessa täyty.

Aakenustien eteläpuolella, nyt laadittavan kaava-alueen ulkopuolella on asemakaavoitettu teollisuusalue, mikä myös puoltaa nyt asemakaavalla osoitetun alueen vesihuollon toteuttamista.

Kaavan laadinta varten tehty pohjavesiselvityksen mukaisesti ”Kittilän kirkonkylän osayleiskaavassa on osoitettu asemakaavoituksella ratkaistavaa rakentamista Yläkittilän alueelle sijoittuvalla Ylivaaran I-luokan pohjavesialueelle, joka sijaitsee kunnan keskustan pohjoispuolella (piirustus 1). Alueella sijaitsee Kittilän vesihuolto-osuuskunnan Ylivaaran vedenottamo. Alueen asemakaavoitusta varten alueen pohjavesiolosuhteet oli tarpeen selvittää, jotta pohjaveden suojelun näkökohdat voidaan kaavoituksessa ottaa riittävästi huomioon asemakaavavaiheessa.”

Pohjavesimääräykset on huomioitu, lähisuojavyöhyke on huomioitu selvityksen mukaisesti. Lähisuojavyöhykkeelle (kaavassa vs-1) ei ole osoitettu rakentamista.

Ko. korttelin 631 tontit eivät sijoitu selvityksen mukaiselle lähisuojavyöhykkeelle.

Näin ollen Kittilän Vesihuolto-osuuskunta pyytää kaavanlaatijaa tarkistamaan, onko pohjavesiselvityksen lisäsuojavyöhyke ristiriidassa selvityksen kohdan 5.1 kanssa, jossa mainitaan ”Pohjaveden käyttöönnottoon soveltuvat alueet tunnustetaan ja varataan vedenotolle. Vedenottamopaikkojen ympäristö (tyypillisesti 300–500 m etäisyys) rauhoitetaan rakentamiselta ja jätetään mahdollisimman luonnontilaiseksi, esimerkiksi maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi tai virkistysalueeksi”.

Rakentamista pohjavesialueella on lisäksi ohjattu pohjavesialuetta koskevilla määräyksillä.

Pohjavesialueen osalta määräystä täydennetään selvityksen mukaisesti kieltämällä maalämpökaivojen rakentaminen.

Osuuskunta pyytää edelleen kaavanlaatijaa tarkistamaan edellä kuvattuun liittyen, onko korttelin 631 tontit 3,7,8 liian lähellä vedenottamo pohjavesiselvitykseen perustuen. Osuuskunta toteaa mielipiteenään, että asemakaavan laadinnassa noudatetaan pohjavesiselvitystä.

---

2. Rovakaira	20.6.2024
---------------------	------------------

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)
Rovakairalla ei ole lausuttavaa.	Merkitään tiedoksi, ei toimenpiteitä.

---

3. Rakennus- ja ympäristölautakunta	9.7.2024
--	-----------------

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)
Lautakunnalla ei ole lausuttavaa.	Merkitään tiedoksi, ei toimenpiteitä.

---

2 MUISTUTUKSET

MP 1 - yksityinen

11.7.2024

MIELIPIIDE

Esitän virallisen valituksen tontin 26:59 autionkumpu lähivirkistysalueeksi muuttamisesta. Kyseiselle tontille on haettuja myönnetty jo keran rakennuslupa 120m² talolle. Tontti on myös takuuna lainalle. Tämän lisäksi tontilla sijaitsee käytössäni olevia ulkorakennuksia sekä perunamaa. Tontti on siis aktiivisessa käytössä.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Suunnittelutarveratkaisu, joka oli myönnetty 16.6.2011 on rauennut vuonna 2013, sillä rakennuslupaa ei ole haettu. Kiinteistöllä ei ole olemassa rakennusoikeutta, joka asemakaavassa tulisi osoittaa.

Asemakaavaehdotuksessa kiinteistö osoitetaan virkistysalueeksi VL, jolla pyritään sovittamaan olemassa oleva teollisuustoiminta asuntorakentamisen yhteyteen negatiivisia vaikutuksia heikentäen. Lähivirkistysalue Takalantien päässä helpottaa Takalantien kadun ylläpitoa etenkin talviaikaan. Kiinteistön yhteydessä sijaitsee sähkölinja, joka osaltaan heikentää alueen soveltumista asuinkäyttöön.

Ei muutosta kaavaan.

MP 2 - yksityinen

11.7.2024

MIELIPIIDE

Omistan tilan/ tontin osoitteessa Palontie 7 tilannumero 261-405-30-60.

Tontti sijaitsee asemakaava ehdotuksessa korttelissa 636. Tonttini on piirretty noin 4400m² kokoiseksi ja rakennusoikeutta 300m². Asemakaavaan on piirretty samat rakennusoikeus neliöt myös huomattavasti pienemmille tonteille sekä myös huomattavasti suuremmat rakennusoikeus neliöt muille yhtä suurille ja suuremmille tonteille. Haluaisin tietää miksi näin on ja samalla haluaisin omalle tontilleni isomman rakennusoikeuden.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Suojelun alaisille asuinrakennuspaikoille (kortteli 635 tontti 1, korttelin 620 tontti 2 ja korttelin 633 tontti 4 rakennusoikeutta on osoitettu enemmän kuin 300 sen vuoksi, että rakennusoikeus kattaa sekä olemassa olevat rakennukset että maltillisen lisärakentamisen. Uusille rakennuspaikoille on osoitettu rakennusoikeutta 250 m² ja jo rakentuneille omakotitalolle pääsääntöisesti 250–300 m². Ko. tontti on kuitenkin naapureitaan suurempi. **Tontin rakennusoikeutta on tarkistettu siten, että tontille osoitetaan 400 m² mikä vastaa noin tehokkuutta 0,10 ja on siten linjassa naapuritonttien tehokkuuden kanssa.**